

Razem
tworzymy
miasto

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA MIASTA MIŃSK MAZOWIECKI NA LATA 2026-2035

Mińsk Mazowiecki, marzec 2026

Opracowanie:

Centrum Doradztwa Strategicznego s.c.
D. Bieńkowska, J. Szymańska, M. Widuch
Ul. Włóczków 22/3
30-103 Kraków

Spis treści

Wprowadzenie.....	4
Założenia i proces opracowania GPR.....	4
Podstawowe definicje.....	5
Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	7
I. Metodologia delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	9
KROK 1. Wybór wewnątrzmijskich jednostek do analizy	10
KROK 2. Analiza danych w sferze społecznej	12
KROK 3. Analiza danych w pozostałych sferach	18
KROK 4. Analiza wskaźnikowa – budowa wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej	22
KROK 5. Analiza wskaźnikowa – podsumowanie wyników analizy dla sfer pozaspołecznych	27
KROK 6. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego	31
KROK 7. Warsztaty diagnostyczne z interesariuszami	34
KROK 8. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji.....	34
II. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	39
PODOBSZAR 1. DWORZEC	40
PODOBSZAR 2. CENTRUM.....	50
PODOBSZAR 3. OSIEDLE WARSZAWSKA	60
Wyniki badań ankietowych – sytuacja podobszarów rewitalizacji z perspektywy respondentów	69
Podsumowanie diagnozy - główne problemy, potrzeby i potencjały poszczególnych podobszarów rewitalizacji	86
III. Wizja oraz cele rewitalizacji wraz z kierunkami działań.....	89
Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	89
Cele rewitalizacji i kierunki działań	90
Opis sposobu realizacji przez Gminny Program Rewitalizacji Miasta Mińsk Mazowiecki dokumentów strategicznych miasta	91
IV. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych	96
Przedsięwzięcia podstawowe	96
Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.	152
V. Ramy finansowe	153

VI. Zasady tworzenia i wdrażania Programu (koncentracja, kompleksowość, włączenie interesariuszy, komplementarność i zintegrowanie)	157
Koncentracja programu rewitalizacji	157
Kompleksowość programu rewitalizacji.....	158
Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji.....	161
Komplementarność i zintegrowanie Programu Rewitalizacji	165
VII. System zarządzania wdrażaniem oraz monitoring Programu	183
Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji	183
Procedury monitoringu i oceny.....	185
Wskaźniki realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji	186
Ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji	189
Koszty zarządzania realizacją Programu	191
VIII. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach.....	192
Określenie niezbędnych zmian w Planie ogólnym	192
Określenie niezbędnych zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	192
Miejscowy Plan Rewitalizacji.....	192
Specjalna Strefa Rewitalizacji	192
Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 611 oraz z 2021 r. poz. 11)	192
Spis tabel, rysunków i wykresów	193
Załącznik. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno - przestrzennych.....	197

Wprowadzenie

Założenia i proces opracowania GPR

Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2026–2035 jest dokumentem, który wyznacza kierunki działań na rzecz poprawy jakości życia na obszarach miasta wymagających szczególnego wsparcia. Podstawą opracowania dokumentu było wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji uchwałą nr XXV.200.2026 Rady Miasta Mińsk Mazowiecki z dnia 14 stycznia 2026 r. Do prac nad Programem przystąpiono w oparciu o uchwałę nr XXVI.205.2026 w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2026 – 2035 podjętą przez Radę Miasta Mińsk Mazowiecki w dniu 16 lutego 2026 r.

W wyznaczonym na terenie miasta obszarze rewitalizacji, podzielonym na trzy podobszary, zaplanowane zostały działania, które mają przyczynić się do ożywienia lokalnej społeczności oraz poprawy funkcjonowania tkanki miejskiej.

Program powstał w oparciu o diagnozę sytuacji społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno – funkcjonalnej obszaru, a ważnym elementem procesu jego tworzenia było zebranie opinii i doświadczeń mieszkańców. Na różnych etapach prac prowadzono działania partycypacyjne stanowiące przestrzeń do zaangażowania różnych grup interesariuszy. Miało to miejsce począwszy od fazy diagnozy (warsztat diagnostyczny), przez etap formułowania założeń GPR (badanie ankietowe, warsztat strategiczny, wywiady z ekspertami lokalnymi, spotkanie otwarte, nabór propozycji zadań), aż po konsultacje projektu dokumentu. **Działania zaproponowane do realizacji w ramach Programu zostały wypracowane wspólnie z mieszkańcami, organizacjami społecznymi oraz instytucjami publicznymi.** Dzięki temu Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2026–2035 nie jest wyłącznie dokumentem planistycznym, ale wspólną wizją zmian, które mają stopniowo poprawiać warunki życia w częściach miasta objętych obszarem rewitalizacji. Zaproponowane w nim działania obejmują zarówno projekty społeczne wzmacniające aktywność i integrację mieszkańców, jak i przedsięwzięcia infrastrukturalne oraz przestrzenne, które mają poprawić estetykę, zwiększyć bezpieczeństwo oraz wzmocnić funkcjonalność i dostępność miejskich przestrzeni.

Gminny Program Rewitalizacji przygotowany został zgodnie z przepisami ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 278) oraz z uwzględnieniem rozporządzenia ogólnego Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) stanowiącego część pakietu unijnych rozporządzeń o Funduszach Europejskich na lata 2021-2027¹, w szczególności w zakresie art. 28 i 29 w związku z art. 8.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,

Dokument został opracowany przez zespół ekspertów Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. D. Bieńkowska, J. Szymańska, M. Widuch z Krakowa we współpracy z władzami miasta Mińsk Mazowiecki, pracownikami jednostek samorządowych, przedstawicielami instytucji społecznych, publicznych oraz mieszkańcami miasta. Wspólna praca nad Programem pozwoliła wypracować zestaw działań, które mają szansę realnie odpowiedzieć na potrzeby lokalnej społeczności i wspierać dalszy rozwój miasta.

Podstawowe definicje

Stan kryzysowy

Stan wywołany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym. Obszar dotknięty stanem kryzysowym w sferze społecznej można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów

Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizyjowej (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, s. 159). W dalszej części dokumentu GPR określane skrótowo jako „rozporządzenie ogólne”.

budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Za: ustawa o rewitalizacji z dn. 9 października 2015 r., art. 9 ust. 1

Obszar zdegradowany

Obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy w sferze społecznej oraz co najmniej jednej ze sfer pozaspołecznych. Obszar zdegradowany może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic, pod warunkiem stwierdzenia na każdym z podobszarów występowania koncentracji negatywnych zjawisk społecznych oraz gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych.

Za: ustawa o rewitalizacji z dn. 9 października 2015 r., art. 9 ust. 1

Obszar rewitalizacji

Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez nie więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic. W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść także niezamieszkałe tereny przemysłowe, kolejowe czy wojskowe, na których odnotowuje się kryzysowe zjawiska sfery pozaspołecznej, pod warunkiem, że prowadzone na ich terenie działania przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym.

Za: ustawa o rewitalizacji z dn. 9 października 2015 r., art. 10 ust. 1-3

Rewitalizacja

Proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji.

Za: ustawa o rewitalizacji z dn. 9 października 2015 r., art. 2 ust. 1

Wykaz skrótów:

BDL – Bank Danych Lokalnych

CSM – Centrum Sportów Miejskich

CUS – Centrum Usług Społecznych

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

EFS+ – Europejski Fundusz Społeczny Plus

FEM – Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021–2027

FENiKS – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027

FERS – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027

GPR – Gminny Program Rewitalizacji

GUS – Główny Urząd Statystyczny

JST – jednostka samorządu terytorialnego

KPO – Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności

MDK – Miejski Dom Kultury

MKiDN – Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

MPZP – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

OKE – Okręgowa Komisja Egzaminacyjna

OR – obszar rewitalizacji

OZ – obszar zdegradowany

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

SP – Starostwo Powiatowe

UE – Unia Europejska

UM – Urząd Miasta

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Zgodnie z art. 57 ust. 1 pkt 2 i art. 58 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 48 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko wystąpiono pismem z 31 marca 2026 r. do Regionalnego Dyrektora

Ochrony Środowiska w Warszawie oraz Mazowieckiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Warszawie o uzgodnienie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2026 – 2035.

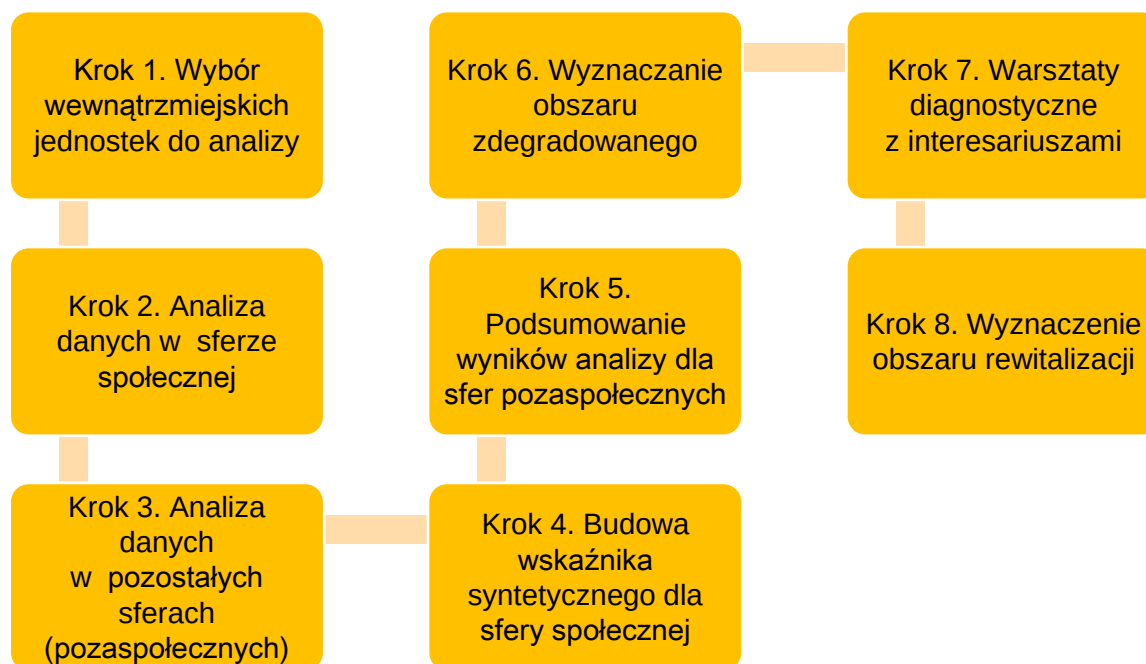
I. Metodologia delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Wyznaczenie obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji, uwzględniało lokalne uwarunkowania oraz specyfikę Mińska Mazowieckiego. Proces ten oparto na analizach statystycznych i kartograficznych wykorzystujących dostępne dane oraz opracowane na ich podstawie wskaźniki, a także na wynikach warsztatów diagnostycznych przeprowadzonych z udziałem interesariuszy rewitalizacji. Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście oparta została o rezultaty:

- analizy wskaźnikowej i kartograficznej przygotowanej dla terenu całego miasta w podziale na przyjęte jednostki referencyjne oraz z uwzględnieniem pięciu sfer diagnostycznych: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej;
- warsztatów diagnostycznych z interesariuszami rewitalizacji – przedstawicielami sektora publicznego, społecznego i gospodarczego.

Rezultatem wymienionych wyżej działań było wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji w mieście Mińsk Mazowiecki. Opis procesu delimitacji na zasadzie krok po kroku obrazuje poniższy rysunek.

Rysunek 1. Etapy prac nad diagnozą delimitacyjną

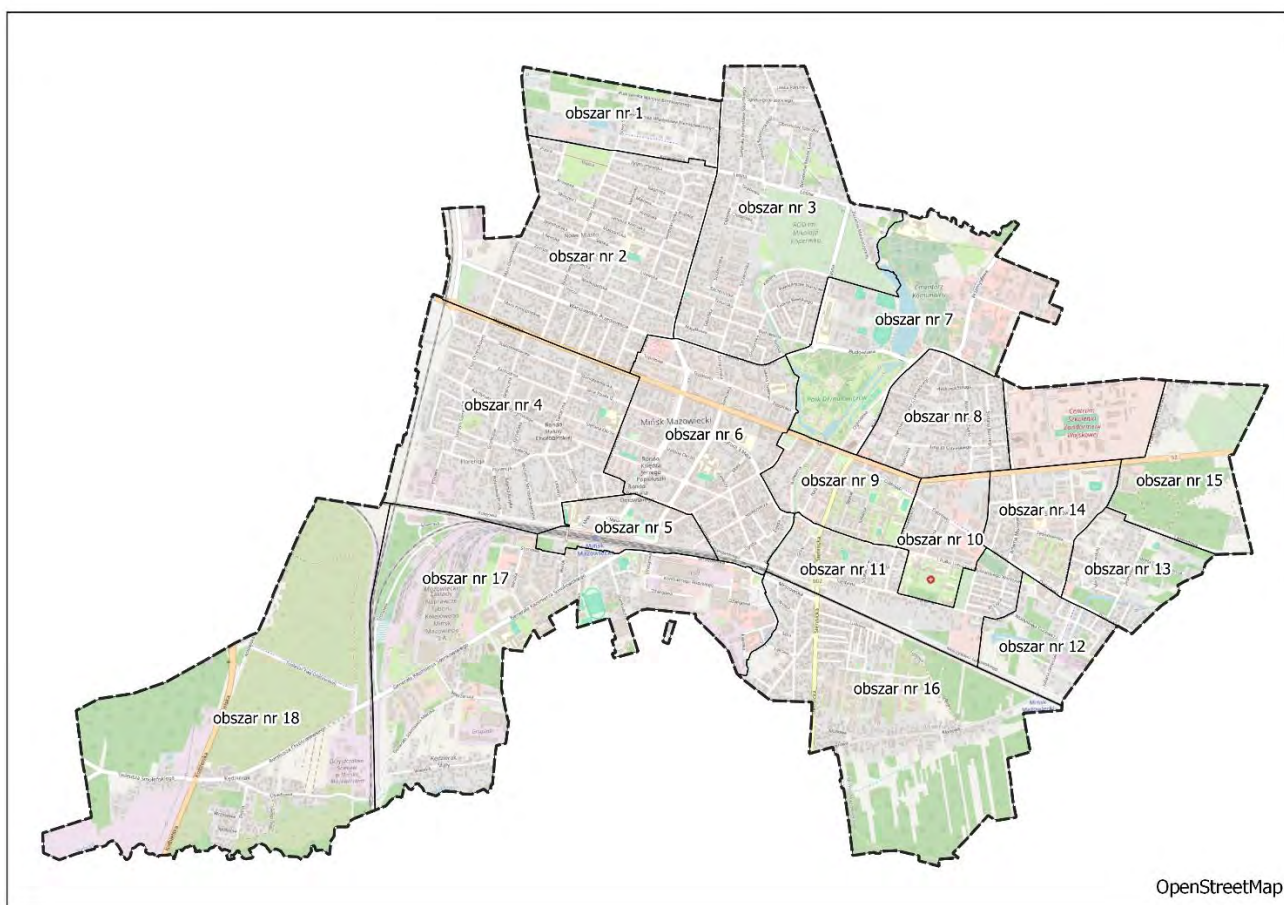
Źródło: Opracowanie własne.

KROK 1. Wybór wewnątrzmijskich jednostek do analizy

Pierwszym krokiem w procesie delimitacji było określenie jednostek przestrzennych (referencyjnych), dla których gromadzono dane statystyczne. W przypadku gminy miejskiej Mińsk Mazowiecki z uwagi na brak podziału terytorialnego na dzielnice czy osiedla, wykorzystano przygotowany na potrzeby poprzedniego procesu rewitalizacji podział miasta na jednostki urbanistyczne. Podział ten, przygotowany przez mgr inż. arch. Emilię Bogdanowicz, został poddany aktualizacji zgodnie z którą jednostki najmniej licznie zamieszkiwane lub niezamieszkałe zostały przyłączone do jednostek sąsiednich, aby zapewnić porównywalność danych i ograniczyć zagrożenia związane z tajemnicą statystyczną danych wrażliwych. Ponadto, teren wojskowy służący Oddziałowi Specjalnemu Żandarmerii Wojskowej w Mińsku Mazowieckim został wyłączony z analizy z uwagi na to, iż jest to obszar o charakterze zamkniętym, wyłączony z ogólnodostępnego użytkowania ze względu na pełnione funkcje wojskowe.

W rezultacie diagnoza delimitacyjna objęła osiemnaście jednostek referencyjnych – fragmentów miasta, dla których opracowano szczegółową analizę wskaźnikową w poszczególnych sferach tematycznych. Podstawowe informacje geograficzne i demograficzne dotyczące każdej z jednostek zaprezentowano poniżej.

Rysunek 2. Mapa miasta Mińsk Mazowiecki w podziale na wykorzystane w diagnozie jednostki referencyjne.

Źródło: opracowanie własne na podstawie OpenStreetMap.

Tabela 1. Wykaz jednostek referencyjnych miasta Mińsk Mazowiecki z uwzględnieniem powierzchni i liczby ludności (mieszkańcy zameldowani na pobyt stały).

Nazwa jednostki	Powierzchnia [km ²]	Udział w ogólnej powierzchni miasta [%]	Liczba ludności – stan na 31.12.2024 [os.]	Udział ludności w ogólnej ludności miasta [%]
obszar nr 1	0,356	2,70%	354	0,95%
obszar nr 2	1,104	8,37%	3568	9,57%
obszar nr 3	1,093	8,29%	3181	8,53%
obszar nr 4	1,071	8,12%	3612	9,69%
obszar nr 5	0,207	1,57%	600	1,61%
obszar nr 6	0,800	6,07%	6666	17,87%
obszar nr 7	0,877	6,65%	229	0,61%

obszar nr 8	0,375	2,84%	1431	3,84%
obszar nr 9	0,300	2,27%	3515	9,43%
obszar nr 10	0,247	1,87%	1432	3,84%
obszar nr 11	0,432	3,28%	2407	6,45%
obszar nr 12	0,274	2,08%	217	0,58%
obszar nr 13	0,294	2,23%	399	1,07%
obszar nr 14	0,313	2,37%	3098	8,31%
obszar nr 15	0,470	3,56%	142	0,38%
obszar nr 16	1,255	9,51%	3193	8,56%
obszar nr 17	1,550	11,75%	2835	7,60%
obszar nr 18	1,849	14,02%	415	1,11%
Miasto Mińsk Mazowiecki	13,19	100%	37294	100%

Źródło: dane miasta Mińsk Mazowiecki.

KROK 2. Analiza danych w sferze społecznej

Analiza danych dotyczących sfery społecznej stanowiła kluczowy etap diagnozy prowadzącej do wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji. Aby wskazać części miasta szczególnie dotknięte problemami społecznymi, konieczne było przeanalizowanie wszystkich jednostek referencyjnych wyodrębnionych w Mińsku Mazowieckim, z uwzględnieniem zagadnień określonych w ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278).

Ponieważ istotą rewitalizacji jest poprawa jakości życia mieszkańców i koncentracja działań na człowieku, uwarunkowania społeczne mają decydujące znaczenie przy wyborze obszaru, na którym zaplanowana zostanie interwencja rewitalizacyjna. Analiza objęła kluczowe problemy społeczne odzwierciedlone w danych ilościowych, takie jak: zmiany demograficzne, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, uzależnienia, bezpieczeństwo, poziom zaangażowania społecznego, wyniki edukacyjne oraz liczba osób wymagających szczególnego wsparcia – w tym osób z niepełnosprawnościami i dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. W ramach analizy sfery społecznej wykorzystano osiemnaście wskaźników opisujących powyższe obszary problemowe.

Do analizy sytuacji w zakresie sfery społecznej uwzględniającej zróżnicowanie poszczególnych jednostek referencyjnych miasta wykorzystano dane pochodzące z Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Urzędu Pracy w Mińsku Mazowieckim, Komendy Powiatowej Policji w Mińsku Mazowieckim, a także ze źródeł dostępnych publicznie: Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Warszawie. Zebrane i poddane analizie dane przedstawiały stan za ostatni pełny rok kalendarzowy (stan na 31.12.2024 r.) w przypadku danych demograficznych czy dotyczących bezrobocia, dla zobrazowania dynamiki zmian

wykorzystano także dane z 2019 roku (wskaźniki przyjmują wartości dla przedziału czasowego 2019 – 2024).

Tabela 2. Wykaz wskaźników sfery społecznej

Lp.	Analizowane zagadnienie problemowe	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Definicja wskaźnika
1	Demografia	Zmiana liczby ludności w latach 2019–2024 (%)	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki	Wskaźnik odzwierciedla zmianę liczby ludności na danym obszarze w ciągu ostatnich pięciu lat. Umożliwia identyfikację dominującego kierunku zmian demograficznych – wzrostu populacji lub procesów depopulacyjnych zachodzących na analizowanym terenie.
2	Bezrobocie	Odsetek bezrobotnych mieszkańców	Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim	Wskaźnik określa udział osób zarejestrowanych jako bezrobotne w Powiatowym Urzędzie Pracy w relacji do całkowitej liczby mieszkańców danej jednostki, stanowiąc miarę skali i intensywności zjawiska bezrobocia na poziomie lokalnym.
3		Zmiana liczby osób bezrobotnych w latach 2019–2024 (%)	Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim	Wskaźnik przedstawia procentową zmianę liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w latach 2019–2024. Umożliwia ocenę kierunku i dynamiki zmian na lokalnym rynku pracy, wskazując obszary charakteryzujące się poprawą sytuacji zawodowej mieszkańców bądź utrzymującym się wzrostem bezrobocia.
4		Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogóle bezrobotnych	Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim	Wskaźnik obrazuje udział osób długotrwale bezrobotnych wśród wszystkich zarejestrowanych bezrobotnych. Umożliwia ocenę skali zjawiska bezrobocia o charakterze strukturalnym i długotrwałym, które często współwystępuje z innymi problemami społecznymi, takimi jak ubóstwo czy trudności w samodzielnym funkcjonowaniu.
5		Udział osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i poniżej w ogóle bezrobotnych	Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim	Wskaźnik określa udział osób posiadających wykształcenie podstawowe, gimnazjalne lub niższe w ogólnej liczbie bezrobotnych mieszkańców danej jednostki. Umożliwia ocenę skali zjawiska bezrobocia wynikającego z niskiego poziomu kwalifikacji i wykształcenia, szczególnie istotnego w przypadku mniejszych miejscowości.
6	Pomoc społeczna i problemy	Odsetek osób korzystających	Miejski Ośrodek Pomocy	Wskaźnik określa udział osób objętych pomocą społeczną w relacji do całkowitej liczby mieszkańców danej jednostki. Stanowi miarę nasilenia

	społeczne	z pomocy społecznej wśród mieszkańców	Społecznej w Mińsku Mazowieckim	problemów społecznych, których rozwiązanie wymaga interwencji i wsparcia instytucjonalnego.
7		Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w ogólnej liczbie osób korzystających z pomocy społecznej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim	Wskaźnik określa udział osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie beneficjentów wsparcia na obszarze danej jednostki referencyjnej. Umożliwia ocenę skali i znaczenia ubóstwa jako problemu społecznego, stanowiącego jedną z głównych przesłanek objęcia mieszkańców pomocą instytucjonalną.
8		Liczba osób korzystających z dodatków mieszkaniowych i energetycznych na 100 mieszkańców	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim	Wskaźnik określa liczbę osób otrzymujących dodatki mieszkaniowe i energetyczne w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki. Odzwierciedla skalę problemów związanych z trudnościami w zaspokajaniu podstawowych potrzeb mieszkaniowych oraz kosztów utrzymania gospodarstw domowych, stanowiąc pośrednią miarę poziomu ubóstwa energetycznego i ekonomicznego.
9		Liczba przypadków rozpatrywanych przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 100 osób	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim	Wskaźnik przedstawia liczbę spraw rozpatrywanych przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki. Obrazuje skalę problemów związanych z nadużywaniem alkoholu oraz ich wpływ na funkcjonowanie społeczności lokalnej, stanowiąc istotny sygnał w zakresie potrzeb profilaktyki i wsparcia terapeutycznego.
10	Osoby ze szczególnymi potrzebami	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ogólnej liczbie osób korzystających z pomocy społecznej	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim	Wskaźnik określa udział osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w całkowitej liczbie świadczeniobiorców w danej jednostce referencyjnej. Umożliwia ocenę stopnia koncentracji osób z niepełnosprawnościami na analizowanym obszarze.

11		Odsetek dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach podstawowych	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki	Wskaźnik odzwierciedla zakres występowania specjalnych potrzeb edukacyjnych wśród uczniów szkół podstawowych. Może stanowić podstawę do oceny potrzeby wdrożenia dodatkowych form wsparcia, mających na celu zapewnienie pełnej dostępności i adekwatnych warunków kształcenia dla tej grupy dzieci.
12	Poczucie bezpieczeństwa	Liczba popełnionych wykroczeń, przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Komenda Powiatowa Policji w Mińsku Mazowieckim	Wskaźnik określa liczbę odnotowanych przestępstw i wykroczeń w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej. Umożliwia ocenę skali i znaczenia zjawiska przestępczości na analizowanym obszarze.
13		Liczba interwencji dot. przemocy domowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Komenda Powiatowa Policji w Mińsku Mazowieckim	Wskaźnik przedstawia skalę występowania zjawiska przemocy domowej, wyrażoną liczbą policyjnych interwencji związanych z tym zjawiskiem w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki analitycznej. Służy ocenie poziomu nasilenia i częstotliwości występowania incydentów związanych z przemocą w środowisku domowym.
14		Liczba interwencji Straży Miejskiej w 2024 na 100 mieszkańców	Straż Miejska w Mińsku Mazowieckim	Wskaźnik przedstawia liczbę interwencji podejmowanych przez Straż Miejską w relacji do liczby mieszkańców danej jednostki analitycznej. Odzwierciedla skalę i intensywność zjawisk związanych z zagrożeniami wpływającymi na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców.
15	Edukacja, kapitał ludzki i aktywność społeczna	Średni wynik egzaminu ósmoklasisty	Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Warszawie	Wskaźnik przedstawia średni rezultat egzaminu ósmoklasisty przeprowadzonego w roku szkolnym 2024/2025. Obejmuje on trzy przedmioty egzaminacyjne: język polski, matematykę oraz język angielski. Uzyskane wartości pozwalają ocenić poziom osiągnięć edukacyjnych uczniów, a w przypadku wyników niższych od średniej miejskiej – mogą wskazywać na potrzebę podjęcia działań wspierających rozwój jakości kształcenia w danym obszarze lub placówce.
16		Liczba uczniów sprawiających problemy	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki	Wskaźnik określa liczbę uczniów sprawiających problemy wychowawcze w przeliczeniu na 100 uczniów danej placówki lub obszaru. Odzwierciedla skalę trudności wychowawczych w środowisku szkolnym oraz może wskazywać na potrzebę wzmocnienia działań

		wychowawcze na 100 uczniów		profilaktycznych, pedagogicznych i psychologicznych wśród dzieci i młodzieży.
17		Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki	Wskaźnik przedstawia liczbę zarejestrowanych organizacji pozarządowych (stowarzyszeń i fundacji wg siedziby) w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki. Odzwierciedla poziom aktywności obywatelskiej i zaangażowania społecznego mieszkańców, stanowiąc pośrednią miarę potencjału sektora społecznego na danym obszarze.
18		Liczba czytelników bibliotek na 100 mieszkańców	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki	Wskaźnik określa liczbę zarejestrowanych czytelników korzystających z bibliotek publicznych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki. Odzwierciedla poziom uczestnictwa społeczności lokalnej w życiu kulturalnym oraz stopień wykorzystania oferty instytucji kultury.

KROK 3. Analiza danych w pozostałych sferach

W trzecim kroku dokonano opracowania szczegółowej diagnozy zjawisk zachodzących na obszarze miasta Mińsk Mazowiecki w sferach pozaspołecznych, określonych w ustawie o rewitalizacji. Analizę przeprowadzono – podobnie jak w poprzednim etapie – w podziale na wyznaczone jednostki referencyjne, wykorzystując zestaw wskaźników obrazujących negatywne zjawiska w sferze gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej oraz technicznej.

Wykorzystane w tym celu dane pochodziły z Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki, Straży Miejskiej w Mińsku Mazowieckim, Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego oraz Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska. Analiza wskaźników pozaspołecznych objęła: trzy wskaźniki w sferze gospodarczej, sześć wskaźników w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, cztery wskaźniki w sferze technicznej i trzy w sferze środowiskowej – łącznie 16 wskaźników. Wskaźniki przedstawiały stan na koniec 2024 r. (31.12.2024).

Tabela 3. Wykaz wskaźników sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Lp.	Sfera	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Badany problem
1	Gospodarcza	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki	Wskaźnik może świadczyć o stanie lokalnej gospodarki i skali aktywności gospodarczej/ poziomie przedsiębiorczości mieszkańców miasta.
2		Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki	Wskaźnik przedstawia liczbę nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców danej jednostki. Odzwierciedla poziom aktywności przedsiębiorczej oraz dynamikę rozwoju gospodarczego, wskazując na potencjał lokalnej przedsiębiorczości i atrakcyjność obszaru dla prowadzenia działalności gospodarczej.
3		Udział zawieszonych podmiotów gospodarczych w ich ogólnej liczbie (%)	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki	Wskaźnik obrazuje kondycję i stabilność lokalnej gospodarki, wskazując na poziom trudności w prowadzeniu działalności gospodarczej na danym obszarze.
4	Przestrzenno-funkcjonalna	Roczna liczba awarii sieci wodociągowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki	Wskaźnik określa stan techniczny i niezawodność infrastruktury wodociągowej oraz pośrednio jakość podstawowych usług komunalnych.
5		Liczba pozwoleń na budowę wydanych w roku 2024 w przeliczeniu na 1 km ²	Główny Urząd Nadzoru Budowlanego	Wskaźnik może być wykorzystany do oceny intensywności procesów inwestycyjnych i rozwojowych na danym obszarze, wskazując na skalę aktywności budowlanej i atrakcyjność przestrzenną jednostki.
6		Odsetek budynków użyteczności publicznej z wyznaczonymi miejscami parkingowymi dla osób z niepełnosprawnościami (%)	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki	Wskaźnik obrazuje poziom dostosowania infrastruktury publicznej do potrzeb osób o ograniczonej mobilności oraz stopień realizacji zasady dostępności przestrzennej.
7		Liczba placówek opieki zdrowotnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki	Wskaźnik bada dostępność usług medycznych oraz stopień zabezpieczenia potrzeb zdrowotnych lokalnej społeczności.

8	Techniczna	Udział ludności w strefie 5 min pieszego dojścia do przystanku autobusowego (%)	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki	Wskaźnik koncentruje się na ocenie poziomu dostępności transportu publicznego oraz stopniu powiązania przestrzennego obszarów zamieszkania z siecią komunikacji zbiorowej.
9		Udział ludności w strefie 10 min pieszego dojścia do terenów zieleni urządzonej (%)	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki	Wskaźnik ocenia dostępność do terenów rekreacji, co pozwala określić jakość warunków życia związanych z możliwością codziennego korzystania z przestrzeni zielonych.
10		Odsetek budynków zawierających azbest w ogólnej liczbie budynków (%)	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki	Wskaźnik informuje o skali występowania azbestu w zabudowie obszaru. Obrazuje on skalę zagrożeń środowiskowych i zdrowotnych wynikających z obecności azbestu oraz potrzebę działań związanych z jego usuwaniem.
11		Odsetek budynków ze źródłami ciepła (piecami) do wymiany (%)	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki	Wskaźnik pozwala diagnozować skalę potrzeb termomodernizacyjnych, przekładających się na problem niskiej emisji oraz potrzebę modernizacji systemów grzewczych w celu poprawy efektywności energetycznej i jakości powietrza.
12		Odsetek budynków użyteczności publicznej z toaletą dostosowaną do potrzeb OzN (%)	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki	Wskaźnik może świadczyć o konieczności poprawy infrastruktury – obiektów użyteczności publicznej – pod kątem zapewnienia dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami.
13		Liczba obiektów zabytkowych ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków w przeliczeniu na 1 km ²	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki	Wskaźnik informuje o występowaniu w tkance budowlanej obiektów podlegających ochronie, a zatem mogących wymagać dodatkowych nakładów na utrzymanie obiektów zabytkowych.
14	Środowiskowa	Średnie roczne stężenie B(a)P	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	Wskaźnik obrazuje stan jakości powietrza pod względem obecności benzo(a)pirenu na podstawie danych GIOŚ. Obrazuje on poziom zanieczyszczenia powietrza substancją o silnych właściwościach rakotwórczych i toksycznych, stanowiąc miarę jakości powietrza oraz zagrożenia zdrowotnego dla mieszkańców.

15		Liczba wykroczeń dot. nielegalnego spalania odpadów w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Straż Miejska w Mińsku Mazowieckim	Wskaźnik pozwala ocenić postawy ekologiczne mieszkańców, skalę naruszeń przepisów i standardów środowiskowych oraz skuteczność działań kontrolnych i edukacyjnych w zakresie ochrony jakości powietrza.
16		Ilość zebranych odpadów komunalnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców (kg)	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki	Wskaźnik bada skalę wytwarzania odpadów przez lokalną społeczność oraz pozwala ocenić presję gospodarstw domowych na środowisko w poszczególnych jednostkach referencyjnych.

Źródło: opracowanie własne.

KROK 4. Analiza wskaźnikowa – budowa wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej

Kolejny etap prac delimitacyjnych obejmował podsumowanie wyników przeprowadzonej analizy wskaźnikowej w pięciu sferach tematycznych. Dla każdej z wyznaczonych jednostek referencyjnych dokonano kompleksowej oceny zestawu wskaźników wykorzystanych w diagnozie. Łącznie opracowano 18 wskaźników odnoszących się do sfery społecznej oraz 16 wskaźników dotyczących sfer pozaspołecznych.

Z uwagi na kluczowe znaczenie sfery społecznej w procesie wyznaczania obszaru zdegradowanego, zdecydowano się na opracowanie wskaźnika syntetycznego, umożliwiającego zbiorczą ocenę stopnia nasilenia zjawisk kryzysowych w poszczególnych jednostkach referencyjnych. Do jego wyznaczenia zastosowano metodę Perkala, rekomendowaną przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii w publikacji *„Delimitacja krok po kroku. Metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na potrzeby Gminnych Programów Rewitalizacji”*.

Zastosowana procedura obliczania wskaźnika syntetycznego metodą Perkala obejmuje trzy zasadnicze etapy. W pierwszym z nich każde z analizowanych zjawisk kryzysowych poddano normalizacji (standaryzacji), w celu zapewnienia porównywalności wartości poszczególnych wskaźników, zgodnie ze wzorem:

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} + \bar{x}_j}{s_j}$$

gdzie:

t_{ij} – wartość znormalizowanego wskaźnika j dla jednostki analitycznej i ,

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki analitycznej i ,

$\bar{x}_j$ – średnia arytmetyczna wskaźnika j ,

s_j – odchylenie standardowe wskaźnika j .

Drugim etapem budowy wskaźnika syntetycznego jest określenie, czy dany wskaźnik (już znormalizowany) jest stymulantą (wysokie wartości wskaźnika oznaczają, że dane zjawisko jest pozytywne), czy destymulantą (wysokie wartości wskaźnika oznaczają, że dane zjawisko jest negatywne). W przypadku destymulant otrzymane w wyniku normalizacji wartości pozostawia się bez zmian, natomiast uzyskane wartości dla stymulant należy przekształcić według wzoru:

$$z_{ij} = x_{ij} * (-1)$$

gdzie:

z_{ij} – wartość wskaźnika (stymulanty) po przekształceniu,

x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki analitycznej i .

Proces normalizacji wskaźników w metodologii Perkala polega na przekształceniu surowych wartości wskaźników, które wyrażone są w różnych jednostkach i przedziałach, do formy porównywalnej statystycznie. Osiąga się to poprzez odjęcie od każdej zmiennej jej średniej arytmetycznej, a następnie podzielenie otrzymanej różnicy przez odchylenie standardowe (standaryzacja). Ponieważ metoda Perkala mierzy natężenie negatywnych zjawisk (kryzysu), wysokie wartości stymulant (wskaźników, których wysokie wartości są zjawiskiem pozytywnym i świadczą o rozwoju danej jednostki urbanistycznej, a zatem działają przeciwnie do kryzysu) muszą zostać odwrócone. Przekształcenie polega na pomnożeniu znormalizowanej wartości wskaźnika przez -1. Celem przekształcenia stymulant jest ujednolicenie kierunku oddziaływania wszystkich wskaźników. Po tym etapie, wszystkie wskaźniki (bez względu na ich pierwotny charakter) mają ten sam sens: im wyższa wartość po normalizacji i ewentualnym przekształceniu (w przypadku stymulant), tym silniejsze natężenie negatywnego zjawiska (kryzysu) w danym polu podstawowym.

Celem metody jest ułatwienie porównywania stopnia natężenia różnych zjawisk i umożliwienie agregacji wskaźników cząstkowych w jeden syntetyczny wskaźnik dla całej badanej jednostki. Dzięki temu można obiektywnie ustalić, w jakim stopniu dana jednostka agregacji danych znajduje się w stanie kryzysowym. Normalizacja pozwala na bezpośrednie zobrazowanie natężenia kryzysu dla danego wskaźnika w porównaniu do średniej dla wszystkich jednostek. Im wyższa wartość wskaźnika po normalizacji, tym gorsza jest sytuacja danej jednostki na tle całej gminy.

W poniższej tabeli przedstawiono wartości cząstkowych wskaźników społecznych po procesie normalizacji.

Tabela 4. Wskaźniki sfery społecznej po normalizacji.

Jednostka referencyjna	Zmiana liczby ludności w latach 2019–2024 (%)	Odsetek bezrobotnych mieszkańców	Zmiana liczby osób bezrobotnych w latach 2019–2024 (%)	Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogóle bezrobotnych	Udział osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i poniżej w ogóle bezrobotnych	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej wśród mieszkańców	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w ogólnej liczbie osób korzystających z pomocy społecznej	Liczba osób korzystających z dodatków mieszkaniowych i energetycznych na 100 mieszkańców	Liczba przypadków rozpatrywanych przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 100 osób
obszar nr 1	-0,01	-0,55	-0,19	0,63	0,59	-0,46	0,59	-0,65	-0,48
obszar nr 2	0,40	-0,65	-0,60	0,77	-0,56	-0,40	-0,07	-0,48	-0,15
obszar nr 3	0,19	-0,16	-0,40	-0,02	0,67	-0,22	-0,47	-0,11	0,09
obszar nr 4	0,61	-0,20	-0,28	0,43	-0,43	-0,32	0,03	-0,36	0,02
obszar nr 5	-0,87	-0,08	2,83	-0,11	1,00	-0,24	0,59	-0,03	-0,48
obszar nr 6	1,35	-0,09	-0,16	0,47	-0,43	-0,23	-0,15	-0,10	-0,06
obszar nr 7	1,75	1,51	-0,43	1,87	0,59	2,66	-0,59	1,18	3,91
obszar nr 8	0,18	0,05	-0,17	0,92	1,06	-0,32	1,10	-0,13	0,08
obszar nr 9	0,11	0,06	-0,14	-0,45	0,84	-0,30	0,11	0,21	-0,31
obszar nr 10	0,72	-0,43	2,39	-0,06	-1,02	-0,35	-0,27	-0,29	-0,48
obszar nr 11	0,48	-0,59	-0,71	-0,42	-1,16	-0,39	-0,03	-0,38	-0,07
obszar nr 12	-0,16	-0,33	0,16	-3,09	-1,48	-0,48	-1,70	-0,65	-0,48
obszar nr 13	-1,65	-1,09	-0,73	-0,61	-1,48	-0,57	-1,70	-0,65	-0,48
obszar nr 14	0,91	-0,49	-0,56	-0,01	1,42	-0,12	-0,44	0,04	-0,16
obszar nr 15	-1,92	3,38	-0,83	0,63	1,62	2,81	0,21	3,62	-0,48
obszar nr 16	-1,01	-0,25	0,33	0,08	0,10	-0,37	0,02	-0,35	-0,11
obszar nr 17	-1,29	-0,45	-0,50	-0,68	-0,77	-0,34	-0,12	-0,32	-0,34
obszar nr 18	0,20	0,36	-0,02	-0,33	-0,56	-0,38	2,89	-0,54	0,00

Jednostka referencyjna	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ogólnej liczbie osób korzystających z pomocy społecznej	Odsetek dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach podstawowych	Liczba popełnionych wykroczeń, przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba interwencji dot. przemocy domowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba interwencji Straży Miejskiej w 2024 na 100 mieszkańców	Średni wynik egzaminu ósmoklasisty	Liczba uczniów sprawiających problemy wychowawcze na 100 uczniów	Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców	Liczba czytelników bibliotek na 100 mieszkańców
obszar nr 1	-1,37	-1,65	-0,79	-0,56	-0,60	-1,78	-1,62	-0,19	-0,68
obszar nr 2	-0,38	-0,78	0,86	-0,01	-0,38	-0,40	-1,20	0,43	0,99
obszar nr 3	0,04	0,65	-0,58	-0,69	-0,61	-1,57	-0,24	0,36	0,31
obszar nr 4	-0,20	-0,83	-0,07	-0,41	-0,43	0,97	-0,61	-0,05	0,69
obszar nr 5	0,38	0,30	3,36	3,29	0,69	0,97	0,65	0,32	-0,75
obszar nr 6	-0,32	-0,40	-0,17	-0,18	-0,34	-0,72	-0,44	-0,87	-0,85
obszar nr 7	-1,02	1,86	0,58	1,40	0,16	-1,35	0,56	-2,80	-1,58
obszar nr 8	0,82	1,22	-0,70	-0,22	-0,20	-1,35	0,38	0,74	0,79
obszar nr 9	0,00	-0,37	0,62	-0,07	-0,29	0,96	0,97	-0,20	-0,03
obszar nr 10	0,00	-0,52	-0,48	-0,92	-0,08	0,96	0,90	-1,11	-0,80
obszar nr 11	0,82	-0,39	-0,58	-0,27	-0,41	0,96	0,30	-0,41	-0,49
obszar nr 12	3,01	1,69	0,51	-0,57	1,13	0,67	-1,62	1,05	-0,41
obszar nr 13	-1,37	-1,65	-0,79	-0,84	0,09	0,96	-0,94	1,05	0,42
obszar nr 14	-0,29	-0,76	-0,74	-0,53	-0,46	1,25	0,79	0,34	0,84
obszar nr 15	-0,64	0,40	-0,57	0,61	3,53	-0,05	-0,63	1,05	1,22
obszar nr 16	0,13	0,40	0,05	-0,51	-0,60	0,01	0,22	0,36	-0,53
obszar nr 17	-0,41	0,26	0,15	-0,08	-0,53	0,16	2,22	-1,13	-1,37
obszar nr 18	0,82	0,56	-0,64	0,56	-0,67	-0,65	0,30	1,05	2,23

Ostatni etap opracowania wskaźnika syntetycznego polega na wyznaczeniu jego końcowej wartości dla każdej jednostki referencyjnej. Wskaźnik ten stanowi sumę wszystkich wystandaryzowanych wskaźników cząstkowych, które odzwierciedlają natężenie negatywnych zjawisk w sferze społecznej. Uzyskana wartość wskaźnika syntetycznego pozwala określić, czy dana jednostka znajduje się w stanie kryzysowym, z uwzględnieniem specyfiki miasta oraz rozkładu wyników we wszystkich analizowanych jednostkach. Im wyższa wartość wskaźnika syntetycznego, tym silniejsze nasilenie problemów społecznych w danej jednostce. Wskaźnik syntetyczny dla sfery społecznej obliczany jest zgodnie z następującym wzorem:

$$P_i = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n t_{ij}$$

gdzie:

Pi – syntetyczny wskaźnik negatywnych zjawisk,

n – liczba wskaźników (cech),

t_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki analitycznej.

Jeżeli wartość wskaźnika syntetycznego jest dodatnia świadczy to o występowaniu kryzysu w sferze społecznej w danej jednostce, podczas gdy wartość ujemna wskazuje na pozytywny obraz zjawisk społecznych (w stosunku do przeciętnej sytuacji w mieście). Poniżej przedstawiono wartość wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej (uzyskaną zgodnie z powyższą procedurą) dla poszczególnych jednostek referencyjnych wyznaczonych w mieście Mińsk Mazowiecki.

Tabela 5. Wartość wskaźnika syntetycznego sfery społecznej dla jednostek referencyjnych miasta Mińsk Mazowiecki.

Jednostka referencyjna	Wartość wskaźnika syntetycznego
obszar nr 1	-9,78
obszar nr 2	-2,61
obszar nr 3	-2,76
obszar nr 4	-1,44
obszar nr 5	11,82
obszar nr 6	-3,69
obszar nr 7	10,26
obszar nr 8	4,25
obszar nr 9	1,71
obszar nr 10	-1,85
obszar nr 11	-3,73
obszar nr 12	-2,74
obszar nr 13	-12,03
obszar nr 14	1,03

obszar nr 15	13,95
obszar nr 16	-2,03
obszar nr 17	-5,56
obszar nr 18	5,18

Zgodnie z otrzymanymi wynikami analizy wskaźnik syntetyczny przyjął wartość dodatnią, a zatem wskazującą na kryzys w sferze społecznej w następujących jednostkach referencyjnych miasta Mińsk Mazowiecki:

- obszar nr 5
- obszar nr 7
- obszar nr 8
- obszar nr 9
- obszar nr 14
- obszar nr 15
- obszar nr 18

KROK 5. Analiza wskaźnikowa – podsumowanie wyników analizy dla sfer pozaspołecznych

W procesie delimitacji, oprócz oceny natężenia negatywnych zjawisk w sferze społecznej, konieczne jest również potwierdzenie występowania stanu kryzysowego w co najmniej jednej z pozostałych sfer: gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej lub środowiskowej. Dopiero łączne występowanie kryzysu społecznego oraz kryzysu w przynajmniej jednej z wymienionych sfer pozaspołecznych pozwala zakwalifikować daną część miasta jako obszar zdegradowany. Należy jednak podkreślić, że to właśnie sfera społeczna stanowi podstawowe kryterium wyznaczania obszaru zdegradowanego, natomiast sfery pozaspołeczne pełnią funkcję uzupełniającą, potwierdzającą i wzmacniającą diagnozę stanu kryzysowego.

Sfery gospodarcza, środowiskowa, techniczna i przestrzenno-funkcjonalna zdiagnozowane zostały z wykorzystaniem wskaźników wskazanych w Kroku 3. Każdy z analizowanych wskaźników został poddany obiektywnej ocenie w celu określenia, czy stanowi czynnik sprzyjający rozwojowi, czy też przyczynia się do pogłębiania zjawisk kryzysowych na danym obszarze. Poziom nasilenia problemów w sferach pozaspołecznych został wyznaczony poprzez przypisanie punktacji poszczególnym wskaźnikom w odniesieniu do średniej wartości danego wskaźnika dla całego miasta. W sytuacji, gdy wartość wskaźnika dla jednostki była mniej korzystna niż średnia miejska, przypisywano jej 1 punkt, natomiast w przypadku wartości korzystniejszej – 0 punktów.

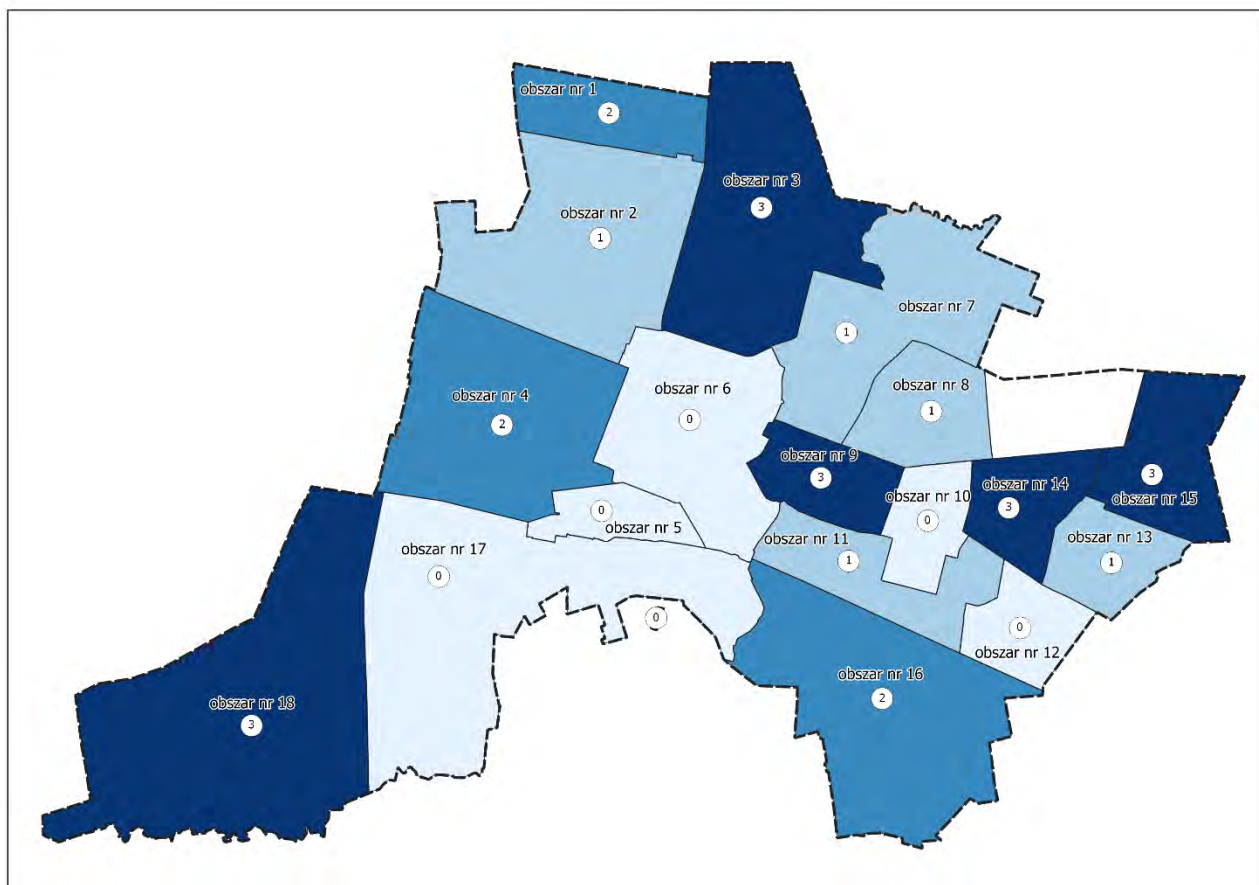
Uzyskaną w ten sposób przez poszczególne jednostki łączną liczbę punktów w danej sferze interpretowano jako syntetyczną ocenę natężenia kryzysu w danej sferze. Przyjęto, iż o wysokim natężeniu zjawisk kryzysowych w danej sferze świadczy uzyskana przez jednostkę liczba punktów równa lub wyższa niż 50% maksymalnej,

łącznej liczby punktów dla danej sfery. Tym samym wysokie natężenie zjawisk kryzysowych wymagało uzyskania:

- dla sfery gospodarczej minimum 2 punktów (na 3 możliwe do uzyskania);
- dla sfery środowiskowej minimum 2 punktów (na 3 możliwe do uzyskania);
- dla sfery technicznej minimum 2 punktów (na 4 możliwe do uzyskania);
- dla sfery funkcjonalno – przestrzennej minimum 3 punktów (na 6 możliwych do uzyskania).

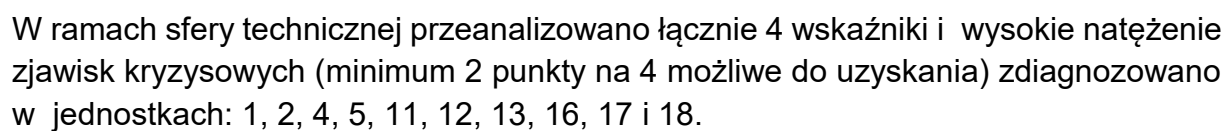
W ramach sfery gospodarczej przeanalizowano 3 wskaźniki cząstkowe. Wysokie natężenie zjawisk kryzysowych w tej sferze (≥ 2 pkt.) odnotowano w jednostkach: 1, 3, 4, 9, 14, 15, 16 i 18.

Rysunek 3. Syntetyczna ocena kryzysu w sferze gospodarczej.

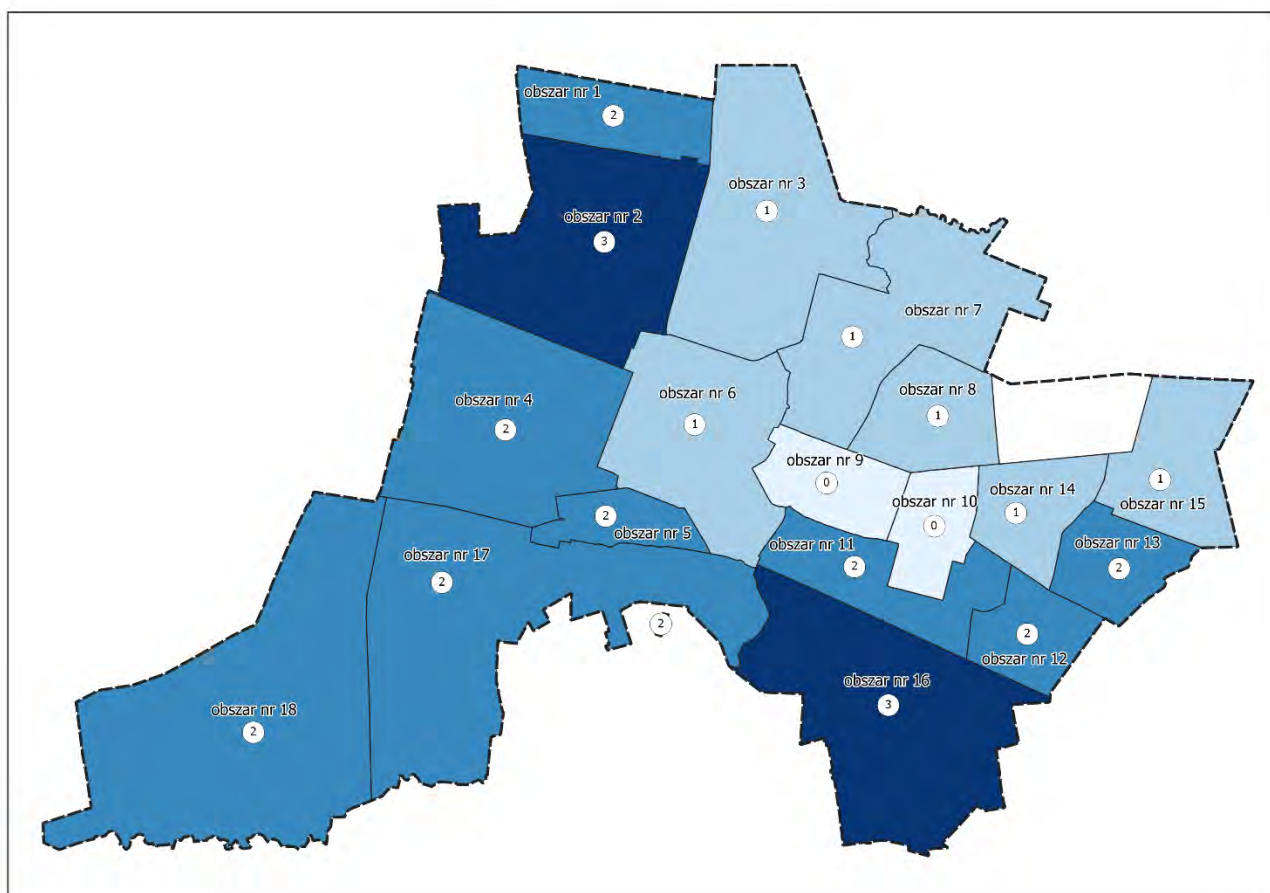

Źródło: opracowanie własne.

W przypadku sfery funkcjonalno – przestrzennej w diagnozie wykorzystano sześć wskaźników. Wysokie natężenie zjawisk kryzysowych (minimum 3 punkty na 6 możliwych do uzyskania) dotyczyło jednostek: 1, 3, 4, 7, 11, 15, 17 i 18.

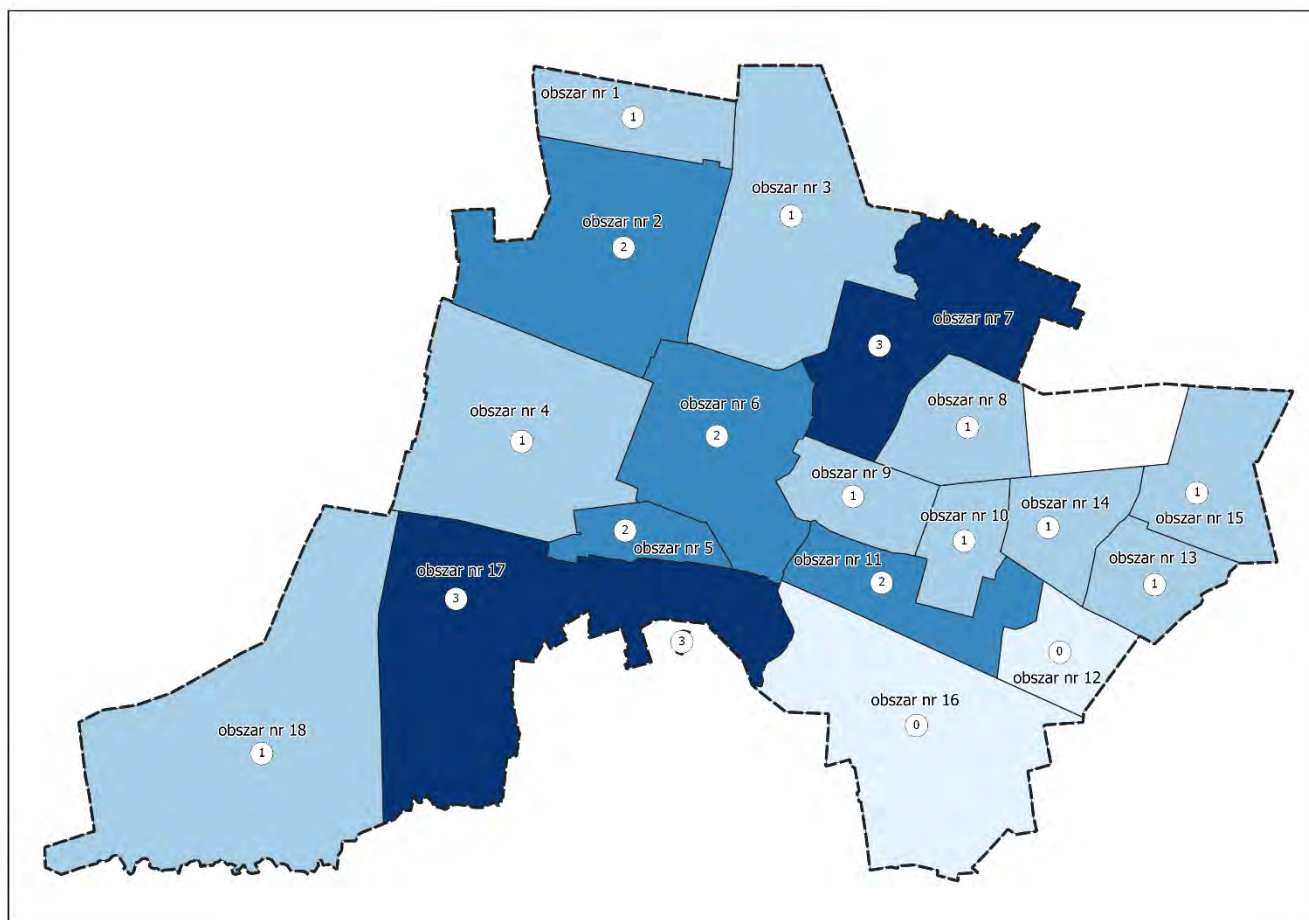
Rysunek 5. Syntetyczna ocena kryzysu w sferze technicznej.

Źródło: opracowanie własne.

W odniesieniu do sfery środowiskowej analizie poddano 3 wskaźniki cząstkowe. Wartości wskazujące na zachodzenie kryzysu w tej sferze (≥ 2 punkty) odnotowano w jednostkach: 2, 5, 6, 7, 11 i 17.

Rysunek 6. Syntetyczna ocena kryzysu w sferze środowiskowej.

Źródło: opracowanie własne.

KROK 6. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

Na podstawie przeprowadzonej analizy wskaźnikowej wyznaczono obszar zdegradowany na terenie miasta Mińsk Mazowiecki. Za obszar zdegradowany uznano te jednostki, w których wartość syntetycznego wskaźnika społecznego przyjęła wartości dodatnie, a jednocześnie w co najmniej jednej ze sfer pozaspołecznych zdiagnozowano wysokie natężenie zjawisk kryzysowych – tj. liczbę punktów równą lub przekraczającą 50% maksymalnej możliwej liczby punktów przypisanych danej sferze:

- dla sfery gospodarczej minimum 2 punkty (na 3 możliwe do uzyskania);
- dla sfery środowiskowej minimum 2 punkty (na 3 możliwe do uzyskania);
- dla sfery technicznej minimum 2 punkty (na 4 możliwe do uzyskania);
- dla sfery funkcjonalno – przestrzennej minimum 3 punkty (na 6 możliwych do uzyskania).

W poniższej tabeli zestawiono wskaźnik syntetyczny sfery społecznej dla wszystkich jednostek analitycznych oraz wyniki zbiorczej oceny kryzysu w ramach poszczególnych sfer pozaspołecznych.

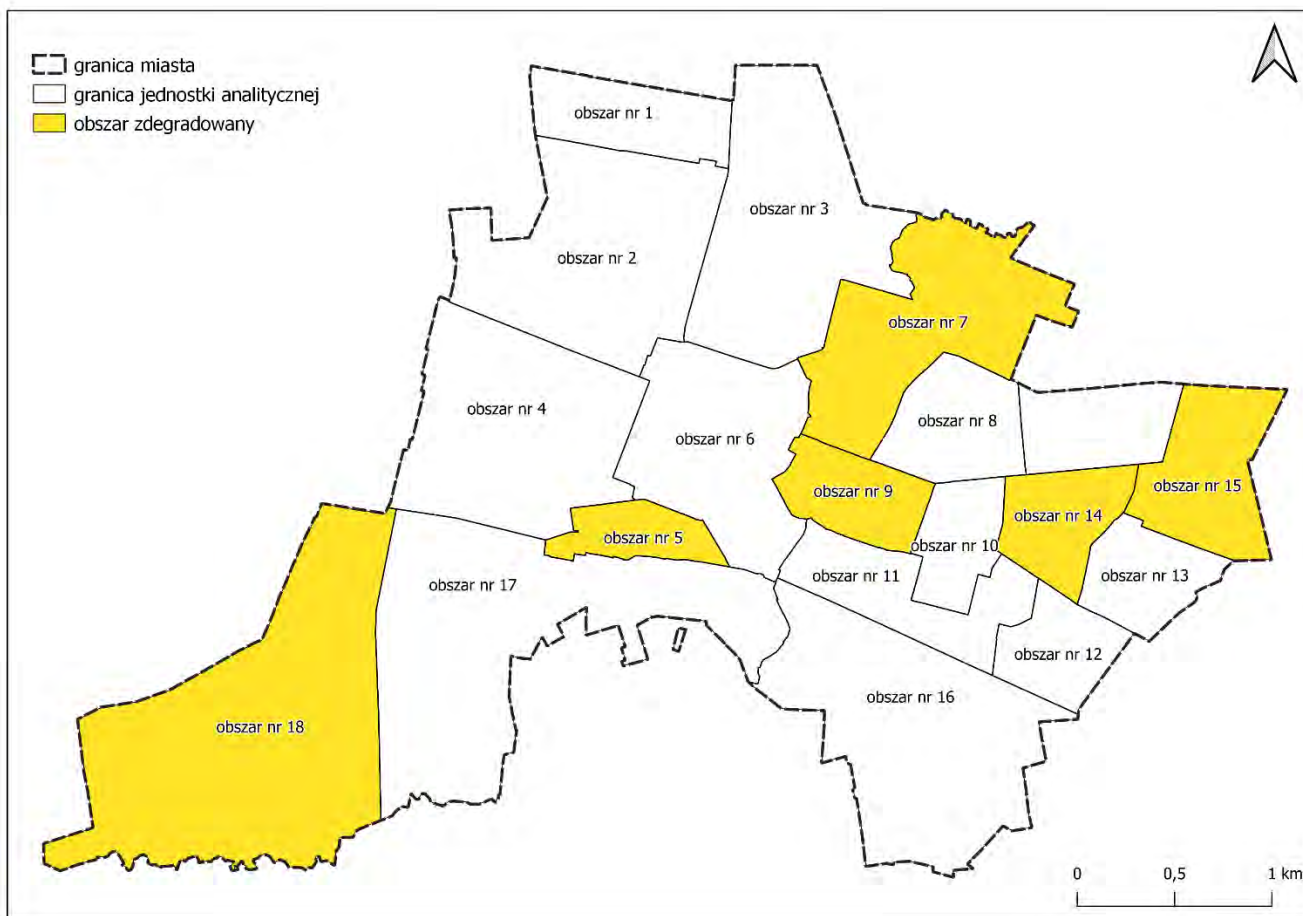
Tabela 6. Zbiorcze wyniki analizy wskaźnikowej wszystkich sfer analitycznych.

Jednostka referencyjna	Sfera społeczna – wskaźnik syntetyczny	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Sfera techniczna
		Wysokie natężenie zjawisk kryzysowych (w rozumieniu opisanym wyżej)			
obszar nr 1	-9,78	TAK	NIE	TAK	TAK
obszar nr 2	-2,61	NIE	TAK	NIE	TAK
obszar nr 3	-2,76	TAK	NIE	TAK	NIE
obszar nr 4	-1,44	TAK	NIE	TAK	TAK
obszar nr 5	11,82	NIE	TAK	NIE	TAK
obszar nr 6	-3,69	NIE	TAK	NIE	NIE
obszar nr 7	10,26	NIE	TAK	TAK	NIE
obszar nr 8	4,25	NIE	NIE	NIE	NIE
obszar nr 9	1,71	TAK	NIE	NIE	NIE
obszar nr 10	-1,85	NIE	NIE	NIE	NIE
obszar nr 11	-3,73	NIE	TAK	TAK	TAK
obszar nr 12	-2,74	NIE	NIE	NIE	TAK
obszar nr 13	-12,03	NIE	NIE	NIE	TAK
obszar nr 14	1,03	TAK	NIE	NIE	NIE
obszar nr 15	13,95	TAK	NIE	TAK	NIE
obszar nr 16	-2,03	TAK	NIE	NIE	TAK
obszar nr 17	-5,56	NIE	TAK	TAK	TAK
obszar nr 18	5,18	TAK	NIE	TAK	TAK

W jednostce nr 8 nie zidentyfikowano kryzysu w żadnej ze sfer pozaspołecznych, tym samym, pomimo dodatniego wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej, nie spełniła ona przesłanek ustawowych pozwalających na objęcie jej obszarem zdegradowanym.

Wyznaczony w oparciu o powyższe informacje obszar zdegradowany miasta Mińsk Mazowiecki obejmuje jednostki:

- obszar nr 5
- obszar nr 7
- obszar nr 9
- obszar nr 14
- obszar nr 15
- obszar nr 18

Rysunek 7. Obszar zdegradowany miast Mińsk Mazowiecki.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 7. Powierzchnia i liczba ludności obszaru zdegradowanego miasta Mińsk Mazowiecki.

Jednostka referencyjna	Powierzchnia [km ²]	Udział w ogólnej powierzchni miasta [%]	Liczba ludności – stan na 31.12.2024 [os.]	Udział ludności w ogólnej ludności miasta [%]
obszar nr 5	0,207	1,57%	600	1,61%
obszar nr 7	0,877	6,65%	229	0,61%
obszar nr 9	0,300	2,27%	3515	9,43%
obszar nr 14	0,313	2,37%	3098	8,31%
obszar nr 15	0,470	3,56%	142	0,38%
obszar nr 18	1,849	14,02%	415	1,11%
OBSZAR ZDEGRADOWANY	4,016	30,45%	7999	21,45%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki.

Wyznaczony w mieście Mińsk Mazowiecki obszar zdegradowany obejmuje 4,016 km² (30,45% powierzchni miasta) oraz zamieszkuje go 7999 mieszkańców, co stanowi 21,45% ludności miasta.

KROK 7. Warsztaty diagnostyczne z interesariuszami

W ramach prac nad wyznaczeniem obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Mińsk Mazowiecki przeprowadzono warsztaty diagnostyczne, które umożliwiły jakościową ocenę sytuacji jednostek objętych analizą. Uczestnikom przedstawiono wyniki badań statystycznych stanowiących podstawę do wyznaczenia projektowanego obszaru zdegradowanego. Dyskusja i oceny dokonane podczas warsztatów stanowiły kluczowy element procesu doprecyzowania granic tego obszaru oraz wskazania w jego obrębie obszaru rewitalizacji, zgodnie z wymogami ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 278), tj. obejmującego nie więcej niż 20% powierzchni gminy i nie więcej niż 30% jej mieszkańców.

Warsztaty odbyły się 29 października 2025 r. z udziałem 13 osób reprezentujących instytucje miejskie, Radę Miasta Mińsk Mazowiecki, Spółdzielnię Mieszkaniową „Przełom” oraz mieszkańców Mińska Mazowieckiego. Ich celem była analiza obszaru zdegradowanego wyznaczonego na podstawie wyników statystycznych, identyfikacja kluczowych problemów i potencjałów poszczególnych jednostek w jego obrębie oraz określenie tych części miasta, które – w opinii uczestników – powinny zostać objęte rewitalizacją. Szczegółowe wnioski z warsztatów dotyczące poszczególnych jednostek wchodzących w skład obszaru zdegradowanego opisano w Diagnozie służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Mińsk Mazowiecki.

KROK 8. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Na podstawie przeprowadzonych i opisanych powyżej analiz wyznaczono obszar zdegradowany Miasta Mińsk Mazowiecki. Jego łączna powierzchnia oraz liczba mieszkańców przekraczały wartości graniczne określone w ustawie o rewitalizacji, tj. 20% powierzchni gminy i 30% liczby jej mieszkańców. Z tego względu, dla wyznaczenia obszaru rewitalizacji konieczne było jego zawężenie.

Przy wyborze jednostek wchodzących w skład obszaru rewitalizacji, oprócz koncentracji zjawisk kryzysowych, uwzględniono również ich znaczenie funkcjonalne w strukturze miasta oraz potencjał rozwojowy. Na tej podstawie – z wykorzystaniem wniosków z warsztatów diagnostycznych i konsultacji z przedstawicielami samorządu – wyznaczono w Mińsku Mazowieckim obszar rewitalizacji obejmujący trzy podobszary, położone na terenie czterech jednostek: nr 5, nr 7, nr 9 oraz nr 14.

Pierwszy podobszar rewitalizacji (Podobszar 1. Dworzec) obejmuje jednostkę 5.

Objęcie tego obszaru rewitalizacją jest uzasadnione ze względu na kumulację problemów społecznych, przestrzennych i funkcjonalnych w rejonie dworca kolejowego – miejscu o kluczowym znaczeniu dla wizerunku miasta. Przestrzeń ta charakteryzuje się złym stanem technicznym infrastruktury, niskim poziomem bezpieczeństwa i estetyki oraz występowaniem problemów porządkowych i społecznych. Obszar pozostaje mało aktywny pod względem społecznym i kulturalnym, mimo centralnego położenia i dużego potencjału użytkowego. Dodatkowo jego izolację pogłębiają bariery komunikacyjne w postaci torów i nieprzyjaznych przejść. Jednocześnie obecność zabytkowej wieży ciśnień oraz planowana modernizacja dworca PKP stwarzają realne możliwości ożywienia tej przestrzeni.

Podobszar drugi (Podobszar 2. Centrum) obejmuje jednostki 7 i 9. Objęcie ich rewitalizacją jest uzasadnione ze względu na ich znaczenie społeczne, kulturalne i przestrzenne oraz współwystępowanie zjawisk kryzysowych przy jednoczesnym dużym potencjale rozwojowym. Obszar nr 7 obejmuje rejon o ważnych funkcjach rekreacyjnych i edukacyjnych, w którym zlokalizowane są m.in. Miejski Dom Kultury, szkoły oraz rozległy park miejski. Występuje tu jednak zdegradowana zabudowa socjalna o niskim standardzie technicznym, a także problemy porządku publicznego i społeczne, szczególnie w rejonie ulic Huberta i Żwirowej. Z kolei obszar nr 9 obejmuje centralne części miasta – okolice Placu Kilińskiego, Placu Stary Rynek, ulicy Bulwarnej i biblioteki – które mimo dużego potencjału kulturowego i historycznego nie pełnią dziś w pełni funkcji centrotwórczych. Występują tu zdegradowane obiekty, nieuporządkowane przestrzenie i brak powiązań funkcjonalnych między głównymi osiami miejskimi. Rewitalizacja podobszaru pozwoliłaby na wzmocnienie jego roli społeczno-kulturalnej, poprawę estetyki i bezpieczeństwa oraz stworzenie spójnego, dostępnego i przyjaznego mieszkańcom systemu przestrzeni publicznych w sercu Mińska Mazowieckiego.

Trzeci podobszar rewitalizacji (Podobszar 3. Osiedle Warszawska) koncentruje się w jednostce 14. Objęcie tej części miasta rewitalizacją jest uzasadnione ze względu na wyraźną kumulację problemów społecznych i przestrzennych oraz silne kontrasty w strukturze zabudowy i sytuacji mieszkańców. Na niewielkim terenie współwystępują tu nowoczesne apartamentowce i domy jednorodzinne z zabudową socjalną o bardzo niskim standardzie technicznym. Obszar cechuje się wysokim poziomem napięć społecznych, konfliktami między dawnymi a nowymi mieszkańcami oraz widoczną obecnością problemów takich jak alkoholizm czy bezdomność. Dodatkowo brak ogólnodostępnych przestrzeni rekreacyjnych i zdegradowana infrastruktura (m.in. dawny basen wojskowy) potęgują poczucie marginalizacji. Rewitalizacja powinna koncentrować się na poprawie jakości przestrzeni wspólnych i wzmocnieniu integracji społecznej, tak aby przywrócić spójność urbanistyczną i społeczną tej części miasta.

Mając na uwadze art. 10. ust. 1 ustawy o rewitalizacji mówiący, iż „obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją

negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji”, dwie jednostki objęte obszarem zdegradowanym (obszar nr 15 i obszar nr 18) nie zostały objęte obszarem rewitalizacji. Są to dwie spośród trzech najmniej licznych jednostek zdegradowanych - zamieszkiwane odpowiednio przez 142 i 415 osób. W przypadku jednostki nr 15, problemy koncentrują się głównie w obrębie niewielkiej enklawy zabudowy socjalnej o charakterze kontenerowym, zlokalizowanej na peryferiach. Obszar ten jest jednak słabo zurbanizowany, o niskiej gęstości zaludnienia i rozproszonej zabudowie, co ogranicza możliwość efektywnego prowadzenia działań rewitalizacyjnych. Przeważają tu tereny zielone o wysokich walorach środowiskowych, które stanowią potencjał rekreacyjny. Problemy społeczne, choć zauważalne, mają charakter punktowy i nie determinują stanu kryzysu o znaczeniu ponadjednostkowym. Z kolei jednostka nr 18 ma charakter peryferyjny i zachowuje w dużym stopniu wiejski układ przestrzenny, z niską intensywnością zabudowy i niewielkim udziałem funkcji miejskich. Brakuje tu instytucji publicznych, placówek edukacyjnych czy usług lokalnych, które mogłyby pełnić rolę generatorów życia społecznego i stymulatorów przemian rozwojowych. W związku z powyższym, znaczenie jednostek 15 i 18 dla rozwoju lokalnego miasta oceniono niżej niż w przypadku pozostałych jednostek zdegradowanych.

Tabela 8. Obszar rewitalizacji – powierzchnia i liczba mieszkańców.

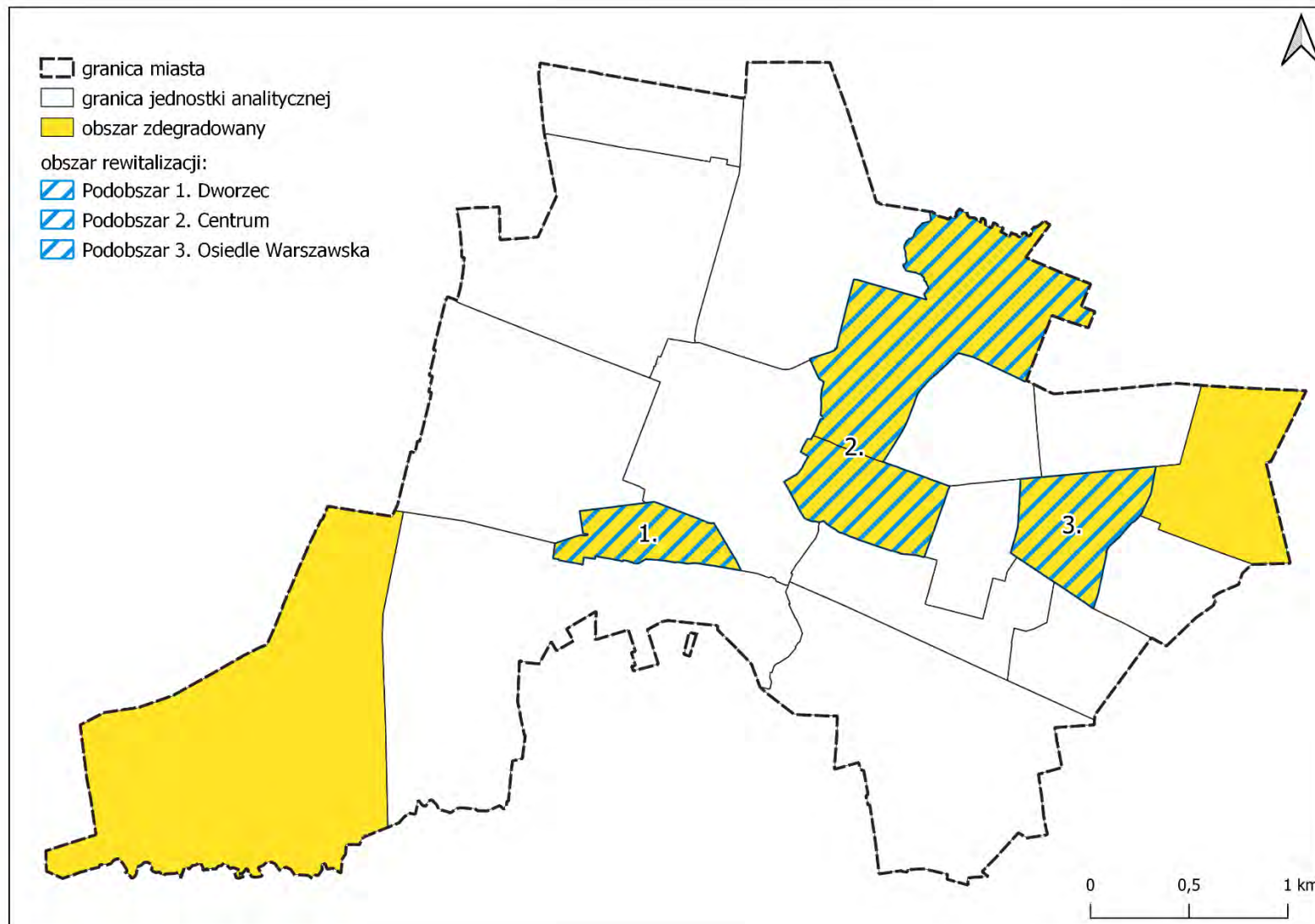
Podobszary rewitalizacji	Liczba ludności [os.]	Udział w ogóle mieszkańców miasta [%]	Powierzchnia [km²]	Udział w ogóle powierzchni miasta [%]
Podobszar 1. Dworzec (jednostka referencyjna 5)	600	1,61%	0,207	1,57%
Podobszar 2. Centrum (jednostki referencyjne 7 i 9)	3744	10,04%	1,177	8,92%
Podobszar 3. Osiedle Warszawska (jednostka referencyjna 14)	3098	8,31%	0,313	2,37%
Obszar rewitalizacji	7442	19,95%	1,697	12,87%

Źródło: opracowanie własne.

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji miasta Mińsk Mazowiecki po przeprowadzonych zgodnie z ustawą o rewitalizacji konsultacjach społecznych został wyznaczony na podstawie **uchwały nr XXV.200.2026 Rady Miasta Mińsk**

Mazowiecki z dnia 14 stycznia 2026 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Mińsk Mazowiecki. Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Mazowieckiego 21 stycznia 2026 r. (DZ. URZ. WOJ. 2026.720).

Rysunek 8. Mapa pogładowa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Mińsk Mazowiecki.

II. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji została opracowana w podziale na trzy wyodrębnione podobszary rewitalizacji, z uwzględnieniem pięciu sfer analitycznych: społecznej oraz pozaspołecznych – gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej. Każdą część zwieńczono syntetycznym podsumowaniem, obejmującym kluczowe problemy, potrzeby oraz potencjały rozwojowe danego podobszaru.

Rozdział integruje analizę danych ilościowych z jakościowymi wnioskami kontekstowymi, pozyskanymi w toku procesu partycypacyjnego. Zastosowane formy udziału społecznego umożliwiły włączenie do diagnozy opinii i doświadczeń przedstawicieli zróżnicowanych grup interesariuszy rewitalizacji. W opracowaniu wykorzystano dane statystyczne pochodzące m.in. z Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki oraz jego jednostek organizacyjnych, w tym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i szkół podstawowych, a także z Powiatowego Urzędu Pracy w Mińsku Mazowieckim, Komendy Powiatowej Policji w Mińsku Mazowieckim oraz z ogólnodostępnych statystyk publicznych. Dane odnoszą się do roku kalendarzowego 2024 (stan na 31.12.2024 r.). W przypadkach, w których specyfika wskaźnika wymagała odwołania się do innego okresu sprawozdawczego, wskazano odpowiednie przedziały czasowe.

W ramach prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji, w tym nad diagnozą pogłębioną, zastosowano następujące formy partycypacji społecznej:

- warsztat diagnostyczny z udziałem interesariuszy rewitalizacji (mieszkańców, przedstawicieli instytucji lokalnych, Rady Miasta oraz podmiotów społecznych i gospodarczych), którego celem było zebranie kluczowych spostrzeżeń dotyczących problemów i potencjałów obszarów zdegradowanych;
- indywidualne wywiady pogłębione z lokalnymi ekspertami (m.in. przedstawicielami MOPS, MDK oraz Straży Miejskiej), ukierunkowane na identyfikację zależności przyczynowo-skutkowych, kluczowych potrzeb i potencjałów obszaru;
- badanie ankietowe w formule online skierowane do mieszkańców i użytkowników obszaru rewitalizacji miasta Mińsk Mazowiecki, którego celem było rozpoznanie istotnych dla respondentów problemów i wyzwań dotyczących poszczególne podobszary rewitalizacji;
- wizję lokalną w formie spaceru badawczego, obejmującą analizę i obserwację miejsc kryzysowych, przestrzeni problemowych oraz potencjałów rozwojowych, ze szczególnym uwzględnieniem sfery przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i gospodarczej. Wizja ta umożliwiła również sporządzenie dokumentacji fotograficznej;
- spotkanie otwarte dla interesariuszy, poświęcone określeniu kierunków oczekiwanej zmiany oraz identyfikacji propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych;

- warsztat strategiczny, ukierunkowany na doprecyzowanie kierunków interwencji oraz wypracowanie propozycji działań odpowiadających na zdiagnozowane problemy;
- otwarty nabór zadań do GPR, umożliwiający mieszkańcom zgłaszanie własnych pomysłów i potrzeb za pośrednictwem formularza online.

W dalszej części rozdziału przedstawiono pogłębioną diagnozę obszaru rewitalizacji, opartą zarówno na analizie danych, jak i na głosach mieszkańców, lokalnych ekspertów, przedstawicieli instytucji, podmiotów gospodarczych, organizacji społecznych oraz grup nieformalnych. Wnioski i obserwacje zgromadzone w toku badań i działań partycypacyjnych zostały bezpośrednio włączone do treści diagnozy, zapewniając jej wieloperspektywiczny charakter.

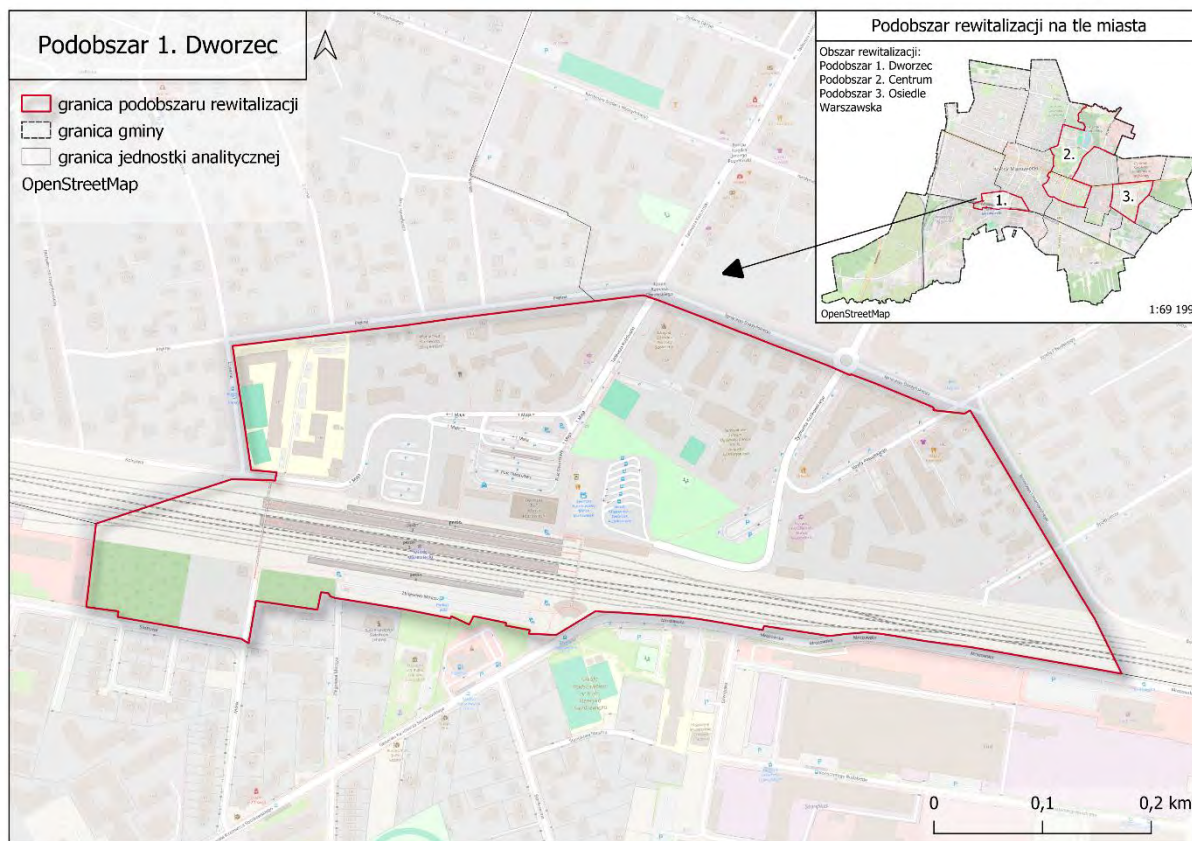
PODOBSZAR 1. DWORZEC

Sfera społeczna

Podobszar 1 zamieszkuje 600 osób (stan na 31.12.2024), a jego sytuacja charakteryzuje się głębokim kontrastem pomiędzy nowoczesną, intensywną zabudową śródmiejską przy ul. Piłsudskiego a starszą, często zdegradowaną tkanką mieszkaniową. Ten dualizm urbanistyczny znajduje odzwierciedlenie w wyróżniającej się w skali miasta dynamice demograficznej – obszar ten jako jedyny w mieście odnotował w latach 2019 - 2024 wzrost liczby mieszkańców o 4,17%, podczas gdy całe miasto boryka się ze spadkiem populacji o blisko 7%.

Z naturalnych względów osiedlają się tu ludzie, którzy pracują w Warszawie. W tej części miasta jest to dobrze widoczne i dość intensywne z uwagi przede wszystkim na bliskość stacji kolejowej i dostępność nowej oferty mieszkaniowej na nowych osiedlach.

Uczestnik warsztatów diagnostycznych

Rysunek 9. Mapa Podobszaru 1. Dworzec.

Źródło: opracowanie własne na bazie OpenStreetMap.

Mimo napływu nowych mieszkańców, wskaźniki społeczne wskazują na dotyczący tą część miasta kryzys. W latach 2019–2024 liczba osób bezrobotnych wzrosła tu aż o 150%, przy jednoczesnym ogólnomiejskim spadku bezrobocia o blisko 25%. Należy jednak zaznaczyć, iż w wartościach bezwzględnych liczba osób bezrobotnych zamieszkujących w 2024 r. Podobszar jest niewielka i wynosi 10 osób. Niepokojący jest udział osób powyżej 60. roku życia w strukturze bezrobocia (20% wobec 6% w mieście) oraz wysoki odsetek osób z najniższym wykształceniem (30%), co w połączeniu z faktem, że aż 60% bezrobotnych to osoby długotrwale pozostające bez pracy, świadczy o trwałym wykluczeniu zawodowym tej grupy osób. Część problemów bytowych mieszkańców Podobszaru znajduje odzwierciedlenie w statystykach pomocy społecznej, gdzie odsetek osób korzystających ze wsparcia jest nieco wyższy niż średnio w mieście. Odsetek osób korzystających pomocy społecznej wynosi w Podobszarze 11,67% przy średniej miejskiej na poziomie 1,5%. Pośród tej grupy aż 60% beneficjentów wykazuje bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, wysoki jest również odsetek osób korzystających z pomocy z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby (70% wobec 45,4% w mieście) oraz niepełnosprawności (40% wobec 27,4% w mieście).

Problemy te potęgowane są przez specyficzny charakter komunikacyjny obszaru, który pełni rolę głównego węzła przesiadkowego miasta, ale jednocześnie boryka się z degradacją przestrzeni przydworcowej i złym stanem technicznym infrastruktury

PKP. Otoczenie dworca generuje negatywne pierwsze wrażenie wjazdowe do miasta, będąc miejscem koncentracji problemów porządkowych, takich jak spożywanie alkoholu w miejscach publicznych, zaśmiecanie czy przypadki bezdomności. Znajduje to bezpośrednie potwierdzenie w statystykach bezpieczeństwa – liczba interwencji Straży Miejskiej na 100 mieszkańców jest tu prawie czterokrotnie wyższa niż średnia miejska (28,33 przy średniej 7,6), a liczba popełnionych wykroczeń i przestępstw (13,17 na 100 osób) przewyższa wskaźnik ogólnomiejski ponad pięciokrotnie. Poczucie braku bezpieczeństwa pogłębia niefunkcjonalny i zaniedbany tunel pod torami oraz przestarzała infrastruktura (windy, kładka), która stanowi silną barierę dla osób starszych i z niepełnosprawnościami. Jak wskazują lokalni eksperci sytuacja dot. bezpieczeństwa uległa na przestrzeni ostatnich lat poprawie, czemu sprzyja m.in. obecność systemu monitoringu wizyjnego, jednak bez kompleksowego remontu dworca trudno oczekiwać trwałej zmiany na większą skalę.

Największym problemem jest teren dworca autobusowego i kolejowego, gdzie przebywają osoby zmagające się z problemem alkoholowym oraz osoby w kryzysie bezdomności. Miejsce to pełni funkcję nieformalnego punktu spotkań towarzyskich. Podobna sytuacja dotyczy starego budynku po poczcie – młodzież gromadzi się tam, spotyka i spożywa alkohol. Występują tam słabo oświetlone, odizolowane przestrzenie, które mogą sprzyjać zachowaniom ryzykownym i być postrzegane jako niebezpieczne. Zjawisko to dotyczy nie tylko mieszkańców Mińska, lecz również osób dojeżdżających z okolicznych miejscowości. Choć budynek jest formalnie zamknięty, jego duża kubatura oraz stan techniczny umożliwiają nieuprawniony dostęp.

Respondent wywiadu indywidualnego

To jest taka w sumie martwa część miasta, niewiele się tu dzieje od strony kulturalno – społecznej, kiedyś w tej zabudowie parterowej były lokale usługowe przy dworcu, teraz tego nie ma, są natomiast puste budynki i przestrzenie, które generują miejsca spotkań przy alkoholu itp. [...] Ludzie przyjeżdżają z różnych stron pociągiem i piją sobie tu alkohol.

Uczestnik warsztatów diagnostycznych

Obecnie widoczna jest potrzeba wzmocnienia działań dedykowanych osobom w kryzysie bezdomności. Tegoroczna zima unaoczniała realną skalę zjawiska i pilną potrzebę systemowych rozwiązań. Wskazane byłoby wdrożenie kompleksowego programu wsparcia, obejmującego zarówno pracę w terenie (streetworking), jak i rozwój infrastruktury pomocowej (np. ogrzewalni).

Respondent wywiadu indywidualnego

Jako znaczący potencjał dla realizacji działań kulturalnych i społecznych wskazywana jest przez lokalnych ekspertów wieża ciśnień (obiekt zabytkowy w gestii miasta), gdzie organizowane są wystawy czy pojedyncze wydarzenia kulturalne. Budynek wymaga dostosowania/zaadaptowania do pełnienia funkcji społeczno – kulturalnych, co

pozwoliłoby na lepsze jego wykorzystanie i poszerzenie lokalnej oferty działań kulturalnych dla mieszkańców.

Problemy dorosłych mieszkańców znajdują pewne odzwierciedlenie także w sytuacji najmłodszego pokolenia i obserwowane są w sferze edukacyjnej. Wśród uczniów szkół podstawowych zamieszkujących Podobszar 1 odnotowuje się wyższy odsetek dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (12,99% przy średniej miejskiej 10,52%) oraz dwukrotnie wyższy wskaźnik uczniów, którzy nie otrzymują promocji do następnej klasy. Wśród atutów można wskazać obecność w Podobszarze dwóch szkół średnich - Liceum Ogólnokształcące im. Polskiej Macierzy Szkolnej oraz Salezjańskie Liceum im. ks. Augusta Czarotoryskiego. Są to placówki przyciągające młodzież z terenu całego powiatu. Mieszkańcy Podobszaru 1 wykazują najwyższy pośród podobszarów rewitalizacji i wyższy niż przeciętnie w mieście wskaźnik czytelnictwa (21,17 czytelników na 100 mieszkańców). Mniej korzystnie niż przeciętnie w mieście wypada natomiast wskaźnik liczby organizacji pozarządowych przypadających na 1000 mieszkańców – w Podobszarze wynosi on 0,17, przy średniej miejskiej na poziomie 0,27.

Tabela 9. Sytuacja społeczna Podobszaru 1. Dworzec – zestawienie wskaźników.

Wskaźniki	Podobszar 1 Dworzec	Miasto Mińsk Mazowiecki
Zmiana liczby ludności w latach 2019-2024 (%)	4,17	-6,86
Odsetek osób bezrobotnych (%)	1,67	1,47
Zmiana liczby osób bezrobotnych w latach 2019-2024 (%)	150	-24,73
Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogóle bezrobotnych (%)	60	64,96
Udział osób powyżej 60 roku życia w ogóle bezrobotnych (%)	20	6,02
Udział osób z wykształceniem podstawowym i poniżej gimnazjalnym, w ogóle bezrobotnych (%)	30	18,43
Liczba osób korzystających z dodatków mieszkaniowych i energetycznych na 100 mieszkańców ogółem	1,33	1,01
Odsetek osób korzystających pomocy społecznej ogółem (%)	1,67	1,5
Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w ogóle osób korzystających z pomocy społecznej (%)	60	40,97
Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia (%)	20	21,29

Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby (%)	70	45,44
Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności (%)	40	27,37
Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa (%)	50	34,88
Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu (%)	20	10,55
Liczba popełnionych wykroczeń, przestępstw na 100 mieszkańców	13,17	2,39
Liczba zdarzeń komunikacyjnych bez ofiar na 100 mieszkańców	4,83	0,87
Liczba interwencji służb porządku publicznego na 100 mieszkańców	16,83	3,0
Liczba kradzieży, naruszeń nietykalności osobistej na 100 mieszkańców	3,67	0,88
Liczba zdarzeń niszczenia mienia prywatnego, publicznego na 100 mieszkańców	1	0,18
Liczba interwencji policji i odnoszących się do przemocy domowej	10,67	2,18
Liczba interwencji Straży Miejskiej w 2024 na 100 mieszkańców	28,33	7,6
Liczba uczniów sprawiających problemy wychowawcze na 100 uczniów	10,39	8,72
Odsetek dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach podstawowych (%)	12,99	10,52
Liczba uczniów nieotrzymujących promocji do następnej klasy na 100 uczniów	1,3	0,66
Liczba uczniów dożywianych na 100 uczniów ogółem	49,35	40,01
Liczba czytelników bibliotek na 100 mieszkańców	21,17	18,52
Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	0,17	0,27

Źródło: dane Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki, MOPS, Komendy Powiatowej Policji w Mińsku Mazowieckim, Powiatowego Urzędu Pracy w Mińsku Mazowieckim.

Sfery pozaspołeczne (gospodarcza, środowiskowa, techniczna i przestrzenno – funkcjonalna)

Sfera gospodarcza

Podobszar 1. Dworzec jest najbardziej aktywną - pośród podobszarów rewitalizacji - gospodarczo częścią miasta. Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców wynosi tutaj 8,33, co znacząco przewyższa średnią miejską (5,07) oraz wyniki pozostałych podobszarów. Dynamika przedsiębiorczości jest bardzo wysoka – liczba nowo zarejestrowanych firm (1,5 na 100 mieszkańców) jest niemal czterokrotnie wyższa niż w całym Mieście (0,39). Jednocześnie odnotowuje się tu niższy odsetek zawieszonych działalności (12,28% przy średniej miejskiej 18,75%), co świadczy o większej stabilności tutejszego biznesu. Mimo tych korzystnych statystyk, wnioski z warsztatów diagnostycznych wskazują na problem „martwych przestrzeni” po dawnych lokalach usługowych oraz brak nowej oferty komercyjnej w bezpośrednim sąsiedztwie dworca, co sugeruje niewykorzystany potencjał tutejszych lokali. Należy jednak zaznaczyć, że w perspektywie planowanej inwestycji związanej z przekształceniem terenów dworca PKP i PKS, funkcja handlowo – usługowa będzie stanowić jedną z najistotniejszych, obok komunikacyjnej, funkcji tego terenu.

Sfera środowiskowa

Podobszar 1. Dworzec cechuje się najwyższym poziomem zanieczyszczenia powietrza wśród podobszarów rewitalizacji. Na podstawie danych Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (GIOŚ) w 2024 roku średnioroczne stężenia pyłów PM10 wynosiło 21,43 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, co było wartością wyższą od średniej dla miasta (20,39 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) i przekraczało poziom zalecany przez Światową Organizację Zdrowia (WHO), zgodnie z którą średnioroczne stężenie tego zanieczyszczenia nie powinno przekraczać 15 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (wcześniej 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$). Również niekorzystna jest sytuacja w przypadku benzo(a)pirenu (B(a)P), którego stężenie osiągało 1,84 ng/m^3 , przewyższając zarówno średnią miasta (1,29 ng/m^3), jak i obowiązującą normę dopuszczalną, która wynosi 1 ng/m^3 . Poziom przekroczeń może w znacznej mierze wynikać z dużego natężenia ruchu tranzytowego w rejonie węzła przesiadkowego jakim jest rejon Dworca PKP i PKS, ale jest też konsekwencją starej zabudowy mieszkaniowej dysponującej nieekologicznymi źródłami ogrzewania. Zabudowa ta ulega stopniowej modernizacji lub przekształceniom, co przekłada się na poprawę sytuacji w tym zakresie. Pozytywnym aspektem jest także brak wykroczeń dotyczących nielegalnego spalania odpadów oraz mniejszy niż w innych częściach miasta odsetek budynków z azbestem (2,06%).

Na podstawie map zagrożenia powodziowego opublikowanych w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Infrastruktury w dniu 7 września 2022 r. nie stwierdzono występowania obszarów szczególnego zagrożenia powodziowego na terenie Podobszaru, zarówno o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi raz na 10 lat (10%), jak i raz na 100 lat (1%). Ponadto, zgodnie z danymi Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego, w granicach Podobszaru rewitalizacji nie zidentyfikowano również zagrożenia powodzią od wód gruntowych (podtopienia). Na terenie Podobszaru zlokalizowane są 2 pomniki przyrody: PL.ZIPOP.1393.PP.1412011.1055 (dąb szypułkowy zlokalizowany między ulicami Piękną, Kościuszki i 1go Maja), PL.ZIPOP.1393.PP.1412011.1064 (dąb szypułkowy położony przy skrzyżowaniu ulic Kościuszki i Daszyńskiego)

Sfera techniczna

Tkanka budowlana Podobszaru 1 cechuje się silnym kontrastem. Z jednej strony występuje tu nowoczesna, intensywna zabudowa przy ul. Piłsudskiego, która podnosi standard estetyczny obszaru, z drugiej zaś strony obecna jest starsza, często zdegradowana zabudowa mieszkaniowa. W obszarze znajdują się budynki komunalne zlokalizowane przy ul. Widok (za torami) oraz przy ul. Spółdzielczej i Limanowskiego (zabudowa częściowo drewniana). Podobszar charakteryzuje najwyższe w mieście nasycenie zabytkami (32,71 obiektów w Gminnej Ewidencji Zabytków na km², przy średniej miejskiej 3,87) oraz najwyższa liczba pozwoleń na budowę (9,35 na km²), co potwierdza silną presję inwestycyjną. W Podobszarze zlokalizowany jest zabytek wpisany do Rejestru zabytków: Zespół WKU przy ul. Pięknej 3. Ponadto, wśród istotnych lokalnie obiektów wskazywanych przez uczestników warsztatów należy wymienić wspomnianą już wieżę ciśnień oraz budynek dawnej poczty (budynek w złym stanie technicznym, do rozbiórki), który stanowił miejsce wykorzystywane przez osoby w kryzysie bezdomności.

Sfera funkcjonalno-przestrzenna

Podobszar 1 pełni kluczową funkcję komunikacyjną jako główny węzeł przesiadkowy miasta, co potwierdza 100-procentowy dostęp mieszkańców do przystanków autobusowych w zasięgu 5 minut pieszo oraz wysoka gęstość geograficzna przystanków (934,58/km²). Mimo pełnienia roli głównego węzła przesiadkowego miasta, Podobszar stanowi obecnie niekorzystną wizytówkę i wywołuje złe pierwsze wrażenie u przyjezdnych. Wynika to z degradacji przestrzeni przydworcowej, na którą składają się: zły stan techniczny dworca, nieestetyczna poczekalnia, zniszczony budynek dawnej poczty oraz zaniedbany i niebezpieczny tunel pod torami, co w połączeniu z problemami porządkowymi i brakiem estetyki tworzy negatywny obraz strefy wejściowej do miasta. Funkcjonowanie obszaru utrudniają silne bariery komunikacyjne w postaci torów kolejowych oraz przestarzała infrastruktura (windy, kładka), która jest szczególnie uciążliwa dla osób starszych i z niepełnosprawnościami. Dodatkowo tunel pod torami jest oceniany jako zaniedbany, niefunkcyjny i budzący poczucie braku bezpieczeństwa. Problemem jest także deficyt miejsc parkingowych skutkujący parkowaniem niezgodnie z przepisami i zawłaszczaniem przestrzeni pieszych, terenów publicznych pod tą funkcję. Jest to zagadnienie stanowiące istotny problem w Podobszarze 1, ale wykraczające swoją skalą i problematyką poza obszar rewitalizacji i wymagające działań o charakterze systemowym. Niezbędne jest w tym celu całościowe spojrzenie na kierunki rozwoju systemu komunikacyjnego miasta z uwzględnieniem tworzenia multimodalnych węzłów komunikacyjnych obejmujących m.in. parkingi typu park&ride, weryfikację funkcjonowania strefy płatnego parkowania i siatki połączeń komunikacji publicznej.

Problem z parkowaniem w tej części miasta jest bardzo wyraźny – chodniki są zastawione, a piesi zmuszeni są poruszać się jezdnią, mimo że jest to jeden z głównych szlaków komunikacyjnych. W mieście jest bardzo duże zagęszczenie mieszkańców na stosunkowo niedużej przestrzeni, jest coraz więcej

samochodów, a teren dworca jest oblegany okrutnie, bo ludzi chętnie korzystają z kolei. Widać nawet potrzebę zwiększenia taborów kolejowych, bo ludzie się nie mieszczą. Szereg problemów rozwiązuje bezpłatna komunikacja miejska i strefa. Jest jakaś rotacja miejsc parkingowych, ale w rejonie dworca to są postoje najczęściej 8h.

Respondent wywiadu indywidualnego

W kolejnych latach planowana jest przebudowa tej części miasta z przeznaczeniem pod centrum handlowe z centrum przesiadkowym i dworcem PKP, co ma szansę stać się kluczowym impulsem do poprawy sytuacji technicznej i przestrzennej w tej części miasta. Teren ten stanowi własność Polskich Kolei Państwowych pozostający w zarządzie spółek Xcity Investment oraz Dekada Realty.

Mimo istnienia niewykorzystanej przestrzeni po dawnych lokalach usługowych i niskiego poziomu aktywności społeczno-kulturalnej, obszar ten posiada znaczące potencjały rozwojowe. Kluczowym zasobem jest zabytkowa wieża ciśnień, która po adaptacji na funkcje kulturalne może stać się lokalnym centrum aktywności, a także obecność dwóch liceów, których uczniowie stanowią potencjał młodzieżowy dla przyszłych działań społecznych.

Ponadto, mieszkańcy Podobszaru mają bardzo dobry dostęp do terenów zielonych – aż 98,5% ludności znajduje się w zasięgu 10-minutowego spaceru od parku lub placu zabaw. Warsztaty diagnostyczne potwierdziły, że istniejący tu teren zielony i plac zabaw są dobrej jakości, co jest zdecydowanym atutem tej części śródmieścia.

Dokumentacja zdjęciowa Podobszaru 1. Dworzec – wybrane przestrzenie

Rysunek 10. Budynek dworca PKP – degradacja i brak funkcjonalności obiektu i otoczenia.

Rysunek 11. Teren dworca PKS – niska jakość i degradacja infrastruktury komunikacyjnej.

Rysunek 12-13. Otoczenie dworca PKP – zły stan techniczny i estetyczny obiektów i przestrzeni.

Rysunek 14. Widok na ulicę Kolejową – dzikie parkowanie na poboczu drogi powodujące degradację przestrzeni publicznej.

Rysunek 15. Teren parkingu typu park&ride przy dworcu PKP od strony ul. Z. Mirosza.

Rysunek 16. Zabytkowy obiekt wieży ciśnień zlokalizowany przy ul. 1 Maja – niezdawalający stan obiektu.

Rysunek 17. Skwer w sąsiedztwie wieży ciśnień.

Tabela 10. Sytuacja pozaspółeczna Podobszaru 1. Dworzec – zestawienie wskaźników sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej.

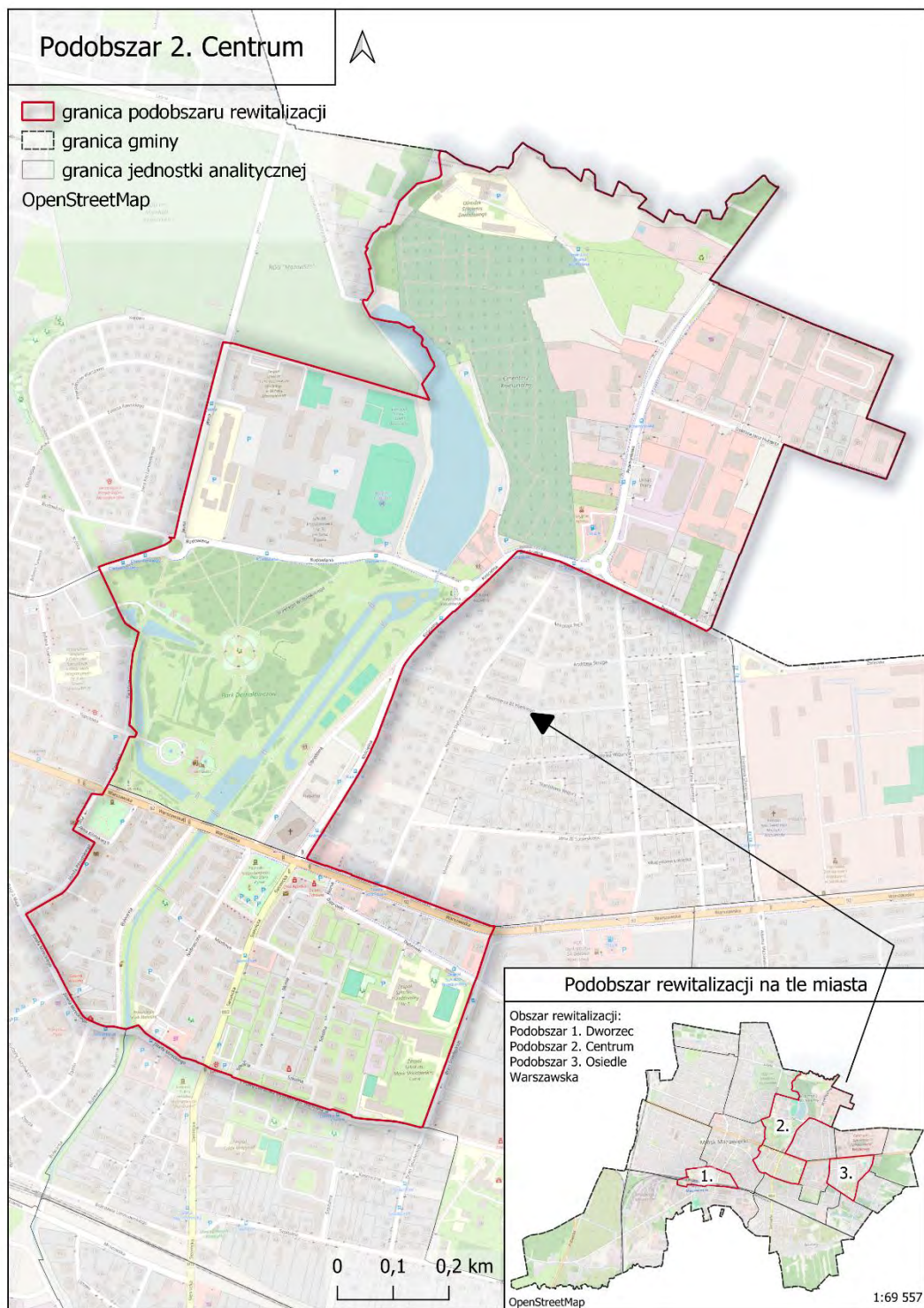
Wskaźniki	Podobszar 1 Dworzec	Miasto Mińsk Mazowiecki
Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	8,33	5,07
Udział zawieszonych podmiotów gospodarczych w ich ogólnej liczbie (%)	12,28	18,75
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	1,50	0,39
Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	1,00	0,32
Średnie roczne stężenie pyłu PM10	21,43	20,39
Średnie roczne stężenie pyłu PM2,5	13,20	12,44
Średnie roczne stężenie B(a)P	1,84	1,29
Ilość zebranych odpadów komunalnych (kg na 100 mieszkańców)	51845,30	48750,47
Liczba wykroczeń dot. nielegalnego spalania odpadów na 100 mieszkańców	0,00	0,13
Gęstość demograficzna przystanków	0,33	0,31
Gęstość geograficzna przystanków (przystanki/km ²)	934,58	871,74
Liczba placówek opieki zdrowotnej na 100 mieszkańców	0,33	0,05

Odsetek budynków użyteczności publicznej z wyznaczonymi miejscami parkingowymi dla OzN (%)	46,15	43,12
Odsetek budynków użyteczności publicznej z toaletą dostosowaną do potrzeb OzN (%)	30,77	33,94
Odsetek budynków zawierających azbest w ogólnej liczbie budynków (%)	2,06	6,91
Odsetek budynków ze źródłami ciepła (piecami) do wymiany (%)	6,19	10,63
Liczba budynków zabytkowych (Gminna ewidencja zabytków) na km2	32,71	3,87
Liczba pozwoleń na budowę na km2	9,35	2,05
Przystanki autobusowe w zasięgu 5 min pieszo - udział (%) ludności w strefie 5 min	100,00	89,41
Parki/tereny zielone w zasięgu 10 min pieszo - udział (%) ludności w strefie 10 min	98,50	85,05

Źródło: dane Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki, Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Straży Miejskiej w Mińsku Mazowieckim.

PODOBSZAR 2. CENTRUM

Podobszar 2. Centrum zamieszkują 3744 osoby i w latach 2019–2024 odnotowano tu spadek liczby ludności o 5,69%, co oznacza że ten fragment Mińska Mazowieckiego ma niższe tempo procesu wyludniania niż średnia dla miasta wynosząca -6,86%. Podobszar zlokalizowany jest w środkowo – północnej części miasta i odznacza się mieszanym charakterem funkcjonalnym, łączącym rekreację, edukację i funkcje społeczne z mieszkalnictwem, co tworzy przestrzeń o dużym znaczeniu dla tożsamości Mińska Mazowieckiego.

Rysunek 18. Mapa Podobszaru 2. Centrum.

Źródło: opracowanie własne na bazie OpenStreetMap.

Z pomocy społecznej korzysta 2,27% mieszkańców Podobszaru, co przekracza średnią dla miasta wynoszącą 1,5%. Problem ubóstwa dotyka blisko 33% beneficjentów pomocy, a niemal dwukrotnie wyższa niż w skali miasta liczba osób pobierających dodatki mieszkaniowe i energetyczne (1,98 na 100 mieszkańców) wskazuje na silną koncentrację mieszkań o niskim statusie ekonomicznym. Niepokojąca jest także skala alkoholizmu, diagnozowana u 17,65% beneficjentów

pomocy społecznej, którą potwierdza także wyższy od średniej miejskiej wskaźnik liczby przypadków rozpatrywanych przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynoszący w Podobszarze 0,21 na 100 osób (dla miasta: 0,19).

Ponadto, sytuacja mieszkańców Podobszaru na rynku pracy jest trudniejsza niż ma to miejsce przeciętnie w mieście – co 8 bezrobotny mieszkaniec Mińska Mazowieckiego mieszka właśnie w Podobszarze 2. Odsetek bezrobotnych wynosi w Podobszarze 1,92% (miasto: 1,47%), a ponad połowa z nich (58,33%) to osoby długotrwale bezrobotne. Skala problemu bezrobocia nie jest obecnie wysoka i na przestrzeni lat uległa widocznej poprawie, niemniej w Podobszarze 2 poprawa w tym zakresie zachodzi wolniej, na co wskazują dane dot. zmiany liczby osób bezrobotnych w latach 2019-2024. W Podobszarze 2. Centrum w analizowanym okresie liczba bezrobotnych spadła o 19%, podczas gdy w Mińsku Mazowieckim było to o blisko 6 p.p. więcej (tj. 25%). Potwierdza to długotrwały charakter problemów społecznych dotyczących mieszkańców Podobszaru, co wiąże się m.in. z obecnością zabudowy socjalnej, zlokalizowanej przy ulicach Huberta i Żwirowej, w dawnych budynkach administracji wojskowej o niezadawalającym stanie technicznym i estetycznym.

Na Żwirowej widać wyraźną poprawę warunków socjalnych – budynki są wyposażone w wodę i ogrzewanie gazowe, zmienia się także struktura mieszkańców, pojawiają się nowe typy rodzin. Skala zjawisk negatywnych nie jest bardzo duża (ok. 10–15 rodzin), problem alkoholu jeszcze oczywiście występuje, ale obecnie większym wyzwaniem są trudności wychowawcze i przypadki przemocy. Na Huberta sytuacja mieszkaniowa jest lepsza – dominują bloki, w tym dwa budynki z mieszkaniem socjalnym i komunalnym, a otoczenie zapewnia dobrą infrastrukturę drogową i dostęp do sklepów oraz hurtowni. Problemy społeczne są obecne, ale nie mają tam istotnej skali.

Respondent wywiadu indywidualnego

Istotnym wyzwaniem dla Podobszaru jest niewątpliwie zagadnienie bezpieczeństwa. Wszystkie analizowane w tym zakresie wskaźniki przyjmują wartości mniej korzystne niż średnie dla miasta. M.in. odnotowuje się tu podwyższoną liczbę wykroczeń i przestępstw (4,49 na 100 mieszkańców przy średniej miejskiej na poziomie 2,39) oraz liczbę kradzieży i naruszeń nietykalności osobistej (2,27 na 100 mieszkańców, średnia dla miasta 0,88). Zdaniem lokalnych ekspertów wyższe wskaźniki zagrożeń są w głównej mierze efektem specyfiki Podobszaru związanej z jego lokalizacją w centrum miasta oraz usytuowaniem w jego granicach obiektów takich jak park miejski czy skatepark. To właśnie na te obiekty wskazywali uczestnicy warsztatów diagnostycznych, identyfikując je jako miejsca gdzie wieczorami gromadzi się młodzież, co generuje konflikty z mieszkańcami z powodu hałasu i używek. Pojawia się również problem związany z wandalizmem, który widoczny jest w przestrzeni Podobszaru w formie napisów/grafiti na odnowionych budynkach, uszkodzeniach toalet publicznych itp. Dodatkowo, w opinii przedstawicieli Straży Miejskiej teren parku miejskiego jest trudny do zabezpieczenia z uwagi na problemy z dojazdem.

W dzień problemu nie ma, problem robi się w godzinach nocnych i popołudniowych – młodzież korzysta z parku jako miejsca spotkań, czasami imprez, a w przypadku jakiegoś zgłoszenia służby mają problem z dotarciem, bo dojdzie jest trudne. [...] Młodzież spotyka się też na centrum usług sportowych, w skateparku, a tam jest w sąsiedztwie kilka bloków i pojawia się konflikt, że jest głośno, że są narkotyki.

Uczestnik warsztatu diagnostycznego

Na terenie skateparku jest toaleta, a w pobliżu ławeczka z możliwością doładowania telefonu. W sezonie strażnicy codziennie jeżdżą tam o 22 i wypraszają towarzystwo. Przydatne byłoby ogrodzenie tego terenu, żeby faktycznie w godzinach nocnych tam nie imprezowano.

Respondent wywiadu indywidualnego

Podobszar 2. Centrum posiada rozbudowaną sieć placówek edukacyjnych, co stanowi jego istotny potencjał rozwojowy i integracyjny. Na jego terenie funkcjonują: Szkoły podstawowe nr 3 i Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1, Zespół Szkół nr 1 (tzw. „Budowlanka”), ZS im. Marii Skłodowskiej-Curie (tzw. „Chemik”), Zespół Szkół Turystyczno-Gastronomicznych oraz Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego. Mimo bogatej infrastruktury, dane statystyczne wskazują na znaczną kumulację zjawisk niekorzystnych wśród tutejszych uczniów w porównaniu do średniej miejskiej. Liczba uczniów korzystających z dożywiania wynosi 60,62 na 100 uczniów, co jest wynikiem znacznie wyższym niż średnia dla całego Mińska Mazowieckiego (40,01). Wskaźnik uczniów nieotrzymujących promocji do następnej klasy wynosi 2,15 na 100 uczniów, co ponad trzykrotnie przewyższa średnią miejską (0,66), również liczba uczniów sprawiających problemy wychowawcze (11,69 na 100 osób) jest widocznie wyższa od średniej dla całego miasta (8,72).

Obserwujemy wyraźny wzrost znaczenia problemów opiekuńczo-wychowawczych – coraz częściej dotyczą one hejtu, przemocy rówieśniczej oraz różnego rodzaju uzależnień. Narastają również trudności w relacjach rodzinnych, co przekłada się na rosnące zapotrzebowanie na wsparcie psychologiczne i psychiatryczne, zarówno dla dzieci i młodzieży, jak i ich opiekunów.

Respondent wywiadu indywidualnego

Podobszar 2. Centrum wyróżnia się na tle miasta relatywnie wysoką liczbą organizacji pozarządowych. Wskaźnik ten wynosi 0,32 na 1000 mieszkańców, co jest wynikiem wyższym niż średnia dla całego Mińska Mazowieckiego (0,27) oraz wyższym niż w pozostałych dwóch podobszarach rewitalizacji (Podobszar 1: 0,17; Podobszar 3: 0,16). Istotnym czynnikiem wspierającym sektor społeczny jest obecność Miejskiego Domu Kultury (MDK) oraz Miejskiej Biblioteki Publicznej. Placówki te stanowią naturalne zaplecze dla rozwoju funkcji kulturalnych, edukacyjnych i integracyjnych. Miejski Dom Kultury (MDK) mieści się w zabytkowym Pałacu Dernałowiczów, który stanowi reprezentacyjną przestrzeń kulturalną i społeczną miasta. W jego

podziemiach działa centrum młodzieżowe „Międzyczas”, oferujące wsparcie psychologiczne oraz warsztaty muzyczne dla osób w wieku od 12 do 23 lat. Miejski Domu Kultury boryka się z brakiem profesjonalnych pracowni (studio nagraniowe, ciemna fotograficzna), co uniemożliwia zaspokojenie wysokiego zainteresowania mieszkańców (w tym młodzieży) tymi formami aktywności kulturalnej. Instytucja zarządza amfiteatrem i sceną letnią, a także „Zielonym domkiem” w parku, z którego korzysta m.in. Uniwersytet III Wieku. Budynek ten wraz z jego otoczeniem wymaga jednak modernizacji.

Tabela 11. Sytuacja społeczna Podobszaru 2. Centrum – zestawienie wskaźników.

Wskaźniki	Podobszar 2 Centrum	Miasto Mińsk Mazowiecki
Zmiana liczby ludności w latach 2019-2024 (%)	-5,69	-6,86
Odsetek osób bezrobotnych (%)	1,92	1,47
Zmiana liczby osób bezrobotnych w latach 2019-2024 (%)	-19,10	-24,73
Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogóle bezrobotnych (%)	58,33	64,96
Udział osób powyżej 60 roku życia w ogóle bezrobotnych (%)	8,33	6,02
Liczba osób korzystających z dodatków mieszkaniowych i energetycznych na 100 mieszkańców ogółem	1,98	1,01
Liczba przypadków rozpatrywanych przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 100 osób	0,21	0,19
Odsetek osób korzystających pomocy społecznej ogółem (%)	2,27	1,50
Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby (%)	40,00	45,44
Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności (%)	21,18	27,37
Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa (%)	32,94	34,88
Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu (%)	17,65	10,55
Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu trudności po zwolnieniu z ZK (%)	8,24	4,11

Liczba popełnionych wykroczeń, przestępstw na 100 mieszkańców	4,49	2,39
Liczba zdarzeń komunikacyjnych bez ofiar na 100 mieszkańców	1,04	0,87
Liczba interwencji służb porządku publicznego na 100 mieszkańców	3,37	3,00
Liczba kradzieży, naruszeń nietykalności osobistej na 100 mieszkańców	2,27	0,88
Liczba zdarzeń niszczenia mienia prywatnego, publicznego na 100 mieszkańców	0,21	0,18
Liczba interwencji policji i odnoszących się do przemocy domowej	2,80	2,18
Liczba interwencji Straży Miejskiej w 2024 na 100 mieszkańców	9,59	7,60
Liczba uczniów sprawiających problemy wychowawcze na 100 uczniów	11,69	8,72
Odsetek dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach podstawowych (%)	9,85	10,52
Liczba uczniów nieotrzymujących promocji do następnej klasy na 100 uczniów	2,15	0,66
Liczba uczniów dożywianych na 100 uczniów ogółem	60,62	40,01
Liczba czytelników bibliotek na 100 mieszkańców	18,72	18,52
Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	0,32	0,27

Źródło: dane Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki, MOPS, Komendy Powiatowej Policji w Mińsku Mazowieckim, Powiatowego Urzędu Pracy w Mińsku Mazowieckim.

Sfery pozaspołeczne (gospodarcza, środowiskowa, techniczna i przestrzenno – funkcjonalna)

Sfera gospodarcza

Sfera gospodarcza Podobszaru 2 wykazuje oznaki stagnacji, objawiające się niską liczbą aktywnych podmiotów gospodarczych (3,98 na 100 mieszkańców) oraz wysokim udziałem firm zawieszonych, wynoszącym 21,16%. Dynamika powstawania nowych przedsiębiorstw jest tu niemal o połowę niższa niż średnia miejska, co sugeruje stabilną kondycję lokalnego biznesu. W ramach Podobszaru wyodrębnić można fragment o dominującej funkcji przemysłowo – usługowej zlokalizowany w granicach ulic: Grobelnego, Huberta i Przemysłowej.

Sfera środowiskowa

Średnioroczne stężenie pyłu PM₁₀ wynosi 20,83 µg/m³, co jest wyższe od średniej dla miasta (20,39 µg/m³) i przekracza zalecany poziom Światowej Organizacji Zdrowia (WHO). Podobnie sytuacja wygląda w przypadku B(a)P, którego stężenie wynosi 1,61 ng/m³, przewyższając zarówno średnią miasta (1,29 ng/m³), jak i obowiązującą normę dopuszczalną. Na terenie Podobszaru na podstawie map zagrożenia powodziowego, udostępnionych do publicznej wiadomości, nie stwierdzono ryzyka szczególnego zagrożenia powodziowego zarówno o prawdopodobieństwie wystąpienia raz na 10 lat (10%), jak i raz na 100 lat (1%). Natomiast fragmenty Podobszaru z uwagi na wysoki stopień zurbanizowania i ukształtowanie terenu borykają się z lokalnymi podtopieniami - ulewę powodują, że wody opadowe zalewają garaże, brakuje efektywnej infrastruktury opadowej.

Dodatkowo na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego w granicach Podobszaru rewitalizacji nie zidentyfikowano również zagrożenie powodzią od wód gruntowych (podtopienia).

W Podobszarze odnotowano przypadki nielegalnego spalania odpadów, co przy obecności pomników przyrody i terenów parkowych wskazuje na pilną potrzebę wzmocnienia funkcji ekologicznych. Mimo tych problemów, obszar posiada silny potencjał przyrodniczy dzięki obecności parku miejskiego, pomników przyrody (PL.ZIPOP.1393.PP.1412011.1059 (jesion wyniosły zlokalizowany w Parku Dernałowiczów), PL.ZIPOP.1393.PP.1412011.1062 (wiąz szypułkowy na terenie cmentarza komunalnego), PL.ZIPOP.1393.PP.1412011.1065 (dąb szypułkowy rosnący w Parku Dernałowiczów), PL.ZIPOP.1393.PP.1412011.5182 (dąb szypułkowy zlokalizowany w obrębie cmentarza komunalnego) oraz planom rozbudowy ścieżki rowerowej przy stawie, co ma szansę wzmocnić funkcje ekologiczne terenu.

Sfera techniczna

W Podobszarze obserwowany jest pewien kontrast w jakości zabudowy. Z jednej strony w Podobszarze zlokalizowany jest odrestaurowany, zabytkowy, barokowo – klasycystyczny Pałac Dernałowiczów (Miejski Dom Kultury), z drugiej zaś zdegradowana zabudowa socjalna przy ul. Huberta i Źwirowej. Budynki socjalne, w dużej mierze powojkowe, są w bardzo złym stanie technicznym, zniszczone i wymagają kompleksowej modernizacji. Problemem wizerunkowym i technicznym jest także zdegradowany budynek dawnego kina, który jest obiektem stwarzającym zagrożenie. Budynki użyteczności publicznej zlokalizowane w Podobszarze odznaczają się z kolei dobrym poziomem dostępności, przewyższając wskaźniki miejskie. Odsetek budynków użyteczności publicznej z toaletą dostosowaną do potrzeb OzN wynosi w Podobszarze 54,55% (średnio w mieście jest to 33,95%), a odsetek budynków użyteczności publicznej z wyznaczonymi miejscami parkingowymi dla OzN to 72,73% (w mieście 43,12%). Również tematy występowania azbestu czy nieefektywnych źródeł ciepła nie stanowią istotnych problemów w Podobszarze 2. Centrum. Potencjał stanowią mogą obiekty zabytkowe, których w Podobszarze jest

przeciętnie więcej niż średnio w mieście. Zaliczyć do nich należy m.in. wpisane do Rejestru zabytków: Kościół pw. Narodzenia NMP oraz Zespół pałacowo-parkowy.

Sfera funkcjonalno - przestrzenna

Pod względem funkcjonalno-przestrzennym Podobszar 2 pełni ważne funkcje publiczne, edukacyjne, kulturalne i rekreacyjne, jednak jego układ przestrzenny jest niespójny. Problem jest przede wszystkim brak wyraźnego i spójnego centrum miasta, mimo obecności potencjalnych przestrzeni centrotwórczych takich jak Plac Kilińskiego, ulica Bulwana czy Plac Stary Rynek, które jednak pozostają rozproszone i słabo ze sobą powiązane komunikacyjnie z uwagi na usytuowanie po dwóch stronach drogi krajowej (ulica Warszawska). Silne zaplecze edukacyjno - kulturalne, obejmujące liczne zespoły szkół oraz MDK i bibliotekę oraz sportowe w postaci Centrum Sportów Miejskich (m.in. skatepark, pumptrack, tor do parkour) stanowi solidną bazę dla przyszłych procesów integracyjnych i kulturalnych. Lokalni eksperci wskazują na unikalne potencjały obszaru, takie jak ciąg zieleni wzdłuż rzeki Srebrnej (ulica Bulwana pełniąca rolę popularnej osi rekreacyjnej) i zbiornik wodny "Łazienki". Podobszar posiada istotny walor rekreacyjno-społeczny dzięki obecności parku miejskiego, który stanowi kluczową przestrzeń spotkań mieszkańców i organizacji wydarzeń.

My nie mamy starówki – jednego miejsca centralnego, miejsca spacerów, wydarzeń i spotkań. Takim miejscem mogłaby być Bulwana i Piłsudskiego, ale takie miejsca, ważne na mapie miasta, nie są powiązane. Brakuje systemu powiązanych przestrzeni do spacerowania, żeby się przemieścić pieszo z jednego do drugiego trzeba przejść przez tereny, które nie są ani atrakcyjne ani fajne.

Uczestnik warsztatu diagnostycznego

Wśród zgłaszanych przez uczestników warsztatów diagnostycznych potrzeb wskazano dalsze działania służące wzmocnieniu funkcji rekreacyjno - kulturalnych parku miejskiego (modernizacja infrastruktury sportowej, poprawa jakości infrastruktury spacerowej i dostępności komunikacyjnej miejsca), poprawę funkcjonalności przestrzeni Placu Starego Rynku oraz poprawę bezpieczeństwa w rejonach parku i infrastruktury sportowej (m.in. Centrum Sportów Miejskich).

Dokumentacja zdjęciowa Podobszaru 2. Centrum – wybrane przestrzenie

Rysunek 19. Tzw. zielony domek – budynek stanowiący siedzibę Uniwersytetu III Wieku i Towarzystwa Muzycznego – obiekt wymagający remontu.

Rysunek 20. Budynki komunalne zlokalizowane przy wejściu do Parku Dernałowiczów od strony ul. W. Wróblewskiego.

Rysunek 21. Pałac Dernałowiczów – siedziba Miejskiego Domu Kultury.

Rysunek 22. Plac zabaw na terenie Parku Dernałowiczów.

Rysunek 23. Plac Stary Rynek – kluczowy plac miejski.

Rysunek 24. Zbiornik na rzecz Srebrnej w sąsiedztwie Miejskiego Domu Kultury.

Rysunek 25. Ulica Bulwarska – bulwar miejski wzdłuż Srebrnej.

Rysunek 26. Toaleta publiczna – przykład wandalizmu.

Tabela 12. Sytuacja pozaspółeczna Podobszaru 2. Centrum – zestawienie wskaźników sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej.

Wskaźniki	Podobszar 2 Centrum	Miasto Mińsk Mazowiecki
Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	3,98	5,07

Udział zawieszonych podmiotów gospodarczych w ich ogólnej liczbie (%)	21,16	18,75
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	0,21	0,39
Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	0,48	0,32
Średnie roczne stężenie pyłu PM10	42,73	20,39
Średnie roczne stężenie pyłu PM2,5	26,40	12,44
Średnie roczne stężenie B(a)P	3,74	1,29
Występowanie powierzchniowych form ochrony przyrody - pomnik przyrody	TAK	TAK
Ilość zebranych odpadów komunalnych (kg na 100 mieszkańców)	46563,51	48750,47
Liczba wykroczeń dot. nielegalnego spalania odpadów na 100 mieszkańców	0,16	0,13
Gęstość demograficzna przystanków	0,08	0,31
Gęstość geograficzna przystanków (przystanki/km ²)	257,51	871,74
Liczba placówek opieki zdrowotnej na 100 mieszkańców	0,03	0,05
Występowanie placówek opieki zdrowotnej	TAK	TAK
Odsetek budynków użyteczności publicznej z wyznaczonymi miejscami parkingowymi dla OzN (%)	72,73	43,12
Odsetek budynków użyteczności publicznej z toaletą dostosowaną do potrzeb OzN (%)	54,55	33,94
Odsetek budynków zawierających azbest w ogólnej liczbie budynków (%)	2,06	6,91
Odsetek budynków ze źródłami ciepła (piecami) do wymiany (%)	4,13	10,63
Liczba budynków zabytkowych (Gminna ewidencja zabytków) na km2	5,15	3,87
Liczba pozwoleń na budowę na km2	0,86	2,05

Źródło: dane Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki, Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Straży Miejskiej w Mińsku Mazowieckim.

PODOBSZAR 3. OSIEDLE WARSZAWSKA

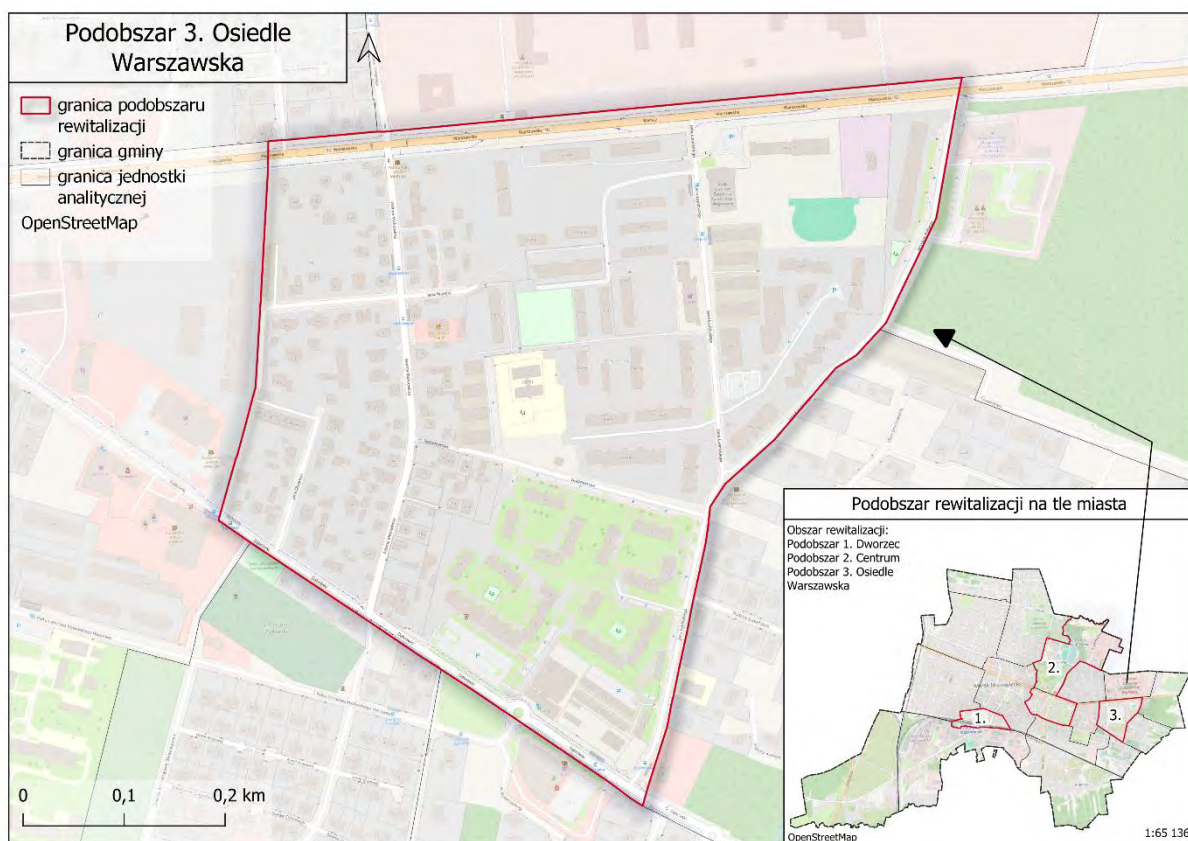
Analiza sytuacji w Podobszarze 3 ukazuje go jako specyficzną „soczewkę” miasta, w której koncentruje się zróżnicowane spektrum form zabudowy oraz struktur

społecznych. Podobszar ten zamieszkuje 3098 osób i charakteryzuje się on głębokim regresem demograficznym. W latach 2019–2024 liczba mieszkańców spadła tu o blisko 12%, co stanowi wynik niemal dwukrotnie gorszy od średniej miejskiej. Populacja Podobszaru starzeje się, co wpływa na potrzeby w zakresie zapewnienia zróżnicowanej oferty senioralnej.

Liczba seniorów będzie systematycznie wzrastać, a wraz z nią rosnać będą potrzeby w zakresie wsparcia i aktywizacji tej grupy. Już dziś widać dużą skalę zainteresowania – utworzony Klub Seniora, którego działalność merytoryczna rozpocznie się w marcu 2026 r., w ramach programu rządowego dysponuje 20 miejscami przyznawanymi decyzją administracyjną, podczas gdy zgłosiło się około 60 chętnych.

Respondent wywiadu indywidualnego

Rysunek 27. Mapa Podobszaru 3. Osiedle Warszawska.

Źródło: opracowanie własne na bazie OpenStreetMap.

Sytuacja na rynku pracy jest w przypadku Podobszaru 3 korzystna - ogólny odsetek bezrobotnych (1,19%) jest niższy niż w całym mieście. Warto natomiast zauważyć, że w strukturze tej grupy wysoki jest udział osób z wykształceniem podstawowym lub niższym (35,14%) oraz osób długotrwale bezrobotnych (ponad 62% wszystkich zarejestrowanych). W Podobszarze widoczna jest ponadto mniej korzystna niż przeciętnie w mieście sytuacja w zakresie skali osób korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Odsetek mieszkańców korzystających

z pomocy społecznej (2,23%), przewyższa średnią dla Mińska Mazowieckiego wynoszącą 1,5%. Wskaźnikiem przyjmującym w Podobszarze niekorzystne wartości jest także liczba osób korzystających z dodatków mieszkaniowych i energetycznych na 100 mieszkańców ogółem (1,48 przy średniej miejskiej na poziomie 1,01).

W obszarze koncentrują się różnorodne problemy – związane z uzależnieniami, bezdomnością oraz trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Zespół budynków socjalnych w złym standardzie zlokalizowany jest w otoczeniu zabudowy mieszkaniowej, często nowej, w bezpośrednim sąsiedztwie przedszkola, co wzmacnia społeczne napięcia. Infrastruktura pozostaje w złym stanie technicznym – budynki nie są ocieplone, funkcjonują piece typu „koza”. W ostatnich latach dwa obiekty zostały wyburzone, a w ich miejscu powstał plac zabaw w ramach działań rewitalizacyjnych. Zmienia się również struktura mieszkańców – populacja starzeje się, co ograniczyło skalę interwencji policyjnych w porównaniu z sytuacją sprzed kilku lat. Dawniej realizowano tu projekty socjalne, jednak obecnie potrzeby te są mniej wyraźne; utrzymuje się natomiast problem wyuczonej bezradności. W wymiarze urbanistycznym układ przestrzenny tych zabudowań nie jest najlepiej rozplanowany.

Respondent wywiadu indywidualnego

To zróżnicowanie sąsiedztwa i zabudowy (gospodarstw o wysokim statusie materialnym z rodzinami doświadczającymi ubóstwa i problemów społecznych), widoczne szczególnie w odniesieniu do kwartału ulicy Warszawskiej 250 sprzyja powstawaniu stygmatyzacji, poczucia zagrożenia oraz wzajemnych uprzedzeń. Dodatkowym czynnikiem destabilizującym są konflikty między mieszkańcami, które często wynikają z różnic stylu życia, oczekiwań wobec przestrzeni oraz odmiennego poziomu kapitału społecznego. Spory dotyczą przede wszystkim miejsc parkingowych, terenów wspólnych oraz nielegalnych zabudów gospodarczych (garaże, komórki), które są likwidowane pod nowe inwestycje. Zjawisko to ma charakter nie tylko społeczny, ale również urbanistyczny – brak buforów przestrzennych i przemyślanego układu funkcjonalnego może wzmacniać poczucie kontrastu i konfliktu.

To trudne sąsiedztwo – na co dzień widoczne jest wyraźne rozwarstwienie społeczne. Osoby zamożne bezpośrednio sąsiadują z rodzinami dotkniętymi ubóstwem i zjawiskami patologii społecznej, co generuje napięcia.

Uczestnik warsztatu diagnostycznego

Niska aktywność obywatelska, mierzona minimalną liczbą organizacji pozarządowych (0,16 na 1000 mieszkańców) oraz najniższy pośród podobszarów rewitalizacji wskaźnik czytelnictwa (14,91) wzmacnia potrzebę działań animacyjnych i integracyjnych. Niezbędne jest też projektowanie przestrzeni w sposób sprzyjający kontaktom i budowaniu relacji, zamiast utrwalaniu podziałów.

Teraz jest w tej części miasta jedna główna funkcja – sypialnia, a warto byłoby ją poszerzyć – aby pojawiły się funkcja rekreacyjna, kulturalna, ale to będzie trudny i powolny proces wymagający zmian w przestrzeni.

Uczestnik warsztatu strategicznego

Sytuacja z zakresu bezpieczeństwa w Podobszarze oceniana jest pozytywnie, co potwierdzają analizowane wskaźniki. Miejscem najbardziej problemowym jest przystanek przy ul. Jana Łupińskiego, gdzie spotykają się osoby spożywające alkohol. Poza generowaniem interwencji dotyczących tego typu sytuacji, nie jest to jednak zjawisko istotne dla całościowej oceny poczucia bezpieczeństwa w tym terenie. Wpływ na to może mieć również sąsiedztwo siedziby Komendy Powiatowej Policji w Mińsku Mazowieckim.

Na przystanku na Jana Łupińskiego jest taka dobrze nam znana ławeczka, gdzie Panowie się spotykają, okupują ją i spożywają alkohol. Najpierw zaopatrują się w pobliskim sklepie, a później przez większość dnia w sezonie ciepłym można ich tu spotkać.

Respondent wywiadu indywidualnego

Tabela 13. Sytuacja społeczna Podobszaru 3. Osiedle Warszawska – zestawienie wskaźników.

Wskaźniki	Podobszar 3 Osiedle Warszawska	Miasto Mińsk Mazowiecki
Zmiana liczby ludności w latach 2019-2024 (%)	-11,81	-6,86
Odsetek osób bezrobotnych (%)	1,19	1,47
Zmiana liczby osób bezrobotnych w latach 2019-2024 (%)	-40,32	-24,73
Udział osób długotrwale bezrobotnych w ogóle bezrobotnych (%)	62,16	64,96
Liczba osób korzystających z dodatków mieszkaniowych i energetycznych na 100 mieszkańców ogółem	1,48	1,01
Liczba przypadków rozpatrywanych przez Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 100 osób	0,16	0,19
Odsetek osób korzystających pomocy społecznej ogółem (%)	2,23	1,50
Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby (%)	33,33	45,44
Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności (%)	24,64	27,37
Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa (%)	27,54	34,88

Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu narkomanii (%)	1,45	0,89
Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu (%)	10,14	10,55
Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu ochrony macierzyństwa (%)	4,35	3,94
Liczba popełnionych wykroczeń, przestępstw na 100 mieszkańców	0,16	2,39
Liczba zdarzeń komunikacyjnych bez ofiar na 100 mieszkańców	0,36	0,87
Liczba interwencji służb porządku publicznego na 100 mieszkańców	0,65	3,00
Liczba interwencji Straży Miejskiej w 2024 na 100 mieszkańców	5,68	7,60
Liczba uczniów sprawiających problemy wychowawcze na 100 uczniów	11,07	8,72
Odsetek dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szkołach podstawowych (%)	5,93	10,52
Liczba czytelników bibliotek na 100 mieszkańców	14,91	18,52
Liczba organizacji pozarządowych na 1000 mieszkańców	0,16	0,27

Źródło: dane Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki, MOPS, Komendy Powiatowej Policji w Mińsku Mazowieckim, Powiatowego Urzędu Pracy w Mińsku Mazowieckim.

Sfery pozaspołeczne (gospodarcza, środowiskowa, techniczna i przestrzenno – funkcjonalna)

Sfera gospodarcza

Sytuacja gospodarcza Podobszaru 3 wskazuje na najniższą aktywność przedsiębiorczą spośród wszystkich analizowanych podobszarów rewitalizacji. Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców wynosi jedynie 1,16, co stanowi wyraźnie poniżej średniej dla całego miasta (5,07). Jednocześnie wysoki pozostaje udział podmiotów zawieszonych – 29,41% wobec średniej miejskiej na poziomie 18,75%. W połączeniu z niską dynamiką rejestracji nowych firm (0,32) dane te wskazują na ograniczoną żywotność gospodarczą obszaru, co pozostaje w bezpośrednim związku z jego dominująco mieszkaniowym charakterem. Przeważająca zabudowa wielorodzinna, brak wyraźnie wykształconych przestrzeni

publicznych oraz brak większych terenów usługowych czy handlowo-przemysłowych przekładają się na ograniczone warunki dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. Obraz ten nie musi oznaczać strukturalnej „słabości” obszaru w sensie gospodarczym, lecz raczej wskazuje na jego funkcję rezydencjalną i brak impulsów aktywizujących lokalny rynek. Podobszar 3 pełni przede wszystkim funkcję mieszkaniową, a nie usługową czy produkcyjną, co naturalnie ogranicza skalę działalności gospodarczej.

Sfera środowiskowa

Podobszar Osiedle Warszawska cechuje się najniższymi wartościami stężenie pyłu, zarówno PM₁₀ jak i B(a)P wśród pozostałych podobszarów rewitalizacji, jednak nadal przewyższając wartości średnie dla miasta. Według danych GIOŚ w 2024 roku w Podobszarze rewitalizacji wynosiło 20,50 (przy średniej dla miasta na poziomie 20,39), co przekracza zalecany poziom WHO. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku B(a)P, którego stężenie wynosi 1,40 ng/m³, przewyższając zarówno średnią dla miasta (1,29 ng/m³), jak i obowiązującą normę dopuszczalną.

Na podstawie map zagrożenia powodziowego na terenie Podobszaru nie stwierdzono ryzyka szczególnego zagrożenia powodziowego zarówno o prawdopodobieństwie wystąpienia raz na 10 lat (10%), jak i raz na 100 lat (1%). Nie występuje tu również zagrożenie powodzią od wód gruntowych (podtopienia) (wg danych Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego). W granicach Podobszaru nie występują żadne formy ochrony przyrody.

Sfera techniczna

Podobszar 3 stanowi architektoniczną „soczewkę” miasta, gdzie nowoczesna zabudowa sąsiaduje ze skrajnie zdegradowanymi budynkami socjalnymi oraz infrastrukturą powojkową. Widoczna jest postępująca degradacja techniczna części obiektów, czego przykładem jest dawny basen wojskowy przeznaczony do rozbiórki czy budynki socjalne przy ul. Warszawskiej 250. Poddane analizie wskaźniki dotyczące sfery technicznej nie wskazują jednak na znaczące problemy Podobszaru w tym zakresie. Korzystniejszy niż średnio w mieście Mińsk Mazowiecki jest zarówno odsetek budynków zawierających azbest w ogólnej liczbie budynków jak i odsetek budynków ze źródłami ciepła (piecami) do wymiany. Kwestią problemową o niewielkiej skali pozostaje dostępność budynków użyteczności publicznej do potrzeb OzN (żaden z dwóch budynków zlokalizowanych w Podobszarze nie posiada toalety dostosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami). W Podobszarze brak jest ponadto obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków.

Sfera funkcjonalno-przestrzenna

W ramach sfery funkcjonalno – przestrzennej zidentyfikowano m.in. problem związany z brakiem, dobrej jakości, ogólnodostępnych terenów rekreacyjnych. Jedyne istniejące w Podobszarze boisko asfaltowe jest w złym stanie, a nowoczesne obiekty sportowe w sąsiedztwie (Klub Sportowy Masters) są dostępne wyłącznie dla uczestników zajęć zorganizowanych, często pochodzących spoza tego obszaru. Zlokalizowany na terenie Miejskiego Przedszkola nr 6 plac zabaw również wymaga modernizacji

(wyrównanie terenu, wymiana i uzupełnienie urządzeń zabawowych). W sąsiedztwie istniejącej zabudowy socjalnej, po likwidacji dwóch rzędów zdegradowanej, niskiej zabudowy stworzona została przestrzeń rekreacyjna z placem zabaw i miejscem odpoczynku dla mieszkańców. Z uwagi na ograniczone zasoby nieruchomości miejskich w tym terenie i powstającą nową zabudowę mieszkaniową o wysokiej intensywności, której najczęściej nie towarzyszy tworzenie przestrzeni rekreacyjnych o charakterze publicznym czy półpublicznym, wskazane byłoby poszerzenie istniejącego, ogólnodostępnego terenu rekreacyjnego, który mógłby służyć szerokiej grupie mieszkańców osiedla Serbinów..

Poza granicami Podobszaru, w sąsiedztwie znajduje się natomiast teren dawnego poligonu wojskowego stanowiący miejsce chętnie uczęszczane i wykorzystywane rekreacyjnie przez mieszkańców. Specyfika urbanistyczna terenu (zróżnicowana w standardzie zabudowa mieszkaniowa) wpływa na dużą dywersyfikację społeczną miejsca i generuje konflikty o wspólną przestrzeń. Płaszczyzny sporów między dawnymi mieszkańcami (w tym byłymi wojskowymi oraz osobami o niższym statusie materialnym) a właścicielami nowopowstałych mieszkań obejmują zdaniem lokalnych ekspertów przede wszystkim:

- miejsca parkingowe: jest to jeden z głównych punktów zapalnych, wynikający z niedostosowania starej infrastruktury drogowej do obecnego natężenia ruchu oraz potrzeb nowych mieszkańców;
- użytkowanie terenów wspólnych: ludzie mają różne oczekiwania co do sposobu zagospodarowania i dostępności przestrzeni wokół budynków;
- zabudowy gospodarcze: spory dotyczą starszych, często nieformalnych struktur (np. komórek czy szopek), które kolidują z estetyką i alternatywnymi sposobami zagospodarowania terenu.

Korzystna lokalizacja w strukturze miasta jest jednym z głównych atutów Podobszaru. Natomiast choć statystycznie 100% mieszkańców ma dostęp do przystanków autobusowych w zasięgu 5 minut pieszo, to część dróg wewnętrznych jest w złym stanie technicznym i nie przystaje do obecnego natężenia ruchu. Pomimo tego, że kwartał ul. Warszawskiej 250 jest identyfikowany jako obszar o największej koncentracji problemów (zarówno społecznych jak i przestrzennych), jest jednocześnie miejscem o dużym potencjale przestrzennym do rewitalizacji.

Dokumentacja zdjęciowa Podobszaru 3. Osiedle Warszawska – wybrane przestrzenie

Rysunek 28-29. Okolice przystanku J. Łupińskiego – niska jakość zabudowy i przestrzeni.

Rysunek 30. Budynek handlowo – usługowy zlokalizowany w kwartale Warszawska 250 – niski standard obiektu.

Rysunek 31. Zabudowa socjalna przy ul. Warszawskiej 250 – zły stan techniczny obiektów i otoczenia, niska estetyka terenu.

Rysunek 32. Zróżnicowanie zabudowy mieszkaniowej przy ul. Warszawskiej 250 - dysonans urbanistyczno-przestrzenny w strukturze zabudowy mieszkaniowej.

Rysunek 33. Przykład nowej zabudowy powstającej przy ulicy Warszawskiej 250 – poprawa jakości i estetyki tkanki mieszkaniowej.

Rysunek 34 - 35. Plac zabaw przy Przedszkolu nr 6 – teren wymagający modernizacji i doposażenia.

Tabela 14. Sytuacja pozaspółeczna Podobszaru 3. Osiedle Warszawska – zestawienie wskaźników sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej.

Wskaźniki	Podobszar 3 Osiedle Warszawska	Miasto Mińsk Mazowiecki
Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	1,16	5,07
Udział zawieszonych podmiotów gospodarczych w ich ogólnej liczbie (%)	29,41	18,75
Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	0,32	0,39

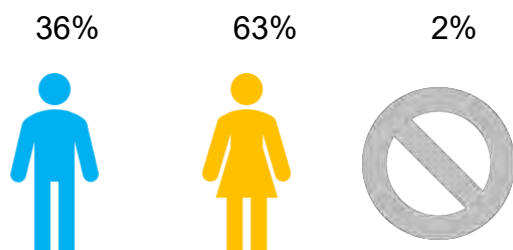
Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	0,29	0,32
Średnie roczne stężenie pyłu PM10	20,50	20,39
Średnie roczne stężenie pyłu PM2,5	12,60	12,44
Średnie roczne stężenie B(a)P	1,40	1,29
Obszar zagrożenia powodziowego 10% (raz na 10 lat)	NIE	NIE
Ilość zebranych odpadów komunalnych (kg na 100 mieszkańców)	48588,22	48750,47
Liczba wykroczeń dot. nielegalnego spalania odpadów na 100 mieszkańców	0,03	0,13
Liczba budynków podłączonych do zbiorczej sieci ciepłowniczej na 100 budynków ogółem	0,68	1,02
Odsetek budynków użyteczności publicznej z wyznaczonymi miejscami parkingowymi dla OzN (%)	50,00	43,12
Odsetek budynków użyteczności publicznej z toaletą dostosowaną do potrzeb OzN (%)	0,00	33,94
Odsetek budynków zawierających azbest w ogólnej liczbie budynków (%)	2,51	6,91
Ilość azbestu (kg) na 100 mieszkańców	358,30	2533,16
Odsetek budynków ze źródłami ciepła (piecami) do wymiany (%)	4,02	10,63
Liczba budynków zabytkowych (Gminna ewidencja zabytków) na km2	0,00	3,87
Przystanki autobusowe w zasięgu 5 min pieszo - udział (%) ludności w strefie 5 min	100,00	89,41
Parki/tereny zielone w zasięgu 10 min pieszo - udział (%) ludności w strefie 10 min	98,03	85,05

Źródło: dane Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki, Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Straży Miejskiej w Mińsku Mazowieckim.

Wyniki badań ankietowych – sytuacja podobszarów rewitalizacji z perspektywy respondentów

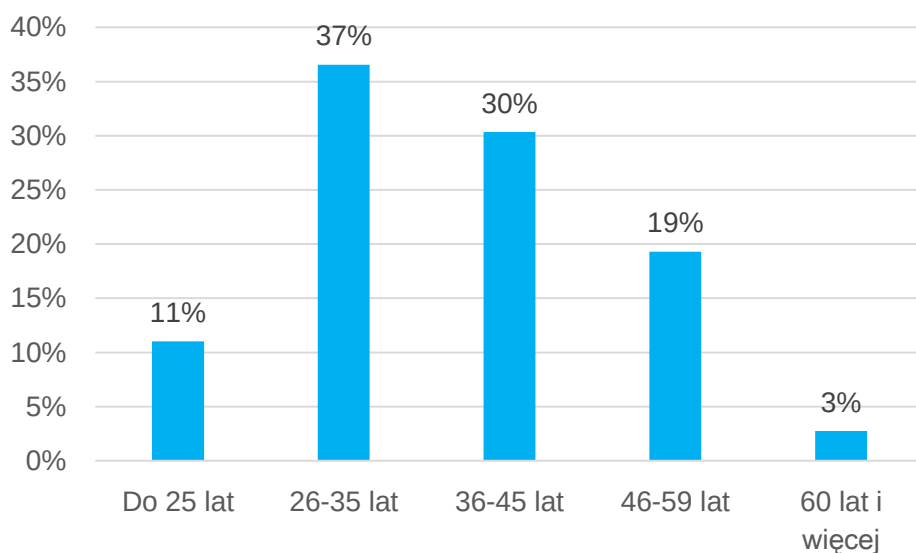
Badanie ankietowe w formie ankiety CAWI zrealizowano w okresie luty – marzec 2026 r. Ankietę wypełniło 145 osób, z czego odpowiedzi 68 respondentów odnosiły się do Podobszaru 1. Dworzec, 45 respondentów do Podobszaru 2. Centrum, a 32 – Podobszar 3. Osiedle Warszawska. Spośród 145 ankietowanych, 83% zamieszkuje obszar Mińska Mazowieckiego, a 17% mieszka poza granicami miasta.

Rozkład płci wskazuje na dominację kobiet w grupie badanych. Odsetek kobiet to 63%, natomiast odpowiedzi mężczyzn stanowią 36%. Jedynie 3 osoby (~2%) wybrały odpowiedź „inne/odmowa”.

Rysunek 36. Płeć badanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=145

Rozkład wiekowy pokazuje natomiast dominację grupy respondentów w wieku 26-35 lat, która stanowiła 37% badanych, oraz grupy w wieku 36-45 lat, która stanowiła 30% próby. Blisko 20% stanowiły z kolei osoby 46-59 lat, natomiast około 11% - osoby do 25 lat. Najmniej liczną grupę badanych tworzyły osoby powyżej 60 roku życia.

Wykres 1. Wiek respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=145

Problemy występujące w obszarze rewitalizacji

Ankietowani zostali zapytani o to, jakie ich zdaniem problemy społeczne występują w obszarze rewitalizacji. Problemami o dużym natężeniu, według badanych, okazały się być w szczególności uzależnienia, niewystarczająca oferta wydarzeń i zajęć kulturalnych, rozrywkowych oraz wandalizm – wszystkie z nich zostały wskazane jako występujące w dużym natężeniu przez ponad 40% respondentów. Warto zwrócić także uwagę na problemy związane ze starzeniem się społeczeństwa i obniżonym bezpieczeństwem, które w sumie 68% i 76% badanych wskazało jako występujące w różnym natężeniu. Z kolei problemami o najniższym natężeniu jest wyludnianie się obszaru (w sumie 33% wskazań) i problemy w rodzinach (44%).

Wykres 1. Występowanie problemów społecznych w obszarze rewitalizacji ogółem.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=145

Analizując odpowiedzi badanych w odniesieniu do poszczególnych podobszarów rewitalizacji, najczęściej wskazywanymi problemami były: wandalizm i niszczenie mienia wspólnego (dla Podobszaru 1 i Podobszaru 3) oraz uzależnienia i starzenie się społeczeństwa (dla Podobszaru 2).

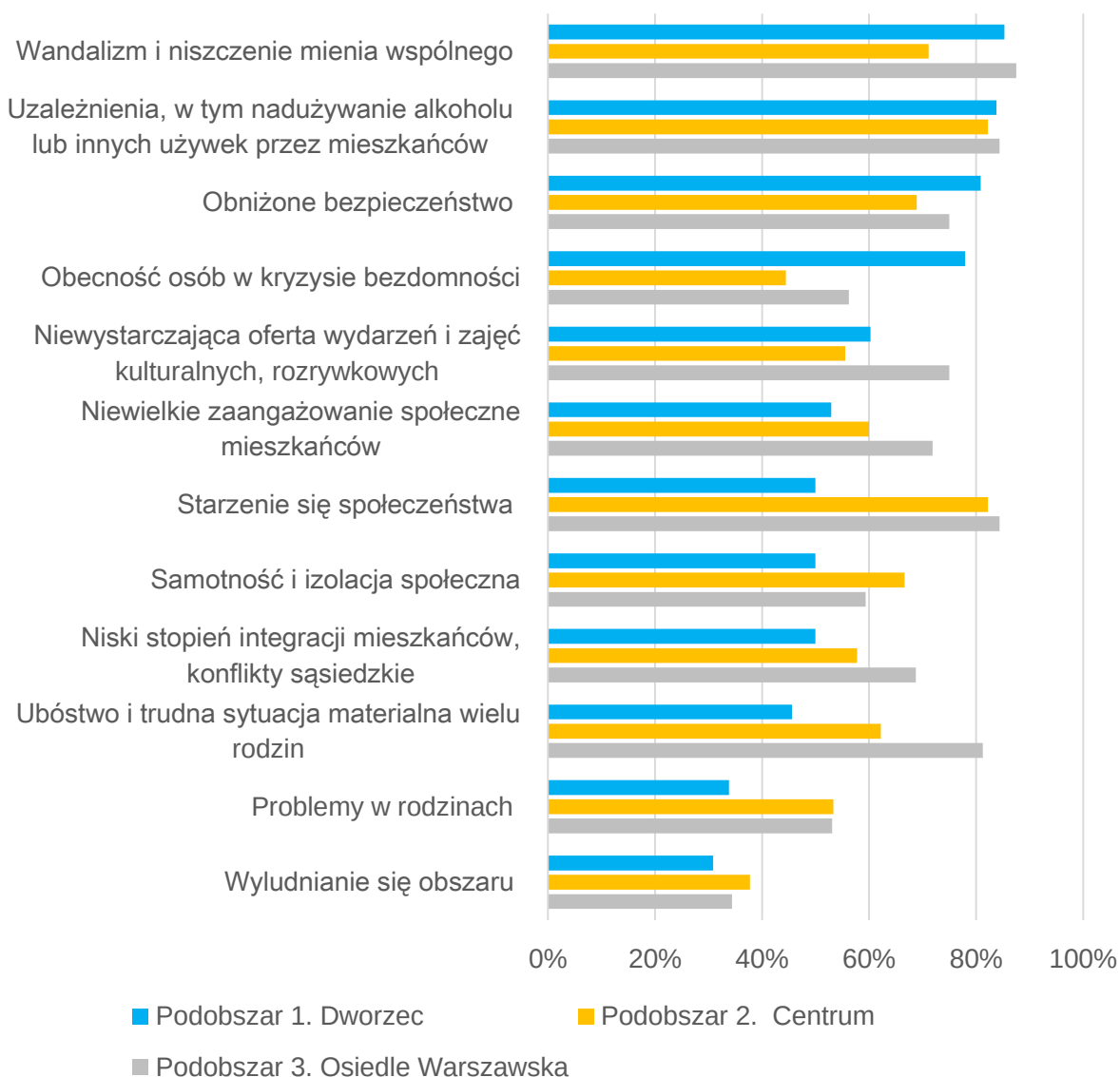
Podobszar 1. Dworzec: w opinii mieszkańców najczęściej wskazywanymi problemami w tej części miasta są zjawiska związane z bezpieczeństwem i porządkiem publicznym. Najwyższy odsetek wskazań dotyczy wandalizmu i niszczenia mienia wspólnego oraz uzależnień, w tym nadużywania alkoholu i innych używek przez mieszkańców. Relatywnie często wskazywane jest także obniżone poczucie bezpieczeństwa, a także obecność osób w kryzysie bezdomności w przestrzeni publicznej. Istotnym problemem wskazywanym przez mieszkańców jest

również niewystarczająca oferta wydarzeń i zajęć kulturalnych oraz rozrywkowych, co wskazuje na deficyt aktywności społecznych w tej części miasta.

Podobszar 2. Centrum: w centrum miasta respondenci najczęściej wskazywali problemy o charakterze społecznym i demograficznym. Szczególnie często pojawiały się odpowiedzi dotyczące starzenia się społeczeństwa, a także samotności i izolacji społecznej mieszkańców. Wysoki odsetek wskazań dotyczy również uzależnień, problemu wandalizmu i niszczenia mienia wspólnego oraz obniżonego poczucia bezpieczeństwa.

Podobszar 3. Osiedle Warszawska: w ramach Podobszaru respondenci szczególnie często wskazywali problemy o charakterze społecznym i ekonomicznym. Najwyższy poziom wskazań dotyczy wandalizmu i niszczenia mienia wspólnego oraz uzależnień, które są postrzegane jako istotne wyzwania w tej części miasta. Wysoki odsetek wskazań dotyczy również ubóstwa i trudnej sytuacji materialnej wielu rodzin, a także starzenia się społeczeństwa. Mieszkańcy zwracają również uwagę na niewystarczającą ofertę wydarzeń kulturalnych oraz niewielkie zaangażowanie społeczne, co wskazuje na potrzebę wzmocnienia lokalnej aktywności i integracji społecznej.

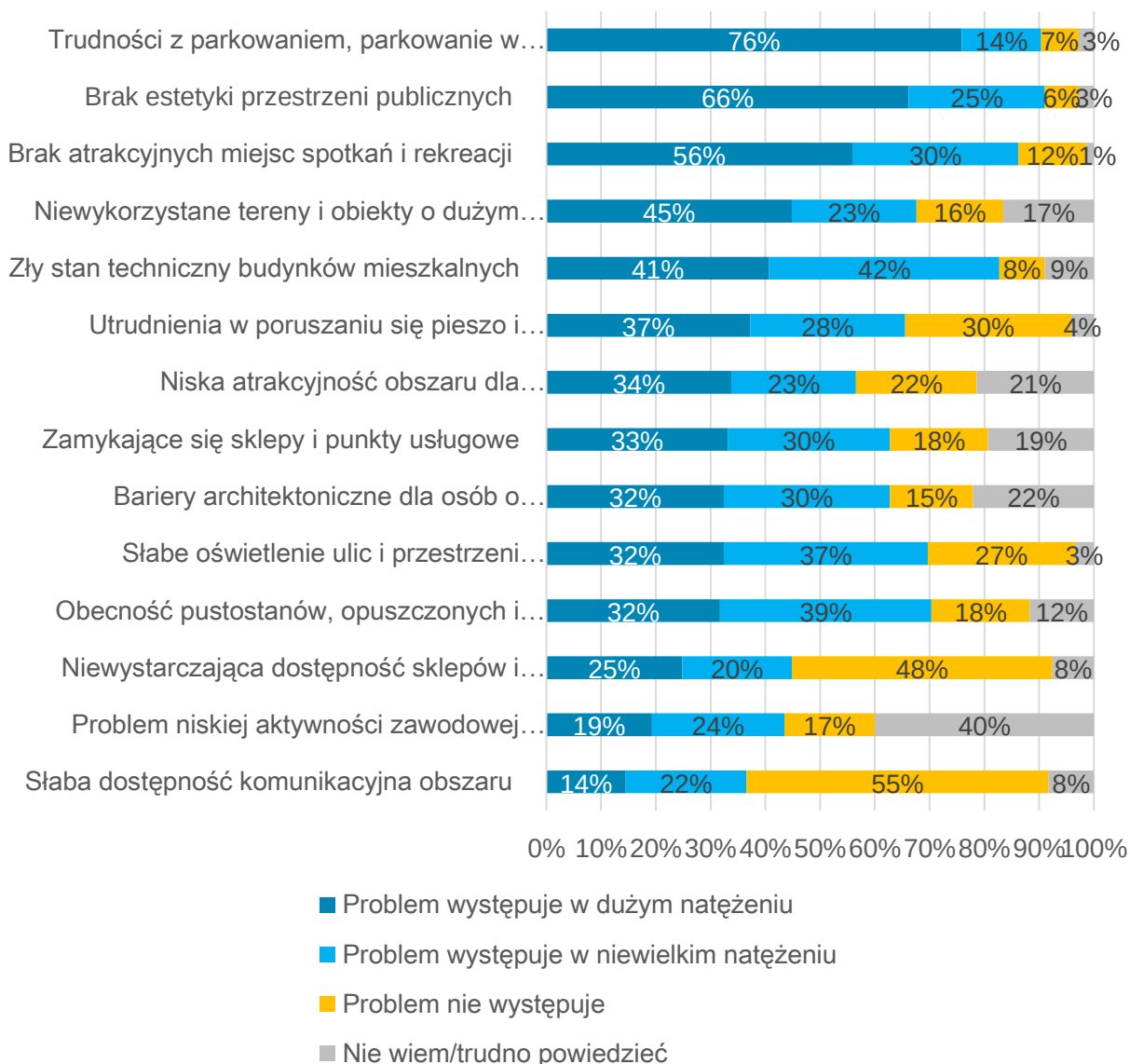
Wykres 2. Występowanie problemów społecznych w poszczególnych podobszarach rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=145

W wymiarze przestrzennym i gospodarczym, największym problemem obszaru rewitalizacji w opinii respondentów okazały się trudności z parkowaniem oraz brak estetyki w przestrzeniach publicznych - na wątki te wskazało aż 90% badanych. Ponad 80% ankietowanych zidentyfikowało także jako problemy brak atrakcyjnych miejsc spotkań i rekreacji oraz zły stan techniczny budynków mieszkalnych. Z drugiej strony, najrzadziej wskazywanymi zagadnieniami problemowymi okazały się słaba dostępność komunikacyjna (w sumie 36%), niewystarczającą ilość sklepów i podstawowych usług (45%) oraz niska aktywność zawodową mieszkańców (43%), przy czym warto zauważyć, że w tej kwestii aż 40% badanych nie wyraziło konkretnej opinii.

Wykres 3. Występowanie problemów przestrzennych i gospodarczych w obszarze rewitalizacji ogółem.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=145

Na podstawie wyników badań ankietowych można wskazać najważniejsze problemy przestrzenne i funkcjonalne identyfikowane przez mieszkańców w poszczególnych podobszarach rewitalizacji.

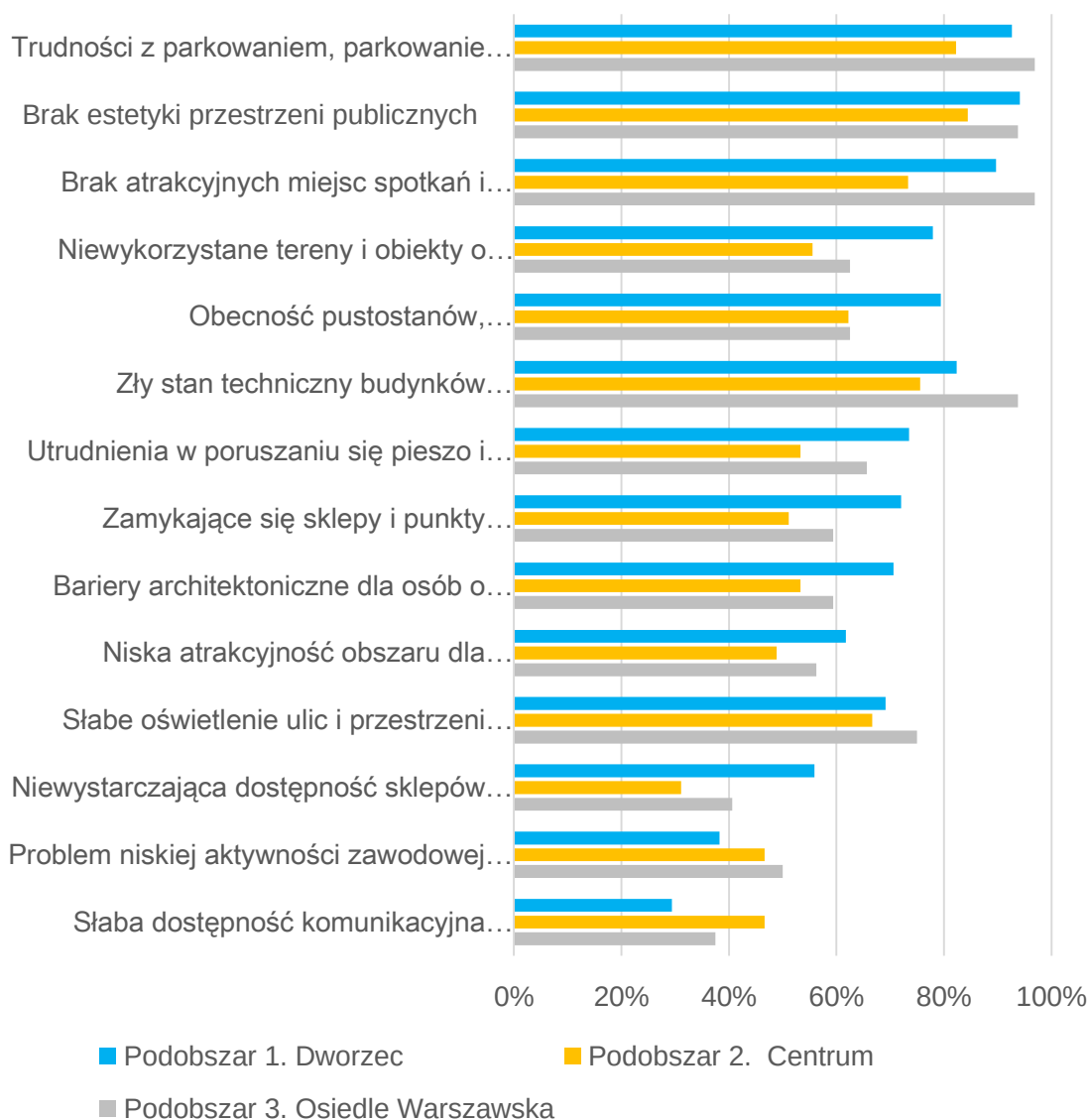
Podobszar 1. Dworzec: w tej części miasta respondenci najczęściej wskazywali problemy związane z jakością przestrzeni publicznej oraz funkcjonowaniem układu komunikacyjnego. Najwyższy odsetek wskazań dotyczy trudności z parkowaniem oraz parkowania w miejscach do tego nieprzeznaczonych, a także braku estetyki przestrzeni publicznych. Mieszkańcy zwracają również uwagę na brak atrakcyjnych miejsc spotkań i rekreacji, zły stan techniczny części budynków mieszkalnych oraz obecność pustostanów i opuszczonych obiektów. Istotnym problemem są również utrudnienia w poruszaniu się pieszo i rowerem oraz bariery architektoniczne dla osób o ograniczonej mobilności, co wskazuje na potrzebę poprawy dostępności

i funkcjonalności przestrzeni w tej części miasta. Respondenci wskazują ponadto na funkcjonowanie w Podobszarze niewykorzystywanych terenów i obiektów o dużym potencjale rozwojowym.

Podobszar 2. Centrum: w centrum miasta najczęściej wskazywanymi problemami są kwestie związane z funkcjonowaniem przestrzeni publicznych oraz dostępnością usług. Wysoki odsetek wskazań dotyczy braku estetyki przestrzeni publicznych, trudności z parkowaniem oraz niewystarczającej liczby atrakcyjnych miejsc spotkań i rekreacji. Mieszkańcy wskazują także na zły stan obiektów mieszkalnych oraz słabe oświetlenie ulic i przestrzeni publicznych, które obniżają atrakcyjność tej części miasta. Zauważalnym problemem jest również zamykanie się sklepów i punktów usługowych, a także bariery architektoniczne dla osób o ograniczonej mobilności.

Podobszar 3. Osiedle Warszawska: w odniesieniu do podobszaru respondenci szczególnie często wskazywali problemy związane ze stanem technicznym zabudowy oraz jakością przestrzeni publicznej. Najwyższy poziom wskazań dotyczy złego stanu technicznego budynków mieszkalnych, braku atrakcyjnych miejsc spotkań i rekreacji oraz trudności z parkowaniem. Mieszkańcy zwracają także uwagę na niedostateczną estetykę przestrzeni publicznych, słabe oświetlenie ulic i przestrzeni publicznych oraz utrudnienia w poruszaniu się pieszo i rowerem, co wskazuje na potrzebę poprawy funkcjonalności i jakości życia w tej części miasta.

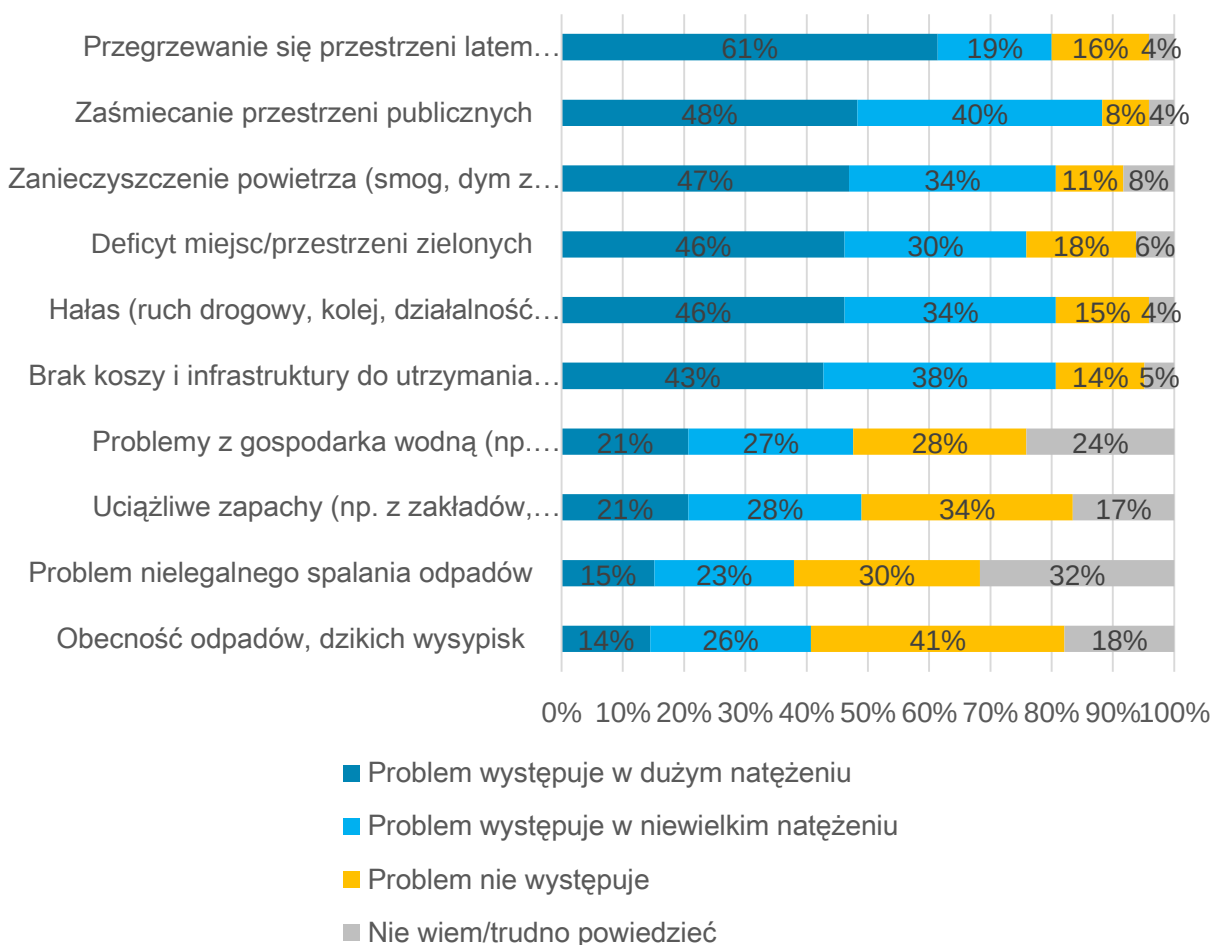
Wykres 4. Występowanie problemów przestrzennych i gospodarczych w poszczególnych podobzszarach rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=145

Analiza sfery środowiskowej wskazuje na dominację zjawisk związanych z urbanizacją i zmianami klimatycznymi. Najbardziej problematyczną kwestią jest przegrzewanie się przestrzeni latem (betonoza), którą aż 61% badanych ocenia jako problem o dużym natężeniu. Wysoki stopień uciążliwości przypisano także zaśmiecaniu przestrzeni (48% ocen o dużym natężeniu) oraz zanieczyszczeniu powietrza (47%). Wysokim odsetkiem wskazań charakteryzują się także problemy związane z deficytem miejsc zielonych, hałasem i brakiem koszy i infrastruktury do utrzymania czystości.

Wykres 5. Występowanie problemów środowiskowych w obszarze rewitalizacji ogółem.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=145

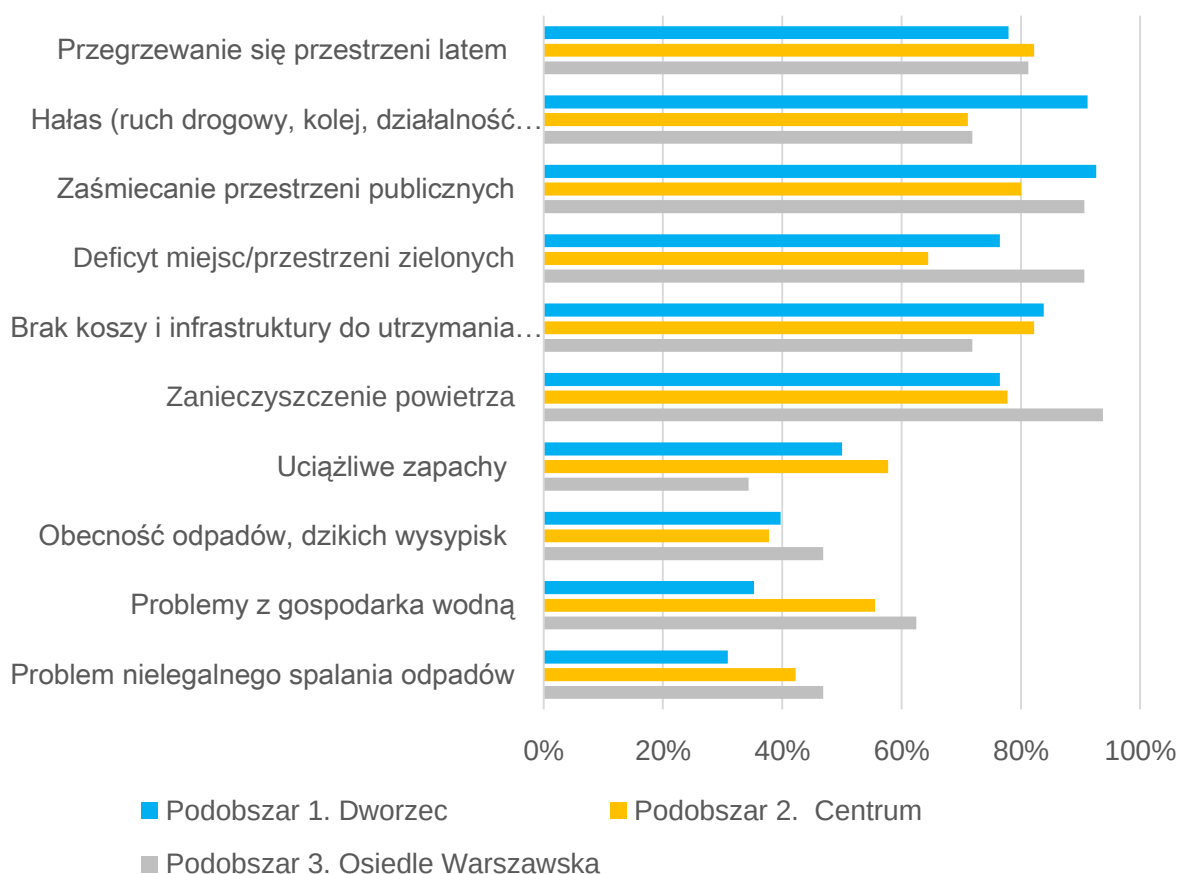
W ujęciu poszczególnych podobszarów widoczne są istotne różnice w percepcji hałasu oraz smogu: hałas (ruch drogowy i kolejowy) jest problemem dominującym w Podobszarze 1 (ponad 90% wskazań), co bezpośrednio wiąże się z sąsiedztwem dworca. Zanieczyszczenie powietrza oceniane jest przez ankietowanych najgorzej w Podobszarze 3 (ponad 90% wskazań), podczas gdy w Podobszarze 2 (Centrum) odsetek ten jest najniższy (ok. 75%). Deficyt terenów zielonych jest najbardziej odczuwalny w Podobszarze 3 (ponad 90%), co stanowi wyraźny kontrast wobec Podobszaru 2, gdzie natężenie tego problemu jest najniższe (poniżej 65%).

Podobszar 1. Dworzec: w rejonie dworca najczęściej wskazywanymi problemami środowiskowymi są kwestie związane z intensywnym ruchem komunikacyjnym oraz jakością przestrzeni publicznych. Najwyższy poziom wskazań dotyczy hałasu generowanego przez ruch drogowy i kolejowy, a także zaśmiecania przestrzeni publicznych. Mieszkańcy zwracają również uwagę na brak koszy i infrastruktury służącej utrzymaniu czystości, co sprzyja pogarszaniu się estetyki przestrzeni. Istotnym problemem jest także deficyt terenów zielonych oraz przegrzewanie się przestrzeni latem.

Podobszar 2. Centrum: w centrum miasta respondenci najczęściej wskazywali problemy związane z utrzymaniem czystości oraz jakością środowiska miejskiego. Najwyższy odsetek wskazań dotyczy zaśmiecania przestrzeni publicznych oraz braku koszy i infrastruktury do utrzymania czystości. Wysoki poziom wskazań dotyczy także przegrzewania się przestrzeni latem oraz zanieczyszczenia powietrza, co wskazuje na potrzebę wzmocnienia zielonej infrastruktury i działań adaptacyjnych do zmian klimatu.

Podobszar 3. Osiedle Warszawska: w podobszarze szczególnie często wskazywane są problemy związane z jakością środowiska i stanem zieleni. Najwyższy poziom wskazań dotyczy zanieczyszczenia powietrza, deficytu terenów zielonych oraz zaśmiecania przestrzeni publicznych. Mieszkańcy wskazują również na brak odpowiedniej infrastruktury do utrzymania czystości oraz problemy z gospodarką wodną, które mogą być związane z lokalnymi podtopieniami lub niewystarczającym zagospodarowaniem wód opadowych. W mniejszym, lecz nadal zauważalnym stopniu wskazywane są także nielegalne spalanie odpadów oraz obecność dzikich wysypisk, co wskazuje na potrzebę działań edukacyjnych i porządkowych w tej części miasta.

Wykres 6. Występowanie problemów środowiskowych w poszczególnych podobszarach rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=145

Badani zostali także poproszeni o wymienienie problemów, które ich zdaniem występują w konkretnych podobszarach, ale nie zostały ujęte w możliwych do wyboru kategoriach.

Wypowiedzi mieszkańców wskazują, że Podobszar 1. Dworzec jest postrzegany jako jedna z najbardziej problematycznych przestrzeni w mieście, zarówno pod względem estetycznym, jak i funkcjonalnym. Respondenci podkreślają przede wszystkim zły stan techniczny infrastruktury oraz ogólne zaniedbanie tej części miasta, określając ją nawet jako „maksymalnie zaniedbaną, antywizytówkę miasta”, mimo że jest to miejsce, które „masa ludzi widzi jako pierwsze po wjeździe do miasta”. Szczególnie krytycznie oceniany jest stan przejścia pod torami i okolic dworca – wskazywano m.in. na „brudny, zniszczony tunel”, nierówne nawierzchnie oraz śliskie posadzki, które utrudniają codzienne poruszanie się. Istotnym problemem są także trudności komunikacyjne i parkingowe, w tym „brak miejsc postojowych”, parkowanie samochodów na chodnikach oraz niewydolna organizacja ruchu w rejonie dworca i przystanku PKS. Mieszkańcy zwracają również uwagę na problemy społeczne, w szczególności obecność osób nadużywających alkoholu i osób w kryzysie bezdomności, co – jak wskazują – sprawia, że okolica dworca jest „zbiorowiskiem szczególnie w okresie letnim bezdomnych i osób pod wpływem alkoholu”. W wielu wypowiedziach podkreślany jest także niewykorzystany potencjał tego miejsca, w tym niszczący budynek dworca oraz inne opuszczone obiekty (budynek starej poczty, wieża ciśnień), które – zdaniem mieszkańców – mogłyby zostać zagospodarowane na nowe funkcje społeczne lub usługowe. Jednocześnie wskazywany jest deficyt zieleni i przyjaznych przestrzeni publicznych, co dodatkowo pogarsza jakość życia i odbiór tej części miasta.

Opinie respondentów dotyczące Podobszaru 2. Centrum wskazują na zróżnicowany zestaw problemów związanych zarówno z funkcjonowaniem układu komunikacyjnego, sposobem zagospodarowania przestrzeni, jak i jakością życia w tej części miasta. Najczęściej pojawiającym się wątkiem są problemy transportowe, w tym duże natężenie ruchu i niewystarczająca liczba miejsc parkingowych. Respondenci wskazują m.in. na „ogromne korki, brak miejsc parkingowych”, a także na sytuacje, w których samochody parkują „na każdej wolnej przestrzeni”. Wskazywano również na chaos komunikacyjny i niebezpieczne zachowania kierowców, np. „z jednej strony korki na Mireckiego, z drugiej jak jest pusto to wariaci latający po 100 km/h”. Drugim często podnoszonym problemem jest sposób zagospodarowania przestrzeni i intensywna zabudowa mieszkaniowa, która – zdaniem mieszkańców – nie jest powiązana z odpowiednim rozwojem infrastruktury. W wypowiedziach pojawiają się opinie o „złym rozmieszczeniu bloków – blok przy bloku, a parkingów za mało” oraz o „wciskaniu bloków w każdą wolną przestrzeń i wycinaniu drzew”. Jednocześnie zwracano uwagę na obecność pustostanów i zdegradowanych obiektów, wskazując m.in. na „dużą ilość zaniedbanych pustostanów” w centralnej części miasta. Kolejną grupą problemów są kwestie związane z jakością infrastruktury technicznej i stanem środowiska miejskiego. Mieszkańcy wskazywali m.in. na zły stan dróg, niewydolną kanalizację deszczową oraz „liczne podtopienia nieruchomości w czasie letnich

opadów deszczu”. Wskazywano także na brak zieleni i nadmierne „zabetonowanie” przestrzeni w niektórych fragmentach centrum. W wypowiedziach pojawiły się również wątki dotyczące bezpieczeństwa i jakości życia w przestrzeni publicznej. Mieszkańcy zwracali uwagę na niebezpieczne przejścia dla pieszych, wąskie chodniki oraz brak bezpiecznego dojścia do szkół, a także na problem nocnego hałasu i zakłócania porządku publicznego – „w centrum miasta w nocy odbywają się bardzo głośne imprezy wokół knajp”. Odrębną grupę uwag stanowią kwestie związane z ofertą społeczną, rekreacyjną i kulturalną miasta. Część respondentów wskazuje na brak przestrzeni dla działalności kreatywnej oraz miejsc aktywności dla młodzieży i dorosłych.

Z kolei w Podobszarze 3 respondenci badania wskazują na szereg problemów związanych przede wszystkim z jakością przestrzeni mieszkaniowej, zagospodarowaniem terenu oraz funkcjonowaniem infrastruktury osiedlowej. Jednym z najczęściej pojawiających się wątków jest niska atrakcyjność wizualna i chaotyczne zagospodarowanie przestrzeni, co mieszkańcy podsumowują wprost stwierdzeniem, że „okolica jest nieatrakcyjna wizualnie”. W wypowiedziach pojawia się również krytyka nadmiernej intensyfikacji zabudowy mieszkaniowej – mieszkańcy wskazują na sytuację, w której powstaje „blok pod blokiem, zero prywatności”, a rozwój nowych inwestycji odbywa się kosztem przestrzeni wspólnych i terenów zielonych. Kolejną grupą problemów jest niedostateczna jakość i dostępność przestrzeni publicznych sprzyjających codziennemu funkcjonowaniu mieszkańców. Mieszkańcy zwracają uwagę na brak ławek i miejsc odpoczynku, niewystarczającą liczbę terenów zielonych oraz brak infrastruktury rekreacyjnej, np. „brak wybiegu dla psów mieszkańców Serbinowa”. Pojawiają się także uwagi dotyczące nieuporządkowanego zagospodarowania przestrzeni, w tym „dzikich ogrodzeń”, które utrudniają swobodne poruszanie się pieszych po osiedlu. W wypowiedziach pojawia się również problem zaniedbanych obiektów i zdegradowanej zabudowy, w szczególności wskazywane są budynki socjalne, które zdaniem mieszkańców obniżają estetykę i wizerunek tej części miasta. Dodatkowo zwracano uwagę na problemy związane z utrzymaniem porządku, w tym „nielegalne podrzucanie śmieci” do osiedlowych pojemników.

Potencjały obszaru rewitalizacji

Wyniki badania wskazują, że mieszkańcy obszaru rewitalizacji jako najważniejsze atuty tych części miasta postrzegają przede wszystkim ich dogodne położenie oraz dobrą dostępność komunikacyjną. Najczęściej wskazywaną zaletą jest lokalizacja blisko centrum, usług oraz komunikacji (62% wskazań), a także dobra dostępność transportowa (52%). Stosunkowo często respondenci podkreślają również łatwy dostęp do szkół, przedszkoli, przychodni i innych usług publicznych (29%), co świadczy o dobrej dostępności podstawowej infrastruktury społecznej.

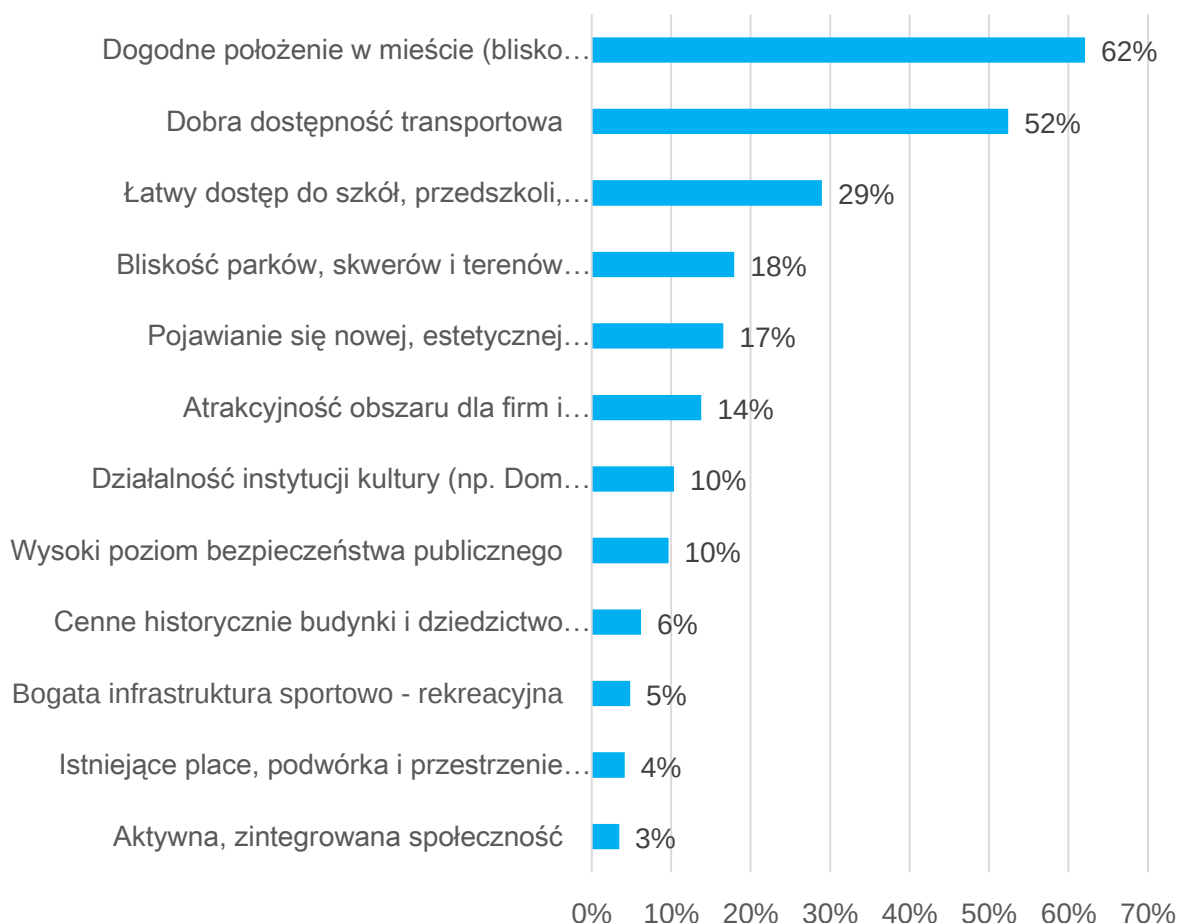
W dalszej kolejności mieszkańcy zwracają uwagę na walory związane z jakością otoczenia i rozwojem przestrzennym, w tym bliskość parków, skwerów i terenów zielonych (18%) oraz pojawianie się nowej, estetycznej zabudowy podnoszącej

standard okolicy (17%). Część respondentów dostrzega również atrakcyjność obszaru dla firm i przedsiębiorców (14%).

Znacznie rzadziej wskazywane są natomiast atuty związane z życiem społecznym i ofertą spędzania czasu wolnego. Jedynie niewielka część mieszkańców wskazuje na działalność instytucji kultury i organizacji pozarządowych (10%), wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego (10%) czy cenne historycznie budynki i dziedzictwo lokalne (6%). Jeszcze rzadziej wskazywane są elementy takie jak infrastruktura sportowo-rekreacyjna, przestrzeń integracji sąsiedzkiej czy aktywna, zintegrowana społeczność lokalna.

Otrzymane wyniki pokazują, że największym potencjałem obszaru rewitalizacji jest jego korzystne położenie i dobra dostępność usług, natomiast relatywnie słabiej postrzegane są elementy związane z życiem społecznym, integracją mieszkańców oraz ofertą aktywności i rekreacji.

Wykres 8. Potencjały obszaru rewitalizacji.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=145

Przedsięwzięcia mogące służyć poprawie sytuacji obszaru rewitalizacji

Wnioski dotyczące preferowanych przedsięwzięć stanowią bezpośrednią odpowiedź na zidentyfikowane deficyty. W sferze społeczno-gospodarczej mieszkańcy oczekują przede wszystkim działań na rzecz zwiększenia poziomu bezpieczeństwa (40%) oraz organizacji większej liczby wydarzeń kulturalnych i rozrywkowych (27%). Istotnym postulatem jest także wsparcie dla osób starszych oraz tworzenie przestrzeni dla biznesu (po ok. 20%).

Najczęściej wskazywanymi przez badanych przedsięwzięciami dla poszczególnych podobszarów rewitalizacji było tworzenie przestrzeni dla biznesu (26%) w Podobszarze 1, wsparcie dla osób starszych i niesamodzielnych (31%) oraz organizacja większej liczby działań i wydarzeń o charakterze integracyjnym dla mieszkańców (34%) dla Podobszaru 3. Przedsięwzięciem, które bardzo często było wskazywane we wszystkich trzech podobszarach jest zwiększenie bezpieczeństwa publicznego (kolejno 47%, 29% i 38% wskazań).

Wykres 9. Przedsięwzięcia mogące ograniczyć negatywne zjawiska społeczne i gospodarcze.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=145

W wymiarze środowiskowym oraz przestrzenno-technicznym ponad pięć przedsięwzięć zostało wskazanych przez ponad ¼ badanych. Są to: uporządkowanie gospodarki parkingowej (34%), likwidacja lub adaptacja pustostanów (31%), poprawa standardów budynków użyteczności publicznej (29%), tworzenie miejsc spotkań i rekreacji (28%) oraz poprawa stanu dróg (26%). Zdecydowanie najrzadziej wybierano natomiast przedsięwzięcia związane z rozbudową bądź modernizacją infrastruktury edukacyjnej i kulturowej oraz modernizację budynków socjalnych i komunalnych (oba poniżej 5%). W poszczególnych podobszarach rewitalizacji najczęściej wskazywano na: poprawę standardu istniejących budynków użyteczności publicznej (41%, Podobszar 1) oraz uporządkowanie infrastruktury parkingowej (33%, Podobszar 2 i 41% w Podobszarze 3).

Wykres 10. Przedsięwzięcia mogące ograniczyć negatywne zjawiska środowiskowe, przestrzenne i techniczne.

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=145

W odpowiedziach mieszkańców na pytanie o przedsięwzięcia, które mogłyby znacząco poprawić warunki życia w obszarze rewitalizacji, pojawia się kilka wyraźnych kierunków oczekiwanych działań. Najczęściej wskazywane postulaty dotyczą poprawy funkcjonowania układu komunikacyjnego i rozwiązania problemów parkingowych. Respondenci wielokrotnie podkreślali potrzebę „poprawy stanu dróg i zwiększenia ilości miejsc parkingowych”, „budowy dużego parkingu wielopoziomowego” czy też „uporządkowania przestrzeni parkingowej i stworzenia miejsc parkingowych dla mieszkańców”. Wskazywano także na konieczność egzekwowania przepisów dotyczących parkowania oraz lepszej organizacji ruchu, m.in. poprzez „zrobienie porządku z parkowaniem poza miejscami wyznaczonymi” oraz poprawę przepustowości kluczowych ulic.

Drugim często wskazywanym kierunkiem działań jest modernizacja i uporządkowanie przestrzeni w rejonie dworca kolejowego oraz dawnego dworca PKS. w wielu wypowiedziach pojawia się postulat „nowego dworca kolejowego i autobusowego jak najszybciej” lub „remontu dworca i doświetlenia placu dworcowego”. Mieszkańcy wskazują także na potrzebę zagospodarowania obszaru wokół dworca, w tym „modernizacji obszaru po dawnym dworcu PKS” oraz „zagospodarowania wieży ciśnień na cele kultury i edukacji”. W kontekście bezpieczeństwa postulowano również „montaż profesjonalnego monitoringu” oraz zwiększenie liczby patroli.

Istotnym wątkiem jest również zwiększenie ilości zieleni i poprawa jakości przestrzeni publicznych. Mieszkańcy wskazują na potrzebę „więcej drzew, bo w lato nie da się przejść”, „nasadzenia drzew i roślinności przy drogach” czy „zwiększenia terenów zielonych na Starym Rynku i przy bibliotece”. W niektórych wypowiedziach pojawia się także krytyka nadmiernego „betonowania” przestrzeni oraz postulaty tworzenia nowych skwerów i miejsc wypoczynku.

Kolejną grupą propozycji są działania związane z rozwojem infrastruktury społecznej i rekreacyjnej. Respondenci wskazywali na potrzebę „więcej otwartych miejsc do sportu”, tworzenia „miejsc do integracji sąsiedzkiej i rekreacji” oraz „przytulnego miejsca spotkań blisko PKP dla młodzieży i dorosłych”. Pojawiły się również postulaty organizacji zajęć i warsztatów dla młodych mieszkańców, które mogłyby lepiej zagospodarować czas wolny.

Część wypowiedzi dotyczyła również uporządkowania zabudowy i poprawy ładu przestrzennego, w tym szczególnie problemu zdegradowanej zabudowy socjalnej. Mieszkańcy wskazywali m.in. na potrzebę likwidacji budynków socjalnych na Serbinowie i stworzenia w tym miejscu terenów zielonych. Wskazywano również na potrzebę bardziej zrównoważonego planowania przestrzennego i ograniczenia nadmiernej zabudowy mieszkaniowej.

Wątki pojawiające się pojedynczo w wypowiedziach mieszkańców:

- wprowadzenie energooszczędnego oświetlenia LED w całym mieście,
- budowa żłobka i przedszkola w rejonie objętym rewitalizacją,
- stworzenie placu do nauki zasad ruchu drogowego dla dzieci,
- rozwój sieci ścieżek rowerowych,
- rozwój transportu zbiorowego i częstsze kursy autobusów,
- budowa centrum usług społecznych,
- tworzenie nowych obiektów handlowo-usługowych (np. galerii),
- dostosowanie krawężników i przestrzeni publicznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami,
- wsparcie materialne i promocyjne dla lokalnych przedsiębiorców oraz tworzenie nowych miejsc pracy.

Podsumowanie diagnozy - główne problemy, potrzeby i potencjały poszczególnych podobszarów rewitalizacji

Główne problemy, potrzeby i potencjały Podobszaru 1. Dworzec.

Kluczowe problemy, potrzeby:	Kluczowe potencjały:
- Niska jakość przestrzeni buduje niekorzystne pierwsze wrażenie wjazdowe do miasta. Składa się na to: zły stan techniczny dworca, degradacja przestrzeni przydworcowej, „martwe przestrzenie” po dawnych lokalach usługowych i istniejące bariery architektoniczne. - Obniżony poziom bezpieczeństwa publicznego. W rejonie dworca koncentrują się negatywne zjawiska, takie jak spożywanie alkoholu, zaśmiecanie czy przypadki bezdomności. - Potrzeba rozwoju systemu wsparcia osób w kryzysie bezdomności, szczególnie w okresie jesienno – zimowym. - Niski poziom aktywności społeczno-kulturalnej mieszkańców oraz niedostatek oferty w tym zakresie powiązany z niskim poziomem wskaźnika liczby organizacji pozarządowych przypadających na 1000 mieszkańców. - Niedostatek miejsc parkingowych, zwłaszcza w rejonie dworca. - Niekorzystne wskaźniki jakości powietrza.	- Atrakcyjność osiedleńcza (wzrost liczby ludności) i transportowa (główny węzeł przesiadkowy) Podobszaru oraz rozwój nowej zabudowy podnoszącej standard estetyczny tej części miasta. - Gospodarcze tradycje miejsca przekładające się na wysoki poziom przedsiębiorczości oraz pozytywną dynamikę rejestracji nowych firm. - Duża koncentracja obiektów zabytkowych (ponad 32 obiekty w GEZ na km²). Szczególny potencjał stanowi zabytkowa wieża ciśnień, której adaptacja może zapewnić nowe centrum aktywności.

Główne problemy, potrzeby i potencjały Podobszaru 2. Centrum.

Kluczowe problemy, potrzeby:	Kluczowe potencjały:
- Kumulacja zjawisk wykluczenia społecznego – wyższy odsetek osób korzystających z pomocy	- Reprezentacyjna przestrzeń publiczna i dostęp do zróżnicowanych usług edukacyjnych, kultury i czasu wolnego - zabytkowy park miejski oraz Pałac –

społecznej, problem nadużywania alkoholu. - Obniżone wskaźniki bezpieczeństwa i konflikty społeczne związane z użytkowaniem terenów rekreacyjno – sportowych (głównie park i skatepark). - Brak wyraźnego centrum, rozproszenie i słabe powiązania przestrzeni potencjalnie centrotwórczych (Stary Rynek, Plac Kilińskiego, ulica Bulwana). - Zły stan techniczny zabudowy socjalnej przy ul. Huberta i Żwirowej (dawne obiekty powojkowe).	Miejski Dom Kultury stanowiący kluczową, miejską instytucję kultury. - Rozwinięta infrastruktura sportowa: obecność Centrum Sportów Miejskich (pumptrack, skatepark, stadion miejski). - Dobra dostępność obiektów użyteczności publicznej dla osób z niepełnosprawnościami. - Potencjał istniejących osi rekreacyjnych takich jak: ulica Bulwana, tereny spacerowo - rowerowe przy stawie parkowym.
--	---

Główne problemy, potrzeby i potencjały Podobszaru 3. Osiedle Warszawska.

Kluczowe problemy, potrzeby:	Kluczowe potencjały:
- Dysonans społeczny i konflikty: napięcia dotyczące wspólnej przestrzeni, zwłaszcza w kwestiach parkowania, terenów wspólnych czy nielegalnej zabudowy gospodarczej. - Wyludnianie się obszaru – w okresie 2019-2024 spadek liczby ludności wyniósł aż 11,81% (dwukrotnie więcej niż średnio w mieście). - Podobszar 3 charakteryzuje się znacznym odsetkiem osób korzystających z pomocy społecznej (2,23%). - Zły stan i standard zabudowy socjalnej - powojkowej. - W przestrzeni publicznej regularnie pojawiają się osoby w kryzysie bezdomności i z problemami alkoholowymi. - Niski potencjał gospodarczy (niska liczba aktywnych firm oraz wysoki udział podmiotów zawieszonych).	- Korzystna lokalizacja - obszar posiada atrakcyjne położenie w strukturze miasta oraz bardzo dobrą dostępność komunikacyjną. Cała populacja (100%) znajduje się w zasięgu 5 minut pieszo od przystanków autobusowych, a ponad 98% mieszkańców ma blisko do terenów zielonych (po dawnym poligonie). - Kwatera ul. Warszawskiej 250 - teren ten, mimo obecnej koncentracji problemów, posiada duży potencjał przestrzenny, by stać się atrakcyjnym fragmentem tkanki miejskiej. - Wysoki standard nowych inwestycji: Na obszarze tym powstają budynki mieszkalne o wysokim standardzie, które sąsiadują ze starszą zabudową.

– Brak ogólnodostępnych, atrakcyjnych miejsc rekreacji dla mieszkańców w różnym wieku. – Niska aktywność społeczna mieszkańców (niski wskaźnik czytelnictwa i ngos).	
---	--

III. Wizja oraz cele rewitalizacji wraz z kierunkami działań

Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

W wyniku realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Mińsk Mazowiecki stał się przestrzenią bardziej przyjazną do życia, dobrze skomunikowaną, bezpieczną i sprzyjającą aktywności społecznej mieszkańców. Zmiany objęły zarówno jakość przestrzeni publicznych i infrastruktury, jak i rozwój usług społecznych, kulturalnych oraz działań wzmacniających lokalną wspólnotę.

W Podobszarze 1 przestrzeń w rejonie dworca przestała pełnić rolę bariery w strukturze miasta i stała się estetyczną oraz funkcjonalną wizytówką Mińska Mazowieckiego. Dzięki integracji różnych form transportu w ramach nowoczesnego węzła przesiadkowego oraz wprowadzeniu czytelnego systemu informacji miejskiej znacząco poprawił się komfort podróżowania i codziennego poruszania się po mieście. Rewitalizacja obiektów o wartości historycznej, jak adaptacja Wieży Ciśnień na cele kulturalne i społeczne, pozwoliła stworzyć nową jakość tej przestrzeni. Funkcje komunikacyjne zostały tu połączone z ofertą kulturalną, społeczną i turystyczną, dzięki czemu Podobszar 1. Dworzec stał się miejscem przyjaznym zarówno dla mieszkańców, jak i odwiedzających miasto.

W Podobszarze 2. Centrum zapewniona została atrakcyjna, zielona przestrzeń publiczna parkowa i miastotwórcza. Plac Stary Rynek stał się naturalnym miejscem spotkań mieszkańców oraz ważnym punktem lokalnej aktywności społecznej i gospodarczej. Wzmocnienie potencjału Miejskiego Domu Kultury oraz rozwój działań animacyjnych w parku i Centrum Sportów Miejskich sprawiły, że obszar ten stał się przestrzenią aktywności kulturalnej, sportowej i społecznej. Dzięki zatrudnieniu streetworkerów i animatorów społecznych, a także rozbudowie systemu monitoringu, ograniczono występowanie sytuacji niepożądanych (np. wandalizm), co poprawiło poziom bezpieczeństwa w okolicach terenów rekreacyjnych i sportowych.

W Podobszarze 3. Osiedle Warszawska poprawiła się jakość przestrzeni mieszkaniowej oraz warunki życia mieszkańców. Estetyczne ujednolicenie tkanki miejskiej, obejmujące likwidację zdegradowanej zabudowy socjalnej, uporządkowanie przestrzeni wspólnych oraz zapewnienie nowego miejsca rekreacji stworzyły bardziej przyjazne i bezpieczne otoczenie do codziennego życia. Powstanie ogólnodostępnej strefy wypoczynku na Serbinowie oraz modernizacja infrastruktury publicznej przyczyniły się do poprawy dostępności miejsc aktywności dla mieszkańców o zróżnicowanych potrzebach. Dzięki działaniom społecznym i animacyjnym wzmacniane są więzi sąsiedzkie, a obszar ten stopniowo staje się spójną i aktywną częścią miejskiej wspólnoty.

W obszarze rewitalizacji wdrożono ponadto koncepcję „zielonej akupunktury”, planując system parków kieszonkowych i ogrodów deszczowych, pozwalających poprawić mikroklimat i rozwiązać problemy związane z zagospodarowaniem wód opadowych. Rozwinięto sieć usług społecznych dla grup zagrożonych wykluczeniem (osoby

w kryzysie bezdomności, seniorzy) i ofertę kulturalną „blisko domu”. Poprzez promocję lokalnej historii i dziedzictwa wzmocniono więzi mieszkańców z miastem, budując poczucie dumy z miejsca zamieszkania.

Cele rewitalizacji i kierunki działań

Model rewitalizacji przyjęty w Mińsku Mazowieckim opiera się na równoległym wzmacnianiu trzech komplementarnych przestrzeni życia miejskiego: przekształceniu obszaru dworcowego w nowoczesne i przyjazne wrota miasta, ożywieniu centrum jako miejsca spotkań, kultury i aktywności społecznej oraz wzmocnieniu więzi sąsiedzkich i jakości życia w obszarze osiedla mieszkaniowego Warszawska.

Cel strategiczny 1

Podniesienie jakości przestrzeni publicznych oraz rozwój zielonego i przyjaznego środowiska miejskiego sprzyjającego spotkaniom mieszkańców, aktywności społecznej i rekreacji.

Cel koncentruje się na poprawie jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych w obszarze rewitalizacji poprzez ich uporządkowanie, zazielenienie oraz dostosowanie do potrzeb mieszkańców i użytkowników miasta. Obejmuje działania związane z rozwojem terenów rekreacyjnych, wzmacnianiem funkcji centrotwórczych miasta, poprawą dostępności oraz wprowadzaniem rozwiązań sprzyjających adaptacji do zmian klimatu. Realizacja tego celu ma przyczynić się do stworzenia atrakcyjnych, bezpiecznych i przyjaznych miejsc codziennej aktywności mieszkańców.

Kierunki działań:

- 1.1. Rozwój przestrzeni rekreacyjnych i infrastruktury aktywności mieszkańców.
- 1.2. Wzmacnianie centrotwórczych funkcji przestrzeni publicznych miasta.
- 1.3. Rozwój zielonej infrastruktury miejskiej oraz wdrażanie rozwiązań adaptujących miasto do zmian klimatu.
- 1.4. Poprawa dostępności, funkcjonalności i bezpieczeństwa przestrzeni publicznej.

Cel strategiczny 2

Wzmacnianie spójności społecznej i tożsamości lokalnej poprzez rozwój usług społecznych, kulturalnych i integracyjnych sprzyjających budowaniu więzi społecznych i poprawie jakości życia mieszkańców.

Cel obejmuje działania ukierunkowane na rozwój oferty społecznej i kulturalnej oraz wzmacnianie więzi między mieszkańcami obszaru rewitalizacji. Zakłada rozwój usług społecznych, wspieranie inicjatyw lokalnych i animacji społecznej, a także wykorzystanie potencjału instytucji kultury i dziedzictwa miasta do budowania poczucia

wspólnoty. Realizacja tego celu ma sprzyjać integracji mieszkańców, przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu oraz wzmacnianiu lokalnej tożsamości.

Kierunki działań:

- 2.1. Rozwój infrastruktury i oferty kulturalnej w oparciu o potencjał miejskich instytucji kultury oraz dziedzictwo historyczne miasta.
- 2.2. Wspieranie integracji mieszkańców poprzez animację społeczną i rozwój inicjatyw lokalnych.
- 2.3. Rozwój systemu usług społecznych i wsparcia dla mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.

Opis sposobu realizacji przez Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta Mińsk Mazowiecki dokumentów strategicznych miasta

Mińsk Mazowiecki 2035 Strategia rozwoju

Przyjęte w Gminnym Programie Rewitalizacji cele strategiczne i kierunki działań są spójne z zapisami Strategii i wspierają realizację jej kluczowych obszarów rozwojowych. Szczególne znaczenie mają działania związane z poprawą jakości przestrzeni publicznych, rozwojem infrastruktury społecznej i kulturalnej, wzmacnianiem więzi społecznych oraz podnoszeniem jakości środowiska miejskiego.

Gminny Program Rewitalizacji w znaczącym stopniu wspiera realizację określonego w Strategii rozwoju celu strategicznego „Miasto współpracujące i zintegrowane”, w szczególności kierunku działań 1. Integracja społeczna i budowanie tożsamości oraz 2. Organizacje pozarządowe. Działania przewidziane w GPR w ramach celu strategicznego 2 – Wzmacnianie spójności społecznej i tożsamości lokalnej poprzez rozwój usług społecznych, kulturalnych i integracyjnych sprzyjających budowaniu więzi społecznych i poprawie jakości życia mieszkańców bezpośrednio odpowiadają temu obszarowi strategii. W szczególności istotne znaczenie mają działania przewidziane w ramach kierunków:

- 2.1. Rozwój infrastruktury i oferty kulturalnej w oparciu o potencjał miejskich instytucji kultury oraz dziedzictwo historyczne miasta,
- 2.2. Wspieranie integracji mieszkańców poprzez animację społeczną i rozwój inicjatyw lokalnych,

które obejmują m.in. rozwój wydarzeń kulturalnych i integracyjnych, wykorzystanie przestrzeni miejskich do działań społecznych oraz aktywizację mieszkańców poprzez działania animatorów społecznych i inicjatywy lokalne.

Znaczna część działań przewidzianych w GPR odpowiada celowi strategicznemu Strategii „Miasto zadbane i funkcjonalne”, w szczególności kierunkom działań 1. Ład przestrzenny i estetyka przestrzeni publicznych oraz 4. Miejskie środowisko

przyrodnicze. Realizacji tych założeń służą przede wszystkim działania podejmowane w ramach wskazanego w GPR celu strategicznego 1 – Podniesienie jakości przestrzeni publicznych oraz rozwój zielonego i przyjaznego środowiska miejskiego sprzyjającego spotkaniom mieszkańców, aktywności społecznej i rekreacji. W szczególności odpowiadają im następujące kierunki działań GPR:

- 1.1. Rozwój przestrzeni rekreacyjnych i infrastruktury aktywności mieszkańców,
- 1.2. Wzmacnianie centrotwórczych funkcji przestrzeni publicznych miasta,
- 1.3. Rozwój zielonej infrastruktury miejskiej oraz wdrażanie rozwiązań adaptujących miasto do zmian klimatu,
- 1.4. Poprawa dostępności, funkcjonalności i bezpieczeństwa przestrzeni publicznej.

Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych, takich jak przekształcenia przestrzeni publicznych w centrum miasta, rozwój terenów zieleni, tworzenie nowych miejsc rekreacji czy wprowadzanie rozwiązań związanych z gospodarowaniem wodami opadowymi, przyczynia się do poprawy funkcjonalności przestrzeni miejskiej oraz podniesienia estetyki i jakości środowiska miejskiego.

Założenia GPR wspierają również realizację celu strategicznego Strategii „Miasto atrakcyjne i bezpieczne”, w szczególności kierunków działań: 1. Aktywne wykorzystanie czasu wolnego oraz 4. Bezpieczeństwo przestrzeni publicznej. Działania przewidziane w Gminnym Programie Rewitalizacji w ramach kierunków 1.1. Rozwój przestrzeni rekreacyjnych i infrastruktury aktywności mieszkańców oraz 2.1. Rozwój infrastruktury i oferty kulturalnej w oparciu o potencjał miejskich instytucji kultury oraz dziedzictwo historyczne miasta sprzyjają rozwojowi oferty spędzania czasu wolnego oraz wzmacnianiu funkcji kulturalnych i rekreacyjnych miasta. Z kolei działania realizowane w ramach kierunku 1.4. Poprawa dostępności, funkcjonalności i bezpieczeństwa przestrzeni publicznej przyczyniają się do poprawy bezpieczeństwa użytkowników przestrzeni miejskiej poprzez działania infrastrukturalne oraz organizacyjne.

Gminny Program Rewitalizacji wspiera również realizację celu strategicznego Strategii „Miasto sprawne i sprawcze”, w szczególności kierunku działań 1. Opieka społeczna, profilaktyka i stan zdrowia. Odpowiadają mu działania podejmowane w ramach kierunku działań GPR 2.3. Rozwój systemu usług społecznych i wsparcia dla mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, które obejmują rozwój usług społecznych, wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem oraz wzmacnianie systemu pomocy społecznej w obszarze rewitalizacji. Działania te przyczyniają się do zwiększenia dostępności usług społecznych oraz poprawy jakości wsparcia dla mieszkańców wymagających szczególnej pomocy.

GPR wpisuje się również pośrednio w realizację celu strategicznego Strategii „Miasto kompetentne i przedsiębiorcze”, przede wszystkim w odniesieniu do kierunku działań 1. Edukacja formalna i pozaformalna. Działania ujęte w Programie w ramach

kierunków 2.1. Rozwój infrastruktury i oferty kulturalnej w oparciu o potencjał miejskich instytucji kultury oraz dziedzictwo historyczne miasta oraz 2.2. Wspieranie integracji mieszkańców poprzez animację społeczną i rozwój inicjatyw lokalnych sprzyjają rozwijaniu kompetencji społecznych mieszkańców, aktywizacji młodzieży oraz wzmacnianiu aktywności obywatelskiej. Pośrednio działania te przyczyniają się także do budowania kapitału społecznego i kompetencyjnego mieszkańców, który stanowi ważny element rozwoju lokalnej przedsiębiorczości i aktywności społeczno-gospodarczej.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2026 – 2030

Zapisy Gminnego Programu Rewitalizacji, poprzez wyznaczone cele strategiczne, kierunki działań oraz konkretne przedsięwzięcia podstawowe, stanowią bezpośrednie wsparcie dla realizacji celów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych (SRPS) w opisany poniżej sposób.

Określony w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Cel strategiczny nr 1 (Wzmacnianie rodzin zamieszkujących Mińsk Mazowiecki w pełnieniu funkcji opiekuńczo wychowawczych poprzez rozwój lokalnego, zintegrowanego systemu wsparcia) oraz Cel operacyjny 1.2 (Tworzenie środowiska wspierającego rozwój dzieci i młodzieży oraz zapewniającego równe szanse edukacyjne i społeczne) realizowane są poprzez określony w GPR Cel strategiczny 2: Wzmacnianie spójności społecznej i tożsamości lokalnej poprzez rozwój usług społecznych, kulturalnych i integracyjnych sprzyjających budowaniu więzi społecznych i poprawie jakości życia mieszkańców. W ramach tego celu realizowany jest Kierunek działań 2.3. Rozwój systemu usług społecznych i wsparcia dla mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Bezpośrednim wsparciem założeń SRPS w tym aspekcie jest przedsięwzięcie podstawowe 4.2. Rozwój usług społecznych, które zapewnia specjalistyczne poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne oraz prawne (np. w sprawach alimentacyjnych) dla rodzin i dzieci. Profilaktykę i równe szanse zapewnia przedsięwzięcie 2.5 Bezpieczna Przestrzeń – Streetworking z misją, ukierunkowane na aktywną pomoc młodzieży w ich naturalnym środowisku (np. w skateparku) oraz mediacje rówieśnicze. Poprawę jakości otoczenia sprzyjającego rozwojowi najmłodszych realizują z kolei zadania z zakresu Kierunku działań 1.1. Rozwój przestrzeni rekreacyjnych i infrastruktury aktywności mieszkańców. Są to przedsięwzięcia: 3.3. Modernizacja placu zabaw przy Przedszkolu Miejskim nr 6 oraz 3.1. Przestrzeń rekreacyjna na Serbinowie – II etap.

Ujęty w SRPS Cel strategiczny nr 2 (Zwiększanie dostępności i jakości usług społecznych dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami, w szczególności poprzez rozwój usług środowiskowych i tworzenie warunków sprzyjających ich aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym i lokalnej wspólnoty) oraz Cele operacyjne 2.1 (Zapewnienie seniorom i osobom z niepełnosprawnościami dostępu do usług społecznych, umożliwiających samodzielne funkcjonowanie) i 2.2 (Tworzenie

sprzyjających warunków do zaangażowania społecznego i kulturalnego seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami) realizowane są poprzez określony w GPR Cel strategiczny 1 Podniesienie jakości przestrzeni publicznych oraz rozwój zielonego i przyjaznego środowiska miejskiego sprzyjającego spotkaniom mieszkańców, aktywności społecznej i rekreacji. Zapewnieniu dostępności służy Kierunek działań 1.4. Poprawa dostępności, funkcjonalności i bezpieczeństwa przestrzeni publicznej. W jego ramach zaplanowano przedsięwzięcia rewitalizacyjne likwidujące bariery architektoniczne, takie jak 4.6. Poprawa dostępności infrastruktury sanitarnej na terenie miasta (toalety publiczne) oraz 2.13. Budowa oświetlenia alei głównych na terenie cmentarza komunalnego, co zwiększa bezpieczeństwo seniorów po zmroku. Wsparcie w samodzielnym funkcjonowaniu (deinstytucjonalizację) realizuje przedsięwzięcie 4.2. Rozwój usług społecznych, wprowadzając usługi takie jak m.in.: „Złota rączka”, mobilna podologia czy grupowa fizjoterapia. Zaangażowanie kulturalne seniorów wspiera przedsięwzięcie 2.2. Centrum Aktywności Lokalnej obejmujące modernizację „Zielonego Domku”, wykorzystywanego m.in. przez Miński Uniwersytet Trzeciego Wieku.

Cel strategiczny nr 3 określony w SRPS (Rozwijanie miejskiego systemu wsparcia i profilaktyki skierowanego do osób doświadczających kryzysów życiowych, uzależnień oraz ich rodzin, z naciskiem na działania zapobiegające marginalizacji i wykluczeniu społecznemu) wspiera realizacja założeń GPR określonych w ramach kierunku działań 2.3. Rozwój systemu usług społecznych i wsparcia dla mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Kluczowym w tym aspekcie projektem jest przedsięwzięcie podstawowe 4.3. Program wsparcia osób w kryzysie bezdomności, zakładające utworzenie ogrzewalni, pracę streetworkerów oraz motywowanie do podjęcia leczenia i współpracy z instytucjami pomocy społecznej. Profilaktykę uzależnień w przestrzeni publicznej realizuje przedsięwzięcie 2.5. Bezpieczna Przestrzeń – Streetworking z misją, docierające do osób zagrożonych wykluczeniem w rejonie Miejskiego Centrum Sportów.

Określony w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Cel strategiczny nr 4 (Przeciwdziałanie przemocy domowej oraz innym zjawiskom dysfunkcyjnym poprzez wzmacnianie współpracy pomiędzy miejskimi instytucjami, rozwój skutecznych mechanizmów interwencji oraz prowadzenie działań edukacyjnych i informacyjnych skierowanych do mieszkańców) oraz Cel operacyjny 4.2 (Rozwój działań edukacyjnych i informacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy) wzmacniany jest poprzez ujęte w GPR przedsięwzięcia takie jak: 2.12: Zwiększenie świadomości mieszkańców, w tym uczniów i rodziców, w zakresie bezpieczeństwa poprzez edukację i działania prewencyjne, które wprost zakłada wydarzenia dotyczące przeciwdziałania przemocy domowej oraz przedsięwzięcie 2.5. Bezpieczna Przestrzeń – Streetworking z misją wdrażające mediacje na linii młodzież–mieszkańcy, co służy ograniczaniu agresji i konfliktów w przestrzeni otwartej.

Ujęty w SRPS Cel strategiczny nr 6 (Tworzenie warunków sprzyjających aktywizacji zawodowej i społecznej mieszkańców Mińska Mazowieckiego pozostających bez pracy lub zagrożonych wykluczeniem) oraz Cel operacyjny 6.2 (Wzmacnianie działań

na rzecz ograniczenia ubóstwa i wykluczenia społecznego) wspierają określone w GPR zadania takie jak: 4.2. Rozwój usług społecznych, w ramach którego planowane jest mieszkanie treningowe dla osób opuszczających pieczę zastępczą lub z niepełnosprawnościami; 2.11. Integracja działań społecznych na terenie zrewitalizowanego CKZiU oraz ZS nr 1 i ZSTG przy ul. Budowlanej 4 w Mińsku Mazowieckim, opierające się na programie aktywizacji międzypokoleniowej oraz 4.3. Program wsparcia osób w kryzysie bezdomności, wspierając ich powrót na rynek pracy.

W odniesieniu do Celu strategicznego SRPS nr 7 (Tworzenie i rozwój Centrum Usług Społecznych jako zintegrowanej instytucji koordynującej lokalny system wsparcia) GPR przewiduje, że modernizacji infrastruktury towarzyszyć będzie rozwój oferty Centrum Usług Społecznych. Uwzględnione w GPR przedsięwzięcie 4.2. Rozwój usług społecznych stanowi praktyczne wdrożenie założeń CUS poprzez realizację nowych usług świadczonych dla społeczności lokalnej.

IV. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcia podstawowe

Ze względu na konieczność ustalenia priorytetów interwencji, polegającą na wyłonieniu działań najistotniejszych z punktu widzenia zdiagnozowanych problemów oraz możliwych do realizacji w okresie obowiązywania programu, przedsięwzięcia rewitalizacyjne podzielono na dwie kategorie: przedsięwzięcia podstawowe oraz pozostałe dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Przedsięwzięcia podstawowe obejmują działania bezpośrednio realizujące cele i kierunki działań Gminnego Programu Rewitalizacji oraz kluczowe dla osiągnięcia zakładanych zmian w obszarze rewitalizacji. Są to zadania, których realizacja jest możliwa w horyzoncie czasowym przyjętym dla dokumentu, tj. w latach 2026–2035.

Pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne mają charakter uzupełniający. Obejmują propozycje działań, które wpisują się w cele programu, jednak na etapie jego opracowania nie posiadały jeszcze potwierdzonej gotowości realizacyjnej lub pełnego zabezpieczenia organizacyjnego i finansowego umożliwiającego ich wdrożenie w okresie obowiązywania GPR.

Lista przedsięwzięć rewitalizacyjnych została wypracowana z udziałem interesariuszy procesu rewitalizacji, w ramach działań partycypacyjnych prowadzonych podczas opracowywania programu. Obejmowały one m.in. warsztaty diagnostyczne i strategiczne, spotkanie otwarte, indywidualne wywiady, formularz zgłaszania propozycji zadań oraz ankietę internetową.

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie przedsięwzięć podstawowych planowanych do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2026–2035. Szczegółowe informacje na temat poszczególnych przedsięwzięć zaprezentowano w dalszej części rozdziału w formie kart przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tabela 15. Przedsięwzięcia podstawowe – Podobszar 1. Dworzec

Numer zadania	Tytuł zadania
1.1.	Nowe życie wieży ciśnień - utworzenie przestrzeni historii, turystyki i spotkań
1.2.	Nowoczesny system informacji miejskiej w strefie dworca
1.3.	Remont dachu wraz z renowacją rzeźbień zabytkowego budynku Liceum Ogólnokształcącego im. Polskiej Macierzy Szkolnej
1.4.	Dom spotkań przy ul. Kościuszki 23 - rewaloryzacja zabytkowego budynku na cele społeczne i kulturalne (przedsięwzięcie poza obszarem rewitalizacji)

Tabela 16. Przedsięwzięcia podstawowe – Podobszar 2. Centrum

Numer zadania	Tytuł zadania
2.1.	Rewitalizacja Placu Stary Rynek
2.2.	Centrum Aktywności Lokalnej
2.3.	Przestrzeń sportowo-edukacyjna na terenie Parku Dernałowiczów (budowa/modernizacja)
2.4.	Zagospodarowanie terenu parku od strony kościoła pw. Narodzenia NMP
2.5.	Bezpieczna Przestrzeń – Streetworking z misją
2.6.	Rozbudowa i modernizacja systemu monitoringu wizyjnego w parku miejskim i Centrum Sportów Miejskich
2.7.	Rozwój strefy twórczości i wydarzeń kulturalnych w Miejskim Domu Kultury
2.8.	Dopełnienie funkcjonalności Parku Dernałowiczów poprzez zapewnienie altany kawiarnianej
2.9.	Zagospodarowanie wód opadowych z rejonu ulic: Czarnieckiego, Kościelna, Bulwana, Piłsudskiego oraz Parku Dernałowiczów
2.10.	Budowa kompleksu sportowego obejmującego boisko piłkarskie, bieżnię lekkoatletyczną, skocznię w dal oraz rzutnię do pchnięcia kulą wraz z infrastrukturą
2.11.	Integracja działań społecznych na terenie zrewitalizowanego CKZiU oraz ZS nr 1 i ZSTG przy ul. Budowlanej 4 w Mińsku Mazowieckim
2.12.	Zwiększenie świadomości mieszkańców, w tym uczniów i rodziców, w zakresie bezpieczeństwa poprzez edukację i działania prewencyjne
2.13.	Budowa oświetlenia alei głównych na terenie cmentarza komunalnego

Tabela 17. Przedsięwzięcia podstawowe – Podobszar 3. Osiedle Warszawska

Numer zadania	Tytuł zadania
3.1.	Przestrzeń rekreacyjna na Serbinowie – II etap
3.2.	Dzielnicowy animator – razem na Serbinowie
3.3.	Modernizacja placu zabaw przy Przedszkolu Miejskim nr 6

Tabela 18. Przedsięwzięcia podstawowe – przedsięwzięcia wspólne dla podobszarów rewitalizacji

Numer zadania	Tytuł zadania
4.1.	Oferta kulturalnych i integracyjnych wydarzeń plenerowych zorganizowanych w poszczególnych podobszarach rewitalizacji
4.2.	Rozwój usług społecznych

4.3.	Program wsparcia osób w kryzysie bezdomności
4.4.	ZIELONO MI-ńsk - plan akupunktury zieleni dla obszaru rewitalizacji
4.5.	Mińsk opowiada historię - rozwój oferty popularyzującej historię i dziedzictwo Mińska Mazowieckiego w przestrzeni publicznej
4.6.	Poprawa dostępności infrastruktury sanitarnej na terenie miasta (toalety publiczne)

Podobszar 1. Dworzec

Przedsięwzięcie 1.1.
Podobszar rewitalizacji 1. Dworzec
TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA: Nowe życie wieży ciśnień - utworzenie przestrzeni historii, turystyki i spotkań
OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA
Koncepcja i zakres zadania: Wieża ciśnień stanowi jeden z najbardziej rozpoznawalnych elementów historycznej zabudowy Mińska Mazowieckiego, a jednocześnie ważny obiekt położony w sąsiedztwie Dworca stanowiący jedną z wizytówek miasta. Obecnie budynek (wpisany do Gminnej Ewidencji Zabytków) pozostaje niewykorzystany i ulega stopniowej degradacji. Planowana rewaloryzacja zakłada przywrócenie wieży do życia poprzez nadanie jej nowych funkcji publicznych, przy jednoczesnym zachowaniu i wyeksponowaniu jej wartości zabytkowych. Celem przedsięwzięcia jest przekształcenie obiektu w nową atrakcję kulturalną i turystyczną miasta, łączącą funkcje informacyjne, edukacyjne, wystawiennicze oraz rekreacyjne. Kluczowym elementem koncepcji jest utworzenie w wieży punktu informacji turystycznej, który stanowiłby pierwszy punkt kontaktu dla osób odwiedzających Mińsk Mazowiecki, szczególnie przyjeżdżających do miasta koleją. W przestrzeni tej prezentowane byłyby materiały promujące miasto i powiat miński, informacje o najważniejszych atrakcjach turystycznych oraz wydarzeniach kulturalnych. Funkcja ta zostałaby uzupełniona o przestrzeń wystawiennicze, poświęcone historii miasta, rozwojowi kolei oraz przemianom urbanistycznym Mińska Mazowieckiego. Ekspozycja mogłaby obejmować zarówno elementy stałe – prezentujące historię kolei i infrastruktury wodociągowej – jak i wystawy czasowe, przygotowywane we współpracy z Muzeum Ziemi Mińskiej, lokalnymi instytucjami kultury, szkołami czy organizacjami społecznymi. Projekt zakłada również zachowanie i wyeksponowanie części oryginalnej infrastruktury technicznej wieży, w tym elementów dawnej przepompowni wody, które stanowiłyby integralną część narracji historycznej obiektu. Dzięki temu wieża mogłaby pełnić funkcję miejsca popularyzującego historię techniki. Poszczególne poziomy wieży mogłyby pełnić zróżnicowane funkcje edukacyjne i wystawiennicze – co pozwoliłoby na elastyczne kształtowanie oferty programowej obiektu. Na najwyższych kondygnacjach wieży mógłby zostać zlokalizowany taras

widokowy umożliwiającą obserwację panoramy miasta. Dzięki temu obiekt stałby się atrakcyjnym miejscem odwiedzin zarówno dla mieszkańców, jak i przyjezdnych.

Integralnym elementem koncepcji jest także zagospodarowanie otoczenia wieży ciśnień, w tym przekształcenie przyległego skweru w formę parku kieszonkowego. Niewielka, starannie zaprojektowana przestrzeń zielona z nasadzeniami drzew i krzewów, elementami małej architektury oraz miejscami do odpoczynku mogłaby pełnić funkcję kameralnej strefy rekreacji w tej części miasta.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Projekt zakłada dostosowanie obiektu oraz jego otoczenia do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami, osób starszych oraz rodzin z dziećmi. W ramach przedsięwzięcia przewidziano m.in. likwidację barier architektonicznych, zapewnienie dostępności komunikacyjnej poprzez windę, dostosowanie ciągów komunikacyjnych i toalet oraz wprowadzenie czytelnych elementów informacji i oznakowania.

Efekt zadania:

Efektem projektu będzie skuteczne zagospodarowanie pustostanu, podniesienie rangi działań miasta w zakresie zachowania infrastruktury zabytkowej, stworzenie nowego miejsca wydarzeń kulturalnych oraz stworzenie nowoczesnego centrum informacji turystycznej, która będzie przede wszystkim skierowana do osób przybywających do miasta komunikacją kolejową. Park kieszonkowy poprawi estetykę otoczenia obiektu, stworzy miejsce krótkiego wypoczynku dla mieszkańców i osób przyjezdnych oraz wzmocni atrakcyjność przestrzeni publicznej wokół wieży.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

X	Sfera społeczna
	Sfera gospodarcza
X	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
	Sfera środowiskowa
X	Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY w ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu:

- Liczba zrewaloryzowanych obiektów zabytkowych – 1 szt.
- Liczba utworzonych punktów informacji turystycznej – 1 szt.
- Powierzchnia nowych lub zrewitalizowanych terenów zieleni -0,08 ha

Wskaźniki rezultatu:

- Liczba wydarzeń kulturalnych lub wystaw organizowanych w obiekcie w ciągu roku – 4 szt.
- Liczba osób korzystających z punktu informacji turystycznej -200 os./rok

Sposób oceny prognozowanych rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji:

Ocena osiągnięcia wskaźników produktu będzie prowadzona na podstawie dokumentacji projektowej i powykonawczej oraz protokołów odbioru robót potwierdzających wykonanie prac rewaloryzacyjnych w obiekcie zabytkowym, utworzenie punktu informacji turystycznej oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej o założonej powierzchni. Ocena wskaźnika rezultatu dotyczącego liczby wydarzeń kulturalnych lub wystaw organizowanych w obiekcie będzie prowadzona na podstawie rocznych sprawozdań instytucji zarządzającej obiektem, harmonogramów wydarzeń, materiałów promocyjnych oraz informacji publikowanych na stronach internetowych i w mediach społecznościowych. Ocena wskaźnika rezultatu dotyczącego liczby wydarzeń kulturalnych lub wystaw organizowanych w obiekcie będzie prowadzona na podstawie rocznych sprawozdań instytucji zarządzającej obiektem, harmonogramów wydarzeń, materiałów promocyjnych oraz informacji publikowanych na stronach internetowych i w mediach społecznościowych.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

ul. 1 Maja dz. nr 1774/6, 8132/9, 8132/8, 1773/6, 1774/7 – Podobszar 1. Dworzec

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki
PARTNERZY w REALIZACJI	Muzeum Ziemi Mińskiej w Mińsku Mazowiecki, Miejski Dom Kultury w Mińsku Mazowieckim
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2028 - 2033
SZACUNKOWY KOSZT	20 000 000 zł
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne, Środki własne

Przedsięwzięcie 1.2.

Podobszar rewitalizacji 1. Dworzec

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Nowoczesny system informacji miejskiej w strefie dworca

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA

Koncepcja i zakres zadania:

Przedsięwzięcie zakłada utworzenie nowoczesnego systemu infokiosków miejskich w rejonie dworca kolejowego, który stanie się elementem kompleksowego systemu informacji miejskiej oraz ważnym elementem kształtowania „Wrót Mińska”. Urządzenia będą pełnić funkcję multimedialnych punktów informacyjnych umożliwiających szybki dostęp do najważniejszych informacji o mieście, jego ofercie społecznej i kulturalnej oraz sposobie poruszania się w przestrzeni miejskiej.

Infokioski planuje się zlokalizować w strategicznych punktach Podobszaru 1 (Dworzec), w szczególności w bezpośrednim sąsiedztwie wyjść z dworca kolejowego i autobusowego. Urządzenia przyjmą formę nowoczesnych, estetycznych słupów multimedialnych wyposażonych w interaktywne ekrany, umożliwiające korzystanie z treści wizualnych, tekstowych i dźwiękowych. Ważnym

założeniem projektu jest zapewnienie pełnej dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym odpowiedniej wysokości ekranów, czytelnych komunikatów oraz intuicyjnego systemu obsługi.

Zakres funkcjonalny infokiosków obejmie przede wszystkim informacje o bieżących wydarzeniach kulturalnych, społecznych i sportowych, przygotowywanych przez miejskie instytucje kultury oraz organizacje społeczne. System będzie również zawierał moduły edukacyjne prezentujące historię miasta, rozwój kolei oraz dziedzictwo architektoniczne Mińska Mazowieckiego. Użytkownicy będą mogli także skorzystać z funkcji orientacji przestrzennej, w tym map miasta, wskazówek dotyczących najważniejszych miejsc i instytucji oraz informacji o komunikacji publicznej i dostępnych formach transportu.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Urządzenia zostaną wyposażone w ekrany zamontowane na odpowiedniej wysokości, czytelny interfejs graficzny, funkcję komunikatów głosowych oraz intuicyjny system obsługi umożliwiający korzystanie z nich osobom o różnych potrzebach percepcyjnych. Dodatkowo będą zlokalizowane w miejscach zapewniających bezbarierowy dostęp, w pobliżu ciągów pieszych i przestrzeni publicznych przystosowanych do bezpiecznego korzystania przez wszystkich użytkowników.

Efekt zadania:

Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poprawy jakości przestrzeni publicznej w rejonie dworca oraz wzmocni wizerunek tej części miasta jako nowoczesnej i przyjaznej przestrzeni wejściowej do Mińska Mazowieckiego. W połączeniu z innymi planowanymi przedsięwzięciami w tej części miasta projekt będzie wspierał proces ożywienia Podobszaru 1 i wzmacniał jego funkcję jako ważnego punktu komunikacyjnego i informacyjnego miasta.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

X	Sfera społeczna
Sfera gospodarcza
X	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
Sfera środowiskowa
Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY w ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu:

- Liczba wdrożonych systemów informacji miejskiej w przestrzeni publicznej – 1 szt.
- Liczba zainstalowanych infokiosków miejskich – 2 szt.

Wskaźniki rezultatu:

- Liczba użytkowników korzystających z infokiosków – 5000 os/rok os.

Sposób oceny prognozowanych rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji:

- protokół odbioru montażu urządzeń
- dokumentacja fotograficzna
- statystyki systemowe generowane przez oprogramowanie infokiosku

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Plac Dworcowy - Podobszar 1. Dworzec

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki
PARTNERZY w REALIZACJI	Muzeum Ziemi Mińskiej w Mińsku Mazowiecki, Miejski Dom Kultury w Mińsku Mazowieckim, MOSiR Mińsk Mazowiecki
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2028-2030
SZACUNKOWY KOSZT	160 000 zł
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne, Środki własne

Przedsięwzięcie 1.3.

Podobszar rewitalizacji 1. Dworzec

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Remont dachu wraz z renowacją rzeźbień zabytkowego budynku Liceum Ogólnokształcącego im. Polskiej Macierzy Szkolnej

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA**Koncepcja i zakres zadania:**

Przedmiotem zadania jest remont dachu wraz z renowacją rzeźbień zabytkowego budynku Liceum Ogólnokształcącego im. Polskiej Macierzy Szkolnej zlokalizowanego w Mińsku Mazowieckim przy ulicy Pięknej 7B, na działce ewidencyjnej nr 1764/1. Budynek dawnej kamienicy dr. A. Cudnego, wzniesionej w 1903 roku, wchodzi w skład kompleksu Liceum Ogólnokształcącego i objęty jest ochroną konserwatorską poprzez wpis do gminnej ewidencji zabytków. Inwestycja obejmuje wykonanie prac w zakresie:

- remontu dachu – wymiana uszkodzonego pokrycia dachowego (ok. 70% powierzchni wymagającej wymiany), wymiana i naprawa elementów więźby dachowej (szacunkowo ok. 30%), wykonanie nowego poszycia (kontrłaty /deskowanie), wykonanie wiatroizolacji, zabezpieczenie przeciwgrzybiczne, owadobójcze i przeciwpożarowe preparatem wielofunkcyjnym;
- remontu kominów i obróbek blacharskich – wykonanie tynków cementowo-wapiennych kominów, wymiana czap kominowych z blachy ocynkowanej, montaż kratki wentylacyjnych ze stali nierdzewnej, wykonanie nowych obróbek blacharskich z blachy ocynkowanej w kolorze naturalnym;
- remontu rynien i rur spustowych – demontaż uszkodzonych rynien i rur spustowych, montaż nowych rynien oraz rur spustowych ze stali ocynkowanej w kolorze naturalnym;

- renowacji rzeźbień – renowacja rzeźbień na szczytach dachu elewacji frontowej, które zachowane są w złym stanie technicznym, zgodnie z opracowanym programem prac konserwatorskich.

Zaplanowano wystąpienie do Wojewódzkiego Mazowieckiego Konserwatora Zabytków o wpis obiektu do rejestru zabytków. Wszystkie prace zostaną uzgodnione i zrealizowane zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi ochrony obiektów zabytkowych.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Zadanie nie obejmuje elementów odnoszących się do zagadnienia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Efekt zadania:

Efektem realizacji przedsięwzięcia będzie przywrócenie dobrego stanu technicznego i estetycznego zabytkowego budynku Liceum Ogólnokształcącego im. Polskiej Macierzy Szkolnej. Przeprowadzone prace remontowe zabezpieczą obiekt przed dalszą degradacją, wyeliminują ryzyko zawilgocenia stropów międzykondygnacyjnych oraz rozwoju pleśni i grzybów, a renowacja rzeźbień przyczyni się do zachowania wartości zabytkowej obiektu dla przyszłych pokoleń. Prace nie zmieniają funkcji, formy architektonicznej ani parametrów technicznych budynku.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- Sfera społeczna
- Sfera gospodarcza
- Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- Sfera środowiskowa
- X Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY w ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu:

- Liczba wyremontowanych obiektów zabytkowych: 1 szt.
- Liczba rzeźbień poddanych konserwacji i rekonstrukcji: 7 szt.

Wskaźniki rezultatu:

- Poprawa stanu technicznego zabytkowego obiektu użyteczności publicznej: podwyższenie oceny technicznej obiektu.
- Wpis obiektu do rejestru zabytków: 1 szt.

Sposób oceny prognozowanych rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji:

Prognozowane rezultaty zostaną ocenione na podstawie:

- protokołu odbioru robót budowlanych,
- dokumentacji fotograficznej stanu przed i po remoncie,
- opinii konserwatora zabytków
- corocznego przeglądu stanu technicznego obiektu.

Monitoring wskaźników prowadzony będzie przez Powiat Miński w ramach systemu monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Mińsk Mazowiecki.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

ul. Piękna 7B 05-300 Mińsk Mazowiecki, numer działki: 1764/1 – Podobszar rewitalizacji 1. Dworzec

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	Powiat Miński
PARTNERZY w REALIZACJI	LO im. Polskiej Macierzy Szkolnej
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2027 r.
SZACUNKOWY KOSZT	763 220 zł
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Programy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Programy Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Fundusze norweskie, środki budżetu Województwa Mazowieckiego, środki własne Powiatu Mińskiego

Przedsięwzięcie 1.4.

Podobszar rewitalizacji 1. Dworzec - przedsięwzięcie zlokalizowane poza obszarem rewitalizacji, w najbliższym sąsiedztwie

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Dom spotkań przy ul. Kościuszki 23 - rewaloryzacja zabytkowego budynku na cele społeczne i kulturalne

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA

Koncepcja i zakres zadania:

Nieruchomość przy ul. Kościuszki 23 stanowi cenny przykład historycznej drewnianej zabudowy Mińska Mazowieckiego, wpisany do Gminnej Ewidencji Zabytków. Obiekt ma również wartość symboliczną i kulturową – przez wiele lat mieszkała w nim artystka plastyk Anna Natorff. Planowane przedsięwzięcie zakłada adaptację budynku na cele społeczne i kulturalne, przy jednoczesnym zachowaniu jego historycznego charakteru oraz wyeksponowaniu elementów dawnej architektury drewnianej miasta.

Koncepcja zakłada utworzenie w budynku miejsca aktywności społecznej i kulturalnej, które łączyłoby funkcje spotkań, edukacji kulturalnej oraz promocji lokalnej twórczości. Obiekt mógłby pełnić rolę kameralnej przestrzeni integrującej mieszkańców, sprzyjającej rozwojowi inicjatyw społecznych, działalności organizacji pozarządowych oraz aktywności lokalnych twórców.

Planuje się uruchomienie niewielkiej kawiarni artystycznej, która stanowiłaby miejsce spotkań mieszkańców, rozmów i wydarzeń kulturalnych o kameralnym charakterze. Przestrzeń ta mogłaby być wykorzystywana m.in. do organizacji spotkań autorskich, prezentacji twórczości lokalnych artystów czy niewielkich

wydarzeń artystycznych. W części parterowej przewidziano także zaplecze techniczne, sanitariaty oraz przestrzeń ekspozycyjną umożliwiającą prezentację prac artystycznych.

Planuje się urządzenie sal wystawowych i warsztatowych, które mogłyby służyć prezentacji zbiorów muzealnych oraz materiałów związanych z historią miasta i lokalnego środowiska artystycznego. Przestrzenie te mogłyby być wykorzystywane także przez lokalnych twórców, organizacje społeczne i animatorów kultury do prowadzenia warsztatów, zajęć edukacyjnych oraz spotkań integrujących mieszkańców.

Integralnym elementem koncepcji jest również zagospodarowanie ogrodu przylegającego do budynku, który po uporządkowaniu zieleni i wyposażeniu w elementy małej architektury mógłby pełnić funkcję kameralnej przestrzeni spotkań i wydarzeń plenerowych. Ogród mógłby być wykorzystywany do organizacji warsztatów, spotkań sąsiedzkich czy niewielkich wydarzeń kulturalnych w sezonie letnim.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Zapewnienie dostępności w drewnianym budynku zabytkowym wymaga pogodzenia wymogów ochrony dziedzictwa z potrzebami osób o ograniczonej sprawności. Ingerencja w oryginalną strukturę powinna być minimalna.

Wejście główne/Podjazd: Montaż rampy (pochylni) o łagodnym nachyleniu, najlepiej wykonanej z drewna, która estetycznie wpisze się w charakter obiektu. Alternatywne wejście: Jeśli wejście główne pozostanie niedostępne (wysokie schody), należy rozważyć stworzenie dostępnego wejścia od strony ogrodu lub bocznej elewacji, które jest mniej wyeksponowane. Nawierzchnia: Wyrównanie ścieżek prowadzących do wejścia, usunięcie wysokich progów i zapewnienie stabilnego podłoża. Dostępność wewnętrzna: montaż platformy przyschodowej, poszerzenie drzwi (wąskie, zabytkowe drzwi są częstą barierą), likwidacja progów - usunięcie lub zniwelowanie progów wewnętrznych poprzez montaż drewnianych klinów. Dostosowanie przynajmniej jednej toalety, zapewniając odpowiednią przestrzeń manewrową (1,5m x 1,5m).

Efekt zadania:

Efektem zadania będzie ochrona cennego obiektu architektury drewnianej i jednocześnie wzbogacenie życia kulturalnego i społecznego miasta. Przedsięwzięcie pozwoli na podtrzymywanie pamięci o dawnym Mińsku Mazowieckim i wzmocni tożsamość lokalną miejsca. Przedsięwzięcie jest realizacją potrzeb mieszkańców wyrażonych w przeprowadzonych konsultacjach społecznych (m.in. podczas tworzenia Polityki Kulturalnej).

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
- X Sfera gospodarcza
- X Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Sfera środowiskowa
X Sfera techniczna
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY w ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:
Wskaźniki produktu: – Liczba zrewaloryzowanych obiektów zabytkowych – 1 szt. – Powierzchnia przestrzeni publicznej objętej zagospodarowaniem - 0,1147 ha Wskaźniki rezultatu: – Liczba wydarzeń społeczno – kulturalnych organizowanych w obiekcie w ciągu roku –7 szt. – Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach organizowanych w obiekcie w ciągu roku –350 os. Sposób oceny prognozowanych rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji: Ocena osiągnięcia wskaźników produktu będzie prowadzona na podstawie dokumentacji projektowej i powykonawczej oraz protokołów odbioru robót potwierdzających wykonanie prac rewaloryzacyjnych w obiekcie zabytkowym oraz zagospodarowanie przestrzeni publicznej o założonej powierzchni. Ocena wskaźnika rezultatu dotyczącego liczby wydarzeń społeczno-kulturalnych organizowanych w obiekcie będzie prowadzona na podstawie rocznych sprawozdań jednostki zarządzającej obiektem, harmonogramów wydarzeń, dokumentacji organizacyjnej oraz materiałów promocyjnych potwierdzających realizację zaplanowanych działań. Ocena wskaźnika dotyczącego liczby osób uczestniczących w wydarzeniach będzie prowadzona na podstawie list uczestników, zapisów prowadzonych przez organizatora, dokumentacji fotograficznej oraz szacunków frekwencji sporządzanych po zakończeniu wydarzeń.
LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA
Ul. Kościuszki 23, Działka w zasobie mienia komunalnego numer: 1928/2. Zadanie zlokalizowane jest poza granicami Podobszaru 1. Dworzec, działka przylega bezpośrednio do granicy obszaru. Uzasadnienie realizacji zadania zlokalizowanego poza obszarem rewitalizacji: Realizacja przedsięwzięcia przy ul. Kościuszki 23, mimo że zlokalizowana poza formalnym obszarem rewitalizacji, pozostaje funkcjonalnie powiązana z Podobszarem 1. Dworzec, stanowiąc część głównego ciągu prowadzącego z dworca kolejowego do centrum miasta. Utworzenie w tym miejscu przestrzeni spotkań, warsztatów i aktywności kulturalnej wzmocni ofertę społeczną i kulturalną w bezpośrednim sąsiedztwie obszaru rewitalizacji. Obiekt może pełnić rolę miejsca integracji mieszkańców, w tym młodzieży, lokalnych twórców oraz organizacji społecznych działających również na obszarze rewitalizacji. Dodatkowo rewaloryzacja zabytkowego drewnianego budynku przyczyni się do

poprawy estetyki i wizerunku tej części miasta. W rezultacie przedsięwzięcie będzie wspierać proces ożywienia społecznego i kulturalnego obszaru rewitalizacji, wzmacniając jego powiązania z otaczającą tkanką miejską.

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki
PARTNERZY w REALIZACJI	Muzeum Ziemi Mińskiej
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2028 -2035
SZACUNKOWY KOSZT	4 000 000 zł
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne, Środki własne

Podobszar 2. Centrum

Przedsięwzięcie 2.1.
Podobszar rewitalizacji 2. Centrum
TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA: Rewitalizacja Placu Stary Rynek
OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA
Koncepcja i zakres zadania: Kompleksowa rewitalizacja Placu Stary Rynek ma na celu przywrócenie mu roli centralnego punktu miasta poprzez podniesienie standardu przestrzeni publicznej, wsparcie lokalnej gospodarki oraz adaptację do zmian klimatu. Przedsięwzięcie będzie obejmowało rewaloryzację zieleni oraz wyznaczenie dedykowanych stref dla działalności gospodarczej, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb ogródków gastronomicznych. Rewaloryzacja zieleni, polegająca na wprowadzeniu nowych nasadzeń drzew i krzewów będzie kluczowa dla likwidacji występującej w tym miejscu miejskiej wyspy ciepła. Zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej oraz wdrożenie rozwiązań z zakresu błękitno-zielonej infrastruktury (np. nawierzchnie przepuszczalne, niecki retencyjne) poprawi miejscową retencję wód opadowych, odciążając sieć kanalizacyjną i poprawiając mikroklimat placu. Wyznaczenie dedykowanych stref dla działalności gospodarczej, ze szczególnym uwzględnieniem ogródków gastronomicznych, stworzy optymalne warunki dla rozwoju lokalnych przedsiębiorców. Uporządkowanie przestrzeni pod gastronomię nie tylko zwiększy przychody lokali, ale również wpłynie na estetykę i "żywość" placu, przyciągając mieszkańców. Budowa ogólnodostępnej, nowoczesnej toalety publicznej, dostosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami i rodzin z dziećmi zaprojektowanej z uwzględnieniem odpowiedniej przestrzeni manewrowej, systemów przywoławczych i przewijaków będzie niezbędnym elementem zapewniającym komfort użytkownikom tej przestrzeni publicznej. Dzięki wprowadzeniu zieleni, wymianie nawierzchni i wprowadzeniu małej architektury, Plac Stary Rynek stanie się wizytówką miasta, sprzyjającą integracji

mieszkańców. Powstanie bezpieczna, nowoczesna i ekologiczna przestrzeń, która skutecznie połączy funkcje reprezentacyjne, rekreacyjne oraz komercyjne.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Realizacja przedsięwzięcia będzie opierała się na zasadzie projektowania uniwersalnego, co zagwarantuje, że Plac Stary Rynek stanie się przestrzenią inkluzywną, przyjazną i bezpieczną dla każdego użytkownika – w tym osób z niepełnosprawnościami, seniorów oraz rodzin z dziećmi. Planowana wymiana nawierzchni na gładką, eliminacja progów i uskoków terenu oraz wyznaczenie stref dla ogródków gastronomicznych na poziomie płyty placu bez wprowadzania dodatkowych podestów i stopni umożliwi swobodne poruszanie się osobom na wózkach inwalidzkich, z trudnościami w chodzeniu oraz opiekunom z wózkami dziecięcymi. Budowa nowoczesnej toalety publicznej odpowie na potrzeby osób o ograniczonej sprawności oraz rodziców, zapewniając im pełną autonomię w korzystaniu z centrum miasta.

Efekt zadania:

Planowane działania mają pobudzić aktywność społeczno-gospodarczą na Placu Stary Rynek i w jego otoczeniu, a sama jego przestrzeń ma zachęcać mieszkańców do spędzania czasu i do wypoczynku.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
- X Sfera gospodarcza
- X Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- X Sfera środowiskowa
- X Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY w ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu:

- Powierzchnia terenu zieleni (odkostkowania) - ok. 500 m²

Wskaźniki rezultatu:

- Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych korzystających z płyty Placu rocznie – 2 szt.
- Liczba wydarzeń organizowanych w przestrzeni w ciągu roku – 5 szt.

Sposób oceny prognozowanych rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji:

Ocena osiągnięcia wskaźnika produktu będzie prowadzona na podstawie dokumentacji projektowej i powykonawczej oraz protokołów odbioru robót potwierdzających wykonanie prac polegających na usunięciu nawierzchni utwardzonej i wprowadzeniu zieleni na terenie placu. Ocena wskaźnika rezultatu dotyczącego liczby aktywnych podmiotów gospodarczych korzystających z płyty placu będzie prowadzona na podstawie ewidencji zgód i umów na wykorzystanie przestrzeni publicznej, prowadzonej przez Urząd Miasta lub jednostkę zarządzającą terenem. Ocena wskaźnika dotyczącego liczby wydarzeń organizowanych

w przestrzeni placu będzie prowadzona na podstawie harmonogramów imprez, sprawozdań z działalności jednostek organizacyjnych miasta, zgłoszeń dotyczących organizacji wydarzeń oraz informacji publikowanych w materiałach promocyjnych i na stronach internetowych.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Plac Stary Rynek (nr działki: 2264/4; 2265/2) – Podobszar rewitalizacji 2. Centrum

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki
PARTNERZY w REALIZACJI	Podmioty gospodarcze
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2028-2035 rok
SZACUNKOWY KOSZT	3 000 000 zł
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne, Środki własne

Przedsięwzięcie 2.2.

Podobszar rewitalizacji 2. Centrum

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Centrum Aktywności Lokalnej

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA

Koncepcja i zakres zadania:

Tzw. Zielony Domek, zbudowany na początku XX wieku przy ul. Warszawskiej został przeniesiony do Parku Dernałowiczów. Był to dom rodziny nauczycieli m.in. Heleny Wieczorkiewiczówny zwanej przez uczniów „Paniutką” i ze względu na swe walory architektoniczne i historyczne został przeniesiony do Parku Dernałowiczów. Obecnie jest wykorzystywany okresowo przez Stowarzyszenie Radość Trzeciego Wieku i Mińskie Towarzystwo Muzyczne.

Przedsięwzięcie ma na celu poszerzenie działalności społeczno-kulturalnej w Zielonym domku, udostępnienie pomieszczeń dla NGO na przeprowadzanie warsztatów i spotkań artystycznych przez cały rok, aktywizowanie mieszkańców, wspieranie inicjatyw oddolnych oraz budowanie poczucia przynależności. Oznacza to konieczność działań poprawiających stan techniczny i zmniejszających koszty utrzymania obiektu. Pełne wykorzystanie budynku, zagospodarowanie wszystkich jego pomieszczeń, zwłaszcza zimą jest niemożliwe ze względu na słabe ocieplenie budynku i brak instalacji centralnego ogrzewania. Obecnie pomieszczenia są ogrzewane za pomocą piecyka wolnostojącego. Zamknięcie na sezon zimowy powoduje przyspieszoną degradację nieruchomości. Wykonanie termomodernizacji oraz instalacji centralnego ogrzewania wraz z kotłownią, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej pozwoli na zapewnienie odpowiedniej temperatury wewnątrz budynku niezbędnej do realizacji działań kulturalnych z dorosłymi, dziećmi i młodzieżą.

Remont pomieszczeń, odnowienie ścian i podłóg, wymiana oświetlenia we wszystkich pomieszczeniach na oświetlenie energooszczędne podniesie estetykę i komfort przebywania w tej przestrzeni, zaś wymiana oświetlenia zmniejszy koszty utrzymania

obiektu. Ponadto wykonanie schodów wejściowych do budynku poprawi komunikację i użyteczność budynku, zaś odnowienie zniszczonych elementów werandy i elewacji budynku poprawi estetykę miejsca i zabezpieczy przed zniszczeniem.

W ramach projektu przewidziana jest budowa niewielkiego drewnianego tarasu, który będzie miejscem do organizacji m.in. letnich koncertów czy spotkań autorskich.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Zapewnienie dostępności w drewnianym budynku zabytkowym wymaga pogodzenia wymogów ochrony dziedzictwa z potrzebami osób o ograniczonej sprawności. Ingerencja w oryginalną strukturę powinna być minimalna.

Wejście główne/Podjazd: Montaż rampy (pochylni) o łagodnym nachyleniu, najlepiej wykonanej z drewna, która estetycznie wpisze się w charakter obiektu. Rampa powinna mieć szerokość min. 1,2 m, poręcze i krawężniki.

Alternatywne wejście: Jeśli wejście główne pozostanie niedostępne (wysokie schody), należy rozważyć stworzenie dostępnego wejścia od strony ogrodu lub bocznej elewacji, które jest mniej wyeksponowane.

Nawierzchnia: Wyrównanie ścieżek prowadzących do wejścia, usunięcie wysokich progów i zapewnienie stabilnego podłoża.

Dostępność wewnętrzna: wymiana drzwi (wąskie, zabytkowe drzwi są częstą barierą), likwidacja progów - usunięcie lub zniwelowanie progów wewnętrznych. Dostosowanie przynajmniej jednej toalety, zapewniając odpowiednią przestrzeń manewrową (1,5m x 1,5m).

Efekt zadania:

Efektem rewitalizacji budynku zwanego „Zielonym domkiem” będzie ochrona cennego obiektu architektury drewnianej i jednocześnie wzbogacenie życia kulturalnego i społecznego miasta. Będzie to realizacja potrzeb mieszkańców wyrażonych w przeprowadzonych konsultacjach społecznych (podczas tworzenia Polityki Kulturalnej) oraz zgłaszanych przez użytkujące obiekt organizacje, a także ożywienie społeczności poprzez tworzenie otwartej przestrzeni dla sąsiedzkich relacji, integracji i wspólnych działań.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

X	Sfera społeczna
	Sfera gospodarcza
X	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
X	Sfera środowiskowa
X	Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY w ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu:

- Liczba zrewaloryzowanych obiektów zabytkowych – 1 szt.

Wskaźniki rezultatu:

- Liczba wydarzeń kulturalnych lub wystaw organizowanych w obiekcie w ciągu roku – 5 szt.
- Liczba osób korzystających z budynku - 200 os./rok

Sposób oceny prognozowanych rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji:

Prognozowane rezultaty zostaną ocenione na podstawie:

- protokołu odbioru robót budowlanych,
- dokumentacji fotograficznej stanu przed i po remoncie,
- corocznego przeglądu stanu technicznego obiektu.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Ul. Wróblewskiego, Budynek na działce w zasobie mienia komunalnego numer: 867/6 - Podobszar rewitalizacji 2. Centrum

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki
PARTNERZY w REALIZACJI	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2027-2035
SZACUNKOWY KOSZT	1 000 000 zł
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, FERS, Środki krajowe publiczne, Środki własne

Przedsięwzięcie 2.3.

Podobszar rewitalizacji 2. Centrum

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

**Przestrzeń sportowo-edukacyjna na terenie Parku Dernałowiczów
(budowa/modernizacja)**

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA**Koncepcja i zakres zadania:**

Celem przedsięwzięcia jest przywrócenie funkcji sportowo-rekreacyjnej zdegradowanym terenom w Parku Dernałowiczów od strony ul. Ogrodowej. Obecna, zniszczona infrastruktura – w tym spękana nawierzchnia boisk i pozostałości starego skateparku – jest nieużytkowa i sprzyja zachowaniom patologicznym. Modernizacja pozwoli na stworzenie bezpiecznej, nowoczesnej przestrzeni odpowiadającej na potrzeby dzieci, młodzieży oraz lokalnych grup sportowych.

Przedsięwzięcie będzie polegało na modernizacji boisk do koszykówki (demontaż starej nawierzchni i ułożenie bezpiecznej, przepuszczalnej nawierzchni poliuretanowej, montaż zestawów do koszykówki), zagospodarowanie terenu po dawnym skateparku i budowa boisk do siatkówki plażowej (korytowanie i przygotowanie drenażu terenu, wypełnienie pola gry atestowanym, płukanym piaskiem kwarcowym, montaż profesjonalnego osprzętu: tuleje, słupki z mechanizmem naciągowym oraz siatki turniejowe). W ramach przedsięwzięcia zaplanowano także montaż energooszczędnego oświetlenia oraz małej architektury

(ławki z oparciami, kosze na śmieci, stojaki na rowery) oraz remont dojść pieszych łączących boiska z resztą parku. Jako alternatywa rozważane jest również utworzenie w tym miejscu miasteczka ruchu drogowego.

Park Dernałowiczów to wizytówka miasta, dlatego obecny stan techniczny obiektów negatywnie wpływa na jego wizerunek. Rewitalizacja tej przestrzeni pozwoli „odczarować” miejsce kojarzone dziś z wandalizmem i spożywaniem alkoholu. Dzięki stałej obecności osób uprawiających sport, naturalnie wyparte zostaną zachowania niepożądane, a poczucie bezpieczeństwa mieszkańców znacząco wzrośnie.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Modernizacja infrastruktury w Parku Dernałowiczów zakłada pełne dostosowanie przestrzeni do potrzeb osób o ograniczonej mobilności, seniorów oraz opiekunów z dziećmi. Kluczowym elementem jest eliminacja barier architektonicznych poprzez wymianę zniszczonych, spękanych nawierzchni na jednolitą, bezprogową strukturę poliuretanową oraz remont alejek parkowych, co zapewni bezpieczne i płynne przemieszczanie się osobom na wózkach inwalidzkich. Nowoczesne, energooszczędne oświetlenie znacząco poprawi orientację przestrzenną osób słabowidzących, a odpowiednio rozmieszczona mała architektura, w tym ławki z oparciami, umożliwi odpoczynek osobom o mniejszej wydolności fizycznej.

Efekt zadania:

Realizacja przedsięwzięcia doprowadzi do przywrócenia funkcji sportowo-rekreacyjnych zdegradowanej części Parku Dernałowiczów oraz stworzenia bezpiecznej i atrakcyjnej przestrzeni do aktywnego spędzania czasu. Modernizacja boisk i zagospodarowanie terenu po dawnym skateparku umożliwią korzystanie z infrastruktury dzieciom, młodzieży oraz lokalnym grupom sportowym, zwiększając dostępność ogólnodostępnych miejsc rekreacji. Poprawa estetyki, oświetlenia i wyposażenia terenu wpłynie na wzrost poczucia bezpieczeństwa oraz ograniczenie zachowań niepożądanych w tej części parku.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

X	Sfera społeczna
	Sfera gospodarcza
X	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
	Sfera środowiskowa
	Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY w ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu:

- Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej – 2 szt.
- Powierzchnia zrewitalizowanych terenów rekreacyjnych w Parku Dernałowiczów – ok. 2300 m²

Wskaźniki rezultatu:

- Liczba użytkowników infrastruktury sportowo-rekreacyjnej rocznie – 500 osób

Sposób oceny prognozowanych rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji:

Stopień poprawy dostępności infrastruktury rekreacyjnej zostanie oceniony poprzez potwierdzenie wykonania inwestycji oraz dopuszczenie obiektów do użytkowania. Weryfikacja liczby użytkowników obiektu będzie dokonywana na podstawie obserwacji oraz szacunkowych danych z monitoringu.

Dodatkowo ocena wpływu przedsięwzięcia na poprawę bezpieczeństwa i ograniczenie zjawisk niepożądanych będzie prowadzona na podstawie informacji Straży Miejskiej oraz Policji.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Park Dernałowiczów (działka 951) – Podobszar rewitalizacji 2. Centrum

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki
PARTNERZY w REALIZACJI	MOSiR Mińsk Maz. Sp. z o.o., organizacje pozarządowe
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2028 -2029 rok
SZACUNKOWY KOSZT	800 000 zł
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne, Środki własne

Przedsięwzięcie 2.4.

Podobszar rewitalizacji 2. Centrum

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Zagospodarowanie terenu parku od strony kościoła pw. Narodzenia NMP

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA**Koncepcja i zakres zadania:**

Przedsięwzięcie obejmuje kompleksową rewaloryzację północno-wschodniego fragmentu zabytkowego Parku Dernałowiczów w Mińsku Mazowieckim (rejon ulic Ogrodowej i Warszawskiej). Teren ten, sąsiadujący bezpośrednio z zabytkowym kościołem pw. Narodzenia NMP, stanowi kluczową oś widokową i komunikacyjną, która obecnie – ze względu na brak uporządkowanej infrastruktury i degradację zieleni – nie wykorzystuje swojego potencjału.

W ramach przedsięwzięcia planowana jest:

- modernizacja ciągów pieszych - zastąpienie obecnych, nieformalnych „przebiegów” siecią profesjonalnie wytyczonych alejek. Zostaną one wykonane z nowoczesnych nawierzchni przepuszczalnych, co zapewni optymalną retencję wody i pełną ochronę systemów korzeniowych starodrzewu,
 - rewaloryzacja zieleni: przeprowadzenie specjalistycznych zabiegów pielęgnacyjnych istniejącego drzewostanu oraz wprowadzenie nowych nasadzeń kompozycyjnych, przywracających historyczny układ parkowy,
 - strefa rekreacji (opcjonalnie): adaptacja terenu pod ekologiczny park linowy.
- Projekt ten zostanie zrealizowany w oparciu o szczegółowe ekspertyzy

dendrologiczne, gwarantujące bezpieczeństwo drzew, oraz pod ścisłym nadzorem Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Dzięki realizacji projektu: poprawi się dostępność komunikacyjna parku dla wszystkich grup użytkowników, zostanie przywrócony ład przestrzenny, wzrośnie atrakcyjność turystyczna i rekreacyjna miasta przy jednoczesnym zachowaniu i ochronie dziedzictwa kulturowego oraz przyrodniczego.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Realizacja przedsięwzięcia w sposób kluczowy wpłynie na likwidację barier architektonicznych i komunikacyjnych, zapewniając pełną inkluzywność zrewaloryzowanej przestrzeni. Zastąpienie nieregularnych i grząskich „przedeptów” profesjonalnie wytyczonymi alejkami o stabilnej, utwardzonej i przepuszczalnej nawierzchni umożliwi swobodne poruszanie się osobom na wózkach inwalidzkich, osobom o kulach oraz rodzicom z wózkami dziecięcymi. Modernizacja obszaru w bezpośrednim sąsiedztwie kościoła pw. Narodzenia NMP oraz kluczowych ulic miejskich (np. Warszawskiej) stworzy bezpieczny i dostępny ciąg komunikacyjny, łączący funkcje sakralne, wypoczynkowe i miejskie, co jest szczególnie istotne dla osób o ograniczonej mobilności mieszkających w centrum.

Efekt zadania:

Poprawa jakości przestrzeni parkowej, jej estetyki i bezpieczeństwa, a tym samym atrakcyjności dla rekreacji przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska naturalnego i walorów historycznych.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
- Sfera gospodarcza
- X Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- X Sfera środowiskowa
- Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY w ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu:

- Długość zmodernizowanych alejek spacerowych - ok. 150 m
- Powierzchnia nowych lub zrewitalizowanych terenów zieleni - 300 m²

Wskaźniki rezultatu:

- Poprawa dostępności przestrzeni publicznych w obszarze rewitalizacji – 1 obszar objęty działaniem.

Sposób oceny prognozowanych rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji:

Ocena osiągnięcia rezultatów przedsięwzięcia będzie prowadzona na podstawie dokumentacji technicznej oraz protokołów odbioru robót potwierdzających zakres wykonanych prac.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Park miejski (nr działki: 951) – Podobszar rewitalizacji 2. Centrum

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki
PARTNERZY w REALIZACJI	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2028-2035 rok
SZACUNKOWY KOSZT	1 000 000 zł
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne, Środki własne

Przedsięwzięcie 2.5.
Podobszar rewitalizacji 2.Centrum
TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:
Bezpieczna Przestrzeń – Streetworking z misją
OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA
Koncepcja i zakres zadania: Projekt stanowi bezpośrednią odpowiedź na narastające wyzwania społeczne w obszarze rewitalizacji, objawiające się konfliktami na linii młodzież – mieszkańcy oraz poczuciem braku bezpieczeństwa w przestrzeniach publicznych. Główną ideą zadania jest przejście od działań reakcyjnych (interwencji porządkowych) do aktywnej profilaktyki i wsparcia w środowisku naturalnym młodzieży. Zamiast wypierania młodych ludzi z przestrzeni miejskiej, program zakłada ich integrację z lokalną społecznością poprzez obecność wykwalifikowanych streetworkerów. Działania skupiają się na budowaniu relacji opartej na zaufaniu, diagnozie potrzeb oraz edukacji w zakresie respektowania porządku społecznego. Realizacja przedsięwzięcia obejmuje kluczowe filary: - Przydział zadania dla Mińskiego Centrum Profilaktyki i opracowanie szczegółowego planu działań obejmującego: regularną obecność pedagogów ulicy w miejscach newralgicznych, ze szczególnym uwzględnieniem terenu Centrum Sportów Miejskich (CSM) oraz przyległych obszarów publicznych. - System wsparcia i interwencji: prowadzenie dyżurów terenowych w godzinach popołudniowych i wieczornych, w tym: ▪ indywidualne poradnictwo dla młodzieży z grup ryzyka (w tym wsparcie w sytuacjach kryzysowych, związanych z agresją, używkami czy problemami psychicznymi); ▪ mediacje rówieśnicze oraz mediacje na linii młodzież – mieszkańcy/zarządcy obiektów. • Podnoszenie kompetencji kadr: organizacja cyklicznych paneli eksperckich i szkoleń (kontynuacja modelu „Streetworking z misją”) dla pedagogów, psychologów i pracowników instytucji miejskich w celu ujednolicenia standardów pracy z młodzieżą w terenie. • Monitoring i diagnoza: systematyczne zbieranie danych o potrzebach młodych ludzi w celu dostosowania oferty miejskiej (kulturalnej i sportowej) do realnych deficytów środowiskowych.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

W ramach realizacji zadania zapewniona zostanie dostępność działań szkoleniowo-edukacyjnych dla osób ze szczególnymi potrzebami. W miarę możliwości spotkania będą odbywać się w miejscach pozbawionych barier architektonicznych, a program i materiały zostaną przygotowane w sposób dostosowany do osób ze szczególnymi potrzebami.

Efekty realizacji zadania

- Wzrost poziomu bezpieczeństwa: redukcja liczby incydentów związanych z zakłócaniem spokoju oraz aktów wandalizmu w rejonie CSM i w centrum miasta.
- Włączenie społeczne: zwiększenie poczucia podmiotowości u młodzieży – młodzi ludzie zyskują „swoje miejsce”, w którym potrafią funkcjonować zgodnie z normami społecznymi.
- Profesjonalizacja kadr: stworzenie stabilnej sieci profesjonalistów (pedagogów, streetworkerów) potrafiących skutecznie reagować na kryzysy psychiczne i behawioralne w przestrzeni otwartej.
- Ograniczenie napięć społecznych i budowanie wzajemnego zrozumienia między różnymi grupami wiekowymi użytkującymi przestrzeń miejską.
- Profilaktyka uzależnień i agresji: skuteczne docieranie z ofertą pomocową do osób, które nie korzystają z tradycyjnych instytucji wsparcia.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
 Sfera gospodarcza
 Sfera przestrzenno-funkcjonalna
 Sfera środowiskowa
 Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY w ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:**Wskaźniki produktu:**

- Liczba godzin pracy streetworkerów w terenie: 80 godzin miesięcznie w kluczowych lokalizacjach, w tym w CSM.
- Liczba młodych osób objętych bezpośrednim wsparciem/kontaktem: 20 os. miesięcznie (osoby zidentyfikowane i objęte stałą relacją pedagogiczną).
- Liczba zorganizowanych warsztatów i szkoleń dla kadry: 1 rocznie.
- Liczba utworzonych i dystrybuowanych materiałów informacyjno-profilaktycznych: 1 rocznie (dostosowanych do języka i potrzeb młodzieży).

Wskaźniki rezultatu:

- Spadek liczby zgłoszeń dotyczących zakłócania porządku publicznego w obszarze CSM o 20% (porównanie danych z raportów Straży Miejskiej/Policji przed i po wdrożeniu systemu).
- Liczba przeszkolonych pracowników instytucji stosujących metody streetworkingu w codziennej pracy – 10 os.

Sposób oceny prognozowanych rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji:

- Systematyczne zestawianie raportów z pracy terenowej z danymi od zarządców obiektów sportowych (CSM) oraz służb porządkowych. Pozwoli to ocenić, czy obecność streetworkerów realnie redukuje napięcia społeczne – raport o stanie miasta
- Jakościowa ocena postępów w pracy z konkretnymi grupami młodzieży, pozwalająca określić skuteczność metod interwencyjnych i diagnostycznych wypracowanych podczas szkoleń – obserwacja.
- Doroczne spotkania pracowników MCP z przedstawicielami CSM, pedagogami szkolnymi i pracownikami socjalnymi w celu oceny spójności działań z celami strategicznymi Programu Rewitalizacji.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Podobszar rewitalizacji 2. Centrum – tereny parku i Miejskiego Centrum Sportów.

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	Miejskie Centrum Profilaktyki
PARTNERZY w REALIZACJI	Fundacja Idea, MOSiR, Straż Miejska, NGOs
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2026 - 2035
SZACUNKOWY KOSZT	1.300.000 zł
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, FERS, Środki krajowe publiczne (np. Program „Razem Bezpieczniej” MSWiA), Środki własne

Przedsięwzięcie 2.6.

Podobszar rewitalizacji 2. Centrum

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Rozbudowa i modernizacja systemu monitoringu wizyjnego w parku miejskim i Centrum Sportów Miejskich

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA**Koncepcja i zakres zadania:**

Przedsięwzięcie polega na rozbudowie systemu monitoringu wizyjnego obejmującego teren Parku Miejskiego oraz Centrum Sportów Miejskich. W ramach zadania planuje się montaż nowych kamer monitoringu, modernizację istniejącej infrastruktury technicznej, rozbudowę systemu transmisji danych oraz integrację urządzeń z systemem nadzoru prowadzonym przez Straż Miejską. Zakres zadania obejmuje w szczególności:

1. Montaż nowych kamer monitoringu wizyjnego w miejscach szczególnie narażonych na akty wandalizmu i zakłócanie porządku publicznego.
2. Modernizację istniejących punktów kamerowych.
3. Budowę lub modernizację infrastruktury technicznej (okablowanie, słupy, zasilanie).

4. Integrację systemu z centrum monitoringu Straży Miejskiej.
5. Wdrożenie systemu archiwizacji i zarządzania nagraniami w ramach monitoringu.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Przedsięwzięcie będzie realizowane zgodnie z zasadami dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. System monitoringu przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa wszystkich użytkowników przestrzeni publicznej, w tym osób starszych, osób z niepełnosprawnościami oraz rodzin z dziećmi. Lokalizacja urządzeń oraz elementów infrastruktury technicznej będzie projektowana w sposób niepowodujący barier architektonicznych ani utrudnień w poruszaniu się po przestrzeni publicznej.

Effekt zadania:

Efektom realizacji przedsięwzięcia będzie zwiększenie poziomu bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej Parku Miejskiego oraz Centrum Sportów Miejskich, poprawa możliwości reagowania służb porządkowych na zdarzenia oraz ograniczenie aktów wandalizmu i innych zachowań naruszających porządek publiczny. System monitoringu umożliwi również skuteczniejsze zarządzanie bezpieczeństwem w obszarze objętym rewitalizacją.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

X	Sfera społeczna
Sfera gospodarcza
X	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
Sfera środowiskowa
Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY w ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu:

- Liczba zainstalowanych kamer monitoringu - 15 szt.
- Liczba zmodernizowanych punktów monitoringu -10 szt.

Wskaźniki rezultatu:

- Liczba obiektów i przestrzeni publicznych objętych monitoringiem – 2 szt.
- Zwiększenie poziomu bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej – spadek liczby interwencji Straży Miejskiej o 10%

Sposób oceny prognozowanych rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji:

Ocena rezultatów będzie dokonywana na podstawie danych Straży Miejskiej dotyczących liczby interwencji i zdarzeń odnotowanych na monitorowanym obszarze, analizy zapisów monitoringu oraz obserwacji funkcjonowania przestrzeni publicznej po realizacji przedsięwzięcia.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Podobszar rewitalizacji 2. Centrum - Park Miejski w Mińsku Mazowieckim oraz teren Centrum Sportów Miejskich w Mińsku Mazowieckim.

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki/ Straż Miejska Miasta Mińsk Mazowiecki
PARTNERZY w REALIZACJI	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2026-2035
SZACUNKOWY KOSZT	500 000 zł
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne (np. Program „Razem Bezpieczniej” MSWiA), Środki własne

Przedsięwzięcie 2.7.
Podobszar rewitalizacji 2.Centrum
TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA: Rozwój strefy twórczości i wydarzeń kulturalnych w Miejskim Domu Kultury
OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA
Koncepcja i zakres zadania: Celem przedsięwzięcia jest rozwój nowoczesnej infrastruktury kulturalnej w Miejskim Domu Kultury poprzez stworzenie przestrzeni do edukacji artystycznej, twórczości multimedialnej oraz organizacji wydarzeń plenerowych. Projekt zakłada realizację trzech uzupełniających się elementów: 1. Utworzenie profesjonalnej ciemni fotograficznej - zakres zadania: adaptacja pomieszczenia (zaciemnienie, instalacje wodne i elektryczne), zakup niezbędnego wyposażenia i materiałów eksploatacyjnych. Wykorzystywanie: warsztaty fotograficzne dla młodzieży i dorosłych, zajęcia edukacyjne dla szkół, projekty artystyczne, praca indywidualna lokalnych fotografów. Dzięki temu uczestnicy będą mogli poznać klasyczne techniki fotograficzne oraz cały proces powstawania fotografii analogowej – od naświetlenia filmu po wykonanie odbitki. 2. Stworzenie studia nagrań lektorsko-wokalnych - zakres zadania: adaptacja akustyczna pomieszczenia, zakup sprzętu nagraniowego oraz komputera z oprogramowaniem do obróbki dźwięku. Wykorzystanie: nagrania wokalne dla zespołów i solistów, nagrania lektorskie, realizację audiobooków i podcastów, produkcję materiałów promocyjnych, prowadzenie warsztatów z emisji głosu, pracy z mikrofonem i produkcji audio. Będzie to przede wszystkim przestrzeń wspierająca rozwój lokalnych artystów oraz młodzieży zainteresowanej produkcją muzyczną i medialną. 3. Zakup i montaż letniej sceny plenerowej - zakres zadania: zakup zadaszenia scenicznego, zakup dodatkowych podestów scenicznych. Wykorzystanie: koncerty plenerowe, festiwale, wydarzeń miejskich i pikników, spektakli teatralnych, wydarzeń dla dzieci i młodzieży. Zakup zwiększy dostępność wydarzeń kulturalnych dla mieszkańców. Przedsięwzięcie odpowiada na rosnące zainteresowanie

mieszkańców fotografią analogową, produkcją audio oraz wydarzeniami kulturalnymi organizowanymi w przestrzeni publicznej. Nowa infrastruktura umożliwi prowadzenie warsztatów, zajęć edukacyjnych, nagrań artystycznych oraz koncertów i wydarzeń plenerowych. Przedsięwzięcie ma charakter edukacyjny, integracyjny i promocyjny – będzie wspierać rozwój lokalnych talentów, aktywizować społeczność oraz zwiększać dostęp do kultury dla mieszkańców w różnym wieku.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Realizacja przedsięwzięcia będzie prowadzona z uwzględnieniem zasad dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi zapewnienia dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej. Celem jest stworzenie przestrzeni kulturalnej otwartej i przyjaznej dla wszystkich mieszkańców, niezależnie od ich ograniczeń ruchowych, sensorycznych czy poznawczych.

Efekt zadania:

Realizacja przedsięwzięcia przyniesie następujące rezultaty: rozwój infrastruktury kulturalnej Miejskiego Domu Kultury, zwiększenie oferty edukacyjnej i artystycznej, wsparcie rozwoju lokalnych talentów, wzrost liczby wydarzeń kulturalnych i warsztatów, integrację społeczności lokalnej poprzez udział w działaniach artystycznych, promocję kultury i aktywności twórczej wśród mieszkańców.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
- Sfera gospodarcza
- Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- Sfera środowiskowa
- X Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY w ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu:

- Liczba utworzonych pracowni edukacji artystycznej w instytucjach kultury – 2 szt.
- Liczba instytucji kultury objętych doposażeniem infrastrukturalnym – 1 szt.

Wskaźniki rezultatu:

- Liczba uczestników zajęć i warsztatów realizowanych w oparciu o nową infrastrukturę – 100 os. rocznie
- Liczba wydarzeń kulturalnych organizowanych z wykorzystaniem nowej infrastruktury – 6 szt. rocznie

Sposób oceny prognozowanych rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji:

- protokół odbioru robót,
- dokumentacja fotograficzna,
- sprawozdania z działalności MDK

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Podobszar rewitalizacji 2. Centrum - Miejski Dom Kultury	
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki, Miejski Dom Kultury
PARTNERZY w REALIZACJI	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2026-2028 rok
SZACUNKOWY KOSZT	600 000,00 zł
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne, Środki własne

Przedsięwzięcie 2.8.
Podobszar rewitalizacji 2. Centrum
TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA: Dopełnienie funkcjonalności Parku Dernałowiczów poprzez zapewnienie altany kawiarnianej
OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA
Koncepcja i zakres zadania: Teren Parku Dernałowiczów spełnia dla mieszkańców miasta rolę spacerową, rekreacyjną, odpoczynkową. Położony w centrum miasta przyciąga liczne rodziny z małymi dziećmi i indywidualnych mieszkańców znajdujących tu względną ciszę i oddziałującą kojąco zielen. Aleje spacerowe, ławeczki, plac zabaw, otoczenie pałacu z fontanną są znakomitą zachętą do spędzenia czasu na łonie natury. W tej przestrzeni brakuje strefy kulinarnej w postaci plenerowej kawiarni, która kompleksowo dopełni ten obszar wypoczynku. Kawiarnia podniesie również standardy kulturowe inspirowane się kawiarniami funkcjonującymi w parkach sanatoryjnych i ogrodach botanicznych w Polsce i na świecie. Forma altany z ażurowymi zdobieniami w drewnie w stylu Świdermajer z jednej strony podniesie wartości artystyczno-wizualne parku, z drugiej będzie przekazem historycznym związanym z E. M. Andriolim (twórca stylu Świdermajer), który na obrzeżach Mińska Mazowieckiego mieszkał w kolonii Stasinów w latach 70' XIX wieku. Docelowo kawiarnia powinna działać w okresie kwiecień-październik, z menu obejmującym wyroby cukiernicze oraz napoje bezalkoholowe. Altana będzie własnością miasta z koniecznością doprowadzenia przez miasto energii elektrycznej. Po stronie użytkownika będzie zapewnienie przenośnych toalet, zapewnienie dowozu wody pitnej i utrzymania w należytym stanie substancji architektonicznej altany. Realizacja przedsięwzięcia zostanie przeprowadzona z uwzględnieniem wymogów ochrony konserwatorskiej. Lokalizacja oraz forma architektoniczna altany zostaną uzgodnione z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, tak aby nie naruszyć historycznego układu i wartości krajobrazowych parku. Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami: Lokalizacja altany oraz jej otoczenie zostaną zaprojektowane w sposób zapewniający bezbarierowy dostęp z głównych alei parkowych, z wykorzystaniem

utwardzonych i równych nawierzchni umożliwiających swobodne poruszanie się osobom korzystającym z wózków inwalidzkich, wózków dziecięcych lub sprzętu wspomagającego chodzenie. Układ stolików i ciągów komunikacyjnych będzie zapewniał odpowiednią szerokość przejść oraz możliwość podjazdu wózkiem. W projekcie przewiduje się również czytelne oznaczenie przestrzeni oraz zastosowanie kontrastowych elementów wykończeniowych, ułatwiających orientację osobom z dysfunkcjami wzroku.

Efekt zadania:

Realizacja zadania przyczyni się do wzbogacenia oferty rekreacyjnej i wypoczynkowej Parku Dernałowiczów oraz podniesienia jakości korzystania z tej przestrzeni przez mieszkańców i odwiedzających miasto. Utworzenie plenerowej kawiarni w formie stylizowanej altany stworzy nowe miejsce spotkań i odpoczynku, sprzyjające spędzaniu czasu na świeżym powietrzu oraz integracji społecznej. Obiekt uzupełni istniejącą funkcję spacerowo-rekreacyjną parku, zwiększając jego atrakcyjność jako miejsca codziennych spotkań, wydarzeń plenerowych i rodzinnego wypoczynku.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
- X Sfera gospodarcza
- X Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- Sfera środowiskowa
- Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY w ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu:

- Liczba utworzonych obiektów małej infrastruktury gastronomicznej w przestrzeni publicznej – 1 szt.
- Powierzchnia nowej infrastruktury gastronomicznej - 60 m²

Wskaźniki rezultatu:

- Liczba osób korzystających rocznie z infrastruktury gastronomicznej w przestrzeni publicznej – 500 os.

Sposób oceny prognozowanych rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji:

Ocena osiągnięcia wskaźników produktu będzie prowadzona na podstawie dokumentacji powykonawczej oraz protokołów odbioru robót potwierdzających utworzenie obiektu małej infrastruktury gastronomicznej o założonej powierzchni.

Ocena wskaźnika rezultatu dotyczącego liczby osób korzystających z infrastruktury będzie prowadzona na podstawie danych przekazywanych przez operatora obiektu, szacunków frekwencji i obserwacji użytkowania przestrzeni.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Podobszar rewitalizacji 2. Centrum – teren Parku Dernałowiczów

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY

Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki

PARTNERZY w REALIZACJI	Zarząd Gospodarki Komunalnej w Mińsku Mazowieckim
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2028-2032
SZACUNKOWY KOSZT	2.800.000 zł
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne, Środki własne

Przedsięwzięcie 2.9.
Podobszar rewitalizacji 2. Centrum (zadanie zlokalizowane częściowo poza granicami obszaru rewitalizacji)
TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA: Zagospodarowanie wód opadowych z rejonu ulic: Czarnieckiego, Kościelna, Bulwana, Piłsudskiego oraz Parku Dernałowiczów
OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA
Koncepcja i zakres zadania: Przedsięwzięcie stanowi kompleksowe rozwiązanie problemu odprowadzania i zagospodarowania wód opadowych w kluczowych punktach miasta. Głównym elementem projektu jest budowa zbiornika retencyjnego w rejonie skrzyżowania ulic Czarnieckiego i Jana III Sobieskiego. Uzupełnieniem systemu będzie budowa nowych odcinków kanalizacji deszczowej w strategicznych ciągach komunikacyjnych: wzdłuż osi ulic Czarnieckiego i Kościelnej oraz w rejonie skrzyżowania ulic Piłsudskiego i Bulwarnej. Projekt zakłada zastosowanie nowoczesnych urządzeń podczyszczających (separatorów i osadników), co zapewni ochronę odbiorników naturalnych przed zanieczyszczeniami zmywanymi z nawierzchni dróg. Realizacja inwestycji jest niezbędna z punktu widzenia bezpieczeństwa mieszkańców oraz adaptacji miasta do zmian klimatu. Obszary objęte projektem (szczególnie rejon ul. Czarnieckiego i Piłsudskiego) charakteryzują się dużą powierzchnią uszczelnioną, co przy nawalnych deszczach prowadzi do przeciążenia obecnego systemu i zalewania piwnic, garaży oraz niżej położonych posesji. Budowa zbiornika retencyjnego pozwoli na czasowe przetrzymanie nadmiaru wód opadowych i ich kontrolowany odpływ. Zapobiegnie to tzw. „cofkom” w sieci i ograniczy ryzyko awarii infrastruktury podziemnej. Sprawne odprowadzanie wody z kluczowych skrzyżowań (m.in. Piłsudskiego/Bulwana) wyeliminuje tworzenie się zastoisk wodnych podnosząc bezpieczeństwo kierowców i pieszych. Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami: Nie dotyczy Efekt zadania:

Poprawa retencjonowania wód opadowych oraz przeciwdziałanie powodziom błyskawicznym skutkującym zalewaniem posesji w trakcie opadów długotrwałych i/lub nawałnych.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- Sfera społeczna
- Sfera gospodarcza
- X Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- X Sfera środowiskowa
- Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY w ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu:

- Pojemność wybudowanego zbiornika retencyjnego – ok. 150 m³
- Długość wybudowanej lub przebudowanej kanalizacji deszczowej – ok. 500 m

Wskaźniki rezultatu:

- Powierzchnia terenów o zmniejszonym zagrożeniu zalewaniem w czasie intensywnych opadów – 10 ha

Sposób oceny prognozowanych rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji:

Ocena osiągnięcia wskaźników produktu będzie prowadzona na podstawie dokumentacji projektowej i powykonawczej oraz protokołów odbioru robót potwierdzających wykonanie zbiornika retencyjnego o założonej pojemności oraz budowę lub przebudowę kanalizacji deszczowej o określonej długości. Wartości wskaźników zostaną zweryfikowane na podstawie pomiarów technicznych oraz danych przekazanych przez jednostkę odpowiedzialną za realizację inwestycji.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Podobszar rewitalizacji 2. Centrum – Park Dernałowiczów (działki 951, 867/6, 952, 8068), Ulice Bulwana/Piłsudskiego (działki 2093/2, 2047/7, 3944/23);

Poza obszarem rewitalizacji – Ulice Stefana Czarnieckiego/Jana III Sobieskiego (działki 1058, 8099, 1136/3).

Uzasadnienie realizacji zadania zlokalizowanego poza obszarem rewitalizacji:

Realizacja przedsięwzięcia mimo lokalizacji części infrastruktury poza formalnymi granicami obszaru rewitalizacji, jest merytorycznie uzasadniona jego bezpośrednim i kluczowym wpływem na niwelowanie zjawisk kryzysowych wewnątrz Podobszaru 2. Centrum. Diagnoza dla Podobszaru 2 wskazuje, że ze względu na wysoki stopień zurbanizowania i ukształtowanie terenu, fragmenty tego obszaru borykają się z lokalnymi podtopieniami. Ulewy powodują zalewanie garaży i piwnic, co obniża standard techniczny zabudowy i jakość życia mieszkańców. Inwestycja w rejonie ulic Czarnieckiego i Sobieskiego (częściowo poza obszarem) jest niezbędna, aby przechwycić wodę płynącą w stronę centrum. Ponieważ systemy kanalizacji deszczowej mają charakter liniowy i zlewniowy, ich

modernizacja musi obejmować punkty krytyczne dla całego układu, nawet jeśli znajdują się one tuż za formalną granicą podobszaru, aby skutecznie chronić tereny położone niżej.

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki
PARTNERZY w REALIZACJI	PWiK Mińsk Maz. Sp. z o.o.
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2028-2032 rok
SZACUNKOWY KOSZT	4 000 000 zł
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, FENIKS, KPO, Środki krajowe publiczne np. NFOŚ/WFOŚ, Środki własne

Przedsięwzięcie 2.10.
Podobszar rewitalizacji 2. Centrum
TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA: Budowa kompleksu sportowego obejmującego boisko piłkarskie, bieżnię lekkoatletyczną, skocznnię w dal oraz rzutnię do pchnięcia kulą wraz z infrastrukturą
OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA Koncepcja i zakres zadania: Przedsięwzięcie zakłada rozbudowę bazy sportowej Zespołu Szkół im. Marii Skłodowskiej-Curie w Mińsku Mazowieckim poprzez budowę zewnętrznego kompleksu sportowego, który wraz z istniejącą halą sportową „Chemik”, otwartą w listopadzie 2024 roku utworzy spójne, wielofunkcyjne centrum aktywności fizycznej na terenie szkoły. W ramach inwestycji przewiduje się budowę: - boiska piłkarskiego ze sztuczną nawierzchnią trawiastą, spełniającego wymogi techniczne do rozgrywania zawodów sportowych, - bieżni lekkoatletycznej z wydzielonymi torami biegowymi, - skoczni w dal z odpowiednią strefą wybiegania i lądowania, - rzutni do pchnięcia kulą zgodnej z wymogami Polskiego Związku Lekkiej Atletyki, - infrastruktury towarzyszącej. Realizacja przedsięwzięcia stanowi uzupełnienie dotychczasowych inwestycji infrastrukturalnych na terenie szkoły, które znacznie poprawiają warunki nauki i rozwoju fizycznego uczniów. Połączenie nowoczesnej hali sportowej z planowanym kompleksem zewnętrznym stworzy kompletną ofertę sportową dostępną przez cały rok, niezależnie od warunków atmosferycznych. Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami: Przedsięwzięcie zostanie zrealizowane zgodnie z wymogami ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. W ramach projektu zapewniona zostanie dostępność architektoniczna – utwardzone, bezbarierowe ciągi komunikacyjne prowadzące do wszystkich elementów

kompleksu zewnętrznego oraz łączące go z budynkiem hali sportowej „Chemik”, umożliwiające swobodne poruszanie się osobom na wózkach inwalidzkich, z kulami oraz osobom starszym, nawierzchnia antypoślizgowa oraz odpowiednie oznakowanie terenu.

Całość kompleksu sportowego – zarówno część zewnętrzna będąca przedmiotem niniejszego przedsięwzięcia, jak i hala sportowa „Chemik” – zostanie objęta spójnym systemem dostępności, zaprojektowanym zgodnie z zasadą uniwersalnego projektowania, tak aby była dostępna i użyteczna dla wszystkich użytkowników bez konieczności dodatkowych adaptacji.

Efekt zadania:

Efektom realizacji przedsięwzięcia będzie powstanie kompleksowego, całorocznego centrum sportowego na terenie Zespołu Szkół im. Marii Skłodowskiej-Curie w Mińsku Mazowieckim, łączącego nowoczesną halę sportową „Chemik” z zewnętrzną infrastrukturą lekkoatletyczną i piłkarską. Tak ukształtowany kompleks:

- zapewni pełną ofertę sportową przez cały rok – hala sportowa umożliwi aktywność w okresie jesienno-zimowym, natomiast kompleks zewnętrzny – w sezonie wiosenno-letnim,
- zwiększy dostępność do wysokiej jakości infrastruktury sportowej dla uczniów szkoły oraz wszystkich mieszkańców podobszaru rewitalizacji Centrum i całego Mińska Mazowieckiego oraz powiatu,
- umożliwi organizację zajęć wychowania fizycznego, treningów sportowych oraz zawodów lekkoatletycznych i piłkarskich,
- przyczyni się do poprawy jakości przestrzeni publicznej w podobszarze rewitalizacji, nadając jej nowe, trwałe funkcje społeczne i sportowe,
- ograniczy zjawiska patologiczne poprzez zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży,
- wzmocni integrację społeczną mieszkańców poprzez stworzenie miejsca wspólnych aktywności sportowych i rekreacyjnych dostępnego dla wszystkich grup wiekowych.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

X	Sfera społeczna
Sfera gospodarcza
X	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
Sfera środowiskowa
Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY w ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu:

- Liczba wybudowanych zewnętrznych obiektów sportowych: 1 szt.
- Liczba wybudowanych elementów infrastruktury lekkoatletycznej: 3 (bieżnia, skocznia w dal, rzutnia do pchnięcia kulą)

Wskaźniki rezultatu:

- Liczba osób korzystających z nowych obiektów sportowych: 900 os.
- Liczba zorganizowanych zawodów i imprez sportowych rocznie: 5 szt.

Sposób oceny prognozowanych rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji:

Monitoring realizacji wskaźników prowadzony będzie przez Powiat Miński we współpracy z Zespołem Szkół im. Marii Skłodowskiej-Curie. Dane zbierane będą na podstawie ewidencji użytkowników obiektu, dzienników zajęć wychowania fizycznego, harmonogramów wynajmu oraz sprawozdań z organizowanych wydarzeń sportowych. Monitoring wskaźników prowadzony będzie przez Powiat Miński w ramach systemu monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Mińsk Mazowiecki.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Podobszar rewitalizacji 2. Centrum – działka nr 2476/1 Zespół Szkół im. Marii Skłodowskiej-Curie w Mińsku Mazowieckim, ul. 1 Pułku Lotnictwa Myśliwskiego Warszawa 1, 05-300 Mińsk Mazowiecki

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	Powiat Miński
PARTNERZY w REALIZACJI	Zespół Szkół im. Marii Skłodowskiej - Curie
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2027
SZACUNKOWY KOSZT	1 668 733 zł
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Środki Województwa Mazowieckiego, środki Ministerstwa Sportu i Turystyki, Środki własne Powiatu Mińskiego

Przedsięwzięcie 2.11.

Podobszar rewitalizacji 2.Centrum

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Integracja działań społecznych na terenie zrewitalizowanego CKZiU oraz ZS nr 1 i ZSTG przy ul. Budowlanej 4 w Mińsku Mazowieckim

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA**Koncepcja i zakres zadania:**

Przedmiotem zadania jest program aktywizacji i zdrowego wypoczynku, przeprowadzany w godzinach przedpołudniowych i/lub popołudniowych, o charakterze międzypokoleniowym, realizowany przez cały rok we współpracy z organizacjami pozarządowymi. Projekt przewiduje stworzenie cyklicznego programu propagowania aktywnego wypoczynku na świeżym powietrzu dla różnych grup mieszkańców, o różnym stopniu trudności. Wśród proponowanych zajęć znajdują się: ćwiczenia gimnastyczne, yoga, ćwiczenia sprawnościowe, gry i zabawy integracyjne i inne.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Projekt będzie realizowany zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, w tym:

Dostępność architektoniczna: dostosowanie wejść, ciągów komunikacyjnych, toalet oraz miejsc odpoczynku; na terenach zewnętrznych – utwardzone ścieżki, podjazdy i ławki o odpowiedniej wysokości.

Dostępność informacyjno-komunikacyjna: materiały w dużym druku lub w wersji elektronicznej; informacje na stronie internetowej zgodnej ze standardami WCAG.

Dostępność cyfrowa: materiały szkoleniowe dostosowane do standardów WCAG.

Dostępność organizacyjna: dostosowanie tempa zajęć, wsparcie asystenta, indywidualne konsultacje dla osób z niepełnosprawnościami.

Efekt zadania:

Wzrost aktywności społecznej i integracji mieszkańców, w szczególności osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Upowszechnienie nawyków aktywnego i zdrowego spędzania czasu wolnego wśród różnych grup wiekowych. Wzmocnienie więzi społecznych w obrębie podobszaru rewitalizacji.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
 Sfera gospodarcza
 Sfera przestrzenno-funkcjonalna
 Sfera środowiskowa
 Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY w ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu:

- Liczba zorganizowanych działań społecznych: 5 szt.

Wskaźniki rezultatu:

- Liczba uczestników zorganizowanych działań społecznych: 3 000 os.

Sposób oceny prognozowanych rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji:

Ocena realizacji wskaźników dokonywana będzie na podstawie dokumentacji z przeprowadzonych wydarzeń (raporty fotograficzne). Monitoring wskaźników prowadzony będzie przez Powiat Miński w ramach systemu monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Mińsk Mazowiecki.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Podobszar rewitalizacji 2. Centrum: 05-300 Mińsk Mazowiecki, ul. Budowlana 4 numer działki: nr 865/17 Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Mińsku Mazowieckim, nr 865/16 Zespół Szkół nr 1 im. Kazimierza Wielkiego w Mińsku Mazowieckim, nr 865/6 Zespół Szkół Turystyczno-Gastronomicznych w Mińsku Mazowieckim

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY

Powiat Miński

PARTNERZY w REALIZACJI

organizacje pozarządowe , placówki oświatowo-edukacyjne, dla których

	organem prowadzącym jest Powiat Miński
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2027-2028
SZACUNKOWY KOSZT	500 000 zł
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Środki Województwa Mazowieckiego, Ministerstwa Sportu i Turystyki, FEM 2021-2027, Środki własne Powiatu Mińskiego

Przedsięwzięcie 2.12.
Podobszar rewitalizacji 2. Centrum
TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA: Zwiększenie świadomości mieszkańców, w tym uczniów i rodziców, w zakresie bezpieczeństwa poprzez edukację i działania prewencyjne
OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA
Koncepcja i zakres zadania: Przedsięwzięcie zakłada realizację kompleksowych działań edukacyjnych i prewencyjnych, w zakresie przestrzegania zasad bezpieczeństwa, mających na celu podniesienie świadomości mieszkańców, w tym uczniów szkół dla których organem prowadzącym jest Powiat Miński. Projekt będzie realizowany w formule partnerskiej przez podmioty współpracujące (Komenda Powiatowa Policji, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, organizacje pozarządowe, placówki oświatowo-edukacyjne) i obejmie następujące obszary działania realizowane w formie wydarzeń edukacyjnych: - bezpieczeństwo w miejscach publicznych i w miejscu zamieszkania, - przeciwdziałanie przemocy domowej, - bezpieczeństwo w szkole, - bezpieczeństwo w środkach komunikacji publicznej, - ochrona przed wydarzeniami nadzwyczajnymi lub atakiem terrorystycznym, - bezpieczeństwo w ruchu drogowym, - bezpieczeństwo w działalności gospodarczej, - ochrona dziedzictwa narodowego przed kradzieżami, dewastacją i nielegalnym wywozem za granicę. Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami: Zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w ramach zadania uwzględnione zostaną:

Dostępność architektoniczna: podjazdy lub windy dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich, dostosowane toalety, miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami

Dostępność informacyjno-komunikacyjna: materiały informacyjne w formatach dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, wielokanałowy kontakt z organizatorami (telefon, e-mail, komunikator internetowy), materiały szkoleniowe w różnych formatach, zróżnicowane metody nauczania (prezentacje multimedialne, ćwiczenia praktyczne, dyskusje grupowe), możliwość indywidualnego wsparcia (asystent osoby niepełnosprawnej, dodatkowe konsultacje), elastyczność terminów i godzin realizacji spotkań.

Efekt zadania:

Zwiększenie poziomu świadomości mieszkańców w zakresie bezpieczeństwa publicznego, ograniczenie zjawisk i zachowań budzących poczucie zagrożenia oraz poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zwiększony dostęp do wiedzy w zakresie bezpieczeństwa.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
 Sfera gospodarcza
 Sfera przestrzenno-funkcjonalna
 Sfera środowiskowa
 Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY w ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu:

- Liczba zorganizowanych wydarzeń: 10 szt.

Wskaźniki rezultatu:

- Liczba uczestników zorganizowanych wydarzeń/rok: 500 osób

Sposób oceny prognozowanych rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji:

Ocena realizacji wskaźników dokonywana będzie na podstawie dokumentacji z przeprowadzonych wydarzeń (listy obecności, protokoły, raporty fotograficzne). Monitoring wskaźników prowadzony będzie przez Powiat Miński w ramach systemu monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Mińsk Mazowiecki.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Podobszar rewitalizacji 2. Centrum - 05-300 Mińsk Mazowiecki, ul. Budowlana 4 numer działki: nr 865/17 Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Mińsku Mazowieckim, nr 865/16 Zespół Szkół nr 1 im. Kazimierza Wielkiego w Mińsku Mazowieckim, nr 865/6 Zespół Szkół Turystyczno-Gastronomicznych w Mińsku Mazowieckim, nr 2476/1 Zespół Szkół im. Marii Skłodowskiej-Curie w Mińsku Mazowieckim

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY

Powiat Miński

PARTNERZY w REALIZACJI	Komenda Powiatowa Policji, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej Placówki oświatowo-edukacyjne, dla których organem prowadzącym jest Powiat Miński
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2027
SZACUNKOWY KOSZT	100 000 zł
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	FEM 2021-2027, Środki Województwa Mazowieckiego, Środki własne Powiatu Mińskiego

Przedsięwzięcie 2.13.
Podobszar rewitalizacji 2. Centrum
TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA: Budowa oświetlenia alei głównych na terenie cmentarza komunalnego
OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA
Koncepcja i zakres zadania: Obecnie główne aleje cmentarza komunalnego są pozbawione oświetlenia, co znacząco utrudnia korzystanie z nekropolii po zmroku, szczególnie osobom starszym. Głównym celem przedsięwzięcia jest zapewnienie bezpieczeństwa oraz poprawa funkcjonalności ciągów pieszych w godzinach popołudniowych i wieczornych. Montaż nowoczesnych punktów świetlnych pozwoli wyeliminować bariery architektoniczne i ryzyko wypadków (np. potknięć na nierównościach), co jest kluczowe dla osób o ograniczonej mobilności. Realizacja przedsięwzięcia umożliwi bezpieczne odwiedzanie grobów bliskich w okresie jesienno-zimowym oraz w czasie świąt o zwiększonym natężeniu ruchu, takich jak Wszystkich Świętych. Inwestycja wpłynie również na poprawę ochrony nagrobków i infrastruktury cmentarza – jasne alejki działają odstraszaająco na sprawców kradzieży i wandalizmu, ułatwiając pracę służbom porządkowym oraz zwiększając efektywność ewentualnego monitoringu. Zastosowanie energooszczędnej technologii LED wraz z czujnikami zmierzchu zagwarantuje niskie koszty eksploatacji. Ponadto odpowiednio dobrane oprawy podniosą walory estetyczne nekropolii, tworząc godną oprawę dla miejsca pamięci, dostosowując obiekt do współczesnych standardów zarządzania przestrzenią publiczną. Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami: Oświetlenie głównych alei cmentarza komunalnego pozwoli na swobodne korzystanie z tego miejsca osobom o ograniczonej mobilności np. poruszającym się z laską, przy pomocy balkoników czy wózków inwalidzkich. Osoby starsze często poruszają się wolniej. Brak oświetlenia jesienią (gdy zmrok zapada już o 16:00)

znacznie skraca im czas, w którym czują się bezpiecznie na cmentarzu. Inwestycja sprawi, że obiekt staje się dostępny w dłuższym czasie, niezależnie od pory roku.

Efekt zadania:

Poprawa funkcjonalności i bezpieczeństwa przebywania osób na terenie cmentarza komunalnego.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

	Sfera społeczna
	Sfera gospodarcza
X	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
	Sfera środowiskowa
	Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY w ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu:

- Długość oświetlonych alejek pieszych – 850 m

Wskaźniki rezultatu:

- Poprawa dostępności przestrzeni dla osób o ograniczonej mobilności – 1 obszar objęty działaniem.
- Poprawa bezpieczeństwa użytkowników przestrzeni publicznej poprzez oświetlenie ciągów pieszych – 1 obiekt objęty działaniem.

Sposób oceny prognozowanych rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji:

Ocena osiągnięcia wskaźników będzie prowadzona na podstawie dokumentacji projektowej i powykonawczej, dokumentacji fotograficznej oraz protokołów odbioru robót potwierdzających wykonanie oświetlenia alejek pieszych o założonej długości.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Działki 5286, 5287, 5288, 5289/2, 959/13 – Podobszar rewitalizacji 2. Centrum

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki
PARTNERZY w REALIZACJI	Zarząd Gospodarki Komunalnej w Mińsku Mazowieckim
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2028-2030 rok
SZACUNKOWY KOSZT	1 200 000 zł
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne, Środki własne

Podobszar 3. Osiedle Warszawska

Przedsięwzięcie 3.1.
Podobszar rewitalizacji 3. Osiedle Warszawska

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:**Przestrzeń rekreacyjna na Serbinowie – II etap****OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA****Koncepcja i zakres zadania:**

Przedsięwzięcie stanowi bezpośrednią odpowiedź na złożone problemy strukturalne i społeczne wschodniej części miasta – osiedla „Serbinów”. Obszar ten charakteryzuje się silną polaryzacją społeczną oraz występowaniem barier przestrzennych (ogrodzenia, niefunkcjonalna zabudowa socjalna), które pogłębiają izolację grup mieszkańców: od osób w trudnej sytuacji życiowej, przez seniorów z bloków z lat 60. i 70., aż po społeczność nowo powstałych osiedli.

Głównym wyzwaniem jest niska aktywność społeczna oraz postępujący zanik więzi sąsiedzkich, wynikający z braku neutralnej, wysokiej jakości przestrzeni – miejsca spotkań i integracji. Obecna zieleń pełni jedynie funkcję towarzyszącą i izolacyjną, nie oferując walorów rekreacyjnych.

Projekt ma na celu przełamanie tych barier poprzez przekształcenie zdegradowanego terenu zabudowy socjalnej w nowoczesne centrum rekreacji, które stanie się fundamentem lokalnej tożsamości i odpowiedzialności za wspólną przestrzeń.

Przedsięwzięcie zakłada kompleksową metamorfozę terenu w duchu koncepcji stworzonej w projekcie Human Smart City, tworząc modelową przestrzeń rekreacyjną podzieloną na komplementarne strefy:

1. Strefa Zdrowia:

- z tężnią solankową i urządzeniami dedykowanymi dla seniorów np. ławkami z pedałami, kołami tai-chi, urządzeniami typu „memory”.

2. Strefa Relaksu i Zieleni: wzbogacenie terenu o nasadzenia roślinności wysokiej i niskiej, pełniące funkcję estetyczną i maskującą (np. wiaty śmietnikowe, stacje trafo), utworzenie ogrodów deszczowych oraz montaż elementów małej architektury (ławki, stoliki do gier, wiaty).

3. Infrastruktura: Instalacja inteligentnego, energooszczędnego oświetlenia LED z czujnikami ruchu. Zapewnienie bezpieczeństwa poprzez monitoring wizyjny wpięty w system miejski oraz udostępnienie publicznej sieci Wi-Fi.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Przedsięwzięcie zakłada wytyczenie nowych ciągów pieszo-rowerowych, całkowite zniwelowanie barier architektonicznych dla osób z niepełnosprawnościami, dostosowanie nachylenia alejek, wprowadzenie oznaczeń fakturowych dla osób niewidomych oraz zapewnienie szerokości przejść umożliwiających swobodne poruszanie się rodzicom z wózkami i osobom na wózkach inwalidzkich.

Efekt zadania:

Poprawa jakości przestrzeni publicznej i stworzenie miejsca spotkań dla okolicznych mieszkańców odpowiadającego na potrzeby i oczekiwania jak najszerzego spektrum potencjalnych użytkowników miejsca.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
Sfera gospodarcza
- X Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- X Sfera środowiskowa
Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY w ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu:

- Powierzchnia zagospodarowanego terenu rekreacyjnego na osiedlu Serbinów – 5000 m²
- Powierzchnia nowych lub zrewitalizowanych terenów zieleni – 5000 m²

Wskaźniki rezultatu:

- Liczba wydarzeń/ imprez plenerowych organizowanych w przestrzeni w ciągu roku – 3 szt.

Sposób oceny prognozowanych rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji:

Ocena osiągnięcia wskaźnika produktu będzie prowadzona na podstawie dokumentacji projektowej i powykonawczej oraz protokołów odbioru robót potwierdzających zagospodarowanie terenu rekreacyjnego o założonej powierzchni. Ocena wskaźnika rezultatu dotyczącego liczby wydarzeń i imprez plenerowych organizowanych w przestrzeni rekreacyjnej będzie prowadzona na podstawie danych przekazywanych przez Urząd Miasta, jednostki organizacyjne oraz instytucje kultury odpowiedzialne za organizację wydarzeń.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Ul. Warszawska/Łupińskiego (nr działki: 2416/49, 2416/9) – Podobszar rewitalizacji 3. Osiedle Warszawska

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki
PARTNERZY w REALIZACJI	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2030 – 2035
SZACUNKOWY KOSZT	4 000 000 zł
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne, Środki własne

Przedsięwzięcie 3.2.

Podobszar rewitalizacji 3. Osiedle Warszawska

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Dzielnicowy animator – razem na Serbinowie

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA

Koncepcja i zakres zadania:

Głównym celem projektu jest przekształcenie infrastruktury rekreacyjnej przy ul. Łupińskiego – powstałej w ramach inicjatywy Human Smart Cities – w tętniące życiem centrum integracji lokalnej społeczności.

Kluczową rolę w tym procesie odegra animator, pełniący funkcję gospodarza terenu. Jego zadaniem będzie nie tylko organizacja czasu wolnego, ale przede wszystkim budowanie trwałych relacji międzyludzkich, łagodzenie ewentualnych konfliktów oraz dbanie o ład i porządek. Poprzez optymalizację wykorzystania istniejącej bazy (boiska, plac zabaw), animator będzie realizował cykliczne działania, takie jak pikniki osiedlowe, zawody sportowe oraz warsztaty dedykowane dzieciom i seniorom.

Stała obecność animatora znacząco podniesie poziom bezpieczeństwa. Jako osoba monitorująca teren, będzie czuwać nad prawidłowym użytkowaniem urządzeń (szczególnie przez najmłodszych) oraz utrzymywać bezpośredni kontakt ze służbami porządkowymi (Policją i Strażą Miejską), reagując na potencjalne zagrożenia.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Animator będzie pełni rolę osobistego asystenta, pomagając osobom z niepełnosprawnościami lub seniorom w dotarciu na miejsce zajęć i włączeniu się w aktywności. Wydarzenia (pikniki, warsztaty) będą projektowane z myślą o różnych grupach odbiorców – np. poprzez zapewnienie wsparcia dla osób z dysfunkcjami wzroku lub słuchu.

Efekt zadania:

Realizacja przedsięwzięcia doprowadzi do ożywienia przestrzeni rekreacyjnej przy ul. Łupińskiego oraz zwiększenia jej wykorzystania przez mieszkańców z różnych grup wiekowych. Dzięki stałej obecności dzielnicowego animatora wzmocnione zostaną więzi sąsiedzkie, wzrośnie aktywność społeczna oraz poprawi się poczucie bezpieczeństwa w tej części osiedla. Regularne działania animacyjne i integracyjne przyczynią się do ograniczenia zjawisk konfliktowych i patologicznych, a przestrzeń stanie się naturalnym miejscem spotkań i budowania lokalnej tożsamości.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
 Sfera gospodarcza
 Sfera przestrzenno-funkcjonalna
 Sfera środowiskowa
 Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY w ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu:

- Liczba zatrudnionych animatorów/streetworkerów – 1 os.

Wskaźniki rezultatu:

- Liczba osób uczestniczących w animowanych zajęciach rocznie – min. 100 os.

Sposób oceny prognozowanych rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji:

Ocena osiągnięcia wskaźnika produktu będzie prowadzona na podstawie dokumentacji kadrowej oraz umowy potwierdzającej zatrudnienie animatora odpowiedzialnego za prowadzenie działań animacyjnych w przestrzeni rekreacyjnej.

Ocena wskaźnika rezultatu dotyczącego liczby osób uczestniczących w animowanych zajęciach będzie prowadzona na podstawie dokumentacji fotograficznej oraz sprawozdań z organizowanych wydarzeń i zajęć. Dane będą gromadzone przez animatora lub jednostkę koordynującą projekt i przekazywane w ramach monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Teren rekreacyjny Serbinów (działka 2416/49) – Podobszar rewitalizacji 3. Osiedle Warszawska

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki
PARTNERZY w REALIZACJI	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2027 - 2030 rok
SZACUNKOWY KOSZT	500 000 zł
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, FERS, Środki krajowe publiczne, Środki własne

Przedsięwzięcie 3.3.

Podobszar rewitalizacji 3. Osiedle Warszawska

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Modernizacja placu zabaw przy Przedszkolu Miejskim nr 6

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA**Koncepcja i zakres zadania:**

Kluczową potrzebą uzasadniającą realizację projektu jest utworzenie bezpiecznej i atrakcyjnej przestrzeni na terenie zielonym przedszkola wspomagającej prawidłowy rozwój dzieci poprzez budowę placu zabaw. Odpowiednio wyposażony plac zabaw stanie się przestrzenią nie tylko do zabawy, ale także do nauki przez doświadczenie i eksplorację otoczenia oraz aktywności dla najmłodszych. Plac zabaw to również miejsce spotkań i integracji lokalnej społeczności rodzin z małymi dziećmi. Zakres zadania obejmuje:

1. Rekultywację terenów zielonych i "górkę", wymiana ciągów spacerowych i zadaszenia nad nimi, wydzielenie istniejących drzew od placu zabaw za pomocą oporników pokrytych nawierzchnią EPDM i zabezpieczenie kratką trawnikową.
2. Budowę wiaty na zabawki ogrodowe.
3. Modernizację i zadaszenie piaskownic.
4. Budowę placu zabaw z nawierzchnią EPDM.
5. Instalację ławek dla dzieci i rodziców.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Projekt zakłada dostosowanie przestrzeni placu zabaw do potrzeb dzieci oraz opiekunów ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami, osób o ograniczonej mobilności oraz rodzin z małymi dziećmi korzystających z wózków dziecięcych. Ciągi spacerowe prowadzące do placu zabaw oraz jego bezpośrednie otoczenie zostaną wykonane z równych i utwardzonych nawierzchni, umożliwiających swobodne i bezpieczne poruszanie się osobom korzystającym z wózków. Przestrzeń placu zabaw zostanie wyposażona w bezpieczną nawierzchnię EPDM, która ogranicza ryzyko urazów oraz ułatwia poruszanie się dzieciom o różnych poziomach sprawności. W projekcie przewidziano również strefy odpoczynku z ławkami dla opiekunów, umożliwiające komfortowe korzystanie z przestrzeni osobom starszym oraz rodzicom z małymi dziećmi. Dodatkowo zadaszenia nad piaskownicami i ciągami spacerowymi poprawią komfort korzystania z placu zabaw przez osoby wrażliwe na warunki atmosferyczne, w tym dzieci oraz opiekunów.

Efekt zadania:

Efektem realizacji projektu będzie zwiększenie liczby miejsc rekreacji i wypoczynku w Podobszarze. Nowoczesny plac zabaw stanie się miejscem integracji i aktywności fizycznej dzieci, tworząc przestrzeń bezpieczną, atrakcyjną i funkcjonalną – która będzie służyć przez wiele lat i umożliwi aktywne spędzanie czasu dzieciom z lokalnej społeczności.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

X	Sfera społeczna
Sfera gospodarcza
X	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
Sfera środowiskowa
Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY w ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu:

- Liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej – 1 szt.

Wskaźniki rezultatu:

- Liczba mieszkańców korzystających rocznie ze zmodernizowanej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej – 100os.

Sposób oceny prognozowanych rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji:

Ocena osiągnięcia wskaźnika produktu będzie prowadzona na podstawie dokumentacji powykonawczej oraz protokołów odbioru robót potwierdzających modernizację obiektu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.

Ocena wskaźnika rezultatu będzie prowadzona na podstawie danych przekazywanych przez administratora obiektu, w szczególności na podstawie

ewidencji korzystania z infrastruktury, obserwacji użytkowania oraz informacji gromadzonych w ramach monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Ul. Warszawska 250/81 Mińsk Mazowiecki – Podobszar rewitalizacji 3. Osiedle Warszawska

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki
PARTNERZY w REALIZACJI	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2026-2028
SZACUNKOWY KOSZT	800 000 zł
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne, Środki własne

Obszar rewitalizacji – zadania przekrojowe

Przedsięwzięcie 4.1.
Obszar rewitalizacji – zadanie przekrojowe
TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA: Oferta kulturalnych i integracyjnych wydarzeń plenerowych zorganizowanych w poszczególnych podobszarach rewitalizacji
OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA
Koncepcja i zakres zadania: Przedsięwzięcie zakłada organizację cyklu wydarzeń kulturalnych i integracyjnych w przestrzeni publicznej na terenie podobszarów objętych procesem rewitalizacji. Celem inicjatywy jest ożywienie społeczno-kulturalne tych miejsc, wzmocnienie więzi między mieszkańcami oraz budowanie poczucia wspólnoty lokalnej poprzez działania artystyczne, edukacyjne i rekreacyjne. Wydarzenia będą realizowane w formie otwartych spotkań plenerowych, które pozwolą mieszkańcom aktywnie uczestniczyć w życiu kulturalnym swojej okolicy. Organizacja wydarzeń w różnych częściach miasta umożliwi dotarcie do szerokiego grona odbiorców, w tym do osób, które rzadziej korzystają z oferty instytucji kultury. Koncepcja przedsięwzięcia opiera się na wykorzystaniu potencjału lokalnej społeczności, współpracy z organizacjami społecznymi, artystami oraz instytucjami działającymi na terenie miasta. Wydarzenia będą miały charakter integracyjny, międzypokoleniowy i otwarty, sprzyjając budowaniu relacji między mieszkańcami różnych środowisk. Zakres przedsięwzięcia obejmuje przygotowanie oraz realizację cyklu kulturalnych i integracyjnych wydarzeń plenerowych organizowanych w poszczególnych podobszarach rewitalizacji. Działania będą miały na celu aktywizację społeczną mieszkańców, integrację międzypokoleniową oraz zwiększenie dostępności kultury w przestrzeni publicznej. W ramach realizacji przedsięwzięcia planuje się następujące działania: 1. Opracowanie koncepcji programowej wydarzeń - przygotowanie harmonogramu wydarzeń plenerowych w poszczególnych podobszarach rewitalizacji,

dostosowanego do potrzeb i potencjału lokalnych społeczności. Program będzie obejmował różnorodne formy aktywności kulturalnej, edukacyjnej i integracyjnej.

2. Organizację wydarzeń kulturalnych i artystycznych - realizację koncertów muzycznych, występów artystycznych, spektakli teatralnych, oraz prezentacji twórczości lokalnych artystów i grup artystycznych.

3. Organizację działań integracyjnych i sąsiedzkich - przygotowanie gier, zabaw, animacji rodzinnych oraz spotkań sąsiedzkich sprzyjających budowaniu relacji i wzmacnianiu więzi społecznych.

4. Zapewnienie zaplecza technicznego wydarzeń - zapewnienie infrastruktury niezbędnej do realizacji wydarzeń, w tym nagłośnienia, oświetlenia, zaplecza technicznego.

5. Promocję wydarzeń i działania informacyjne - prowadzenie działań promocyjnych i informacyjnych skierowanych do mieszkańców, obejmujących m.in. plakaty, materiały promocyjne, informacje w mediach społecznościowych oraz na stronach internetowych instytucji.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Realizacja przedsięwzięcia będzie prowadzona z uwzględnieniem zasad dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi zapewnienia dostępności architektonicznej, cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej. Celem jest stworzenie oferty kulturalnej otwartej i przyjaznej dla wszystkich mieszkańców, niezależnie od ich ograniczeń ruchowych, sensorycznych czy poznawczych.

Efekt zadania:

Realizacja przedsięwzięcia polegającego na organizacji kulturalnych i integracyjnych wydarzeń plenerowych w podobszarach rewitalizacji przyczyni się do ożywienia życia społecznego oraz zwiększenia aktywności mieszkańców w przestrzeni publicznej. Wydarzenia będą sprzyjały budowaniu relacji sąsiedzkich, wzmacnianiu tożsamości lokalnej, zwiększeniu wykorzystania przestrzeni publicznych jako miejsc spotkań i aktywności mieszkańców, wzrost rozpoznawalności lokalnych inicjatyw oraz rozwój środowiska kulturalnego, poprawa jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie identyfikacji z miejscem zamieszkania oraz zwiększeniu uczestnictwa w kulturze.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
 Sfera gospodarcza
 Sfera przestrzenno-funkcjonalna
 Sfera środowiskowa
 Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY w ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu:

- Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych i integracyjnych w przestrzeni publicznej – min. 9 szt.
- Liczba podobszarów rewitalizacji objętych działaniami animacyjnymi i kulturalnymi – 3 szt.
- Liczba podmiotów zaangażowanych w organizację wydarzeń (NGO, instytucje kultury, artyści) – min. 5 szt./os.

Wskaźniki rezultatu:

- Liczba mieszkańców zaangażowanych w działania społeczne i integracyjne w obszarze rewitalizacji – min. 300 os.

Sposób oceny prognozowanych rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji:

Ocena osiągnięcia prognozowanych rezultatów przedsięwzięcia będzie prowadzona na podstawie systematycznego monitorowania realizowanych działań oraz analizy danych dotyczących uczestnictwa mieszkańców wraz z badaniem opinii uczestników wydarzeń kulturalnych i integracyjnych. Dodatkowej ocenie podlegać będzie także stopień udziału mieszkańców w organizacji i realizacji wydarzeń. Weryfikacja rezultatów będzie odbywać się zarówno w trakcie realizacji projektu, jak i po jego zakończeniu. Na podstawie zgromadzonych danych przygotowywane będą sprawozdania podsumowujące realizację przedsięwzięcia, które pozwolą ocenić stopień osiągnięcia założonych rezultatów oraz określić możliwości dalszego rozwijania działań kulturalnych i integracyjnych na obszarach rewitalizacji.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Obszar rewitalizacji

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	Miejski Dom Kultury
PARTNERZY w REALIZACJI	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2026-2027
SZACUNKOWY KOSZT	250 000,00 zł
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne, Środki własne

Przedsięwzięcie 4.2.

Obszar rewitalizacji – zadanie przekrojowe

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Rozwój usług społecznych

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA

Koncepcja i zakres zadania:

Koncepcja przedsięwzięcia „Rozwój usług społecznych” opiera się na deinstytucjonalizacji pomocy społecznej oraz zapewnieniu kompleksowego, zintegrowanego wsparcia bezpośrednio w miejscu zamieszkania lub w najbliższym otoczeniu mieszkańców. Cel to zwiększenie samodzielności życiowej osób zagrożonych wykluczeniem oraz wzmocnienie kondycji rodzin. Zakres działań:

- Mieszkanie treningowe: utworzenie bezpiecznej przestrzeni, w której osoby wymagające wsparcia (np. z niepełnosprawnościami, opuszczające pieczę zastępczą) uczą się pod okiem trenerów samodzielnego prowadzenia gospodarstwa domowego, zarządzania budżetem i dbania o higienę.
- Grupowe usługi fizjoterapeutyczne: organizacja zajęć wspomagających przywracanie sprawności ruchowej. Działanie to ma na celu aktywizację fizyczną, redukcję bólów przewlekłych oraz integrację społeczną uczestników poprzez wspólne ćwiczenia usprawniające.
- Usługa „Złota rączka”: zapewnienie bezpłatnej bądź symbolicznie płatnej pomocy w drobnych domowych naprawach dla osób starszych i niesamodzielnych, co poprawia bezpieczeństwo i komfort zamieszkiwania.
- Mobilna usługa podologiczna: profesjonalna pielęgnacja stóp i zabiegi lecznicze wykonywane w domu pacjenta. Usługa w szczególności skierowana do osób z ograniczoną mobilnością, w tym seniorów.
- Wsparcie psychologiczne: zajęcia mające na celu poprawę kondycji psychicznej, przeciwdziałanie izolacji oraz pomoc w radzeniu sobie z kryzysami życiowymi.
- Wsparcie dzieci i rodziny: poradnictwo mające na celu wzmocnienie kompetencji wychowawczych i rozwiązywanie problemów prawno-bytowych:
 - Prawnik: pomoc w sprawach alimentacyjnych, lokalowych czy rodzinnych.
 - Psycholog i logopeda: diagnoza i terapia zaburzeń rozwoju oraz emocji u dzieci.
 - Pedagog: wsparcie w procesie edukacyjnym i rozwiązywanie trudności wychowawczych.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

Realizacja przedsięwzięcia została zaplanowana z uwzględnieniem potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w szczególności osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, osób o ograniczonej mobilności oraz rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Istotnym elementem koncepcji jest świadczenie części usług bezpośrednio w miejscu zamieszkania mieszkańców, co ogranicza bariery związane z przemieszczaniem się oraz dostępem do instytucji publicznych. Dotyczy to w szczególności mobilnych usług podologicznych, usługi „złotej rączki” oraz części wsparcia specjalistycznego. W przypadku usług realizowanych w formie stacjonarnej, takich jak mieszkanie treningowe czy zajęcia fizjoterapeutyczne, zakłada się zapewnienie dostępności architektonicznej pomieszczeń, w tym brak barier w komunikacji wewnętrznej, odpowiednią szerokość przejść oraz możliwość korzystania z przestrzeni przez osoby poruszające się na wózkach. Wsparcie specjalistyczne (psychologiczne, pedagogiczne czy prawne) będzie organizowane w sposób elastyczny i dostosowany do indywidualnych potrzeb uczestników, w tym z możliwością konsultacji indywidualnych oraz wsparcia zdalnego. Dodatkowo działania informacyjne dotyczące dostępnych usług będą prowadzone w sposób czytelny

i zrozumiały dla różnych grup odbiorców, tak aby ułatwić korzystanie ze wsparcia osobom starszym, osobom z trudnościami komunikacyjnymi oraz rodzinom wychowującym dzieci wymagające szczególnej opieki.

Efekt zadania:

Realizacja przedsięwzięcia „Rozwój usług społecznych” przyniesie wielowymiarową zmianę jakościową w funkcjonowaniu lokalnej społeczności. Głównym efektem działań będzie podniesienie poziomu życiowej samodzielności mieszkańców oraz skuteczne wdrożenie modelu deinstytucjonalizacji pomocy społecznej, poszerzenie oferty wsparcia dziennego, wspieranie seniorów mających problemy w samodzielnym zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, przystosowanie osób z niepełnosprawnością do aktywności na lokalnym rynku pracy, dostosowanie oferty usług społecznych do indywidualnych potrzeb rodzin i osób w kryzysie zdrowia psychicznego.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
 Sfera gospodarcza
 Sfera przestrzenno-funkcjonalna
 Sfera środowiskowa
 Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY w ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki Produktu:

- Liczba wdrożonych nowych usług społecznych – 6 szt.

Wskaźniki Rezultatu:

- Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem – 50 os.
- Liczba osób objętych usługami świadczonymi w społeczności lokalnej – 230 os.
- Liczba osób objętych usługami w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej – 96 os.

Sposób oceny prognozowanych rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji:

Sprawozdanie z realizacji projektu. Umowy z uczestnikami projektu oraz ewentualnie listy obecności potwierdzające udział w oferowanych usługach, dokument wskazujący zakres i rodzaj otrzymanych usług dla każdego z uczestników.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Miasto Mińsk Mazowiecki, w tym obszar rewitalizacji

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	MOPS Mińsk Mazowiecki
PARTNERZY w REALIZACJI	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2027-2028
SZACUNKOWY KOSZT	2.304.004,00 zł
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne, Środki własne

Przedsięwzięcie 4.3.
Obszar rewitalizacji – zadanie przekrojowe
TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA: Program wsparcia osób w kryzysie bezdomności
OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA
Koncepcja i zakres zadania: Kluczową potrzebą uzasadniającą realizację projektu jest narastający problem bezdomności oraz wykluczenia społecznego na obszarze rewitalizacji. Osoby pozostające w kryzysie bezdomności często doświadczają wielowymiarowych trudności, takich jak ubóstwo, uzależnienia, problemy zdrowotne, brak dostępu do świadczeń społecznych oraz zerwane więzi rodzinne i społeczne. Brak systemowego wsparcia sprzyja utrwalaniu się zjawiska bezdomności oraz jego negatywnemu oddziaływaniu na przestrzeń publiczną i poczucie bezpieczeństwa mieszkańców. Projekt zakłada stworzenie kompleksowego, lokalnego systemu wsparcia obejmującego działania interwencyjne oraz reintegracyjne, ukierunkowane na ograniczenie zjawiska bezdomności oraz stopniową aktywizację społeczną osób nim dotkniętych. Zadanie obejmuje następujące etapy: Etap 1. Diagnoza i przygotowanie systemu wsparcia – rozpoznanie skali oraz specyfiki problemu bezdomności na obszarze rewitalizacji, – identyfikacja miejsc przebywania osób w kryzysie bezdomności, – opracowanie zasad funkcjonowania ogrzewalni, – przygotowanie procedur współpracy międzyinstytucjonalnej pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w pomoc osobom w kryzysie bezdomności (UM, ZGK, MOPS, MKRPA, PUP, Policja, Straż Miejska, organizacje pozarządowe, służba zdrowia). Etap 2. Utworzenie i prowadzenie ogrzewalni – uruchomienie ogrzewalni zapewniającej tymczasowe schronienie i możliwość ogrzania się w okresie jesienno-zimowym, z możliwością funkcjonowania całorocznego w zależności od potrzeb, – zapewnienie podstawowych świadczeń: ciepłe napoje, dostęp do sanitariatów, możliwość wymiany odzieży oraz podstawowej higieny, – zapewnienie dyżurów pracownika socjalnego lub opiekuna oraz bieżącego kontaktu z systemem pomocy społecznej. Etap 3. Streetworking – prowadzenie systematycznej pracy streetworkerów w przestrzeni publicznej oraz miejscach niemieszkalnych, w których przebywają osoby w kryzysie bezdomności (np. pustostany, altany działkowe, okolice dworca, klatki schodowe), – podział działań streetworkingowych na wyodrębnione obszary miasta w celu zwiększenia skuteczności oddziaływania oraz regularnego docierania do osób wymagających wsparcia,

- udzielanie podstawowego wsparcia informacyjnego, motywowanie do kontaktu z instytucjami pomocowymi,
- kierowanie osób potrzebujących do ogrzewalni, noclegowni, schronisk dla osób bezdomnych oraz innych form wsparcia.

Etap 4. Reintegracja społeczna i wsparcie indywidualne

- pomoc w uzyskaniu dokumentów tożsamości oraz dostępu do świadczeń społecznych i zdrowotnych,
- wsparcie w podjęciu leczenia, terapii uzależnień lub konsultacji specjalistycznych,
- współpraca z instytucjami rynku pracy w zakresie aktywizacji zawodowej,
- prowadzenie działań motywujących do zmiany sytuacji życiowej oraz wyjścia z kryzysu bezdomności.

Projekt ma charakter systemowy i długofalowy – jego celem jest nie tylko interwencja w sytuacjach kryzysowych, ale również stopniowe ograniczanie zjawiska bezdomności poprzez działania reintegracyjne oraz wzmacnianie lokalnego systemu wsparcia.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

W ramach realizacji zadania zapewniona zostanie dostępność wsparcia dla osób ze szczególnymi potrzebami. Ogrzewalnia będzie zlokalizowana w miejscu pozbawionym barier architektonicznych (parter, dostęp do toalety), a wsparcie udzielane będzie z uwzględnieniem potrzeb osób starszych, z niepełnosprawnościami oraz osób w kryzysie psychicznym. Informacje o dostępnych formach pomocy przekazywane będą w sposób zrozumiały i dostosowany do możliwości odbiorców.

Efekt zadania:

Efektem projektu będzie ograniczenie zjawiska bezdomności w przestrzeni publicznej obszaru rewitalizacji, poprawa bezpieczeństwa oraz zwiększenie liczby osób objętych systemowym wsparciem. Projekt przyczyni się do wzmocnienia procesu reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem oraz poprawy jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

X	Sfera społeczna
	Sfera gospodarcza
	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
	Sfera środowiskowa
X	Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY w ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu:

- Liczba utworzonych miejsc w ogrzewalni – 20 szt.
- Liczba osób objętych wsparciem streetworkera rocznie – 25 os.
- Liczba przeprowadzonych interwencji streetworkingowych – 50 rocznie

Wskaźniki rezultatu:

- Liczba osób, które podjęły współpracę z instytucjami pomocy społecznej – min. 20 os. rocznie
- Liczba osób, które podjęły działania zmierzające do wyjścia z bezdomności (np. zatrudnienie, leczenie, uzyskanie schronienia) – min. 10 os. rocznie

Sposób oceny prognozowanych rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji:

Podmiot realizujący projekt, w ramach procedury monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji, zobowiązany będzie do przygotowania corocznego raportu z realizacji zadania. Raport obejmować będzie dane dotyczące osiągniętych wskaźników produktu oraz rezultatu.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Obszar rewitalizacji (lokal w zasobach miejskich)

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mińsku Mazowieckim
PARTNERZY w REALIZACJI	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki Zarząd Gospodarki Komunalnej Policja Straż Miejska Powiatowy Urząd Pracy Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych organizacje pozarządowe działające w obszarze pomocy społecznej grupy samopomocowe (np. AA)
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2027–2030 (zadanie o charakterze ciągłym)
SZACUNKOWY KOSZT	500 000,00 zł
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze unijne, np. FERS, Środki krajowe publiczne, Środki własne

Przedsięwzięcie 4.4.

Obszar rewitalizacji – zadanie przekrojowe

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

ZIELONO MI-ńsk - plan akupunktury zieleni dla obszaru rewitalizacji

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA

Koncepcja i zakres zadania:

Miejski plan akupunktury zieleni będzie opracowaniem wskazującym miejsca w przestrzeni obszaru rewitalizacji, w których niewielkie, punktowe interwencje zielone mogą w największym stopniu poprawić jakość przestrzeni publicznych oraz komfort życia mieszkańców. Koncepcja będzie oparta na idei „zielonej akupunktury”, polegającej na wprowadzaniu parków kieszonkowych, zielonych skwerów, ogrodów deszczowych oraz nasadzeń drzew w miejscach szczególnie odczuwających

deficyt zieleni, takich jak centrum miasta, okolice dworca czy gęsto zabudowane osiedla mieszkaniowe.

Opracowanie obejmie identyfikację potencjalnych lokalizacji parków kieszonkowych i linearnych, przygotowanie katalogu możliwych rozwiązań projektowych oraz wskazanie priorytetowych miejsc realizacji działań. Elementem koncepcji będzie również uwzględnienie zielonych ciągów pieszo-rowerowych oraz rozwiązań poprawiających retencję wód opadowych i mikroklimat miasta. Istotnym elementem koncepcji będzie włączenie mieszkańców w identyfikację lokalizacji i funkcji nowych przestrzeni zielonych. Planowane jest przeprowadzenie warsztatów i konsultacji społecznych, które pozwolą wskazać miejsca szczególnie potrzebujące zazielenienia oraz preferowane formy zagospodarowania.

W ramach zadania planuje się także działanie pilotażowe polegające na zagospodarowaniu skweru przy ul. Dąbrówki, które pozwoli przetestować rozwiązania przewidziane w planie akupunktury zieleni, takie jak nowe nasadzenia drzew i krzewów, elementy małej architektury oraz miejsca odpoczynku dla mieszkańców. Realizacja pilotażu umożliwi sprawdzenie przyjętych rozwiązań w praktyce i będzie stanowiła modelowy przykład dalszych działań zazieleniających w innych częściach miasta.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Projekt zakłada projektowanie nowych przestrzeni zielonych zgodnie z zasadą projektowania uniwersalnego, tak aby były one dostępne dla wszystkich użytkowników, w tym osób z niepełnosprawnościami, osób starszych oraz rodzin z małymi dziećmi. W ramach planowanych parków kieszonkowych i zagospodarowania skweru przy ul. Dąbrówki przewiduje się utwardzone i równe ciągi piesze, umożliwiające poruszanie się osobom korzystającym z wózków inwalidzkich oraz wózków dziecięcych. Przestrzeń zostanie wyposażona w ławki z oparciami i podłokietnikami, ułatwiające korzystanie z nich osobom starszym oraz osobom o ograniczonej mobilności. Zakłada się również czytelne oznaczenia przestrzeni oraz odpowiednie oświetlenie, poprawiające bezpieczeństwo i orientację w przestrzeni dla wszystkich użytkowników.

Efekt zadania:

Realizacja projektu pozwoli na systematyczne zwiększanie ilości zieleni w najbardziej zurbanizowanych częściach miasta, poprawę mikroklimatu oraz stworzenie nowych miejsc wypoczynku i integracji mieszkańców. Dzięki niewielkim, punktowym interwencjom możliwe będzie szybkie i relatywnie niskokosztowe podnoszenie jakości przestrzeni publicznych oraz zwiększanie odporności miasta na skutki zmian klimatu.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

	Sfera społeczna
	Sfera gospodarcza
X	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
X	Sfera środowiskowa
	Sfera techniczna

**PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY
w ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:**

Wskaźniki produktu:

- Liczba opracowanych koncepcji zagospodarowania zieleni miejskiej – 1 szt.
- Liczba utworzonych parków kieszonkowych/ zagospodarowanych skwerów w ramach działań pilotażowych – 1 szt.

Wskaźniki rezultatu:

- Liczba nowozagospodarowanych terenów zieleni – min. 6 szt.

Sposób oceny prognozowanych rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji:

Podmiot realizujący projekt, w ramach procedury monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji, zobowiązany będzie do przygotowania corocznego raportu z realizacji zadania. Raport obejmować będzie dane dotyczące osiągniętych wskaźników produktu oraz rezultatu.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Obszar rewitalizacji

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki
PARTNERZY w REALIZACJI	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2027 - 2029
SZACUNKOWY KOSZT	100 000,00 zł
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Środki własne, Fundusze unijne np. Regionalne granty na rewitalizację

Przedsięwzięcie 4.5.

Obszar rewitalizacji – zadanie przekrojowe

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Mińsk opowiada historię - rozwój oferty popularyzującej historię i dziedzictwo Mińska Mazowieckiego w przestrzeni publicznej

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA
Koncepcja i zakres zadania:

Mińsk Mazowiecki posiada bogatą historię oraz liczne elementy dziedzictwa kulturowego, które wciąż pozostają niewystarczająco rozpoznane i wykorzystywane w życiu społecznym miasta. Dotyczy to m.in. śladów dawnej zabudowy drewnianej, historii kolei i rozwoju miasta, a także miejsc związanych z lokalnymi postaciami i wydarzeniami. W trakcie konsultacji społecznych mieszkańcy wskazywali na potrzebę wzmacniania lokalnej tożsamości oraz rozwijania oferty kulturalnej i edukacyjnej w przestrzeni miasta, w szczególności w formach dostępnych dla różnych grup wiekowych.

Przedsięwzięcie zakłada rozwój oferty edukacyjno-kulturalnej w przestrzeni miasta poprzez przygotowanie i realizację działań popularyzujących historię oraz dziedzictwo Mińska Mazowieckiego. W ramach zadania planuje się stworzenie

aktywnych form poznawania miasta, takich jak quest miejski, gra terenowa, wystawa plenerowa oraz tematyczne spacer-y edukacyjne. Ważnym elementem projektu będzie opracowanie szlaku historycznego prezentującego dawną zabudowę miasta, w tym przykłady tradycyjnej architektury drewnianej oraz miejsca związane z rozwojem kolei i historią lokalnej społeczności.

Działania będą realizowane w przestrzeni publicznej oraz przy współpracy z instytucjami kultury, organizacjami społecznymi i lokalnymi pasjonatami historii. Wydarzenia i materiały edukacyjne zostaną przygotowane w sposób atrakcyjny i dostępny dla różnych grup odbiorców – mieszkańców, rodzin z dziećmi, młodzieży szkolnej oraz turystów odwiedzających miasto.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Materiały edukacyjne, mapy i opisy tras będą przygotowane w czytelnej i prostej formie, z wykorzystaniem dużej czcionki oraz kontrastowej kolorystyki ułatwiającej odbiór osobom z dysfunkcjami wzroku. W miarę możliwości część treści zostanie udostępniona również w formie cyfrowej (np. poprzez kody QR lub stronę internetową), co umożliwi korzystanie z nich przy użyciu urządzeń mobilnych oraz technologii wspomagających. Planowane trasy spacerów, questów i gier miejskich będą prowadzone głównie po istniejących ciągach pieszych dostępnych dla osób o ograniczonej mobilności. Organizowane wydarzenia i spacer-y tematyczne będą odbywały się w przestrzeniach publicznych możliwie pozbawionych barier architektonicznych.

Efekt zadania:

Rozwój działań popularyzujących historię miasta przyczyni się do budowania więzi mieszkańców z miejscem zamieszkania, zwiększenia zainteresowania lokalnym dziedzictwem oraz wzbogacenia oferty spędzania czasu wolnego w obszarze rewitalizacji.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

X	Sfera społeczna
Sfera gospodarcza
X	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
Sfera środowiskowa
Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY w ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu:

- Liczba opracowanych i uruchomionych form edukacji historycznej w przestrzeni miasta (questy, gry miejskie, wystawy plenerowe, trasy tematyczne) – min. 4 szt.
- Liczba utworzonych i oznakowanych szlaków tematycznych związanych z historią miasta – 1 szt.
- Liczba wydarzeń edukacyjnych i spacerów tematycznych poświęconych historii miasta – 5 szt.

Wskaźniki rezultatu:

- Liczba uczestników wydarzeń i działań edukacyjno-kulturalnych realizowanych w ramach projektu – min. 250 os.

Sposób oceny prognozowanych rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji:

Ocena osiągnięcia wskaźników produktu będzie prowadzona na podstawie dokumentacji projektowej, materiałów promocyjnych, protokołów odbioru oraz sprawozdań potwierdzających opracowanie i uruchomienie form edukacji historycznej, utworzenie szlaku tematycznego oraz organizację wydarzeń edukacyjnych i spacerów.

Ocena wskaźnika rezultatu będzie prowadzona na podstawie list uczestników, zapisów prowadzonych przez organizatorów, dokumentacji fotograficznej oraz danych zbieranych przez instytucje odpowiedzialne za realizację projektu, w ramach monitoringu Gminnego Programu Rewitalizacji.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Obszar rewitalizacji

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki
PARTNERZY w REALIZACJI	Muzeum Ziemi Mińskiej w Mińsku Mazowieckim Miejski Dom Kultury
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2027-2030
SZACUNKOWY KOSZT	200 000 zł
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne, Środki własne

Przedsięwzięcie 4.6.

Obszar rewitalizacji – zadanie przekrojowe
(Podobszar 2. Centrum i Podobszar 3. Osiedle Warszawska)

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Poprawa dostępności infrastruktury sanitarnej na terenie miasta (toalety publiczne)

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA

Koncepcja i zakres zadania:

Mińsk Mazowiecki, liczący ponad 38 tys. mieszkańców, boryka się z wyraźnym deficytem ogólnodostępnej infrastruktury sanitarnej. Obecnie na terenie całego miasta funkcjonują jedynie trzy publiczne toalety (parking przy ul. Kościuszki, Park Miejski oraz Centrum Sportów Miejskich). To niewystarczająca liczba dla rozwijającego się ośrodka. Opieranie dostępności sanitariatów na obiektach użyteczności publicznej, galeriach handlowych czy lokalach gastronomicznych jest rozwiązaniem zawodnym – obiekty te często są zamknięte w weekendy i godzinach wieczornych, a dostęp do nich bywa uwarunkowany dokonaniem zakupu.

Brak ogólnodostępnych toalet prowadzi do tzw. wykluczenia z przestrzeni miejskiej grup o szczególnych potrzebach. Osoby starsze, rodzice z małymi dziećmi oraz osoby z niepełnosprawnościami ograniczają swoją aktywność i czas przebywania poza domem z obawy przed brakiem dostępu do higienicznych warunków sanitarnych. Wpływa to bezpośrednio na obniżenie jakości życia mieszkańców i negatywnie rzutuje na wizerunek Mińska Mazowieckiego w oczach turystów, dla których dostępność toalet jest podstawowym standardem cywilizacyjnym.

Projekt zakłada budowę trzech nowoczesnych, w pełni automatycznych toalet w kluczowych punktach miasta – o dużym natężeniu ruchu pieszego, rekreacyjnych oraz węzłach komunikacyjnych. Toaleta miejska w tym ujęciu przestaje być jedynie budynkiem, a staje się istotnym elementem „małej architektury”, podnoszącym estetykę i funkcjonalność przestrzeni publicznej. Podstawowe cechy inwestycji:

- Pełne dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (standardy bezbarierowe) oraz wyposażenie w bezpieczne przewijaki dla niemowląt.
- Bezdotykowa obsługa (sensory) oraz automatyczny system mycia i dezynfekcji po każdym użytkowniku minimalizują ryzyko epidemiologiczne.
- Zastosowanie systemów monitoringu zużycia mediów i zapasów materiałów eksploatacyjnych np. papier, mydło, informowanie serwisu o usterkach lub potrzebie czyszczenia.
- Wykonanie w technologii wandaloodpornej.
- Rozwiązania eko-friendly, w tym niskie zużycie wody i energii.

Realizacja przedsięwzięcia zapewni mieszkańcom poczucie bezpieczeństwa i komfortu, a Mińskowi Mazowieckiemu nada nowoczesny charakter, odpowiadający potrzebom współczesnego społeczeństwa. Gęsta sieć nowoczesnych toalet to niezbędny standard zdrowego i przyjaznego miasta.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Nowe sanitariaty będą spełniać wymogi dostępności, w tym zapewniać wymaganą przestrzeń manewrową dla osób z niepełnosprawnościami o wymiarach min. 150x150 cm, szerokość drzwi min. 90 cm, odpowiednie poręcze itp. Zastosowanie urządzeń bezdotykowych (spłuczki, krany, dozowniki mydła) zminimalizuje ryzyko zakażeń i ułatwi utrzymanie czystości.

Efekt zadania:

Poprawa jakości przestrzeni publicznej i komfortu jej użytkowania przez mieszkańców, w tym seniorów, rodziny z małymi dziećmi i osoby ze szczególnymi potrzebami.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

X	Sfera społeczna
	Sfera gospodarcza
X	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
	Sfera środowiskowa
X	Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY w ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu:

- Liczba wybudowanych toalet – 3 szt.

Wskaźniki rezultatu:

- Poprawa dostępności przestrzeni publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami – 3 lokalizacje objęte działaniem
- Liczba użytkowników korzystających rocznie z toalet miejskich – 1000 osób/rok

Sposób oceny prognozowanych rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji:

Ocena osiągnięcia wskaźnika produktu będzie prowadzona na podstawie dokumentacji projektowej i powykonawczej oraz protokołów odbioru robót potwierdzających budowę trzech toalet miejskich w założonych lokalizacjach. Ocena wskaźnika dotyczącego liczby użytkowników korzystających z toalet miejskich będzie prowadzona na podstawie danych eksploatacyjnych, w szczególności odczytów z liczników wejść w toaletach automatycznych, informacji od administratora obiektów oraz danych szacunkowych wynikających z obserwacji i monitoringu użytkowania.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Plac Stary Rynek (działka 2264/3) – Podobszar rewitalizacji 2. Centrum

Teren rekreacyjny na Serbinowie (działka 2416/49) – Podobszar rewitalizacji 3. Osiedle Warszawska

Plac Kilińskiego (działka 2049) – Podobszar rewitalizacji 2. Centrum

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki
PARTNERZY w REALIZACJI	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	2028 -2032 rok
SZACUNKOWY KOSZT	4 500 000 zł
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne, Środki własne

Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Poniżej przedstawiono typy projektów odpowiadające kierunkom działań określonym w Gminnym Programie Rewitalizacji. Obejmują one inicjatywy, które na etapie opracowania Programu nie zostały jeszcze szczegółowo opisane, określone pod względem zakresu rzeczowego, skali ani harmonogramu realizacji, jednak po ich doprecyzowaniu mogą stanowić podstawę do sformułowania konkretnych przedsięwzięć podstawowych. Należą do nich m.in.:

- Przebudowa i modernizacja terenów dworca PKP oraz PKS.
- Poprawa organizacji parkowania i dostępności miejsc postojowych.
- Rozwój oferty dla seniorów: tworzenie kolejnych miejsc w Klubach Seniora oraz wprowadzenie usług typu „złota rączka” czy asystentury domowej.
- Poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych dla osób z niepełnosprawnościami i trudnościami w poruszaniu się.
- Powrót nad wodę - rozwój infrastruktury i oferty rekreacji wodnej wzdłuż rzeki i nad stawem (np. kajaki, rowerki wodne, mini przystanie).
- Aktywizacja młodzieży i streetart: tworzenie legalnych przestrzeni dla graficiarzy oraz prowadzenie działań z zakresu edukacji artystycznej i streetartu w różnych częściach miasta.
- Animacja podwórek i pikniki sąsiedzkie: organizacja małych, lokalnych wydarzeń integrujących mieszkańców oraz tworzenie miejsc piknikowych z altanami i grillami.
- Mobilna oferta kulturalna: program „Mińsk na kółkach” – wykorzystanie autobusów do dostarczania oferty bibliotecznej i sportowej bezpośrednio na osiedla sypialniane.
- Rozwój systemu bezpiecznych powiązań pieszo- rowerowych.
- Modernizacja infrastruktury drogowej z zachowaniem rozwiązań wspierających bezpieczeństwo najbardziej wrażliwych uczestników ruchu.
- Wspieranie wymiany źródeł ciepła (pieców) w starej zabudowie oraz remonty i termomodernizacje budynków komunalnych i socjalnych.
- Działania służące zazielenianiu miasta i rozwojowi błękitno – zielonej infrastruktury.
- Działania służące wzmocnieniu bezpieczeństwa publicznego.

V. Ramy finansowe

Niniejszy rozdział przedstawia ramowy plan finansowy dla Gminnego Programu Rewitalizacji, który wdrażany będzie z wykorzystaniem zróżnicowanych źródeł finansowych. Podstawą finansowania przedsięwzięć uwzględnionych w Gminnym Programie Rewitalizacji będą stanowić środki publiczne w połączeniu z prywatnymi i zewnętrznymi źródłami finansowania adekwatnymi do danego typu interwencji.

Koszt wszystkich planowanych przedsięwzięć podstawowych został oszacowany na poziomie: 56.545.957 zł. Koszty oraz możliwe źródła finansowania poszczególnych przedsięwzięć podstawowych zestawiono poniższej.

Tabela 19. Plan finansowy przedsięwzięć podstawowych planowanych do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Mińsk Mazowiecki.

I.p.	Tytuł zadania/projektu	Wartość zadania [zł]	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania
Podobszar 1. Dworzec				
1.1.	Nowe życie wieży ciśnień - utworzenie przestrzeni historii, turystyki i spotkań	20.000.000	2028 - 2033	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne, Środki własne
1.2.	Nowoczesny system informacji miejskiej w strefie dworca	160.000	2028-2030	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne, Środki własne
1.3.	Remont dachu wraz z renowacją rzeźbień zabytkowego budynku Liceum Ogólnokształcącego im. Polskiej Macierzy Szkolnej	763.220	2027	Programy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Programy Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Fundusze norweskie, środki budżetu Województwa Mazowieckiego, środki własne Powiatu Mińskiego
1.4.	Dom spotkań przy ul. Kościuszki 23 - rewaloryzacja zabytkowego budynku na cele społeczne i kulturalne (przedsięwzięcie poza obszarem rewitalizacji)	4.000.000	2028-2035	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne, Środki własne
Podobszar 2. Centrum				
2.1.	Rewitalizacja Placu Stary Rynek	3.000.000	2028-2035	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne, Środki własne
2.2.	Centrum Aktywności Lokalnej	1.000.000	2027-2035	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, FERS, Środki

I.p.	Tytuł zadania/projektu	Wartość zadania [zł]	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania
				krajowe publiczne, Środki własne
2.3.	Przestrzeń sportowo-edukacyjna na terenie Parku Dernałowiczów (budowa/modernizacja)	800.000	2028-2029	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne, Środki własne
2.4.	Zagospodarowanie terenu parku od strony kościoła pw. Narodzenia NMP	1.000.000	2028-2035	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne, Środki własne
2.5.	Bezpieczna Przestrzeń – Streetworking z misją	1.300.000	2026-2035	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, FERS, Środki krajowe publiczne (np. Program „Razem Bezpieczniej” MSWiA), Środki własne
2.6.	Rozbudowa i modernizacja systemu monitoringu wizyjnego w parku miejskim i Centrum Sportów Miejskich	500.000	2026-2035	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne (np. Program „Razem Bezpieczniej” MSWiA), Środki własne
2.7.	Rozwój strefy twórczości i wydarzeń kulturalnych w Miejskim Domu Kultury	600.000	2026-2028	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne, Środki własne
2.8.	Dopełnienie funkcjonalności Parku Dernałowiczów poprzez zapewnienie altany kawiarnianej	2.800.000	2028-2032	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne, Środki własne
2.9.	Zagospodarowanie wód opadowych z rejonu ulic: Czarnieckiego, Kościelna, Bulwana, Piłsudskiego oraz Parku Dernałowiczów	4.000.000	2028-2032	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, FENIKS, KPO, Środki krajowe publiczne np. NFOŚ/WFOŚ, Środki własne
2.10.	Budowa kompleksu sportowego obejmującego boisko piłkarskie, bieżnię lekkoatletyczną, skocznnię w dal oraz rzutnię do pchnięcia kulą wraz z infrastrukturą	1.668.733	2027	Środki Województwa Mazowieckiego, środki Ministerstwa Sportu i Turystyki, Środki własne Powiatu Mińskiego
2.11.	Integracja działań społecznych na terenie zrewitalizowanego CKZiU oraz ZS nr 1 i ZSTG przy ul. Budowlanej 4 w Mińsku Mazowieckim	500.000	2027-2028	Środki Województwa Mazowieckiego, Ministerstwa Sportu i Turystyki, FEM 2021-2027, Środki własne Powiatu Mińskiego

I.p.	Tytuł zadania/projektu	Wartość zadania [zł]	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania
2.12.	Zwiększenie świadomości mieszkańców, w tym uczniów i rodziców, w zakresie bezpieczeństwa poprzez edukację i działania prewencyjne	100.000	2027	FEM 2021-2027, Środki Województwa Mazowieckiego, Środki własne Powiatu Mińskiego
2.13.	Budowa oświetlenia alei głównych na terenie cmentarza komunalnego	1.200.000	2028-2030	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne, Środki własne
Podobszar 3. Osiedle Warszawska				
3.1.	Przestrzeń rekreacyjna na Serbinowie – II etap	4.000.000	2030-2035	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne, Środki własne
3.2.	Dzielnicowy animator – razem na Serbinowie	500.000	2027-2030	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, FERS, Środki krajowe publiczne, Środki własne
3.3.	Modernizacja placu zabaw przy Przedszkolu Miejskim nr 6	800.000	2026-2028	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne, Środki własne
Przedsięwzięcia wspólne dla podobszarów rewitalizacji				
4.1.	Oferta kulturalnych i integracyjnych wydarzeń plenerowych zorganizowanych w poszczególnych podobszarach rewitalizacji	250.000	2026-2027	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne, Środki własne
4.2.	Rozwój usług społecznych	2.304.004	2027-2028	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne, Środki własne
4.3.	Program wsparcia osób w kryzysie bezdomności	500.000	2027-2030	Fundusze unijne, np. FERS, Środki krajowe publiczne, Środki własne
4.4.	ZIELONO MI-ńsk - plan akupunktury zieleni dla obszaru rewitalizacji	100.000	2027-2029	Środki własne, Fundusze unijne np. Regionalne granty na rewitalizację
4.5.	Mińsk opowiada historię - rozwój oferty popularyzującej historię i dziedzictwo Mińska Mazowieckiego w przestrzeni publicznej	200.000	2027-2030	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne, Środki własne
4.6.	Poprawa dostępności infrastruktury sanitarnej na terenie miasta (toalety publiczne)	4.500.000	2028-2032	Fundusze unijne, np. FEM 2021-2027, Środki krajowe publiczne, Środki własne

VI. Zasady tworzenia i wdrażania Programu (koncentracja, kompleksowość, włączenie interesariuszy, komplementarność i zintegrowanie)

Koncentracja programu rewitalizacji

Koncentracja działań rewitalizacyjnych została określona na podstawie przeprowadzonej delimitacji obszaru zdegradowanego, w wyniku której wyznaczono trzy podobszary rewitalizacji: Podobzar 1. Dworzec, Podobzar 2. Centrum oraz Podobzar 3. Osiedle Warszawska. Obszary te charakteryzują się kumulacją negatywnych zjawisk społecznych, którym towarzyszą problemy w sferze przestrzennej, technicznej i funkcjonalnej, a jednocześnie posiadają istotne znaczenie dla funkcjonowania całego miasta, co uzasadnia koncentrację interwencji właśnie w tych lokalizacjach.

Podobzar Dworzec obejmuje teren o kluczowym znaczeniu komunikacyjnym i wizerunkowym, gdzie występują problemy związane z degradacją zabudowy, niewykorzystanym potencjałem obiektów o wartości historycznej oraz niedostateczną jakością przestrzeni publicznych. Działania rewitalizacyjne koncentrują się tu na przywróceniu funkcji społecznych i usługowych, poprawie estetyki oraz wzmocnieniu roli tej części miasta jako ważnego punktu wejściowego i miejsca spotkań.

Podobzar Centrum stanowi historyczne i funkcjonalne serce miasta, w którym kumulują się problemy związane z intensywnym użytkowaniem przestrzeni, niedostosowaniem infrastruktury do współczesnych potrzeb, deficytem wysokiej jakości terenów publicznych oraz potrzebą integracji działań społecznych i kulturalnych. W tej części miasta interwencja skupia się na poprawie jakości przestrzeni publicznych, wzmocnieniu funkcji społecznych, rekreacyjnych i kulturalnych oraz podniesieniu atrakcyjności centrum jako miejsca życia i spotkań mieszkańców.

Podobzar Osiedle Warszawska został wyznaczony ze względu na występowanie problemów społecznych, niskiej aktywności mieszkańców oraz niedoboru atrakcyjnych i bezpiecznych przestrzeni sprzyjających integracji. Zaplanowane działania mają na celu przede wszystkim wzmocnienie więzi społecznych, poprawę jakości terenów rekreacyjnych oraz tworzenie warunków do aktywnego spędzania czasu przez mieszkańców różnych grup wiekowych, co ma prowadzić do ograniczenia zjawisk wykluczenia i poprawy jakości życia w tej części miasta.

Tak określona koncentracja przestrzenna interwencji pozwala na ukierunkowanie działań rewitalizacyjnych na obszary o największych potrzebach, przy jednoczesnym wykorzystaniu ich potencjału rozwojowego, co jest zgodne z zasadą terytorialnej koncentracji rewitalizacji.

Kompleksowość programu rewitalizacji

Kompleksowość zaplanowanej w Gminnym Programie Rewitalizacji interwencji polega na równoczesnym oddziaływaniu na zdiagnozowane problemy w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej, przy założeniu, że działania realizowane w jednej z nich wzmacniają efekty osiągane w pozostałych. Program nie ogranicza się do pojedynczych inwestycji infrastrukturalnych, lecz łączy przedsięwzięcia społeczne, przestrzenne i gospodarcze w spójny system działań ukierunkowanych na trwałą poprawę jakości życia mieszkańców podobszarów rewitalizacji.

W sferze społecznej kompleksowość przejawia się w powiązaniu działań infrastrukturalnych z programami aktywizacyjnymi i integracyjnymi. Modernizacji przestrzeni publicznych, parków czy obiektów kultury towarzyszy rozwój usług społecznych, w tym działalność animatorów, streetworkerów, rozwój oferty Centrum Usług Społecznych oraz działania edukacyjne i kulturalne skierowane do dzieci, młodzieży i osób starszych. Pozwala to nie tylko poprawić warunki życia, ale także przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu i wzmacniać więzi lokalne, szczególnie w obszarach o dużym zróżnicowaniu społecznym.

W sferze gospodarczej działania rewitalizacyjne ukierunkowane są na ożywienie funkcji centrotwórczych i usługowych miasta poprzez poprawę jakości przestrzeni publicznych oraz adaptację zdegradowanych obiektów na nowe funkcje. Rewitalizacja Placu Stary Rynek, zagospodarowanie obiektów zabytkowych czy rozwój funkcji usługowych w rejonie dworca mają pobudzać lokalną przedsiębiorczość, zwiększać atrakcyjność inwestycyjną oraz docelowo wspierać tworzenie nowych miejsc pracy.

Kompleksowość w odniesieniu do sfery środowiskowej polega na wprowadzaniu rozwiązań opartych na błękitno-zielonej infrastrukturze, które jednocześnie poprawiają estetykę miasta, podnoszą komfort życia mieszkańców i zwiększają odporność na zmiany klimatu. Obejmuje to m.in. realizację miejskiego planu akupunktury zieleni, odbetonowanie wybranych przestrzeni, wprowadzanie nowych nasadzeń oraz inwestycje w retencję wód opadowych i uporządkowanie gospodarki wodnej w miejscach szczególnie narażonych na podtopienia. Elementy związane z rozwiązaniami z zakresu oszczędności energetycznej wpisane są w praktycznie wszystkie inwestycje infrastrukturalne.

W sferze technicznej program zakłada modernizację zdegradowanych obiektów i infrastruktury oraz dostosowanie ich do współczesnych standardów użytkowych i bezpieczeństwa. Obejmuje to rewaloryzację budynków o wartości historycznej, poprawę stanu technicznego obiektów użyteczności publicznej, rozwój monitoringu miejskiego, modernizację oświetlenia oraz doposażenie instytucji kultury i sportu. Działania te zwiększają funkcjonalność przestrzeni i umożliwiają prowadzenie działań społecznych i kulturalnych na wyższym poziomie.

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej kompleksowość polega na przywracaniu spójności struktury miasta oraz eliminowaniu barier utrudniających korzystanie

z przestrzeni publicznych. Program zakłada porządkowanie układu komunikacyjnego w rejonie dworca, poprawę dostępności pieszej i rowerowej, likwidację barier architektonicznych oraz wspieranie dostępności przestrzeni publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami (m.in. poprzez poprawę dostępności toalet publicznych) oraz wzmocnienie czytelności przestrzeni poprzez rozwój systemu informacji miejskiej i elementów podkreślających tożsamość historyczną miasta.

Tak zaplanowana interwencja zapewnia, że działania realizowane w poszczególnych podobszarach rewitalizacji wzajemnie się uzupełniają, odpowiadając na zidentyfikowane problemy i potrzeby, w efekcie prowadząc do trwałej poprawy funkcjonowania miasta, a nie jedynie do punktowej modernizacji wybranych miejsc.

Poniżej przedstawiono grafikę obrazującą powiązania pomiędzy poszczególnymi sferami a kierunkami działań rewitalizacyjnych i przedsięwzięciami podstawowymi. Ponadto w kartach zadań przedsięwzięć podstawowych w rozdziale IV (Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych), każdorazowo wskazano, na jaką sferę lub sfery oddziałuje dany projekt.

Rysunek 37. Kompleksowość zaplanowanej interwencji.

SFERA SPOŁECZNA

- **Kierunki działań:** 2.1. Rozwój infrastruktury i oferty kulturalnej w oparciu o potencjał miejskich instytucji kultury oraz dziedzictwo historyczne miasta; 2.2. Wspieranie integracji mieszkańców poprzez animację społeczną i rozwój inicjatyw lokalnych; 2.3. Rozwój systemu usług społecznych i wsparcia dla mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej
- **Przedsięwzięcia podstawowe:** 1.1., 1.2., 1.4., 2.1., 2.2., 2.3., 2.5., 2.7., 2.8., 2.11, 2.12., 3.1., 3.2., 4.1., 4.2., 4.3., 4.5.

SFERA GOSPODARCZA

- **Kierunki działań:** 1.2. Wzmacnianie centrowości funkcji przestrzeni publicznych miasta
- **Przedsięwzięcia podstawowe:** 1.1., 1.2., 2.1., 2.8.

SFERA ŚRODOWISKOWA

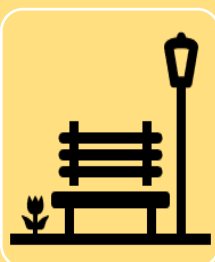
- **Kierunki działań:** 1.3. Rozwój zielonej infrastruktury miejskiej oraz wdrażanie rozwiązań adaptujących miasto do zmian klimatu
- **Przedsięwzięcia podstawowe:** 1.1., 1.4., 2.1., 2.9., 3.1., 4.4.

SFERA TECHNICZNA

- **Kierunki działań:** 1.1. Rozwój przestrzeni rekreacyjnych i infrastruktury aktywności mieszkańców; 2.1. Rozwój infrastruktury i oferty kulturalnej w oparciu o potencjał miejskich instytucji kultury oraz dziedzictwo historyczne miasta.
- **Przedsięwzięcia podstawowe:** 1.1., 1.3., 1.4., 2.2., 2.7., 2.8.,

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

- **Kierunki działań:** 1.1. Rozwój przestrzeni rekreacyjnych i infrastruktury aktywności mieszkańców; 1.2. Wzmacnianie centrowości funkcji przestrzeni publicznych miasta; 1.3. Rozwój zielonej infrastruktury miejskiej oraz wdrażanie rozwiązań adaptujących miasto do zmian klimatu; 1.4. Poprawa dostępności, funkcjonalności i bezpieczeństwa przestrzeni publicznej.
- **Przedsięwzięcia podstawowe:** 1.1., 1.2., 1.4., 2.1., 2.3., 2.4., 2.6., 2.8., 2.9., 2.10., 2.13, 3.1., 3.1., 4.4., 4.5., 4.6.

Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji został przygotowany zgodnie z zasadą partnerstwa i partycypacji społecznej, co oznacza, że interesariusze rewitalizacji mieli możliwość aktywnego udziału w pracach na każdym etapie procesu – od wyznaczenia obszaru rewitalizacji aż po opracowanie dokumentu GPR. Program opracowano z uwzględnieniem udziału partnerów wskazanych w art. 8 rozporządzenia ogólnego, zapewniając ich włączenie w proces przygotowania dokumentu w sposób odpowiadający ich roli i kompetencjom. Zidentyfikowano następujące grupy interesariuszy, których udział w pracach nad programem został zapewniony w następujący sposób:

- władze regionalne, lokalne oraz inne instytucje publiczne zaangażowały się w tworzenie założeń dokumentu m.in. poprzez udział w działaniach partycypacyjnych typu warsztaty diagnostyczne i strategiczne, spotkanie otwarte, wywiady pogłębione czy wizja lokalna – dotyczyło to m.in. następujących podmiotów: Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejski Dom Kultury, Straż Miejska, Starostwo Powiatowe oraz radni Rady Miasta. Ponadto udział władz lokalnych, regionalnych oraz instytucji publicznych zapewniony jest poprzez procedurę opiniowania projektu GPR zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.
- partnerów gospodarczych i społecznych – poprzez uczestnictwo w warsztatach, konsultacjach społecznych i badaniach społecznych: mieszkańców i użytkowników miasta, mieszkańców obszaru rewitalizacji, podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na obszarze miasta (Dekada S.A., Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o.), spółdzielni mieszkaniowych (Spółdzielnię Mieszkaniową „Przełom”), podmiotów prowadzących działalność społeczną, w tym organizacji pozarządowych i grup nieformalnych (m.in. Rada Seniorów w Mińsku Mazowieckim);
- właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, takie jak partnerzy działający na rzecz środowiska, organizacje pozarządowe, oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równouprawnienia płci i niedyskryminacji (np. Stowarzyszenie „Radość Trzeciego Wieku”) – do prac warsztatowych oraz do udziału w konsultacjach zaproszono podmioty i organizacje pozarządowe działające na terenie miasta współtworzące przedsięwzięcia kulturalno-oświatowe i sportowe, zajmujące się realizacją działań integrujących oraz aktywizujących społeczność (m.in. w zakresie uczestnictwa w życiu kulturalno – społecznym, wyrównywania szans w dostępie do usług) czy zadań związanych z ochroną środowiska naturalnego i propagowania zasad rozwoju zrównoważonego, a także prowadzących działania pod kątem włączenia społecznego, ochrony praw obywatelskich i niedyskryminacji (w tym poznawania przyrody i zagadnień ekologicznych,

propagowania postaw proekologicznych, działań na rzecz osób bezrobotnych i osób z niepełnosprawnościami).

W kolejnej części zaprezentowano techniki partycypacyjne, które wykorzystano na etapie opracowywania dokumentu i do udziału w których zaproszono lokalną społeczność, liderów społecznych oraz przedstawicieli różnych grup i instytucji społecznych, gospodarczych i publicznych.

Etap diagnostyczny – wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Warsztaty diagnostyczne z interesariuszami procesu rewitalizacji – w warsztacie wzięło udział 13 osób. Uczestnikom przedstawione zostały wyniki analiz statystycznych, w wyniku których wyznaczono projektowany obszar zdegradowany. W trakcie spotkania skoncentrowano się na jakościowej ocenie sytuacji jednostek wchodzących w skład obszaru zdegradowanego. Ocena ta docelowo posłużyła jako kluczowa przesłanka w procesie zawężenia obszaru zdegradowanego i wyznaczenia w jego ramach obszaru rewitalizacji spełniającego parametry ustawowe tj. nie więcej niż 20% powierzchni gminy i nie więcej niż 30% mieszkańców gminy (ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r, Dz. U. z 2021 r. poz. 485). Warsztaty odbyły się 29 października 2025 r. Wyniki warsztatu opisano w Diagnozie służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Mińsk Mazowiecki.

Po opracowaniu diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zgodnie z Ustawą o rewitalizacji z dnia 9.10.2015 roku poddano je **konsultacjom społecznym**. Konsultacje trwały od 19 listopada 2025 r. do 28 grudnia 2025 r. – w tym czasie osoby zainteresowane tematyką objętą zakresem konsultacji mogły składać uwagi w postaci pisemnej – papierowej, elektronicznej, ustnie do protokołu oraz w trakcie spotkania konsultacyjnego. Zrealizowano następujące formy konsultacji:

- w **formie pisemnej** poprzez formularz (dostępny do pobrania w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki i na stronie internetowej Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki – www.minsk-maz.pl), który należało dostarczyć do siedziby Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (Konstytucji 3 Maja 1, 05-300 Mińsk Mazowiecki) lub w **formie elektronicznej** przesłać na adres mailowy rewitalizacja@umminskmaz.pl w terminie trwania konsultacji;
- **otwarte spotkanie konsultacyjne**, które odbyło się w dniu 1 grudnia 2025 roku w godzinach 17.00 – 19.00 w sali konferencyjnej Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (Konstytucji 3 Maja 1, 05-300 Mińsk Mazowiecki);
- **warsztat**, który odbył się w dniu 2 grudnia 2025 roku w godzinach 10.00 – 12.00 w sali konferencyjnej Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki (Konstytucji 3 Maja 1, 05-300 Mińsk Mazowiecki).

W konsultacjach społecznych wzięły udział 15 osoby, które uczestniczyły w otwartym spotkaniu konsultacyjnym i warsztacie. Informacja podsumowująca proces konsultacji społecznych dostępna jest w BIP Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki pod adresem: [https://umminskmazowiecki.bip.e-zeto.eu/bip/205_umminskmazowiecki/fckeditor/file/Konsultacje/2025//Inf.%20pods.%20przebieg%20konsultacji_obszar%20rew .pdf](https://umminskmazowiecki.bip.e-zeto.eu/bip/205_umminskmazowiecki/fckeditor/file/Konsultacje/2025//Inf.%20pods.%20przebieg%20konsultacji_obszar%20rew.pdf)

Etap strategiczny – opracowanie dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Mińsk Mazowiecki

Na etapie opracowywania dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji bazowano na efektach etapu diagnostycznego. Dodatkowo przeprowadzono następujące działania mające na celu włączenie lokalnej społeczności i interesariuszy w wypracowanie kluczowych założeń Programu:

Badanie ankietowe w formie online (CAWI) skierowane do interesariuszy obszaru rewitalizacji - pierwszym etapem włączenia mieszkańców do procesu prac nad GPR było badanie ankietowe, które przeprowadzono w formie on-line. Link do badania dostępny był na stronie www miasta. Celem badania było poznanie opinii interesariuszy na temat występowania problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych oraz propozycji przedsięwzięć pożądaných do zaplanowania w poszczególnych podobszarach rewitalizacji. Ankieta była realizowana w okresie 17 lutego 2026 do 2 marca 2026 r. Zebrano łącznie 145 w pełni wypełnionych ankiet. Wyniki badania opisano w rozdziale II niniejszego dokumentu.

Badania jakościowe – pogłębione wywiady indywidualne (TDI, N=3) z przedstawicielami instytucji miejskich takich jak MOPS, MDK i Straż Miejska. Wnioski z badań jakościowych posłużyły do uzupełnienia części diagnostycznej Programu (diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji) oraz wskazania głównych problemów i potencjałów. Wnioski z badań jakościowych znajdują się w rozdziale II dot. pogłębionej diagnozy.

Spacer badawczy to badanie natury jakościowej. Badanie polegało na wizytacji obszaru rewitalizacji i było połączone z rozmowami z lokalnymi ekspertami, którzy naświetlali kwestie problemowe dla konkretnych lokalizacji. Metoda ta pozwoliła na zdiagnozowanie występujących w terenie problemów, przede wszystkim o charakterze przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym. Wizja lokalna odbyła się 25 lutego 2026 r.

Spotkanie otwarte dla interesariuszy procesu rewitalizacji, w tym wszystkich zainteresowanych mieszkańców. Celem spotkania było zebranie pomysłów uczestników na zadania rewitalizacyjne. Spotkanie odbyło się w dniu 25 lutego 2026 r. i wzięło w nim udział 10 osób.

Warsztaty strategiczne z udziałem przedstawicieli Urzędu Miasta oraz jednostek podległych, a także przedstawicieli Starostwa Powiatowego i środowiska organizacji społecznych i mieszkańców obszaru rewitalizacji. Ich celem było zdiagnozowanie

kluczowych problemów i wygenerowanie pomysłów na przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Warsztaty odbyły się 26 lutego 2026 r. i wzięło w nich udział 15 osób.

Nabór zadań – w ramach prac nad Programem udostępniono formularz online umożliwiający zgłaszanie propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych istotnych dla interesariuszy obszaru rewitalizacji. Formularz był aktywny w okresie od 19 lutego do 2 marca 2026 r. W ramach naboru zgłoszono 5 propozycji. Po przeprowadzeniu ich analizy cztery spośród nich zostały ujęte w ramach przedsięwzięć podstawowych lub dopuszczalnych przedsięwzięć uzupełniających. Pozostałą propozycję przekazano do właściwej komórki Urzędu Miasta Mińsk Mazowiecki.

Etap strategiczny zwieńczyły **konsultacje społeczne** projektu GPR połączone z konsultacjami projektu uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.

Konsultacje społeczne projektu GPR

Konsultacje społeczne projektu uchwały zmieniającej uchwałę w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji

Włączanie interesariuszy na etapie wdrażania, monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji

Proces wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji będzie realizowany zgodnie z zasadą partnerstwa i partycypacji społecznej, co oznacza aktywne włączanie szerokiego grona interesariuszy, w tym mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji społecznych oraz partnerów rewitalizacji wskazanych w rozdziale VI (Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji). Uspołecznienie realizacji Programu będzie polegało na prowadzeniu działań informacyjnych, konsultacyjnych oraz edukacyjno-partycypacyjnych, które umożliwią bieżące uczestnictwo interesariuszy w procesie wdrażania, monitorowania i oceny efektów rewitalizacji.

Działania informacyjne

Celem działań informacyjnych będzie upowszechnianie wiedzy na temat założeń i postępów wdrażania Gminnego Programu Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2026 - 2035. W ramach tych działań zaplanowano:

- opublikowanie dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji na stronie www Urzędu Miasta oraz publikowanie informacji o realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, w tym informacji o postępie realizacji przedsięwzięć, konsultacjach oraz wynikach monitoringu;
- zamieszczanie komunikatów i materiałów informacyjnych w mediach społecznościowych prowadzonych przez Miasto;
- zamieszczanie informacji o stanie realizacji podstawowych przedsięwzięć (projektów) rewitalizacyjnych w „Raporcie o stanie miasta Mińsk Mazowiecki”.

- prezentowanie informacji o postępach realizacji programu podczas sesji Rady Miasta, posiedzeń komisji oraz spotkań z mieszkańcami;
- w przypadku realizacji kluczowych przedsięwzięć organizowanie spotkań informacyjnych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz innych interesariuszy;
- prowadzenie działań informacyjnych podczas wydarzeń miejskich, festynów, pikników oraz innych inicjatyw o charakterze społecznym i kulturalnym organizowanych na terenie miasta, w szczególności w obszarze rewitalizacji.

Działania informacyjne będą prowadzone w sposób ciągły, przez cały okres wdrażania Programu.

Działania edukacyjno - partycypacyjne

W ramach działań o charakterze edukacyjno-partycypacyjnym mających umożliwić włączenie interesariuszy rewitalizacji w proces wdrażania i monitorowania założeń Gminnego Programu Rewitalizacji przewidziano:

- funkcjonowanie Komitetu Rewitalizacji jako forum współpracy i opiniowania działań podejmowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji;
- uwzględnianie zagadnienia rewitalizacji w ramach prowadzonych przez UM spotkań z przedstawicielami organizacji pozarządowych, instytucji publicznych, przedsiębiorców oraz lokalnych liderów;
- angażowanie mieszkańców w działania społeczne, kulturalne i integracyjne realizowane na obszarze rewitalizacji, w szczególności poprzez wydarzenia lokalne, inicjatywy sąsiedzkie oraz projekty realizowane we współpracy z organizacjami społecznymi;
- prowadzenie konsultacji społecznych w przypadku zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji;
- uwzględnianie opinii interesariuszy w procesie oceny realizacji Programu, w szczególności poprzez spotkania, ankiety lub inne formy zbierania opinii.

Komplementarność i mechanizmy integrowania działań

Komplementarność problemowa i zintegrowanie na poziomie zdiagnozowanych potrzeb i problemów oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcia podstawowe, które uwzględniono w rozdziale IV Gminnego Programu Rewitalizacji stanowią odpowiedź na zidentyfikowane w ramach pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji, problemy, potrzeby i potencjały. Powiązania problemów i potrzeb zdiagnozowanych w procesie prac nad Programem (z uwzględnieniem działań diagnostycznych, badawczych i partycypacyjnych) z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi (podstawowymi i uzupełniającymi) zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 20. Powiązania zdiagnozowanych problemów, potrzeb i potencjałów z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi – Podobszar 1. Dworzec.

Kluczowe problemy, potrzeby i potencjały podobszaru rewitalizacji	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne
Niska jakość przestrzeni buduje niekorzystne pierwsze wrażenie wjazdowe do miasta. Składa się na to: zły stan techniczny dworca, degradacja przestrzeni przydworcowej, „martwe przestrzenie” po dawnych lokalach usługowych i istniejące bariery architektoniczne.	Przedsięwzięcia podstawowe: 1.1. Nowe życie wieży ciśnień - utworzenie przestrzeni historii, turystyki i spotkań 1.2. Nowoczesny system informacji miejskiej w strefie dworca 1.4. Dom spotkań przy ul. Kościuszki 23 - rewaloryzacja zabytkowego budynku na cele społeczne i kulturalne (przedsięwzięcie poza obszarem rewitalizacji) Przedsięwzięcia uzupełniające: - Przebudowa i modernizacja terenów dworca PKP oraz PKS. - Poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych dla osób z niepełnosprawnościami i trudnościami w poruszaniu się.
Obniżony poziom bezpieczeństwa publicznego. W rejonie dworca koncentrują się negatywne zjawiska, takie jak spożywanie alkoholu, zaśmiecanie czy przypadki bezdomności.	Przedsięwzięcia podstawowe: 4.3. Program wsparcia osób w kryzysie bezdomności Przedsięwzięcia uzupełniające: - Przebudowa i modernizacja terenów dworca PKP oraz PKS. - Działania służące wzmocnieniu bezpieczeństwa publicznego.
Potrzeba rozwoju systemu wsparcia osób w kryzysie bezdomności, szczególnie w okresie jesienno – zimowym.	Przedsięwzięcia podstawowe: 4.3. Program wsparcia osób w kryzysie bezdomności
Niski poziom aktywności społeczno-kulturalnej mieszkańców oraz niedostatek oferty w tym zakresie powiązany z niskim poziomem wskaźnika liczby organizacji pozarządowych przypadających na 1000 mieszkańców.	Przedsięwzięcia podstawowe: 1.1. Nowe życie wieży ciśnień - utworzenie przestrzeni historii, turystyki i spotkań 1.4. Dom spotkań przy ul. Kościuszki 23 - rewaloryzacja zabytkowego budynku na cele społeczne i kulturalne (przedsięwzięcie poza obszarem rewitalizacji) 4.1. Oferta kulturalnych i integracyjnych wydarzeń plenerowych zorganizowanych w poszczególnych podobszarach rewitalizacji. Przedsięwzięcia uzupełniające:

Kluczowe problemy, potrzeby i potencjały podobszaru rewitalizacji	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne
	- Rozwój oferty dla seniorów: tworzenie kolejnych miejsc w Klubach Seniora oraz wprowadzenie usług typu „złota rączka” czy asystentury domowej. - Aktywizacja młodzieży i streetart: tworzenie legalnych przestrzeni dla graficiarzy oraz prowadzenie działań z zakresu edukacji artystycznej i streetartu w różnych częściach miasta. - Animacja podwórek i pikniki sąsiedzkie: organizacja małych, lokalnych wydarzeń integrujących mieszkańców oraz tworzenie miejsc piknikowych z altanami i grillami.
Niedostatek miejsc parkingowych, zwłaszcza w rejonie dworca.	Przedsięwzięcia uzupełniające: - Przebudowa i modernizacja terenów dworca PKP oraz PKS. - Poprawa organizacji parkowania i dostępności miejsc postojowych.
Niekorzystne wskaźniki jakości powietrza.	Przedsięwzięcia uzupełniające: - Wspieranie wymiany źródeł ciepła (pieców) w starej zabudowie oraz remonty i termomodernizacje budynków komunalnych i socjalnych.
Potencjał: Atrakcyjność osiedleńcza (wzrost liczby ludności) i transportowa (główny węzeł przesiadkowy) Podobszaru oraz rozwój nowej zabudowy podnoszącej standard estetyczny tej części miasta.	Przedsięwzięcia podstawowe: 4.5. Mińsk opowiada historię - rozwój oferty popularyzującej historię i dziedzictwo Mińska Mazowieckiego w przestrzeni publicznej Przedsięwzięcia uzupełniające: - Przebudowa i modernizacja terenów dworca PKP oraz PKS. - Animacja podwórek i pikniki sąsiedzkie: organizacja małych, lokalnych wydarzeń integrujących mieszkańców oraz tworzenie miejsc piknikowych z altanami i grillami.
Potencjał: Gospodarcze tradycje miejsca przekładające się na wysoki poziom przedsiębiorczości oraz pozytywną dynamikę rejestracji nowych firm.	Przedsięwzięcia podstawowe: 1.4. Dom spotkań przy ul. Kościuszki 23 - rewaloryzacja zabytkowego budynku na cele społeczne i kulturalne (przedsięwzięcie poza obszarem rewitalizacji) Przedsięwzięcia uzupełniające: - Przebudowa i modernizacja terenów dworca PKP oraz PKS.

Kluczowe problemy, potrzeby i potencjały podobszaru rewitalizacji	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne
Potencjał: Duża koncentracja obiektów zabytkowych (ponad 32 obiekty w GEZ na km ²). Szczególny potencjał stanowi zabytkowa wieża ciśnień, której adaptacja może zapewnić nowe centrum aktywności.	Przedsięwzięcia podstawowe: 1.1. Nowe życie wieży ciśnień - utworzenie przestrzeni historii, turystyki i spotkań. 1.3. Remont dachu wraz z renowacją rzeźbień zabytkowego budynku Liceum Ogólnokształcącego im. Polskiej Macierzy Szkolnej. 1.4. Dom spotkań przy ul. Kościuszki 23 - rewaloryzacja zabytkowego budynku na cele społeczne i kulturalne (przedsięwzięcie poza obszarem rewitalizacji).

Tabela 21. Powiązania zdiagnozowanych problemów i potencjałów z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi – Podobszar 2. Centrum.

Kluczowe problemy, potrzeby i potencjały podobszaru rewitalizacji	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne
Kumulacja zjawisk wykluczenia społecznego – wyższy odsetek osób korzystających z pomocy społecznej, problem nadużywania alkoholu.	Przedsięwzięcia podstawowe: 2.11. Integracja działań społecznych na terenie zrewitalizowanego CKZiU oraz ZS nr 1 i ZSTG przy ul. Budowlanej 4 w Mińsku Mazowieckim 2.12. Zwiększenie świadomości mieszkańców, w tym uczniów i rodziców, w zakresie bezpieczeństwa poprzez edukację i działania prewencyjne 4.2. Rozwój usług społecznych Przedsięwzięcia uzupełniające: - Aktywizacja młodzieży i streetart: tworzenie legalnych przestrzeni dla graficiarzy oraz prowadzenie działań z zakresu edukacji artystycznej i streetartu w różnych częściach miasta
Obniżone wskaźniki bezpieczeństwa i konflikty społeczne związane z użytkowaniem terenów rekreacyjno – sportowych (głównie park i skatepark).	Przedsięwzięcia podstawowe: 2.5. Bezpieczna Przestrzeń – Streetworking z misją 2.6. Rozbudowa i modernizacja systemu monitoringu wizyjnego w parku miejskim i Centrum Sportów Miejskich Przedsięwzięcia uzupełniające:

Kluczowe problemy, potrzeby i potencjały podobszaru rewitalizacji	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne
	- Działania służące wzmocnieniu bezpieczeństwa publicznego.
Brak wyraźnego centrum, rozproszenie i słabe powiązania przestrzeni potencjalnie centrotwórczych (Stary Rynek, Plac Kilińskiego, ulica Bulwarna).	Przedsięwzięcia podstawowe: 2.1. Rewitalizacja Placu Stary Rynek 2.4. Zagospodarowanie terenu parku od strony kościoła pw. Narodzenia NMP 2.8. Dopełnienie funkcjonalności Parku Dernałowiczów poprzez zapewnienie altany kawiarnianej Przedsięwzięcia uzupełniające: - Rozwój systemu bezpiecznych powiązań pieszo-rowerowych. - Modernizacja infrastruktury drogowej z zachowaniem rozwiązań wspierających bezpieczeństwo najbardziej wrażliwych uczestników ruchu.
Zły stan techniczny zabudowy socjalnej przy ul. Huberta i Żwirowej (dawne obiekty powojenne).	Przedsięwzięcia uzupełniające: - Wspieranie wymiany źródeł ciepła (pieców) w starej zabudowie oraz remonty i termomodernizacje budynków komunalnych i socjalnych.
Potencjał: Reprezentacyjna przestrzeń publiczna i dostęp do zróżnicowanych usług edukacyjnych, kultury i czasu wolnego – zabytkowy park miejski oraz Pałac – Miejski Dom Kultury stanowiący kluczową, miejską instytucję kultury.	Przedsięwzięcia podstawowe: 2.2. Centrum Aktywności Lokalnej 2.4. Zagospodarowanie terenu parku od strony kościoła pw. Narodzenia NMP 2.7. Rozwój strefy twórczości i wydarzeń kulturalnych w Miejskim Domu Kultury 2.8. Dopełnienie funkcjonalności Parku Dernałowiczów poprzez zapewnienie altany kawiarnianej Przedsięwzięcia uzupełniające: - Powrót nad wodę - rozwój infrastruktury i oferty rekreacji wodnej wzdłuż rzeki i nad stawem (np. kajaki, rowerki wodne, mini przystanie).
Potencjał: Rozwinięta infrastruktura sportowa: obecność Centrum Sportów Miejskich (pumptrack, skatepark, stadion miejski).	Przedsięwzięcia podstawowe: 2.3. Przestrzeń sportowo-edukacyjna na terenie Parku Dernałowiczów (budowa/modernizacja) 2.10. Budowa kompleksu sportowego obejmującego boisko piłkarskie, bieżnię

Kluczowe problemy, potrzeby i potencjały podobszaru rewitalizacji	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne
	lekkoatletyczną, skocznię w dal oraz rzutnię do pchnięcia kulą wraz z infrastrukturą
Potencjał: Dobra dostępność obiektów użyteczności publicznej dla osób z niepełnosprawnościami.	Przedsięwzięcia podstawowe: 2.13. Budowa oświetlenia alei głównych na terenie cmentarza komunalnego 4.6. Poprawa dostępności infrastruktury sanitarnej na terenie miasta (toalety publiczne) Przedsięwzięcia uzupełniające: - Poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych dla osób z niepełnosprawnościami i trudnościami w poruszaniu się.
Potencjał: Potencjał istniejących osi rekreacyjnych takich jak: ulica Bulwana, tereny spacerowo - rowerowe przy stawie parkowym.	Przedsięwzięcia podstawowe: 2.4. Zagospodarowanie terenu parku od strony kościoła pw. Narodzenia NMP 2.9. Zagospodarowanie wód opadowych z rejonu ulic: Czarnieckiego, Kościelna, Bulwana, Piłsudskiego oraz Parku Dernałowiczów 4.4. ZIELONO MI-ńsk - plan akupunktury zieleni dla obszaru rewitalizacji Przedsięwzięcia uzupełniające: - Poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych dla osób z niepełnosprawnościami i trudnościami w poruszaniu się. - Powrót nad wodę - rozwój infrastruktury i oferty rekreacji wodnej wzdłuż rzeki i nad stawem (np. kajaki, rowerki wodne, mini przystanie). - Rozwój systemu bezpiecznych powiązań pieszo- rowerowych - Działania służące zazielenianiu miasta i rozwojowi błękitno – zielonej infrastruktury.

Tabela 22. Powiązania zdiagnozowanych problemów i potencjałów z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi – Podobszar 3. Osiedle Warszawska.

Kluczowe problemy, potrzeby i potencjały podobszaru rewitalizacji	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne
Dysonans społeczny i konflikty: napięcia dotyczące wspólnej przestrzeni, zwłaszcza w kwestiach parkowania, terenów	Przedsięwzięcia podstawowe: 3.2. Dzielnicowy animator – razem na Serbinowie 4.2. Rozwój usług społecznych

Kluczowe problemy, potrzeby i potencjały podobszaru rewitalizacji	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne
wspólnych czy nielegalnej zabudowy gospodarczej.	Przedsięwzięcia uzupełniające: - Animacja podwórek i pikniki sąsiedzkie: organizacja małych, lokalnych wydarzeń integrujących mieszkańców oraz tworzenie miejsc piknikowych z altanami i grillami.
Wyludnianie się obszaru – w okresie 2019-2024 spadek liczby ludności wyniósł aż 11,81% (dwukrotnie więcej niż średnio w mieście).	Przedsięwzięcia podstawowe: 3.1. Przestrzeń rekreacyjna na Serbinowie – II etap 3.3. Modernizacja placu zabaw przy Przedszkolu Miejskim nr 6 4.1. Oferta kulturalnych i integracyjnych wydarzeń plenerowych zorganizowanych w poszczególnych podobszarach rewitalizacji
Podobszar 3 charakteryzuje się znacznym odsetkiem osób korzystających z pomocy społecznej (2,23%).	Przedsięwzięcia podstawowe: 3.2. Dzielnicowy animator – razem na Serbinowie 4.2. Rozwój usług społecznych
Zły stan i standard zabudowy socjalnej - powojkowej.	Przedsięwzięcia podstawowe: 3.1. Przestrzeń rekreacyjna na Serbinowie – II etap Przedsięwzięcia uzupełniające: - Wspieranie wymiany źródeł ciepła (pieców) w starej zabudowie oraz remonty i termomodernizacje budynków komunalnych i socjalnych.
W przestrzeni publicznej regularnie pojawiają się osoby w kryzysie bezdomności i z problemami alkoholowymi.	Przedsięwzięcia podstawowe: 3.2. Dzielnicowy animator – razem na Serbinowie 4.2. Rozwój usług społecznych 4.3. Program wsparcia osób w kryzysie bezdomności Przedsięwzięcia uzupełniające: - Działania służące wzmocnieniu bezpieczeństwa publicznego.
Niski potencjał gospodarczy (niska liczba aktywnych firm oraz wysoki udział podmiotów zawieszonych).	Przedsięwzięcia podstawowe: 3.1. Przestrzeń rekreacyjna na Serbinowie – II etap
Brak ogólnodostępnych, atrakcyjnych miejsc rekreacji dla mieszkańców w różnym wieku.	Przedsięwzięcia podstawowe: 3.1. Przestrzeń rekreacyjna na Serbinowie – II etap

Kluczowe problemy, potrzeby i potencjały podobszaru rewitalizacji	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne
	3.3. Modernizacja placu zabaw przy Przedszkolu Miejskim nr 6 4.3. ZIELONO MI-ńsk - plan akupunktury zieleni dla obszaru rewitalizacji Przedsięwzięcia uzupełniające: - Animacja podwórek i pikniki sąsiedzkie: organizacja małych, lokalnych wydarzeń integrujących mieszkańców oraz tworzenie miejsc piknikowych z altanami i grillami. - Działania służące zazielenianiu miasta i rozwojowi błękitno – zielonej infrastruktury.
Niska aktywność społeczna mieszkańców (niski wskaźnik czytelnictwa i ngos).	Przedsięwzięcia podstawowe: 3.2. Dzielnicowy animator – razem na Serbinowie 4.1. Oferta kulturalnych i integracyjnych wydarzeń plenerowych zorganizowanych w poszczególnych podobszarach rewitalizacji 4.5. Mińsk opowiada historię - rozwój oferty popularyzującej historię i dziedzictwo Mińska Mazowieckiego w przestrzeni publicznej Przedsięwzięcia uzupełniające: - Rozwój oferty dla seniorów: tworzenie kolejnych miejsc w Klubach Seniora oraz wprowadzenie usług typu „złota rączka” czy asystentury domowej - Aktywizacja młodzieży i streetart: tworzenie legalnych przestrzeni dla graficiarzy oraz prowadzenie działań z zakresu edukacji artystycznej i streetartu w różnych częściach miasta. - Animacja podwórek i pikniki sąsiedzkie: organizacja małych, lokalnych wydarzeń integrujących mieszkańców oraz tworzenie miejsc piknikowych z altanami i grillami. - Mobilna oferta kulturalna: program „Mińsk na kółkach” – wykorzystanie autobusów do dostarczania oferty bibliotecznej i sportowej bezpośrednio na osiedla sypialniane.
Potencjał: Korzystna lokalizacja - obszar posiada atrakcyjne położenie w strukturze miasta	Przedsięwzięcia podstawowe: 3.1. Przestrzeń rekreacyjna na Serbinowie – II etap

Kluczowe problemy, potrzeby i potencjały podobszaru rewitalizacji	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne
oraz bardzo dobrą dostępność komunikacyjną. Cała populacja (100%) znajduje się w zasięgu 5 minut pieszo od przystanków autobusowych, a ponad 98% mieszkańców ma blisko do terenów zielonych (po dawnym poligonie).	Przedsięwzięcia uzupełniające: - Rozwój systemu bezpiecznych powiązań pieszo-rowerowych. - Modernizacja infrastruktury drogowej z zachowaniem rozwiązań wspierających bezpieczeństwo najbardziej wrażliwych uczestników ruchu. - Poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych dla osób z niepełnosprawnościami i trudnościami w poruszaniu się.
Potencjał: Kwartal ul. Warszawskiej 250 - teren ten, mimo obecnej koncentracji problemów, posiada duży potencjał przestrzenny, by stać się atrakcyjnym fragmentem tkanki miejskiej. Wysoki standard nowych inwestycji: Na obszarze tym powstają budynki mieszkalne o wysokim standardzie, które sąsiadują ze starszą zabudową.	Przedsięwzięcia podstawowe: 3.1. Przestrzeń rekreacyjna na Serbinowie – II etap Przedsięwzięcia uzupełniające: - Rozwój systemu bezpiecznych powiązań pieszo-rowerowych. - Modernizacja infrastruktury drogowej z zachowaniem rozwiązań wspierających bezpieczeństwo najbardziej wrażliwych uczestników ruchu. - Działania służące zazielenianiu miasta i rozwojowi błękitno – zielonej infrastruktury.

Zdecydowana większość zdiagnozowanych problemów i potrzeb obszaru rewitalizacji znalazła bezpośrednie odzwierciedlenie w zadaniach podstawowych, odpowiadają na nie również typy dopuszczalnych, uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Należy także pamiętać, że część problemów jest już lub będzie rozwiązywana poprzez inne programy i dedykowane strategie (np. Mińsk Mazowiecki 2035 Strategia rozwoju, Plan zrównoważonej mobilności miejskiej dla metropolii warszawskiej 2030+, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2026 – 2030) oraz poprzez przedsięwzięcia realizowane w ramach kompetencji ustawowych instytucji i służb publicznych takich jak np. Policja, Powiatowy Urząd Pracy i in.

Sposób integracji działań społecznych z działaniami infrastrukturalnymi

Integracja działań społecznych z działaniami infrastrukturalnymi (technicznymi i przestrzennymi) stanowi fundament Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Mińsk Mazowiecki. Program zakłada, że proces rewitalizacji nie polega na samej modernizacji budynków, lecz na równoczesnym oddziaływaniu na sferę społeczną i

sfery pozaspołeczne, gdzie działania w jednej sferze wzmacniają efekty w pozostałych.

Modernizacja obiektów technicznych i przestrzeni publicznych ma na celu przede wszystkim umożliwienie prowadzenia działań społecznych i kulturalnych na wyższym poziomie, zapewniając odpowiednią bazę materialną dla aktywności społecznej. Infrastruktura jest traktowana jako „scena” dla integracji mieszkańców. Widoczne jest to szczególnie w kontekście przedsięwzięć takich jak:

- 2.2. Centrum Aktywności Lokalnej, gdzie remont techniczny budynku (termomodernizacja, instalacja grzewcza) jest nierozdzielnie połączony z celem społecznym – umożliwieniem NGO i Uniwersytetowi Trzeciego Wieku prowadzenia warsztatów i spotkań przez cały rok, również zimą.
- 1.1. Nowe życie wieży ciśnień - rewaloryzacja zabytku technicznego (zadanie infrastrukturalne) służy utworzeniu punktu informacji turystycznej oraz przestrzeni wystawienniczej i edukacyjnej (zadania społeczne), co ma ożywić rejon dworca.
- 1.4. Dom spotkań przy ul. Kościuszki 23 - adaptacja zabytkowego budynku drewnianego ma na celu stworzenie miejsca integracji sąsiedzkiej i promocji lokalnej twórczości.

W GPR integracja działań społecznych i infrastrukturalnych objawia się również poprzez wykorzystanie zmian przestrzennych do rozwiązywania problemów behawioralnych i poprawy bezpieczeństwa. Widoczne jest to m.in. na przykładzie przedsięwzięć odnoszących się do terenu Parku Dernałowiczów i przylegających do niego terenów sportowych (podobszar 2. Centrum). Zaplanowana w ramach zadania 2.3. modernizacja nawierzchni i urządzeń sportowych ma „odczarować” miejsce kojarzone z wandalizmem. Zakłada się, że stała obecność osób uprawiających sport (aspekt społeczny) naturalnie wyprze zachowania niepożądane. Dodatkowo, działaniu temu towarzyszy zadanie dot. rozbudowy monitoringu wizyjnego (2.6.), które zintegrowane jest z zadaniem 2.5. bezpieczna przestrzeń - Streetworking z misją. Infrastruktura monitoringu wspiera pracę pedagogów ulicy, ułatwiając im reakcję w miejscach newralgicznych dla młodzieży.

Program kładzie nacisk na to, by modernizacji przestrzeni publicznych, w tym parków i skwerów towarzyszyły działania „miękkie” (animacyjne). Budowa infrastruktury rekreacyjnej na Serbinowie (zadanie 3.1.) jest ściśle powiązana z zadaniem 3.2. Dzielnicowy animator – razem na Serbinowie. Animator pełni rolę „gospodarza terenu”, który organizuje pikniki i warsztaty, dbając jednocześnie o to, by nowoczesna infrastruktura służyła budowaniu więzi, a nie była niszczone. Z kolei w ramach zadania 4.4. ZIELONO MI-ńsk - plan akupunktury zieleni dla obszaru rewitalizacji – zakłada się włączenie mieszkańców w identyfikację lokalizacji i funkcji nowych skwerów poprzez warsztaty projektowe.

Integracja sfery technicznej ze społeczną przejawia się także w stosowaniu zasad projektowania uniwersalnego i poprawie dostępności dla osób ze szczególnymi

potrzebami. Likwidacja barier architektonicznych w ramach inwestycji (np. przy budowie toalet publicznych czy renowacji alejek w parku) jest kluczowa dla przeciwdziałania wykluczeniu osób starszych i z niepełnosprawnościami, umożliwiając im aktywne uczestnictwo w życiu wspólnoty. Tego typu zmiany w przestrzeni mają zatem zintegrowany aspekt społeczny, który pozwala na osiągnięcie celów społecznych także poprzez inwestycje stricte infrastrukturalne.

Komplementarność i zintegrowanie przestrzenne

Program opiera się na zasadzie silnej koncentracji działań w trzech wyznaczonych podobszarach, przy jednoczesnym generowaniu pozytywnych efektów promieniujących na całe miasto. Zaplanowane w GPR działania zostały skupione w miejscach o największym nasileniu negatywnych zjawisk społecznych, technicznych i przestrzennych.

Podobszar 1. Dworzec: koncentracja na przekształceniu zdegradowanej strefy wejściowej w nowoczesną wizytówkę miasta. Kluczowe zadania to: 1.1. Nowe życie wieży ciśnień - utworzenie przestrzeni historii, turystyki i spotkań, które nadaje nową funkcję zabytkowi, oraz 1.2. Nowoczesny system informacji miejskiej w strefie dworca, porządkujący komunikację w tym węźle.

Podobszar 2. Centrum: skupienie na ożywieniu serca miasta i poprawie bezpieczeństwa w rejonach rekreacyjnych. Służą temu zadania: 2.1. Rewitalizacja Placu Stary Rynek, mająca pobudzić lokalną przedsiębiorczość, a także m.in. 2.2. Centrum Aktywności Lokalnej, 2.8. Dopełnienie funkcjonalności Parku Dernałowiczów poprzez zapewnienie altany kawiarnianej czy zadanie 2.6. Rozbudowa i modernizacja systemu monitoringu wizyjnego w parku miejskim i Centrum Sportów Miejskich, będące odpowiedzią na konflikty i akty wandalizmu.

Podobszar 3. Osiedle Warszawska: koncentracja na niwelowaniu kontrastów społecznych w tzw. „soczewce miasta” realizowane jest poprzez zadania: 3.1. Przestrzeń rekreacyjna na Serbinowie – II etap oraz 3.3. Modernizacja placu zabaw przy Przedszkolu Miejskim nr 6, co zapewnia dostęp do usług mieszkańcom zdegradowanych kwartałów.

Mimo terytorialnego skupienia, Program został zaprojektowany tak, aby jego rezultaty służyły wszystkim mieszkańcom Mińska Mazowieckiego, wykraczając poza granice podobszarów. Inwestycje w rejonie dworca służą tysiącom mieszkańców dojeżdżających do pracy w aglomeracji warszawskiej oraz przyjezdnym. Rozwiązania w sferze opiekuńczej i kulturalnej mają charakter ogólnomiejski. Zadanie 4.2. Rozwój usług społecznych (na bazie Centrum Usług Społecznych) oraz 4.3. Program wsparcia osób w kryzysie bezdomności budują system wsparcia dostępny dla każdego potrzebującego mieszkańca. Z kolei poprawa mikroklimatu i gospodarki wodnej wpływa na sąsiednie tereny, chroniąc je przed skutkami ulew. Zadanie 4.4. ZIELONO MI-ńsk - plan akupunktury zieleni dla obszaru rewitalizacji oraz 2.9. Zagospodarowanie wód opadowych z rejonu ulic: Czarnieckiego, Kościelna, Bulwana, Piłsudskiego oraz

Parku Dernałowiczów tworzą standardy błękitno-zielonej infrastruktury dla całego miasta.

Komplementarność proceduralno – instytucjonalna oraz zintegrowanie na poziomie różnych sektorów i partnerów

Gminny Program Rewitalizacji dla Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2026 - 2035 zakłada zintegrowane podejście na poziomie podmiotów realizujących założenia niniejszego Programu. W proces prac nad dokumentem włączono różne grupy interesariuszy (szerszy opis w rozdziale VI - Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji). Założenia systemu zarządzania i monitorowania Programu także zapewniają udział różnych typów interesariuszy w procesie wdrażania zapisów GPR (opis w rozdziale VII). Wśród podmiotów odpowiadających za realizację poszczególnych przedsięwzięć podstawowych lub partnerów w ich realizacji, znaleźli się przedstawiciele sektora publicznego – m.in. Urząd Miasta Mińsk Mazowiecki, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejskie Centrum Profilaktyki, Muzeum Ziemi Mińskiej w Mińsku Mazowieckim, Miejski Dom Kultury w Mińsku Mazowieckim, Starostwo Powiatowe w Mińsku Mazowieckim. Zakłada się realizację działań rewitalizacyjnych z zapewnieniem przestrzeni do współpracy z działającymi w obszarze rewitalizacji partnerami społecznymi takimi jak lokalne organizacje pozarządowe, przedsiębiorstwa czy grupy nieformalne.

Komplementarność międzyokresowa

Gminny Program Rewitalizacji akcentuje ciągłość strategiczną interwencji prowadzonych na obszarze rewitalizacji. Niniejszy dokument stanowi kontynuację oraz istotne dopełnienie działań realizowanych w poprzednich okresach programowania. Przewidziane w GPR projekty uzupełniają i rozwijają przedsięwzięcia wdrażane w latach 2017–2025, takich jak m.in.:

- modernizacja przestrzeni Parku Dernałowiczów – w tym rozbiórka oczyszczalni ścieków położonej w parku, odbudowa zieleni na odzyskanym terenie po oczyszczalni, odmulenie koryta i zabezpieczenie przed rozmywaniem oraz erozją obu brzegów rzeki Srebrnej, demontaż istniejących latarni, pociągnięcie nowych kabli elektrycznych i montaż nowych latarni wzdłuż ciągów komunikacyjnych, usunięcie istniejących ławek oraz koszy na śmieci i wymianę ich na nowe;
- prace remontowo-modernizacyjne w pomieszczeniach i przy Pałacu Dernałowiczów;
- uruchomienie Centrum Młodzieżowego Międzyczas;
- budowa Centrum Sportów Miejskich;
- rewitalizacja Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego wraz z otaczającymi terenami przy ul. Budowlanej 4 w Mińsku Mazowieckim”;
- budowa ogólnodostępnego miejsca rekreacji na osiedlu Serbinów;

- budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Dr Huberta;
- budowa nowych obiektów kanalizacji sanitarnej, przebudowa istniejących odcinków kanalizacji sanitarnej na terenie osiedla mieszkaniowego przy ul. Warszawskiej 250.

Doświadczenia z realizacji wcześniejszych działań umożliwią bardziej racjonalne i skuteczne wykorzystanie dostępnych środków oraz instrumentów wsparcia w obecnej perspektywie finansowej. Przedsięwzięcia przewidziane w Gminnym Programie Rewitalizacji pozostają komplementarne wobec wcześniej zrealizowanych projektów i stanowią ich naturalną kontynuację.

Komplementarność źródeł finansowania

Gminny Program Rewitalizacji zakłada również komplementarne podejście do finansowania. Dla każdego przedsięwzięcia podstawowego wskazano potencjalne źródła wsparcia obejmujące:

- Publicznych wspólnotowych (m.in. Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych: EFRR, EFS+ i Funduszu Spójności, w ramach Funduszy Europejskich dla Mazowsza i krajowych Programów Operacyjnych Funduszy Europejskich oraz Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności).
- Publicznych krajowych – istniejących instrumentów i źródeł (poprzez terytorialne profilowanie - ukierunkowywanie na obszary zdegradowane istniejących instrumentów różnych polityk dotyczących m.in.: wykluczenia społecznego, edukacji, infrastruktury, środowiska, kultury, zabytków, mieszkalnictwa itd.) oraz sukcesywnie tworzonych nowych (w tym obejmujących instrumenty inżynierii finansowej).
- Prywatnych, m.in. środków własnych realizatorów projektów.

W procesie realizacji Programu szczególny nacisk zostanie położony na pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania, w tym środków Unii Europejskiej przeznaczonych na działania rewitalizacyjne, przy jednoczesnym wykorzystaniu środków własnych Miasta Mińsk Mazowiecki. W warunkach ograniczonych możliwości finansowych samorządu, zróżnicowanie źródeł finansowania pozwoli na sprawniejszą realizację zaplanowanych przedsięwzięć oraz skuteczniejsze osiągnięcie celów określonych w Programie.

Zintegrowanie na poziomie zaplanowanych celów, kierunków działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcia zaplanowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji kompleksowo odpowiadają na zidentyfikowane dla obszaru rewitalizacji problemy, potrzeby i potencjały, a co za tym idzie wpisują się w określone cele strategiczne i kierunki działań. Zapewniona w ten sposób logika interwencji (potrzeby/problemy –

wizja/cele/kierunki działań – przedsięwzięcia) pozwoli osiągnąć pożądane rezultaty procesu rewitalizacyjnego.

Tabela 23. Zintegrowanie przedsięwzięć podstawowych z celami strategicznymi i kierunkami działań.

Nr	Tytuł zadania	Cel strategiczny 1. Podniesienie jakości przestrzeni publicznych oraz rozwój zielonego i przyjaznego środowiska miejskiego sprzyjającego spotkaniom mieszkańców, aktywności społecznej i rekreacji.				Cel strategiczny 2. Wzmacnianie spójności społecznej i tożsamości lokalnej poprzez rozwój usług społecznych, kulturalnych i integracyjnych sprzyjających budowaniu więzi społecznych i poprawie jakości życia mieszkańców.		
		1.1. Rozwój przestrzeni rekreacyjnych i infrastruktury aktywności mieszkańców.	1.2. Wzmacnianie centrowczych funkcji przestrzeni publicznych miasta.	1.3. Rozwój zielonej infrastruktury miejskiej oraz wdrażanie rozwiązań adaptujących miasto do zmian klimatu.	1.4. Poprawa dostępności, funkcjonalności i bezpieczeństwa w przestrzeni publicznej.	2.1. Rozwój infrastruktury i oferty kulturalnej w oparciu o potencjał miejskich instytucji kultury oraz dziedzictwo historyczne miasta.	2.2. Wspieranie integracji mieszkańców poprzez animację społeczną i rozwój inicjatyw lokalnych.	2.3. Rozwój systemu usług społecznych i wsparcia dla mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.
1.1.	Nowe życie wieży ciśnień - utworzenie przestrzeni historii, turystyki i spotkań							
1.2.	Nowoczesny system informacji miejskiej w strefie dworca							
1.3.	Remont dachu wraz z renowacją rzeźbień zabytkowego budynku Liceum Ogólnokształcącego im. Polskiej Macierzy Szkolnej							
1.4.	Dom spotkań przy ul. Kościuszki 23 - rewaloryzacja zabytkowego budynku na cele społeczne i kulturalne (przedsięwzięcie poza obszarem rewitalizacji)							
2.1.	Rewitalizacja Placu Stary Rynek							
2.2.	Centrum Aktywności Lokalnej							
2.3.	Przestrzeń sportowo-edukacyjna na terenie Parku Dernałowiczów (budowa/modernizacja)							
2.4.	Zagospodarowanie terenu parku od strony kościoła pw. Narodzenia NMP							

Nr	Tytuł zadania	Cel strategiczny 1. Podniesienie jakości przestrzeni publicznych oraz rozwój zielonego i przyjaznego środowiska miejskiego sprzyjającego spotkaniom mieszkańców, aktywności społecznej i rekreacji.				Cel strategiczny 2. Wzmacnianie spójności społecznej i tożsamości lokalnej poprzez rozwój usług społecznych, kulturalnych i integracyjnych sprzyjających budowaniu więzi społecznych i poprawie jakości życia mieszkańców.		
		1.1. Rozwój przestrzeni rekreacyjnych i infrastruktury aktywności mieszkańców.	1.2. Wzmacnianie centrotwórczych funkcji przestrzeni publicznych miasta.	1.3. Rozwój zielonej infrastruktury miejskiej oraz wdrażanie rozwiązań adaptujących miasto do zmian klimatu.	1.4. Poprawa dostępności, funkcjonalności i bezpieczeństwa przestrzeni publicznej.	2.1. Rozwój infrastruktury i oferty kulturalnej w oparciu o potencjał miejskich instytucji kultury oraz dziedzictwo historyczne miasta.	2.2. Wspieranie integracji mieszkańców poprzez animację społeczną i rozwój inicjatyw lokalnych.	2.3. Rozwój systemu usług społecznych i wsparcia dla mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.
2.5.	Bezpieczna Przestrzeń – Streetworking z misją							
2.6.	Rozbudowa i modernizacja systemu monitoringu wizyjnego w parku miejskim i Centrum Sportów Miejskich							
2.7.	Rozwój strefy twórczości i wydarzeń kulturalnych w Miejskim Domu Kultury							
2.8.	Dopełnienie funkcjonalności Parku Dernałowiczów poprzez zapewnienie altany kawiarnianej							
2.9.	Zagospodarowanie wód opadowych z rejonu ulic: Czarnieckiego, Kościelna, Bulwarowa, Piłsudskiego oraz Parku Dernałowiczów							
2.10.	Budowa kompleksu sportowego obejmującego boisko piłkarskie, bieżnię lekkoatletyczną, skocznię w dal oraz rzutnię do pchnięcia kulą wraz z infrastrukturą							
2.11.	Integracja działań społecznych na terenie zrewitalizowanego CKZiU oraz							

Nr	Tytuł zadania	Cel strategiczny 1. Podniesienie jakości przestrzeni publicznych oraz rozwój zielonego i przyjaznego środowiska miejskiego sprzyjającego spotkaniom mieszkańców, aktywności społecznej i rekreacji.				Cel strategiczny 2. Wzmacnianie spójności społecznej i tożsamości lokalnej poprzez rozwój usług społecznych, kulturalnych i integracyjnych sprzyjających budowaniu więzi społecznych i poprawie jakości życia mieszkańców.		
		1.1. Rozwój przestrzeni rekreacyjnych i infrastruktury aktywności mieszkańców.	1.2. Wzmacnianie centrowości funkcji przestrzeni publicznych miasta.	1.3. Rozwój zielonej infrastruktury miejskiej oraz wdrażanie rozwiązań adaptujących miasto do zmian klimatu.	1.4. Poprawa dostępności, funkcjonalności i bezpieczeństwa przestrzeni publicznej.	2.1. Rozwój infrastruktury i oferty kulturalnej w oparciu o potencjał miejskich instytucji kultury oraz dziedzictwo historyczne miasta.	2.2. Wspieranie integracji mieszkańców poprzez animację społeczną i rozwój inicjatyw lokalnych.	2.3. Rozwój systemu usług społecznych i wsparcia dla mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.
	ZS nr 1 i ZSTG przy ul. Budowlanej 4 w Mińsku Mazowieckim							
2.12.	Zwiększenie świadomości mieszkańców, w tym uczniów i rodziców, w zakresie bezpieczeństwa poprzez edukację i działania prewencyjne							
2.13.	Budowa oświetlenia alei głównych na terenie cmentarza komunalnego							
3.1.	Przestrzeń rekreacyjna na Serbinowie – II etap							
3.2.	Dzielnicy animator – razem na Serbinowie							
3.3.	Modernizacja placu zabaw przy Przedszkolu Miejskim nr 6							
4.1.	Oferta kulturalnych i integracyjnych wydarzeń plenerowych zorganizowanych w poszczególnych podobszarach rewitalizacji							
4.2.	Rozwój usług społecznych							

Nr	Tytuł zadania	Cel strategiczny 1. Podniesienie jakości przestrzeni publicznych oraz rozwój zielonego i przyjaznego środowiska miejskiego sprzyjającego spotkaniom mieszkańców, aktywności społecznej i rekreacji.				Cel strategiczny 2. Wzmacnianie spójności społecznej i tożsamości lokalnej poprzez rozwój usług społecznych, kulturalnych i integracyjnych sprzyjających budowaniu więzi społecznych i poprawie jakości życia mieszkańców.		
		1.1. Rozwój przestrzeni rekreacyjnych i infrastruktury aktywności mieszkańców.	1.2. Wzmacnianie centrowości funkcji przestrzeni publicznych miasta.	1.3. Rozwój zielonej infrastruktury miejskiej oraz wdrażanie rozwiązań adaptujących miasto do zmian klimatu.	1.4. Poprawa dostępności, funkcjonalności i bezpieczeństwa przestrzeni publicznej.	2.1. Rozwój infrastruktury i oferty kulturalnej w oparciu o potencjał miejskich instytucji kultury oraz dziedzictwo historyczne miasta.	2.2. Wspieranie integracji mieszkańców poprzez animację społeczną i rozwój inicjatyw lokalnych.	2.3. Rozwój systemu usług społecznych i wsparcia dla mieszkańców znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.
4.3.	Program wsparcia osób w kryzysie bezdomności							
4.4.	ZIELONO MI-ńsk - plan akupunktury zieleni dla obszaru rewitalizacji							
4.5.	Mińsk opowiada historię - rozwój oferty popularyzującej historię i dziedzictwo Mińska Mazowieckiego w przestrzeni publicznej							
4.6.	Poprawa dostępności infrastruktury sanitarnej na terenie miasta (toalety publiczne)							

VII. System zarządzania wdrażaniem oraz monitoring Programu

Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji

Za wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2026 – 2035 odpowiada Burmistrz Miasta Mińsk Mazowiecki, a w jego imieniu nadzorujący i koordynujący proces rewitalizacji Zastępca.

Proces wdrażania (zarządzania) i monitorowania Programu będzie prowadzony zgodnie z zasadami partnerstwa, wielopoziomowego zarządzania i oddolnego podejścia określonymi w art. 8 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. Tym samym w proces wdrażania Programu będą zaangażowane następujące podmioty (zwane dalej Partnerami programu):

- władze regionalne, lokalne i gminne oraz inne instytucje publiczne – w szczególności: Rada Miasta Mińsk Mazowiecki, Starostwo Powiatowe w Mińsku Mazowieckim oraz miejskie instytucje publiczne takie jak Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejski Dom Kultury, , Muzeum Ziemi Mińskiej, Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji, Zarząd Gospodarki Komunalnej, PWiK i in.;
- partnerzy gospodarczy i społeczni – w szczególności mieszkańcy obszaru rewitalizacji, ale także pozostali mieszkańcy miasta, przedsiębiorcy lokalni, kościoły, parafie, spółdzielnie mieszkaniowe i właściciele nieruchomości;
- właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, takie jak partnerzy działający na rzecz środowiska, organizacje pozarządowe oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równouprawnienia płci i niedyskryminacji – stowarzyszenia, organizacje pozarządowe i grupy nieformalne działające na terenie miasta Mińsk Mazowiecki.

Reprezentację kluczowych Partnerów programu, reprezentujących trzy ww. grupy, stanowi także Komitet Rewitalizacji, powołany zostanie zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji, przy uwzględnieniu zasad określonych art. 8 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.

Dla wdrażania i monitorowania Programu kluczowe znaczenie mają następujące, wyodrębnione kategorie podmiotów:

- podejmowanie decyzji pozwalających na wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz ukierunkowanych na ewentualne modyfikacje Programu, proces jego zmiany lub uchYLENIA;
 - zapewnianie zasobów niezbędnych do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych;
 - nadzorowanie procesu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2026 – 2035;
 - dbałość o uwzględnienie zagadnień rewitalizacyjnych w polityce rozwoju
- koordynacja prac związanych z wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji, w tym procedur związanych z monitorowaniem i oceną GPR;
 - monitorowanie postępu realizacji projektów pod kątem ich zgodności z założeniami i celami określonymi w Programie;
 - inicjowanie i prowadzenie procesu oceny aktualności i stopnia realizacji GPR;
 - współpraca z Komitetem Rewitalizacji i Partnerami Programu;
 - prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjno - partycypacyjnych zaplanowanych w ramach wdrażania Programu.

- opiniowanie postępów związanych ze stopniem realizacji przedsięwzięć podstawowych oraz tworzenie rekomendacji do inicjowania dalszych działań;
 - upowszechnianie wśród lokalnej społeczności informacji na temat postępów w realizacji założeń Programu;
 - opiniowanie oceny aktualności i stopnia realizacji GPR oraz rekomendowanie potrzeby zmiany Programu lub jego uchYLENIA. (w przypadku zrealizowania założeń).
- włączanie się w realizację zadań wpisujących się w GPR, zgodnie z posiadanymi kompetencjami;
 - raportowanie postępów i zgłaszanie pojawiających się trudności lub dodatkowych potrzeb związanych z wdrażanymi przedsięwzięciami podstawowymi uwzględnionymi w GPR oraz udzielania niezbędnej pomocy, w szczególności w zakresie zbierania i udostępniania niezbędnych danych;
 - udział w procesie oceny aktualności i stopnia realizacji GPR;
 - zgłaszanie wniosków dotyczących zmian w Programie.

Procedury monitoringu i oceny

W celu zapewnienia bieżącej kontroli nad realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji oraz możliwości rzetelnej oceny osiągniętych efektów przewidziano dwóch procedur zarządczych:

- **Procedury monitoringu realizacji Programu** – prowadzonej corocznie i ukierunkowanej na weryfikację postępów w zakresie wdrażania podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych ujętych w GPR;
- **Procedury oceny Gminnego Programu Rewitalizacji**, o której mowa w art. 22 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, przeprowadzanej co trzy lata od momentu przyjęcia Programu do realizacji. Jej celem będzie analiza aktualności dokumentu oraz stopnia jego realizacji, a także ocena wpływu podejmowanych działań rewitalizacyjnych na osiąganie celów strategicznych i kierunków działań określonych w GPR, z uwzględnieniem zmian zachodzących na obszarze rewitalizacji.

Procedura monitoringu realizacji Programu

Raport z postępów w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych uwzględnionych w Gminnym Programie Rewitalizacji przygotowywany będzie raz w roku za zamknięty rok kalendarzowy i zostanie włączony w procedurę przygotowania corocznego Raportu o stanie Miasta. Raport z monitoringu realizacji GPR będzie obejmował informacje od wszystkich podmiotów realizujących podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne na temat postępu w realizacji projektów w danym roku kalendarzowym. Partnerzy realizujący projekty rewitalizacyjne będą zobowiązani do przygotowania niezbędnych danych w postaci mini raportów z wykonanych projektów i przekazania ich w terminie do końca lutego w roku następującym po roku sprawozdawczym.

Zbierane i agregowane dane zawierać będą informacje takie jak m.in.:

- osiągnięte efekty zrealizowanych lub realizowanych przedsięwzięć, w tym wskazanie uzyskanego w danym roku poziomu wskaźników, które zostały określone w poszczególnych kartach projektowych dla każdego z przedsięwzięć rewitalizacyjnych – obowiązek gromadzenia informacji dotyczących ww. wskaźników oraz dokonywania niezbędnych pomiarów tam, gdzie są one wymagane, spoczywa na podmiocie wskazanym jako odpowiedzialny za realizację przedsięwzięcia rewitalizacyjnego.
- informację na temat zmian wpływających na możliwość realizacji przedsięwzięcia we wskazanym w GPR czasokresie,
- informację nt. działań rewitalizacyjnych planowanych do realizacji na kolejny rok kalendarzowy.

Procedura oceny Gminnego Programu Rewitalizacji

Ocena stanowi narzędzie o charakterze jakościowym służące rozliczeniu wyników prac związanych z Gminnym Programem Rewitalizacji dla Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2026 - 2035, w tym dokonaniu oceny osiągnięcia wskaźników przypisanych poszczególnym celom strategicznym i kierunkom działań. Ocena Gminnego Programu Rewitalizacji odbędzie się w cyklach trzyletnich (podczas trwania Programu – w roku 2029 (za okres 2026 – 2028), 2032 (za okres 2029-2031), 2035 (za okres 2032-2034).. Ocena będzie prowadzona w dwóch uzupełniających się wymiarach: aktualności zapisów Gminnego Programu Rewitalizacji oraz stopnia realizacji zaplanowanych przedsięwzięć. Raport z oceny będzie opierał się na wnioskach wynikających z corocznych raportów z monitoringu sporządzanych w całym okresie obowiązywania Programu. Równocześnie przeprowadzona zostanie analiza zmian zachodzących na podobszarach rewitalizacji, odnosząca się do problemów wskazanych w diagnozie pogłębionej, w celu określenia efektów osiągniętych w wyniku realizacji działań rewitalizacyjnych. W ramach oceny uwzględnione zostaną również istotne zdarzenia i procesy, które zaszły w mieście, regionie i kraju od momentu uchwalenia dokumentu i mogły wpłynąć na aktualność jego zapisów. Raporty z ocen powinny uwzględniać m.in.:

- zestawienie najważniejszych wniosków z corocznych Raportów z monitoringu GPR, prowadzonych przez cały okres obowiązywania dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji;
- stopień osiągnięcia celów strategicznych i kierunków działań wskazanych w GPR w postaci zagregowanych wskaźników produktu i rezultatu;
- podsumowanie sytuacji społeczno-gospodarczo-przestrzennej miasta i Podobszarów rewitalizacji oraz wnioski pozwalające na ocenę kierunków i dynamiki zmian wpływających na aktualność i adekwatność Programu;
- rekomendacje dotyczące dalszych działań rewitalizacyjnych (w tym potrzeby uruchomienia procedury zmiany GPR, kontynuacji interwencji lub uchylenia GPR).

Raporty z przeprowadzonych ocen zostaną przekazane do zaopiniowania Komitetowi Rewitalizacji. Z raportami z oceny będą mogli zapoznać się także mieszkańcy, zostaną one bowiem podane do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej Miasta Mińsk Mazowiecki.

Wskaźniki realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji

W kolejnych tabelach przedstawiono wskaźniki osiągnięcia celu (wskaźniki produktu i rezultatu) w odniesieniu do celów strategicznych i odpowiadających im kierunków działań. Przy wskaźnikach uwzględniono wartość bazową i docelową oraz pożądaną zmianę w zakresie wartości tych wskaźników w postaci tendencji (wzrostowej, spadkowej).

Tabela 24. Wskaźniki realizacji Celu strategicznego 1: Podniesienie jakości przestrzeni publicznych oraz rozwój zielonego i przyjaznego środowiska miejskiego sprzyjającego spotkaniom mieszkańców, aktywności społecznej i rekreacji.

Lp.	Wskaźniki osiągnięcia celu	Źródło danych	Wartość bazowa (2026)	Wartość docelowa (2035)	Zakładany trend
Wskaźniki produktu					
1.	Liczba przestrzeni publicznych, w których nastąpiła poprawa dostępności [szt.]	UM Mińsk Mazowiecki	0	5	wzrost
2.	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej [szt.]	UM Mińsk Mazowiecki, SP w Mińsku Mazowieckim	0	5	wzrost
3.	Powierzchnia nowych lub zrewitalizowanych terenów zieleni [ha]	UM Mińsk Mazowiecki	0	0,61	wzrost
Wskaźniki rezultatu					
4.	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych działających w obszarze rewitalizacji [szt.]	UM Mińsk Mazowiecki	235 (stan na 2024 r.)	250	wzrost
5.	Liczba popełnionych wykroczeń, przestępstw w obszarze rewitalizacji [szt.]	Komenda Policji w Mińsku Mazowieckim	252 (stan na 2024 r.)	220	spadek

Tabela 25. Wskaźniki realizacji Celu strategicznego 2: Wzmacnianie spójności społecznej i tożsamości lokalnej poprzez rozwój usług społecznych, kulturalnych i integracyjnych sprzyjających budowaniu więzi społecznych i poprawie jakości życia mieszkańców.

Lp.	Wskaźniki osiągnięcia celu – wskaźniki rezultatu	Źródło danych	Wartość bazowa (2026)	Wartość docelowa (2035)	Zakładany trend
Wskaźniki produktu:					

1.	Liczba obiektów zabytkowych, które zyskały nową funkcję społeczną, kulturalną lub turystyczną [szt.]	UM Mińsk Mazowiecki, SP w Mińsku Mazowieckim	0	3	wzrost
2.	Liczba zrealizowanych wydarzeń społecznych, kulturalnych lub sportowych [szt.]	UM Mińsk Mazowiecki	0	59	wzrost
Wskaźniki rezultatu:					
3.	Liczba organizacji pozarządowych (stowarzyszeń i fundacji wg siedziby) działających w obszarze rewitalizacji [szt.]	UM Mińsk Mazowiecki	17	19	wzrost
4.	Odsetek mieszkańców korzystających z pomocy społecznej na obszarze rewitalizacji [%]	MOPS Mińsk Mazowiecki	2,2% (stan na 2024 r.)	1,9%	spadek

Ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji

W poniższej tabeli przedstawiono ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji uwzględniający planowany okres realizacji poszczególnych zadań (przedsięwzięć podstawowych) i kluczowe momenty związane z zarządzaniem wdrażaniem Programu.

Tabela 26. Ramowy harmonogram realizacji Programu.

[illegible]

Koszty zarządzania realizacją Programu

Szacunkowy koszt zarządzania wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji wynosi 60.000 zł. Obejmuje on m.in. przeprowadzenie ocen Programu, działania informacyjno-edukacyjne i partycypacyjne związane z jego uspołecznieniem oraz czynności zarządcze (monitoring, obsługa Komitetu Rewitalizacji, komunikacja). Część tych zadań – dzięki włączeniu ich w bieżącą pracę komórek Urzędu Miasta i wykorzystaniu dostępnych zasobów własnych jednostek organizacyjnych – może zostać zrealizowana bez dodatkowych kosztów.

VIII. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach

Określenie niezbędnych zmian w Planie ogólnym

Miasto Mińsk Mazowiecki nie posiada uchwalonego Planu ogólnego. Zapisy Gminnego Programu Rewitalizacji są zgodne z założeniami projektu Planu ogólnego będącego w procedowaniu.

Określenie niezbędnych zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Zapisy Gminnego Programu Rewitalizacji są zgodne z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. W obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego nie są wymagane żadne zmiany.

Miejscowy Plan Rewitalizacji

W mieście Mińsk Mazowiecki nie przewiduje się opracowania Miejscowego Planu Rewitalizacji.

Specjalna Strefa Rewitalizacji

W mieście Mińsk Mazowiecki nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji.

Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 611 oraz z 2021 r. poz. 11)

Na dzień przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Miasta Mińsk Mazowiecki na lata 2026 - 2035 nie przewiduje się wprowadzenia zmian we wspomnianych uchwałach.

Określenie niezbędnych zmian w uchwale w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji

Zmiany w uchwale w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji poddane są osobnemu procesowi konsultacji społecznych. Dotyczą one: kadencji członków Komitetu Rewitalizacji w sytuacji uchylecia/zmiany uchwały delimitacyjnej, dostosowania katalogu interesariuszy mogących wejść w skład Komitetu do aktualnych uregulowań ustawy o rewitalizacji oraz zmniejszenia wymagań związanych z przedstawianiem list poparcia przez kandydatów na członków Komitetu Rewitalizacji.

Spis tabel, rysunków i wykresów

Tabela 1. Wykaz jednostek referencyjnych miasta Mińsk Mazowiecki z uwzględnieniem powierzchni i liczby ludności (mieszkańcy zameldowani na pobyt stały).....	11
Tabela 2. Wykaz wskaźników sfery społecznej	14
Tabela 3. Wykaz wskaźników sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.	19
Tabela 4. Wskaźniki sfery społecznej po normalizacji.	24
Tabela 5. Wartość wskaźnika syntetycznego sfery społecznej dla jednostek referencyjnych miasta Mińsk Mazowiecki.	26
Tabela 6. Zbiorcze wyniki analizy wskaźnikowej wszystkich sfer analitycznych.	32
Tabela 7. Powierzchnia i liczba ludności obszaru zdegradowanego miasta Mińsk Mazowiecki.	33
Tabela 8. Obszar rewitalizacji – powierzchnia i liczba mieszkańców.....	36
Tabela 9. Sytuacja społeczna Podobszaru 1. Dworzec – zestawienie wskaźników.	43
Tabela 10. Sytuacja pozaspołeczna Podobszaru 1. Dworzec – zestawienie wskaźników sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej.....	49
Tabela 11. Sytuacja społeczna Podobszaru 2. Centrum – zestawienie wskaźników.....	54
Tabela 12. Sytuacja pozaspołeczna Podobszaru 2. Centrum – zestawienie wskaźników sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej.....	59
Tabela 13. Sytuacja społeczna Podobszaru 3. Osiedle Warszawska – zestawienie wskaźników.	63
Tabela 14. Sytuacja pozaspołeczna Podobszaru 3. Osiedle Warszawska – zestawienie wskaźników sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej i technicznej.	68
Tabela 15. Przedsięwzięcia podstawowe – Podobszar 1. Dworzec	96
Tabela 16. Przedsięwzięcia podstawowe – Podobszar 2. Centrum	97
Tabela 17. Przedsięwzięcia podstawowe – Podobszar 3. Osiedle Warszawska	97
Tabela 18. Przedsięwzięcia podstawowe – przedsięwzięcia wspólne dla podobszarów rewitalizacji	97
Tabela 19. Plan finansowy przedsięwzięć podstawowych planowanych do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Mińsk Mazowiecki.	153
Tabela 20. Powiązania zdiagnozowanych problemów, potrzeb i potencjałów z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi – Podobszar 1. Dworzec.	166

Tabela 21. Powiązania zdiagnozowanych problemów i potencjałów z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi – Podobszar 2. Centrum.	168
Tabela 22. Powiązania zdiagnozowanych problemów i potencjałów z przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi – Podobszar 3. Osiedle Warszawska.....	170
Tabela 23. Zintegrowanie przedsięwzięć podstawowych z celami strategicznymi i kierunkami działań.	179
Tabela 24. Wskaźniki realizacji Celu strategicznego 1: Podniesienie jakości przestrzeni publicznych oraz rozwój zielonego i przyjaznego środowiska miejskiego sprzyjającego spotkaniom mieszkańców, aktywności społecznej i rekreacji.	187
Tabela 25. Wskaźniki realizacji Celu strategicznego 2: Wzmacnianie spójności społecznej i tożsamości lokalnej poprzez rozwój usług społecznych, kulturalnych i integracyjnych sprzyjających budowaniu więzi społecznych i poprawie jakości życia mieszkańców.	187
Tabela 26. Ramowy harmonogram realizacji Programu.	189
 Rysunek 1. Etapy prac nad diagnozą delimitacyjną	9
Rysunek 2. Mapa miasta Mińsk Mazowiecki w podziale na wykorzystane w diagnozie jednostki referencyjne.	11
Rysunek 3. Syntetyczna ocena kryzysu w sferze gospodarczej.	28
Rysunek 4. Syntetyczna ocena kryzysu w sferze funkcjonalno - przestrzennej.	29
Rysunek 5. Syntetyczna ocena kryzysu w sferze technicznej.	30
Rysunek 6. Syntetyczna ocena kryzysu w sferze środowiskowej.	31
Rysunek 7. Obszar zdegradowany miast Mińsk Mazowiecki.	33
Rysunek 8. Mapa pogładowa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasta Mińsk Mazowiecki.	38
Rysunek 9. Mapa Podobszaru 1. Dworzec.	41
Rysunek 10. Budynek dworca PKP – degradacja i brak funkcjonalności obiektu i otoczenia.	47
Rysunek 11. Teren dworca PKS – niska jakość i degradacja infrastruktury komunikacyjnej.	47
Rysunek 12-13. Otoczenie dworca PKP – zły stan techniczny i estetyczny obiektów i przestrzeni.	48
Rysunek 14. Widok na ulicę Kolejową – z dzikie parkowanie na poboczu drogi powodujące degradację przestrzeni publicznej.	48
Rysunek 15. Teren parkingu typu park&ride przy dworcu PKP od strony ul. Z. Mirosza.	48

Rysunek 16. Zabytkowy obiekt wieży ciśnień zlokalizowany przy ul. 1 Maja – niezadowolający stan obiektu.	49
Rysunek 17. Skwer w sąsiedztwie wieży ciśnień.....	49
Rysunek 18. Mapa Podobszaru 2. Centrum.	51
Rysunek 19. Tzw. zielony domek – budynek stanowiący siedzibę Uniwersytetu III Wieku i Towarzystwo Muzyczne – obiekt wymagający remontu.....	58
Rysunek 20. Budynki komunalne zlokalizowane przy wejściu do Parku Dernałowiczów od strony ul. W. Wróblewskiego.	58
Rysunek 21. Pałac Dernałowiczów – siedziba Miejskiego Domu Kultury.	58
Rysunek 22. Plac zabaw na terenie Parku Dernałowiczów.	58
Rysunek 23. Stary Rynek – kluczowy plac miejski.	59
Rysunek 24. Zbiornik na rzecz Srebrnej w sąsiedztwie Miejskiego Domu Kultury. .	59
Rysunek 25. Ulica Bulwana – bulwar miejsk wzdłuż Srebrnej.....	59
Rysunek 26. Toaleta publiczna – przykład wandalizmu.	59
Rysunek 27. Mapa Podobszaru 3. Osiedle Warszawska.	61
Rysunek 28-29. Okolice przystanku J. Łupińskiego – niska jakość zabudowy i przestrzeni.	67
Rysunek 30. Budynek handlowo – usługowy zlokalizowany w kwartale warszawska 250 – niski standard obiektu.	67
Rysunek 31. Zabudowa socjalna przy ul. warszawskiej 250 – zły stan techniczny obiektów i otoczenia, niska estetyka terenu.....	67
Rysunek 32. Zróżnicowanie zabudowy mieszkaniowej przy ul. Warszawskiej 250 - dysonans urbanistyczno-przestrzenny w strukturze zabudowy mieszkaniowej.	68
Rysunek 33. Przykład nowej zabudowy powstającej przy ulicy Warszawskiej 250 – poprawa jakości i estetyki tkanki mieszkaniowej.	68
Rysunek 34 - 35. Plac zabaw przy Przedszkolu nr 6 – teren wymagający modernizacji i doposażenia.	68
Rysunek 36. Płeć badanych	70
Rysunek 37. Kompleksowość zaplanowanej interwencji.	160
Wykres 1. Wiek respondentów	70
Wykres 2. Występowanie problemów społecznych w obszarze rewitalizacji ogółem.	71
Wykres 3. Występowanie problemów społecznych w poszczególnych podobszarach rewitalizacji.	73
Wykres 4. Występowanie problemów przestrzennych i gospodarczych w obszarze rewitalizacji ogółem.	74

Wykres 5. Występowanie problemów przestrzennych i gospodarczych w poszczególnych podobszarach rewitalizacji.....	76
Wykres 6. Występowanie problemów środowiskowych w obszarze rewitalizacji ogółem.....	77
Wykres 7. Występowanie problemów środowiskowych w poszczególnych podobszarach rewitalizacji.....	78
Wykres 8. Potencjały obszaru rewitalizacji.....	81
Wykres 9. Przedsięwzięcia mogące ograniczyć negatywne zjawiska społeczne i gospodarcze.....	83
Wykres 10. Przedsięwzięcia mogące ograniczyć negatywne zjawiska środowiskowe, przestrzenne i techniczne.....	84

Załącznik. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno - przestrzennych

Załącznik w osobnym dokumencie.